C. TEAȘCĂ

FOTBAL LA POALELE CORDILIERILOR

C. TEAȘCĂ

FOTBAL LA POALELE CORDILIERILOR

ANVELOPA ŞI COPERTA : I. DRĂGAN

C. teaşcă

fotbal la poalele cordilierilor

editura uniunii de cultură fizică şi sport

Redactor responsabil EUGENIA MAGDA
Tehnoredactor NESTOR PANAITIDE

Dat la cules 12.04.1965. Bun de tiparit 17.06.1965. Aparut 1965. Comanda nr. 160. Tiraj 16000+120 ex. broşate. Hîrtie scris II A 63 g/m². 16161×66. Coli editoriale 19,97. Coli tipar 18,5×32 pag. planşe pe hîrtie cretată. T. nr. 3157/1965. C. Z. pentru bibliotecile mici 796. R.

Întreprinderea poligrafică „13 Decembrie 1918"
Str. Grigore Alexandrescu nr. 93—95
București — R.P.R.
Comanda nr. 639

În urmă cu cîțiva ani ziarele au început să înregistreze declarațiile contradictorii ale unui antrenor pînă atunci necunoscut: C. Teașcă. Numele lui nu figurase în nici unul din teamurile faimoase ale României, după cîteva investigații se află că dinamica personalitate aparținuse unei formații mijlocii de provincie și că nu se putea lăuda cu performanțe strălucitoare.

Pentru cunoscători, ideile noi emise cu îndrăzneală, urechea atentă la tot ce era nou dincolo de hotarele noastre în materie de fotbal, nu se putea să nu aibă răsunet. Omul citea, ca orice îndrăzneț, propunea renunțarea la șabloane învechite, deveni util și începu o carieră sinuoasă, plină de ridicări și căderi.

Secret, C. Teașcă dorește să-l imite pe Herrera și cîteodată și reușește. E autoritar, nu suportă opinii contrare, iubește disciplina de fier și e greu suportat de către jucătorii recalcitranți. Are gesturi napoleoniene, replica lui e neiertătoare și umorul îi înmulțește inamicii. Într-o vreme, dintr-o idee năstrușnică, a introdus într-o comisie de selecție și un scriitor pe care nu l-a mai consultat niciodată și acesta s-a desolidarizat total de el atunci cînd a plecat cu o echipă fantezistă la Madrid, pierzînd nu prestigiul, pentru că prestigiul nu se poate pierde după o singură înfrîngere, ci încrederea multor oameni.

Dacă temperamentul îi face feste, apoi și nerăbdarea altora îl pune în situații imposibile. Practic, acest Don Quijote n-a avut posibilitatea să-și ducă nici o experiență pînă la capăt. În doi ani, l-a C.S.M.S.—Iași, dintr-o formație mediocră, alcătuită din

jucători fără nume, Teașcă a creat o echipă de care se ține seama. Nu e puțin lucru. Și la Cluj, experiența nedusă pînă la sfîrșit arăta că încăpățînarea lui și maniera forte de a lucra au dat rezultate pozitive.

În timp ce alți antrenori, mai diplomați, mai flexibili au făcut carieră, acest tiran „iute la mînie" a pierit pe limba lui, numai pentru că a vrut să fie ascultat, și cînd a reușit-o, rezultatele se simt.

Am scris atît de mult despre om, pentru ca să ajung la reporterul interesant mai cu ușurință. C. Teașcă nu e un debutant și „Fotbal la poalele Cordilierilor" înseamnă o recidivă în materie literară. Ca și prima carte care s-a epuizat rapid, în aceste pagini autorul povestește cu vervă desfășurarea Campionatului mondial de fotbal din Chile. Acolo unde alții se duc și se întorc fără impresii, Teașcă a cules o serie de instantanee pregnante, prezentate într-o alertă suită de portrete sau în microfilme de o bună tehnică beletristică. Autorul e inventiv, are un ochi atent și o curiozitate fără de care această carte nu s-ar fi născut. Descrierea călătoriei pînă în îndepărtata țară de sub Cordilieri e plină de farmec, rămîne în mintea cititorului, după cum imprimarea pe retina sa a unor meciuri decisive ale campionatului mondial este implacabilă și retranscrierea pe hîrtie, ireproșabilă. Teașcă ne conduce pînă la fața locului, pătrundem cu el în locurile cele mai apropiate de terenul de joc, surprindem jurămintele cele mai intime ale marilor atleți ai balonului rotund (Vor plînge ca femeile!), auzim frenezia tribunelor, asistăm la delirul sud-american, înțelegem de ce brazilienii au devenit regii neîncoronați ai fotbalului.

Reportajul lui Teașcă are suspense, este un model de proză modernă pe teme sportive. El știe să taie din imensul material de fapte adunat exact acele fapte ce stîrnesc curiozitatea. Ca într-o piesă miraculoasă, pe scena de iarbă a marelui stadion care a adăpostit cele mai dramatice partide apare un tînăr necunoscut : Amarildo. Fotografia e executată cu măiestrie, descrierea tehnică a fazelor de gol nu are nimic din expunerea unui antrenor, ci conține luciditatea unui ziarist de mare finețe, înzestrat cu un obiectiv rece și precis.

În fotbal există mult senzațional și asta face farmecul său și pe cei 100 de metri de gazon, și în paginile reportajelor în stare să aprindă imaginația celor ce n-au putut să asiste la această extraordinară desfășurare de forțe și imaginație. Uneori mi se pare că jocul cu balonul rotund e mai frumos parcă pe hîrtie

decît în realitate și la această dulce mistificare participăm unii dintre noi cu bună știință. Din dragoste pentru fotbal, Teașcă înnobilează acest sport. El ne plimbă prin orășelul Arica, departe de țară, ne împinge în tribună să asistăm la partida în care Uruguay și-a jucat ultima șansă, cu un telescop uriaș ni-l arată pe Sepp Herberger prăbușit sub propria-i neînțelegere, ca un vrăjitor scoate din anonimat pe un șirb numit Sekularac (cunoscut prin 1962 cînd se întîmplau toate acestea, dar devenit celebru între timp), ca o umbră misterioasă urmărește gesturile și psihologia fabulosului Garrincha, dintr-o simpatie fizică înțeleasă de toți ni-l descrie cu un condei drăgăstos pe micul Toro și cînd se plictisește de atita anonimat se vîră în sufletul marilor bonzi ai fotbalului, îi incită, îi critică și reușește să aibă o părere proprie cînd e nevoie și cînd nu e nevoie.

Autorul „Fotbalului la poalele Cordilierilor" a reușit să transmită paginilor produse verva sa fizică. Cel ce scrie aceste rînduri a putut să-l critice violent într-o împrejurare, dar i-a rămas alături în marile probleme ale fotbalului.

Chiar dacă volumul foarte interesant pe care-l aveți în mînă v-a parvenit atît de tîrziu, tot o să asistați ca la o premieră întîrziată, la un film excelent.

Vi-l recomand cu căldură.

EUGEN BARBU

De ce în Chile?...

Pe masa mea la care scriu a rămas liber doar un colțișor, pe care-l folosesc să aștern rîndurile de față. În rest, pe ea se află răspîndit, în evantai multicolor, maldărul de tipărituri pe care le-am adus din Chile, de la turneul final al ediției a VII-a a campionatului mondial de fotbal la care am asistat. Sînt multe, de genuri și cu conținut felurit : ziare, reviste, ghiduri, prospecte turistice, reclame, cu fotografii în bogata gamă de culori a curcubeului. Unele cu litere de-o șchioapă, groase, tipătoare ; altele lapidare, un cuvînt-două, dar cu atît mai sugestive : Brazil ! Campeon !.

Simpla lor prezență, ori de cîte ori le răsfoiesc, mă readuce și mă menține în atmosfera călătoriei de peste 35 000 de km (dus și întors), în timpul căreia am zburat deasupra a două oceane și trei continente, pentru popasul de aproximativ 20 de zile pe îngusta dar lunga fîșie de pămînt care este Chile, țara strînsă între Oceanul Pacific și Anzii Cordilieri.

Lîngă toate aceste tipărituri s-au aciuat cîteva carnete dolofane, acoperite cu propriul meu scris, uneori mai ordonat, alteori mai... grăbit, după timpul sau locul pe care l-am avut la dispoziție. Au să-și spună și ele cuvîntul aici. Sînt însemnări din călătorie, care nu cuprind totul, pentru că unele amintiri au rămas nenotate, sau numai însemnate fugar, în vederea unei dezvoltări ulterioare.

Am urmărit în cele 900 de minute de fotbal la care am fost spectator evoluția a circa 150 de jucători cotați printre cei mai buni din lume. Am înregistrat înscrierea a 26 de goluri din totalul

celor 89 cîte s-au marcat la turneul din Chile. Unele din ele au constituit execuții de o adevărată măiestrie, altele au fost de-a dreptul ridicole. Unele au fost „lucrate" cu migală, cu împletire de fantezie, pricepere, artă fotbalistică ; altele înscrise prin șuturi năprasnice ; însă n-au lipsit nici goluri strecurate, pur și simplu, printre picioare de jucători.
Am avut ce consemna din evoluția tehnicii și tacticii jocului de fotbal, duse de unii la nivel înalt (în timp ce alții le coborau). Am asistat la meciuri decisive, tranșate abia în ultimele secunde. Am trăit în mijlocul mulțimilor clocotitoare ale stadioanelor unde se „turna" filmul celei mai mari întreceri fotbalistice din lume, care a făcut să se vorbească despre Chile mai mult decît de la existența sa și pînă atunci. Am văzut cu proprii mei ochi jucînd pe Garrincha, Amarildo, Vava, Didi, Zito, Schroiff, Masopust, Toro, Rojas, Leonel și Raul Sanchez, Sekularac, Galic, Sivori, Greaves, Haynes, Carbajal etc. Și cîte și mai cîte n-am văzut.
Gîndiți-vă. Am asistat la 10 din jocurile acestui final de campionat mondial. Mai multe n-a putut vedea nimeni, pentru că partidele au fost programate în 10 zile și de fiecare dată pe un teren se disputa un singur meci. Înseamnă că sînt unul din miile de privilegiați din populația de miliarde a globului nostru care a văzut numărul maxim de jocuri la acest final de competiție. Din toate „documentele" și însemnările adunate cu lăcomie de avar, aș spune, scriu acum, pentru masele de iubitori ai fotbalului din patria noastră, ampla și adevărata istorie a Campionatului mondial din Chile.

Turneul final al ediției a VII-a a campionatului mondial s-a desfășurat între 30 mai — 17 iunie 1962.
Istoria lui a început însă cu vreo șase ani mai înainte și cuprinde pe tot acest interval de timp discuții generate mai ales de preferința ce s-a acordat atunci cînd a sosit momentul să fie desemnată țara-gazdă pentru acest turneu final.
Șase ani s-a păstrat mereu în actualitate, cu intensități felurite, o întrebare de care m-am lovit în repetate rînduri, în împrejurări din cele mai variate și care revenea ca un leitmotiv : de ce a fost aleasă Chile pentru finala Campionatului mondial al anului 1962 ?
Nici astăzi, cînd faptul a fost consumat, nu se poate spune că întrebarea nu este legitimă, pentru că răspunsurile, nu explicațiile, ce se pot da sînt departe de a fi satisfăcătoare.
Și pentru că este vorba de o „istorie", să începem, pentru o mai bună înțelegere și lămurire, cu o alta și mai îndepărtată.

Ideea unei Cupe mondiale de fotbal, care avea să devină apoi un campionat mondial, a fost vînturată de la începutul secolului nostru. A rămas, însă, ani şi ani, în stare de proiect (considerat mai mult utopic), la umbra turneului olimpic de fotbal, care devenise important după primul război mondial (deşi în anul 1920, la Congresul F.I.F.A., se admisese crearea unei competiţii mondiale). Totuşi, în 1928, cu ocazia turneului olimpic desfăşurat la Amsterdam, s-a constatat că echipe ca ale Ungariei, Austriei, Cehoslovaciei au fost obligate să lipsească pentru că introducerea oficială a profesionismului în fotbalul lor, cam în jurul anului 1926, venea în totală contradicţie cu o competiţie rezervată amatorilor, purtătorilor „herminei albe", cum li se spune acestora.

Într-un viitor apropiat se profila pătrunderea profesionismului şi în alte ţări, fapt care făcea şi mai puţin posibilă confruntarea celor mai buni fotbalişti din lume în cadrul unei competiţii olimpice. Atunci, ca o soluţie salvatoare, a apărut pe prim plan ideea francezului Jules Rimet, preşedintele Federaţiei Internaţionale de Fotbal (F.I.F.A.) şi anume, înfiinţarea unei Cupe mondiale, pe care Congresul F.I.F.A., întrunit la Amsterdam în 1928, a luat-o în discuţie. Hotărîrea dictată cu 25 voturi pentru şi 5 contra era de-a se organiza o competiţie mondială, în afara Jocurilor Olimpice, la care să aibă dreptul să participe atît jucătorii amatori, cît şi cei profesionişti. Un an mai tîrziu, la 16 mai 1929, la Barcelona, Congresul F.I.F.A. a aprobat, prin voturile celor 23 ţări prezente, înfiinţarea competiţiei care, ca şi Jocurile Olimpice, urma să se dispute din patru în patru ani, şi anume, la jumătatea intervalului olimpic.

Congresul de la Barcelona a mai hotărît data şi locul primei ediţii : 1930, în Uruguay. Aceasta constituia un omagiu adus celor două titluri olimpice cîştigate consecutiv (în 1924 şi 1928) de jucătorii uruguayeni, la care se adăuga faptul că în 1930 Uruguay sărbătorea centenarul independenţei sale.

Competiţia, denumită „Cupa Mondială", a fost dotată cu un trofeu de artă reprezentînd o victorie înaripată, cu braţele ridicate şi ţinînd pe cap o cupă, opera sculptorului şi gravorului francez Abel Lafleur, care a cizelat-o dintr-un bloc de aur pur în greutate de 1 800 grame.

La toate ediţiile acestei competiţii alegerea pentru cadrul de disputare a turneului final a avut o justificare logică şi precisă. În cumpănă a stat, de obicei, tradiţia sau valoarea fotbalistică a ţării gazdă, puterea ei organizatorică, aşezarea ei geografică favorabilă, în general, participanţilor etc. Din 1930 pînă în 1958,

perioadă în care s-au disputat cele șase ediții precedente, turneele finale ale campionatului mondial de fotbal au avut loc în Uruguay (1930), Italia (1934), Franța (1938), Brazilia (1950), Elveția (1954) și Suedia (1958).

Cînd țărilor respective li s-a alăturat Chile, pentru ediția a VII-a, alegerea făcută n-a putut să nu dea naștere la întrebarea amintită mai înainte : de ce în Chile ? Explicații, firește, sînt și se cuvine să fie cunoscute ca atare.

La 10 iunie 1956, Congresul F.I.F.A. s-a întrunit la Lisabona, în Portugalia, pentru a hotărî cui va reveni organizarea turneului final din 1962. Candidaturi erau doar două și ambele ale unor țări sud-americane : Argentina și Chile. Se părea că alegerea va da cîștig de cauză primei. Și totuși n-a fost așa.

Cînd hotărîrea a fost făcută publică, ea a venit ca un trăsnet, căci — contrar așteptărilor și pronosticurilor — prevedea ca, în anul 1962, toate drumurile fotbaliștilor să ducă în Chile.

Să așezăm față-n față cei doi candidați și să vedem argumentele cu care s-au prezentat la Lisabona.

De o parte Argentina, o țară cu 20 000 000 de locuitori, avînd un fotbal bine cotat pe plan mondial (finalistă în ediția din 1930 a campionatului mondial) și bogat în spectatori la jocurile de fotbal. Numai la Buenos Aires, pe o rază de 5 km, sînt șase stadioane cu o capacitate de peste 70 000 de locuri fiecare, aparținînd cluburilor River Plata, Racing Club, Boca Juniors, San Lorenzo de Almagro, Independiente, Velez Sarsfield. Pe de altă parte, Chile, o țară izolată între zidul munților Cordilieri și deșertul maritim al Pacificului, la marginea căruia se întinde o îngustă dar lungă fișie de pămînt, de peste 4 000 km, cu 8 000 000 de locuitori, avînd un modest nume fotbalistic, un singur stadion de 50 000 locuri la Santiago și o viață economică oricum mai scăzută decît a Argentinei.

Pentru Congresul F.I.F.A. însă toate aceste amănunte n-au contat ; se pare că a tras în cumpănă faptul că Argentina a făcut multiple greutății desfășurării celor mai multe dintre edițiile precedente ale campionatului mondial.

La ediția inaugurală, la Montevideo, Argentina a fost un participant de marcă. La 30 iulie 1930, pe „Estadio Centenario" din Montevideo, ea a disputat finala, în compania Uruguayului. Aici, ca și în 1928, în finala turneului olimpic de la Amsterdam, victoria a revenit tot uruguayenilor, după un meci dintre cele mai dramatice. Pînă în minutul 57 de joc, Argentina conducea cu scorul de 2—1, pentru ca apoi, într-un final uluitor, susținut de

o asistență entuziastă (70 000 uruguayeni față de 20 000 argentinieni), echipa gazdă să mai marcheze trei goluri și să-și înscrie pentru prima oară numele în palmaresul competiției.
În ediția următoare, în 1934, Argentina nu se prezintă în jocul de calificare cu Chile și se „mulțumește" cu faptul că în echipa Italiei, cîștigătoarea ediției, au jucat cu mare succes, printre alții, argentinienii Monti și Orsi (căci încă de pe atunci și chiar dinainte fotbalului italian i-a „plăcut" să adopte jucători de marcă din alte țări). Pentru 1938, Argentina ar fi vrut să i se încredințeze ei organizarea turneului final, dar F.I.F.A. preferă candidatura Franței și Argentina... nu participă. În 1950, Argentina, prezentă printre înscriși, forfetează din nou în grupa din care se califică pentru turneul final Chile și Bolivia. În sfîrșit, în 1954 nici nu se înscrie, pentru ca în 1958 să participe la turneul din Suedia. La Lisabona, însă în 1956, la Congresul F.I.F.A., „congresmenii" au hotărît că a venit timpul ca Argentina să plătească. Și au plătit, dar nu numai argentinienii, ci și... cei 11 participanți europeni la turneul final din Chile.
Hotărîrea Congresului F.I.F.A., ca să revenim la aceasta, a surprins chiar și pe cei doi tineri ce-au reprezentat și au susținut interesele chiliene la congres. Unul dintre ei, Carlos Dittborn, în expunerea lui de motive, spusese cu toată sinceritatea : „Știu că n-avem terenuri, n-avem șosele, n-avem nici fotbal. Dar în 1962 le vom avea pe toate". Și față de acest argument, congresmenii au votat, cu zîmbetul pe buze și satisfăcuți, pentru Chile.
Trecînd anii și data de disputare a campionatului mondial apropiindu-se de scadență, s-au semnalat unele încercări menite să pună capăt la ceea ce se socotea a fi o mare aventură. Aceasta s-a petrecut mai ales în anul 1960, cînd un teribil cutremur de pămînt, produs în Chile, a provocat mari distrugeri în regiunea Concepción, la sud de Santiago. Cutremurul se soldase cu mii de morți și o răvășire cumplită a topografiei locurilor. S-a pus atunci problema : dacă în aceste condiții statul chilian, care promisese concursul lui financiar comitetului chilian de organizare a competiției mondiale, nu va da acestor fonduri o altă destinație, în urma unor nevoi atît de urgente ? Ca această alternativă să nu privеze Chile de campionatul mondial, comitetul de organizare a acceptat ca fondurile să nu-i mai fie puse la dispoziție imediat, ci ulterior, și astfel lucrările au continuat cu cheltuieli mai reduse și cu avansuri bănești făcute de oamenii de afaceri interesați în a obține profituri din cea mai formidabilă competiție a lumii, care a avut darul și capacitatea să activeze

și afacerile. Așa că marea aventură avea, deci, să continue, cum se hotărîse la Lisabona, cu ajutorul sorților, dar și cu intervenția organizatorilor.

Pentru cei ce-au fost prezenți în Chile la campionatul mondial de fotbal a rămas precisă constatarea că Congresul F.I.F.A. 1956 a greșit categoric în hotărîrea luată.

La startul ediției a VII-a a campionatului mondial s-au aliniat cel mai mare număr de participanți de la înființarea competiției. Înscrise au fost 54 de echipe, dar s-au înfruntat cu trei mai puțin, pentru că R.A.U., Sudanul și România au renunțat la jocuri după ce dăduseră adeziunea de participare.

Formula de disputare a ediției 1962 prevedea, ca de obicei, o fază eliminatorie și un turneu final în Chile, la care aveau să fie admise numai 16 echipe. Dintre acestea, două erau calificate din oficiu : Brazilia, ca deținătoare a titlului cîștigat în 1958 și Chile — ca țară organizatoare. Pentru celelalte 14 locuri rămăseseră în discuție 49 de echipe, care au avut nevoie de 91 de partide pentru a completa lista finaliștilor

„Focul" l-au deschis, la 21 august 1960, două țări ale Americii Centrale, Costa Rica și Guatemala, care au susținut primul lor joc din subgrupa a II-a a zonei America de Nord—America Centrală. A cîștigat atunci Costa Rica, cu 3—2. Dar prima învingătoare din partidele de calificare ale acestei ediții a campionatului mondial n-avea să ajungă și în turneul final. Acest lucru l-a reușit, în schimb, ultima învingătoare din aceste partide preliminare : echipa Bulgariei. Era în 16 decembrie 1961 cînd, la Milano, pe teren neutru, formațiile Franței și Bulgariei se prezentaseră să susțină o a treia partidă, decisivă, după ce fiecare obținuse cîte o victorie pe teren propriu.

Faza calificărilor pentru Chile a ținut să se încheie cu o surpriză. Franța, care ocupase un glorios loc III la ediția 1958 a campionatului mondial, a fost învinsă, fără drept de apel, în jocul decisiv. Era încă o surpriză, pentru că pe parcursul calificărilor mai rămăseseră pe drum și Suedia — finalistă în 1958 — și echipa revelație a Belgiei, înaintea căreia se calificase modesta formație a Elveției. Și a mai lipsit din Chile, dacă ținem seama de meritele dovedite, și echipa Austriei, care, pur și simplu, n-a fost înscrisă în competiție pentru că conducătorii fotbalului austriac au socotit-o... fără valoare certă. Această „miopie" avea s-o sublinieze mai tîrziu șirul impresionant de victorii realizate de echipa Austriei în partidele internaționale ce le-a disputat.

Cînd calificările au fost epuizate, pentru turneul final erau aliniate : Brazilia, Chile, Uruguay, Argentina, Columbia (America de Sud), Mexic (America de Nord), U.R.S.S., R. S. Cehoslovacă, R. P. Ungară, R. P. Bulgaria, R. P. F. Iugoslavia, Elveția, Italia, Spania, R. F. Germană și Anglia (Europa). Rămînea de stabilit cum se vor înfrunta aceste echipe în Chile.

După discuții purtate cu organizatorii, F.I.F.A. a admis următoarea formulă pentru turneul final. Cele 16 echipe urmau să fie împărțite pentru început, în faza optimilor de finală, în patru grupe, fiecare cu alt oraș-reședință. În faza aceasta s-a stabilit că ele vor juca în cadrul grupelor sistem turneu, ca într-un campionat (numai tur), urmînd ca primele două din fiecare grupă, pe baza clasamentelor întocmite, să se califice pentru sferturile de finală. De aici înainte competiția avea să se desfășoare după sistemul cupei, adică echipele care pierdeau erau eliminate.

Cu „cîntec" a fost și împărțirea echipelor în grupe, pentru că deși s-a admis „judecata" sorților, a fost folosită și intervenția organizatorilor, ca să asigure o așa-zisă echilibrare de forțe.

Discuții preliminare pe această temă au dus la un acord pe mai multe planuri. Mai întîi s-a acceptat ca patru din cele cinci reprezentante ale Americii de Sud, și anume cele considerate „mari" (Brazilia, Uruguay, Argentina și Chile), să joace fiecare în altă grupă. Apoi s-a admis un același gen de repartizare pentru un alt lot de patru echipe, în care intrau două socotite de valoare mai slabă (Mexic și Columbia) și alte două (Bulgaria și Elveția) la care s-a avut în vedere faptul că au fost supuse la cîte un joc în plus în seriile din faza preliminară, pentru calificarea în turneul final. Era vorba aici de cele trei ediții necesitate de întîlnirile Bulgaria—Franța și Elveția—Suedia. În sfîrșit, pentru celelalte opt echipe ale turneului final, discuțiile preliminare au convenit ca repartizarea lor în grupe să se facă pur și simplu prin tragere la sorți.

Iată și data de 18 ianuarie 1962. În sala de festivități a hotelului „Carrera" din Santiago de Chile s-a adunat o asistență de circa 500 spectatori, printre care și numeroși ziariști. La ora 19 și-au făcut apariția pe scena sălii reprezentanții comitetului de organizare F.I.F.A., care și-au ocupat locurile. Cîteva minute mai tîrziu, în mijlocul unei tăceri desăvîrșite, asistenței i-au fost date explicații asupra modului cum vor fi întocmite grupele de calificare. Cînd expunerea a fost terminată, s-a trecut la operația propriu-zisă. Într-o pungă neagră au fost introduse patru bile albe din

celuloid, pe care erau înscrise numele echipelor sud-americane cu care trebuia începută repartizarea. După ce bilele au fost amestecate, pentru scoaterea lor din „urnă" s-a apelat la Mordi Maduro din Curaçao. Cele cîteva clipe ce-au trecut pînă ce prima bilă a fost scoasă la lumină au părut o eternitate. Apoi s-a citit numele înscris pe ea : Uruguay. Pe o tablă neagră instalată anume pe scenă și împărțită în cele patru grupe ale turneului final, o tăbliță purtînd numele Uruguay a fost atîrnată în dreptul grupei I. Aparatele fotoreporterilor au imortalizat momentul. Următoarele bile albe extrase au fost în ordine : Chile, Brazilia și Argentina, cărora li s-au fixat astfel grupele în care urmau să joace.

O operație identică a continuat cu patru bile negre, care reprezentau echipele mai slabe și cele mai „obosite" ale turneului final, cărora — cum am amintit — li se admisese tot o tragere la sorți aparte. Prima bilă scoasă a indicat Columbia, al cărei nume a apărut apoi pe tabla neagră în grupa I, sub Uruguay. Succesiv au urmat Elveția, Mexic și Bulgaria, înscrise fiecare în cîte o grupă.

S-a ajuns, în fine, la repartizarea celorlalte opt echipe, toate europene. Pentru ele, bilele au fost de culoare roșie. Interesul asistenței atinsese punctul culminant. Cînd a fost scoasă prima bilă și a fost citit numele U.R.S.S. (adăugat pe tablă în grupa ce avea în frunte pe Uruguay), în toată sala s-a auzit un murmur prelung. Tragerea a continuat. Ultimele două bile roșii au fost Cehoslovacia și Anglia.

Dacă împărțirea pe grupe era acum făcută, mai trebuia, în schimb, stabilit în care dintre orașele-gazdă vor juca ele. Delegații comitetului de organizare F.I.F.A. și ai organizatorilor chilieni s-au retras pentru deliberare și hotărîre într-o cameră alăturată, de unde au revenit după vreo jumătate de oră. Ținînd seama de preferințele organizatorilor chilieni, hotărîrea luată, comunicată asistenței, prevedea : grupa I la Arica, grupa a II-a la Santiago, grupa a III-a la Viña del Mar, grupa a IV-a la Rancagua. Aparatele fotografice au clipit toate, însoțite de lumini de fulger, pentru a imortaliza „tabla" completă a repartizărilor, în timp ce reporterii diferitelor agenții și ziare au dispărut ca niște năluci, să comunice lumii întregi „ordinea de bătaie" a grupelor de calificare din turneul final, care în forma ei definitivă arăta astfel :

Grupa I (la Arica) : Uruguay, Columbia, U.R.S.S., Iugoslavia.
Grupa a II-a (la Santiago) : Chile, Elveţia, Italia, R. F. Germană.
Grupa a III-a (Viña del Mar) : Brazilia, Mexic, Spania, Cehoslovacia.
Grupa a IV-a (la Rancagua) : Argentina, Bulgaria, Ungaria, Anglia.

Dacă chilienii au făcut tot ceea ce le-a fost posibil să fie la înălţimea unui eveniment naţional fără precedent pentru ei, n-au reuşit, însă, independent de voinţa lor, să asigure competiţiei cadrul de care ea avea nevoie.
Pentru 16 echipe participante, care alcătuiau opt perechi, deci opt meciuri, în această fază a turneului final ar fi fost necesare opt oraşe gazdă. Chile n-a putut să pună la dispoziţie decît patru oraşe, ceea ce a impus ca fiecare etapă din cadrul grupelor de calificare să fie împărţită şi să se joace în două zile consecutive. În consecinţă, în final au fost avantajate unele echipe care au avut de jucat în jumătatea a doua a celei de-a treia etape (şi ultima), deoarece încă din ajun ele ştiau ce-au făcut celelalte echipe din grupă, ce punctaj au reuşit să realizeze şi, deci, cît le trebuie ca să-şi asigure un loc mai bun şi să se califice astfel mai departe, în sferturile de finală.
F.I.F.A. a privit cu uşurinţă şi îngăduinţă situaţia ce i s-a prezentat cu mult înainte de începerea turneului final ; de fapt, ea ar fi trebuit să acţioneze strămutînd campionatul mondial în altă ţară. Cel mai înalt for fotbalistic ar fi trebuit să-şi dea seama că, după cutremurul ce-a avut loc în 1960 în ţărişoara de pe malul Pacificului, nu se vor putea găsi opt oraşe care să-şi asume, în condiţii corespunzătoare, oficiul de gazdă a meciurilor campionatului.
Dacă totuşi F.I.F.A. a vrut să rămînă la hotărîrea prin care acorda cel mai frumos cadou statului Chile, o dată cu dreptul şi calitatea de-a organiza această competiţie, ar fi trebuit măcar să recurgă la o schimbare a formulei de disputare a turneului final. S-ar fi putut, de pildă, reduce numai la opt numărul echipelor calificate să participe la această fază a competiţiei, prevăzîndu-se apoi ca ele să dispute în Chile un turneu cu adiţiune de puncte, care oferă, incontestabil, mai multă garanţie (şi în cîntărirea valorilor) decît partidele la înaltă tensiune şi de tip „cnocaut", cum sînt jocurile cu specific de cupă. Cu această schimbare, cred că turneul final ar fi cîştigat nu numai în regularitate (corectînd deci arbitrarul unor eliminări nedrepte), dar ar fi profitat mult şi în valoare, pentru că, calitativ, s-ar fi jucat cu totul altfel, din mo-

mentul în care n-ar fi existat teama de rezultatul fiecărui joc în parte.
Privind cu uşurinţă formula şi condiţiile în care urma să se dispute turneul final din Chile, F.I.F.A. a dat fără să vrea apă la moară celor ce se ridică, pe cu totul alte considerente, împotriva campionatului mondial, aşa cum este el cunoscut pînă astăzi. Rutinaţi şi comerciali conducători de grupări de genul lui Santiago Bernabeu, preşedintele lui Real Madrid, încearcă printr-o frazeologie pompoasă să ascundă o intenţie precisă : torpilarea campionatului mondial. El (şi alţii ca el) afirmă : „Formula actuală a campionatului mondial este perimată. Ea este veche şi nu mai corespunde epocii noastre". De fapt, ce consideră Santiago Bernabeu că ar corespunde epocii noastre ? Primatul cluburilor, astfel ca cele mai bune din întreaga lume (eventual, la început, numai cele din Europa) să dispute un campionat mondial, nemaiparticipînd la campionatele naţionale respective, care, de asemenea, după aceiaşi teoreticieni (inspiraţi de interese financiare) nu mai corespund epocii noastre. Cît despre un campionat mondial interţări, să fie şi el, dacă nu încurcă pe nimeni. Şi acelaşi „personaj" propune : „Cupa Europei interţări" să devină un preliminar al campionatului mondial, care să se întindă pe o perioadă de patru ani, încet, liniştit, fără precipitări...". Că o asemenea „diluare" ar da o lovitură capitală competiţiei nu preocupă pe exponenţii acestui proiect. De altfel, în toate propunerile ce le fac, ideea de bază pentru care militează şi pe care nu se sfiesc s-o facă publică este : echipa naţională constituie duşmanul cluburilor !
Ce se poate reproşa disputării celei de-a doua jumătăţi a etapei decisive din grupele de calificare din cauza sistemului de programare ? Că jocul Anglia—Bulgaria, din grupa a IV-a, s-a disputat economicos (şi s-a terminat cu scorul de 0—0), pentru că englezii ştiau că le este necesar numai un punct ca să se califice mai departe, ocupînd locul doi în clasamentul grupei, la egalitate de puncte cu Argentina (care în ajun făcuse 0—0 cu Ungaria), dar cu un golaveraj mai bun. Că nici Cehoslovacia nu s-a omorît cu firea în jocul cu Mexic (ceea ce infirmă părerea numeroşilor martori oculari, printre care şi gazetari de reputaţie), pe care l-a pierdut, deoarece avînd calificarea asigurată n-o interesa să concureze Brazilia în ocuparea primului loc în clasamentul grupei a III-a. Primul loc ar fi obligat Cehoslovacia să susţină un joc cu Anglia în sferturi de finală, lucru pe care ar fi vrut să-l evite. S-ar putea replica la acest ultim „argument" că „evitînd"

pe englezi, cehoslovacii au avut de jucat cu naţionala Ungariei, care în nici un caz nu era un adversar mai comod, mai ales că învinsese Anglia cu 2—1 în prima zi a turneului. Dar nu de replicile ce pot fi date e vorba aici, ci de faptul că situaţia în sine a oferit material „speculanţilor", celor pentru care campionatul mondial înseamnă mai puţine posibilităţi de cîştig pentru vistieriile cluburilor proprii.
Iată, deci, că atunci cînd trebuie să se răspundă, nu să se explice, la întrebarea : „De ce în Chile ?", de la primul pas apare uşurinţa cu care Congresul F.I.F.A 1956 a hotărît ce-a hotărît.

De la „Conte Verde" la „Boeing 707 Intercontinental"

Călătoria în sine pînă în Chile a ridicat şi ea multe probleme echipelor europene, nevoite să zboare peste trei continente şi două oceane (fără să mai punem la socoteală mările), ca să ajungă la destinaţie.
În decursul existenţei sale, competiţia a mai fost găzduită încă de două ori de America de Sud. Dar, de la una la alta, „datele" călătoriei s-au schimbat radical. Să ne reamintim cum au plecat echipele europene la campionatul de la Montevideo, urmărind cum a făcut această deplasare echipa ţării noastre.
Trenul a luat-o din Bucureşti în dimineaţa zilei de 16 iunie 1930, pentru ca, în 18 iunie, seara, s-o depună pe peronul gării Genova. După ce a înnoptat în portul italian, s-a îmbarcat a doua zi pe transatlanticul „Conte Verde", care avea s-o poarte timp de 15 zile pe apele Mediteranei şi ale Oceanului Atlantic, ca la 2 iulie să ajungă la Montevideo.
Vom reproduce cîteva fragmente din amintirile publicate de secretarul general de atunci al Federaţiei Române de Fotbal asociaţie, Octav Luchide, care a însoţit echipa în această deplasare :
«În a şaptea zi a etapei, în amurg, am intrat în portul Rio de Janeiro, capitala Braziliei... La Rio de Janeiro s-a îmbarcat şi echipa Braziliei, care mergea, de asemenea, la Montevideo.
A treia etapă, Rio de Janeiro—Santos, şi a patra, Santos—Montevideo... Plecînd din Santos, marinarii şi-au schimbat costumele albe de vară cu costume albastre groase... Uşile coridoarelor au fost închise. Vaporul trecea din zona tropicală în zona cu climă

temperată și chiar noaptea următoare cerul s-a acoperit de nori, a început să sufle vîntul, iar temperatura a coborît brusc (în jur de 15°).
„Grădina" a prins să se miște. Valurile și-au început frămîntarea, dar transoceanicul, impasibil, nu se lăsa impresionat de această schimbare...
...În sfîrșit, într-o după-amiază posomorîtă, umedă și friguroasă de toamnă, am debarcat la Montevideo în ziua de 2 iulie, escortați de vase mari și mici, care ne ieșiseră înainte în larg. Sosirea noastră a fost semnalată orașului prin lovituri de tun...»
Acestea se petreceau în anul 1930, în vremurile, putem să le spunem, idilice ale fotbalului profesionist, cînd nimeni nu socotea cîte zile se „pierdeau" cu călătoria (dus și întors) și cu turneul propriu-zis, în timp ce alte „contracte" ar fi așteptat echipele de club care au dat jucătorii naționalelor. E drept că pe vremea aceea Italia și Spania nu erau prezente la campionat.
Genul acesta de călătorie cu vaporul, „tip 1930", ar fi suris foarte mult și pentru „Chile 1962" unora dintre jucătorii ce aveau de făcut deplasarea. Multă vreme „vedeta nr. 1" a echipei Italiei pentru Chile, Omar Sivori, a amenințat că nu va face deplasarea la campionatul mondial decît dacă i se va admite călătoria cu vaporul, în timp ce restul lotului italian urma să folosească avionul (acest din urmă mijloc de locomoție nefiind în totul pe gustul lui Sivori). Pînă la urmă, lui Sivori nu i s-a admis punctul de vedere, dar s-a ajuns totuși la un compromis : din momentul urcării în avion și pînă la aterizare la Santiago o injecție cu un somnifer l-a transportat pe jucătorul italo-argentinian... în lumea viselor.
Dacă pentru Sivori s-a găsit această soluție, în schimb alții nu s-au lăsat convinși. După terminarea Campionatului mondial din Chile, Dragoslav Sekularac, cel mai bun jucător iugoslav la turneul final din Chile și unul dintre cei mai buni jucători din lume, a evoluat la Paris, cu echipa „Steaua Roșie" din Belgrad, din rîndurile căreia făcea parte. Discutînd, cu acest prilej, cu un ziarist francez despre comportarea iugoslaviei și a jucătorilor ei la campionatul mondial, Sekularac a ținut să sublinieze : „Cebinac este mult mai bun decît noi toți. Însă, cum are fobia avionului, a pretins să fie... operat, ca să nu meargă în Chile". Și Cebinac, pe care l-am văzut jucînd cu mare succes pe vremea cînd era unul dintre cei mai valoroși titulari ai echipei de juniori, se poate spune că i-a lipsit echipei iugoslave în Chile, pentru că

pe postul în care joacă el în mod obişnuit, acela de extremă dreaptă, iugoslavii au folosit nu mai puţin de 5 jucători în şase meciuri...

Se poate totuşi obiecta : «E ridicol ca în anul 1962, cînd aviaţia comercială a făcut uriaşi paşi înainte, să existe asemenea „puncte de vedere", cînd adevărate clădiri zburătoare sînt puse la dispoziţia pasagerilor, în condiţiile unei securităţi de zbor asigurată de o tehnică avansată !»

La înţelegerea mai exactă a realităţii vor ajuta relatările zborului transoceanic ce l-am făcut, la ducere, cu un „Boeing 707 Intercontinental", al companiei „Air France".

Primul contact cu un avion transoceanic l-am făcut pe aeroportul Orly din Paris, unde mă aflam în după-amiaza zilei de 24 mai, în aşteptarea plecării. Venea la aterizare un „Boeing 707 Intercontinental", aşa că, fiind vorba numai de un contact „vizual", prima emoţie a trecut repede.

Apoi a sosit momentul să mă urc în avionul cu care urma să-mi încep călătoria peste mări şi ţări. Timpul se anunţa nefavorabil. Pe cer apăreau din cînd în cînd fulgere. Datele despre avion îmi erau cunoscute dinainte. În jurul acestui turboreactor american, propulsat de patru reactoare puternice, reclama ce s-a făcut n-a neglijat nici cel mai mic amănunt. „Semnalmentele" lui sînt larg difuzate şi-l prezintă astfel : întinderea aripilor 43,40 m, lungimea 46,40 m, înălţimea 12,78 m, altitudinea de zbor 13 000 m, raza de acţiune maximă 7 400 km, viteza lui de croazieră 950 km pe oră, iar numărul pasagerilor 190. Privesc unul din prospectele companiei „Air France", cu sugestivul titlu „Lumea vă aparţine, alegeţi !" El arată şi uriaşele păsări argintii „Boeing 707 Intercontinental", în a căror prezentare se poate citi, printre altele : „În vasta lui cabină călătoriţi cel mai confortabil din lume şi ajungeţi la destinaţie cu un sentiment de satisfacţie şi de mulţumire pe care-l procură o călătorie bună". Dar ajungi la destinaţie ? E o întrebare ce mi-am pus-o cu cea mai mare seriozitate în ajunul plecării, cînd, în popasul parizian, printre faptele cotidiene figura şi catastrofa unui „Boeing 707" care, la 21 mai 1962, se sfărîmase lînă Centerville (statul Iowa), cauzînd moartea a 45 de pasageri. Aceasta, după ce cu numai cîteva luni înainte, la 1 martie 1962, un Boeing al lui „American Airlines" s-a zdrobit la New York, bilanţul catastrofei fiind 95 de morţi. Erau avioane de tipul aceluia cu care aveam să fac călătoria spre Chile la mare înălţime, peste ocean...

Nici vremea, nici locul nu-mi permiteau acum să dau înapoi, nemaispunînd că mirajul primului campionat mondial la care aveam să asist făcea să amuțească în mine aproape toate temerile. Cînd am păşit în avion, imensitatea lui mă îngrijoră. Din față, întorcînd capul, abia zăreai pe cei din fund. Pentru „aclimatizare" nu ni s-a dat prea multă vreme, căci curînd a apărut „semnalul luminos" în mai multe limbi, care te avertiza : „Nu fumați, fixați-vă chingile !"

Momentul acesta al decolării, ca şi al aterizării, de altfel, este legat de unele „riscuri" de grade diferite, care pot merge pînă la cele capitale. Avionul poartă cu el o mare încărcătură de combustibil, aproape 70 000 de litri. Şi dacă, să zicem, se „dă peste cap", e bine ca nici o țigară să nu fie aprinsă (ca măcar această prevedere împotriva incendiului să existe), după cum legat cu chinga de fotoliu rişti mai puțin să fii zvîrlit cine ştie unde de pe locul tău. Şi, totuşi, uneori nu e rău să fii astfel zvîrlit. Această reflecție am făcut-o după ce sosisem în Chile, trecînd cu bine (acesta e un fel de a spune) călătoria aeriană, cînd ziarele au anunțat catastrofa unui „Boeing 707" al companiei „Air France", pe nume „Château de Sully", care s-a pulverizat în momentul decolării de pe aeroportul Orly. Din cei 122 de pasageri aflați la bordul lui nu s-a putut salva nici unul. În schimb s-au salvat miraculos două tinere care făceau parte din echipaj, ajutoare ale stewardului. Iată pe una din ele, Françoise Authié, povestind cele întîmplate : «Eram fixată de o strapontină, în partea din spate a avionului. Mi-am dat seama că sînt dificultăți la decolare. Am resimțit mai multe şocuri, am avut impresia că avionul s-a lovit de ceva. După cîteva zdruncinături, „Boeingul" s-a dislocat în mijlocul unui mare zgomot. N-am auzit nici un strigăt din partea pasagerilor... Am fost zvîrlită afară şi m-am regăsit pe pămînt, legată de scaunul meu. Am desfăcut chinga şi m-am ridicat în iarbă, în mijlocul unor flăcări mici. Camarada mea, Jaqueline Gillé, era în spatele meu... Am chemat-o pe colega mea să ne depărtăm cît mai mult posibil : ne era teamă să nu explodeze rezervoarele. Am sărit o îngrăditură de circa doi metri înălțime. Apoi, am întîlnit oameni...»

Cei 122 de pasageri care şi-au găsit moartea la Orly în catastrofa „Boeingului 707" locuiau toți în orașul american Atlanta, din statul Georgia, şi făceau un voiaj în Europa. Printre prospectele ce le fuseseră distribuite la Atlanta, înainte de plecare, unul afirma : „Călătoria dumneavoastră va fi fără griji şi va rămîne de neuitat !..."

Şi pe sus se simte inima vulcanului

Momentul decolajului nostru s-a făcut sub emoţiile unei tensiuni specifice. Toţi tăceau. Avioanele acestea cu o viteză mare decolează sub un unghi deschis; cei din fund îi văd „sus" pe cei din faţă, în schimb aceştia nu-i zăresc pe cei din spatele lor. Era ora 22,10, ora Parisului, cînd avionul s-a despărţit de pistă... Curenţii puternici se fac simţiţi de avion, cu toată marea lui capacitate. Ploaia bate în geamuri. O aud, dar n-o văd, pentru că mi-am întins fotoliul să stau culcat, cu ochii închişi. Zburăm de aproape două ore şi jumătate, cînd motoarele îşi încetinesc turaţiile şi avionul, ascultător comenzilor, „sparge" norii, ajungînd deasupra oraşului Lisabona, acolo unde cu şase ani înainte se hotărîse drumul ce-l făceam şi eu acum. E ora 0,25 cînd aterizăm pe acest aeroport, venind dinspre mare şi facem neplăcuta constatare că jos suflă un vînt neobişnuit. Acum mă întreb dacă nu a fost numai imaginaţia noastră care activa cu febrilitate ?

La escală, pasagerilor li se serveşte, la alegere, o cafea neagră sau un suc. Aleg ultimul, pentru că voiam să dorm, ca şi Sivori, atîtea ore cîte vor fi necesare zborului peste ocean.

După numai o oră ne reluăm călătoria spre prima escală pentru traversarea oceanului şi la 3,20 ajungem în arhipelagul Azore, pe insula Santa Maria. Ora locală începe să scadă, aşa că aici este 1,20, exact cea pe care am înregistrat-o şi la plecarea din Lisabona. De altfel, vom merge permanent în întîmpinarea nopţii.

În mai puţin de o oră, cît a ţinut escala, s-au făcut pregătirile pentru traversarea oceanului. La 4,10 (ora Parisului), deci după o şedere de 50 min, urcăm din nou în avion, de astă dată pentru o călătorie de mai multe ore. Ne ridicăm brusc şi peste puţin timp ne aflăm la 11 000 m înălţime. Zborul devine lin, deşi atmosfera nu este prea favorabilă ; simţim puţine zguduituri (inerente de altfel). Prin megafon se transmit indicaţii cu privire la folosirea măştii de oxigen şi a îmbrăcămintei pneumatice. Una dintre stewardese „justifică" explicaţiile. Toţi o urmăresc atenţi, dar sînt sigur că fiecare în sinea lui îşi doreşte să n-aibă nevoie să ajungă la aplicarea lor practică.

Încerc să dorm. Am reuşit să rămîn singur, de la plecare, pe tot rîndul meu de fotolii, aşa că am la dispoziţie trei scaune, toate întinse. Este răcoare. Mă acopăr cu o pătură, închid ochii şi rămîn aşa ore întregi, fără să pot adormi. Din cînd în cînd mă uit pe fereastră să văd oceanul, ale cărui ape le ştiu la mai

bine de 10 000 m sub noi. Norii nu-mi permit însă vizibilitatea... Luminile din avion s-au stins una cîte una. Mult timp, ce-i drept, liniştea a lipsit, pentru că plîngea continuu o fetiţă, deşi i se făcuse un „culcuş" bun într-una din bărcile pneumatice ale avionului.
Niciodată nu mi s-a părut că timpul trece atît de greu, deşi avionul zbura cu aproape 1 000 km pe oră. Viteza era mare şi, totuşi, parcă înainta prea încet.
A venit şi timpul aterizării în arhipelagul Guadelupa, în insula Pointe à Pitre. După ora Parisului era 9,50, dar ora locală indica 4,50 ! Am mers într-una şi noaptea nu ne-a părăsit.
Cînd am coborît pe insulă, în primul moment m-am speriat, avînd impresia că mi-a luat foc haina, atît de tare dogorea. În jurul nostru plutea o atmosferă înăbuşitoare. Şi totuşi ne aflam în Guadelupa, insula smaraldelor, „cu plăji de nisip fin umbrite de palmieri. Clima care domneşte în Guadelupa vă va seduce..." — aşa cum scriau prospectele lui „Air France" pentru cei ce-i invita să facă un circuit de 24 de zile în America de Sud modernă. Noroc că am intrat repede în clădirea aeroportului care era foarte bine ventilată şi nu-ţi mai amintea nimic din ceea ce era afară ! Se lumina de ziuă. După o escală de o oră şi zece minute, se fac pregătirile pentru continuarea zborului. Temperatura ce ni s-a anunţat, cu toată ora matinală, era de... 26°.
Sîntem din nou în aer, avînd direcţia Caracas (Venezuela). Din avion, Pointe à Pitre se vede acum bine. E plină de dealuri şi văi, ce par nelocuite. Populaţia e mai densă la malul oceanului, cu plajele lui, care au o anumită popularitate printre turişti : Moule, Rocroi, Sainte Anne. Cît despre fotbal, are şi aici marii lui simpatizanţi, căci la meciurile ce le dispută echipe venite din străinătate (mai ales din Franţa) asistenţele se cifrează la 10 000 de spectatori.
La Pointe à Pitre mi-am notat că a rămas echipajul ce ne-a adus de la Paris, de aici continuîndu-ne călătoria cu un altul. Amănuntul acesta, divers atunci, avea să capete mai tîrziu o semnificaţie cu totul specială. Aceasta se va petrece la 22 iunie, cînd mă aflam la Berna, în Elveţia, pe unde am revenit acasă, pentru a evita folosirea, la reîntoarcere, a avioanelor „Boeing 707", ale căror trei catastrofe într-un interval de numai trei luni m-au pus serios pe gînduri şi m-au determinat să mă fac luntre şi punte pentru o călătorie cu altă „marcă" de avion.
Telegramele de presă au anunţat atunci o nouă catastrofă a unui avion „Boeing 707", despre care ziarul francez „l'Humanité Di-

manche" avea să relateze, printre altele, sub titlul „Tragedia Boeingurilor" : «Avionul „Château de Chantilly", asigurînd legătura regulată Paris—Santiago de Chile, s-a prezentat la 22 iunie 1962 la verticala aerodromului de la Pointe à Pitre pentru escala lui obişnuită. Era 4,30 dimineaţa, ora locală. Totul era normal. La bord lumea se pregătea de aterizare... 103 pasageri şi 10 oameni ai echipajului ... Totul era normal ... Totuşi, în loc să efectueze obişnuitul tur deasupra mării înainte de aterizare, enorma pasăre derivă 20 km la dreapta şi se îndreaptă spre un vulcan vechi, o colină de cca. 600 m altitudine ... Între timp radioul tăcuse... Cîteva ore mai tîrziu au fost găsite, pe o rază de 300 m, sfărîmăturile lui „Château de Chantilly", un „Boeing 707" al companiei „Air France" şi, de asemenea, îngrozitor de mutilate, corpurile pasagerilor şi ale echipajului».

Aş vrea să adaug la această relatare numai încă două mici amănunte : 1) că echipajul avionului se pare că a fost unul şi acelaşi cu cel care m-a purtat de la Pointe à Pitre şi 2) că acest „Boeing 707" urma să mă readucă acasă, fapt ce a dat unele complicaţii cîtorva prieteni care erau informaţi despre această catastrofă aeriană şi nu apucaseră să afle schimbarea de avion ce-o operasem în ultimul minut al plecării din Santiago.

Acum, însă, ca să revenim la cursul normal al relatării, mă aflam în zbor, cum am spus, de la Point à Pitre spre Caracas, unde am ajuns după 1 oră şi 10 min.

Temperatura se anunţase 23°, totuşi nu era zăpuşeala de pe insula Pointe à Pitre. Aeroportul este săpat în munţi, pe malul oceanului, solul fiind de culoare roşie. Ansamblul caselor, roşii şi albastre, oferă privirilor un colorit viu. Dăm să coborîm, dar avem surpriza neplăcută de a nu ni se permite să părăsim avionul. Ni se oferă şi o explicaţie : aeroportul este militar.

După 45 min decolăm din nou, de astă dată cu direcţia Bogota (Columbia). Parcă emoţiile au mai trecut de cînd ştim că sub noi se află pămînt, nu apă. Zburăm deasupra unor regiuni muntoase. Timpul este noros, aşa că nu avem la îndemînă o perspectivă continuă. Numai printre „picături", cînd norii sînt mai rari, distingem cite ceva din specificul local.

La Bogota ajungem la ora 14,20 (ora Parisului), după o oră şi jumătate de zbor de la ultima escală. Aeroportul e în munţi, pe un platou, şi are o arhitectură plăcută.

De aici zburăm în direcţia Lima (Peru). La ora 16,30 (ora locală 10,30) trecem deasupra ecuatorului şi a vulcanului Cotopaxi. Ecuatorul îl depăşim în dreptul oraşului Quito, capitala statului

Ecuador. Nu ne așteaptă însă nici o serbare, nici un Neptun, nici un botez cu șampanie, ca pe „Conte Verde", în 1930, în drumul echipei noastre naționale spre Campionatul mondial de fotbal din Uruguay. Nu vedem nici monumentul care marchează aici imaginara linie a ecuatorului. În schimb... avionul are scuturături serioase, cîteva minute în șir, care ne atrag atenția că și pe sus se simte... inima vulcanului.

Pe drumul vechilor conchistadori

Drumul avionului de la Guayaquil (Ecuador) „pică" acum în jos, deasupra Oceanului Pacific (căci ne aflăm pe partea vestică a Americii de Sud). După puțin timp revenim deasupra continentului, zburînd de-a lungul coastei pînă la Lima (Peru), pe drumul care-l bătuseră cîndva pe jos conchistadorii spanioli, veniți să aducă băștinașilor „fericirea" europeană, în schimbul... bogățiilor ce le aveau (și de care i-au despuiat). Pe spanioli i-a ispitit aici ideea îmbogățirii ușoare și rapide. Veniți peste ocean, ei deveneau plantatori. Dar pentru aceasta trebuiau supuși mai întîi băștinașii. Colonizarea noilor posesiuni era precedată de cucerirea lor. Iar coloniștii deveneau conchistadori, ceea ce în limba spaniolă înseamnă cuceritori. Cărțile vechi spaniole arată amănunțit și grăitor crimele îngrozitoare săvîrșite de cei dintîi coloniști. Poate și de aceea în vocabularul tuturor popoarelor civilizate cuvîntul conchistador a intrat ca un simbol al unei cruzimi fără margini.
Aflat aici, tentația de-a te „repezi" pentru o scurtă vizită la Cuzco, la sud-est de Lima, fosta capitală a „imperiului soarelui", era mare. Acolo poți vedea (vizitînd și împrejurimile orașului) fortificații remarcabile datînd de pe timpul incașilor, templul soarelui, „Maechu Picchu", ultimul refugiu al „fecioarelor soarelui", care fugeau din calea conchistadorilor spanioli... Din păcate, la Lima escala avionului este, însă, mai scurtă de o oră și apoi nici „uzul" nu este ca cei aflați în tranzit să depășească limitele aeroportului.
Decolăm pentru ultima escală — Santiago. Zburăm un timp deasupra continentului, pentru ca din preajma localității San Juan avionul s-o „taie" în linie dreaptă peste apele Oceanului Pacific, de care nu se va despărți decît cu puțin înainte de aterizarea lui la „Los Cerrillos", aeroportul orașului Santiago.

În avion, timpul a început să treacă mai repede. Pe parcurs s-au urcat o serie de călători care mergeau și ei la campionatul mondial. Discuțiile s-au pornit aprinse. Se analizează echipele și șansele lor și, ca pretutindeni, argumentele se reazemă nu numai pe performanțe și pe amănunte cunoscute, ci și pe ceea ce (sau mai ales pe ceea ce) se spune că ar fi pregătit în secret pentru acest campionat. Se vorbește despre tactici aparte, de „lovituri care nu iartă", de jucători cărora li s-a ținut ascunsă valoarea în ultimii ani, ca să nu se știe prea multe despre ei, și cîte și mai cîte altele. Aproape toate m-au făcut să zîmbesc, neîncrezător. Totuși, mai tîrziu, avea să mi se arate că neîncrederea mea nu a fost justificată sută la sută.

Tactici noi n-au lipsit la turneul final, și chiar Brazilia avea să ilustreze aceasta, surprinzîndu-și adversarii cu o așezare și o tactică la care nu se așteptau. „Tactică nouă" a avut și R.F. Germană, bazată pe o așezare pe care au numit-o „gumi wand" (zidul de cauciuc). A fost o variantă a „zăvorului" elvețian, pe care a încercat s-o manevreze, înșelîndu-se însă asupra eficacității ei, rutinatul Sepp Herberger.

De asemenea, în desfășurarea campionatului mondial au apărut, într-adevăr, și cîteva „stele" noi. Printre acestea a fost, de pildă, și brazilianul Amarildo Tavares Silveira, pe care acest campionat l-a consacrat la nivelul reputației (nu și al valorii) lui Pele, al cărui înlocuitor a devenit o dată cu accidentul suferit de acesta. Fără el, în primul moment, șansele acordate Braziliei de a cîștiga din nou campionatul au cunoscut o scădere vertiginoasă la „bursa pronosticurilor", pentru că obișnuit circula formula sau calculul : Pele = echipa Braziliei. Și, totuși, lipsa lui Pele n-a împiedicat succesul final al Braziliei, după cum n-a știrbit nici din autoritatea crescîndă cu care această echipă s-a detașat, pe măsură ce campionatul se apropia de sfîrșit. Amarildo a avut și el marea lui contribuție la asigurarea și desăvîrșirea acestui succes. Trebuie totuși să arătăm că deși înainte de turneul final al campionatului Amarildo nu era cunoscut la nivelul popularității lui actuale, el n-a fost totuși un jucător „ascuns", ci un jucător, în vîrstă de 23 de ani, de la clubul Botafogo din Rio de Janeiro, pregătit și format la școala fotbalului brazilian. El a constituit un pion al jocului colectiv (deși are tendințe individualiste), în care însușirile lui individuale n-au fost cu nimic știrbite.

Jocul colectiv, constructiv, al brazilienilor, s-a dovedit a fi o minunată „mașină vie", pe care n-o poate scoate din uz defectarea unei „piese", pentru că înlocuirea se face pe dată și fără

dubiu în ceea ce privește reușita. Brazilienii au și meritul de a se fi aliniat cu toate marile lor calități, în slujba jocului celui mai rațional, care i-a răsplătit cum se cuvine.
Despre toate acestea, firește, nu s-a discutat pe față în avionul ce se apropia de Santiago și unde, prin diversitatea limbilor folosite, aveai impresia unei reeditări moderne a „Turnului lui Babel", de astă dată ridicat pînă la 11 000 m înălțime.
Esențialul era însă că, furați de focul discuțiilor, abia am observat că se făcuse ora 22,10 (local 17,10), cînd trebuia să aterizăm. Această ultimă parte a călătoriei a fost plină de emoții. Deși mai erau circa 30 min pînă la Santiago, avionul a coborît și a început să zboare printre munți, cînd la stînga, cînd la dreapta. Inima se făcea mititică de tot cînd sub noi era ceață, nori sau fum des, care împiedicau aterizarea. La un moment dat a apărut totuși pista. S-a scos trenul de aterizaj, dar... s-a evitat aterizarea. Încă un tur deasupra orașului și avionul s-a strecurat, lăsîndu-se pe o parte, pentru a trece printre turnul de televiziune și o culme de munte. Motoarele s-au ambalat, avionul a spart brusc norul de fum și, pe deasupra unor case, a intrat scurt pe pista de aterizaj.
Cînd m-am văzut pe pămînt se înserа încet-încet, căci în Chile era doar sfîrșitul toamnei. Temperatura se anunțase 12°.
Un prim calcul îmi arată că de la Paris am zburat efectiv 17 ore, la care se adăugau alte aproape 6 ore de popas la diferitele escale. În mai puțin de 24 de ore zburasem circa 16 000 km. Lui „Conte Verde" i-au trebuit 15 zile să ajungă de la Genova la Montevideo, punct terminus, care se află cam la aceeași înălțime cu Santiago, de parcă ar putea fi unite printr-o linie dreaptă. Numai că primul este situat la Oceanul Atlantic, pe coasta orientală a continentului, în timp ce Santiago este pe coasta occidentală, aproape de Pacific, la mai bine de 1 000 km unul de altul ...
Eu însă mă găseam teafăr în țara celui de-al VII-lea turneu final al campionatului mondial. Drept să vă spun, am avut toată înțelegerea și chiar invidia față de Eusebio Ruiz Vanegas, despre a cărui existență și ispravă aveam să aflu mai tîrziu. Aici însă vă voi aminti despre el.
„Eroul" pe care-l descriu în rîndurile de față e un columbian mustăcios și nu prea tînerel, pe care l-a făcut celebru ediția din Chile a campionatului mondial. Dacă l-ați căuta, nu l-ați găsi printre jucătorii Columbiei, care au făcut figură onorabilă în partidele susținute în cadrul turneului final. Celebritatea, de altfel, nici nu i-a adus-o mingea de fotbal, ci bicicleta. Eusebio Ruiz

Vanegas, ca să poată fi spectator la campionatul mondial, a pornit cu bicicleta din Columbia. A luat „startul" de unul singur, din Bogota, în ziua de 5 aprilie, și iavaș-iavaș a trecut peste ecuator, iar de aici, prin Peru, cale de 7 000 km, pînă la Arica, orașul chilian în care Columbia avea să-și joace partidele din turneul final.

A ostenit, desigur, tare mult Eusebio Ruiz Vanegas, tot îndemnîndu-și bicicleta la drum. Și-a cîștigat însă, cel puțin, liniștea și securitatea călătoriei. A mers pe unde și cum a vrut, a descălecat unde i-a dat ghies inima și dacă, furat cumva de vreun gînd, o piatră buclucașă i-a răsturnat bicicleta și l-a făcut să cadă, totul s-a petrecut cam de la un metru înălțime, nu de la 11 000 m cît atinge un „Boeing 707 Intercontinental".

Cînd Congresul F.I.F.A. nu se mai amuză

Prima impresie despre Santiago nu este prea elogioasă. Din avion n-am crezut că acesta ar fi orașul. Se vedeau niște case alb-negre, iar aeroportul se prezenta destul de simplu, mai ales pentru o capitală cu aproximativ 2 000 000 de locuitori (mai mult de un sfert din populația întregii țări).

Drumul spre oraș l-am parcurs de-a lungul unei autostrăzi pe care se circulă pe mai multe rînduri și care trece printre clădiri modeste. După ce m-am instalat în hotelul Carrera, unde a fost și sediul neoficial al F.I.F.A. pe tot timpul desfășurării campionatului mondial, seara am ieșit, pentru puțină vreme, în oraș. Mi s-a părut șters și slab luminat.

În dimineața următoare m-am trezit în jurul orei 6,30. Ziua abia „făcea ochi", se lumina încet. La ora 10, în sala de la etajul 15, ultimul, al hotelului Carrera, care este singurul hotel „lux" din Santiago, se deschidea Congresul F.I.F.A., la care eram împuternicit să asist și eu.

Sala în care s-a ținut congresul nu era nici măcar pregătită din timp, de altfel chiar în dimineața deschiderii congresului aici încă se mai făceau retușuri. Nici pe „Estadio Nacional" din Santiago nu se terminaseră încă complet lucrările de restaurare și mărire a capacității (de la 50 000 la 80 000 locuri), care începuseră din anul 1959. La mai puțin de o săptămînă înaintea deschiderii festive a turneului final, aici pictorii, zidarii și tîmplarii mai aveau de lucru.

Congresul F.I.F.A. a ținut doar două ore și singurul punct mai discutat a fost cel privind situația așa-zișilor jucători „oriundi" și a celor asemănători lor.

De mulți ani, în cîteva țări din Europa, dar mai ales în Italia și Spania, jucători cu mare renume fotbalistic din alte țări căpătau cetățenia pentru aceste patrii adoptive. Era, în marea majoritate a cazurilor, un mijloc de escamotare a legilor și regulamentelor, menit să întărească potențialul fotbalistic al țărilor respective. Ba, italienii au mai găsit, în inventivitatea lor îndrumată în această direcție, formula jucătorilor „oriundi", care reprezintă pe jucătorii sud-americani ce devin italieni, deoarece li se „descoperă" originea italiană prin niște străbuni imaginari. Chiar în lotul cu care Italia a venit la Campionatul mondial din Chile figurau patru asemenea „oriundi", tot așa cum în lotul Spaniei (altă țară mare cumpărătoare de jucători-vedete din străinătate) se găseau „cetățeni" spanioli mai mult sau mai puțin proaspeți și aceasta pentru că se pricepeau foarte bine în ale fotbalului. La italieni erau argentinienii Umberto Maschio, Omar Sivori și brazilienii Giuseppe Altafini și Angelo Sormani, toți „oriundi", iar din lotul spaniol, printre alții, paraguyanul Eulogio Martinez, ungurul Puskas, uruguayanul José Santamaria și argentinianul Alfredo di Stefano (acesta din urmă n-a jucat fiind accidentat).

„Procedura" aceasta, deși cunoscută și folosită de multă vreme, în preajma Congresului F.I.F.A. din Chile se părea că este sortită să rămînă de domeniul istoriei. Împotriva ei se ridicaseră de astă dată și englezii, în frunte cu sir Stanley Rous, președintele F.I.F.A. Erau unii care pretindeau că poziția vehementă a englezilor era determinată de două cauze : 1) angajarea unora dintre vedetele de prim rang ale fotbalului britanic la cluburi italienești (tratativele cu alte vedete ale fotbalului englez), precum și propunerile făcute ca ei să devină cetățeni italieni în vederea viitoarei lor cariere fotbalistice : 2) o măsură de prevedere pentru turneul final al ediției din 1966 a campionatului mondial de fotbal, care urmează să aibă loc în Anglia. Or, ca gazde, englezii vor să-l cîștige pentru refacerea prestigiului țării lor, cunoscută cîndva ca „patrie a fotbalului", și care într-un timp era invincibilă în disputele cu celelalte țări.

— „Bine, spuneau unii, dar această ediție de campionat urmează să aibă loc abia peste patru ani. S-ar părea că ar fi prematură acțiunea pornită și sprijinită acum !"

— „O fi ea prematură, cum pretindeți, răspundeau alții, dar știți... gospodarul își asigură vara sanie și iarna car și englezii țin... să fie gospodari !..."
Ce-a fost sau nu adevărat în toate acestea nu interesează chiar așa de mult. Importantă este că concluzia la care a ajuns Congresul F.I.F.A., care de astă dată nu s-a mai amuzat, a fost echitabilă și a pus capăt folosirii acestor jucători în reprezentativele țărilor ce-i adoptă, recunoscîndu-i fii pierduți și regăsiți. Cum povestea aceasta n-o mai cred nici copiii, care și ei știu de ce un asemenea jucător devine peste noapte italian, spaniol etc., F.I.F.A. i-a pus capăt, cel puțin în ceea ce privește aceste prezențe sub culorile naționale schimbate de unii ca pe niște simple cămăși. Un Kubala, de pildă, care la Campionatul mondial din Chile a fost prezent ca... spectator și racoleur de jucători, în care calitate a și „lucrat", are în palmaresul lui titlul de jucător internațional a trei țări...
Hotărîrea la care s-a ajuns, potrivit căreia în reprezentativele naționale nu pot fi folosiți decît jucători născuți în țara respectivă sau peste hotare, din părinți avînd naționalitatea respectivă, s-a stabilit să fie aplicată abia după trecerea Campionatului mondial din Chile. Astfel s-a făcut că în Chile au putut juca transfugi de tot soiul. Pentru conducerile echipelor Italiei și Spaniei, moratoriul acordat în folosirea acestor jucători a păstrat neatinsă speranța unor succese de răsunet, în nota convingerilor optimiste ce le însoțiseră deplasarea aici. Calculele făcute s-au dovedit greșite, pentru că ambele reprezentative n-au reușit să se califice nici măcar în sferturile de finală.

„Spionita"

Duminică 27 iunie. Timpul s-a stricat (ploua) și, a doua zi, pe munții lîngă care se află situat Santiago a apărut zăpadă.
Schimbarea aceasta de decor m-a cam încurcat, căci intenționam să vizionez (luni și marți) echipele din grupa Santiago (Chile, Italia, R.F. Germană și Elveția) făcînd ultimele pregătiri, pe diferite terenuri. Ploaia le-a făcut, ba chiar le-a ajutat, să-și caute alte locuri, mai la adăpost de privirile indiscrete.
În preajma începerii campionatului s-a iscat zarvă mare, pricinuită de ceea ce acolo se numea „spionita", pe care o difuzau și o alimentau pe larg ziarele.

Italienii, de pildă, chiar de la sosirea la Santiago, au închis porțile vizitatorilor la antrenamentele lor zilnice. De altfel, la ei totul are un caracter mai aparte decît la ceilalți. De pildă, au la îndemînă o „bucătărie" familiară lor, asigurată de un șef bucătar adus din Italia. Măsura nu este deplasată, chiar majoritatea o aprobă, găsind-o indicată. Totuși se pare că la acest capitol s-au făcut și exagerări : italienii au adus cu ei nu numai bucătar, untdelemn, paste făinoase, orez și altele, ci chiar și sute de sticle.. de apă minerală.

Mai toate echipele participante la turneul final au declarat, la un moment dat, că antrenamentele lor vor avea loc în secret absolut. Unele au fost atît de fidele acestui consemn, încît în timp ce se antrenau, carabinierii, solicitați în acest scop, patrulau în jurul terenului, oprind accesul publicului și chiar al gazetarilor. Cu alții, lucrurile au fost mai puțin stricte. Mexicanii, de pildă, care socoteau că n-au nimic de pierdut, au făcut cunoscut că antrenamentele lor rămîn deschise publicului. Ungurii au procedat și mai și. La ultimul antrenament, înainte de partida cu Anglia, cu care debutau în turneul final, ei au jucat cu echipa Colchague și au învins-o cu 7—0. Partida s-a desfășurat într-o mică localitate, Rego, la circa 30 km de Rancagua, unde se inaugura stadionul municipal, în prezența întregii populații și într-o atmosferă de veritabilă chermesă. Nu se poate afirma cu certitudine că de la această chermesă au lipsit un observator al echipei Angliei și cîte un observator argentinian și bulgar, toți .. colegi de grupă. Aceasta n-a împiedicat echipa Ungariei să cîștige în mod strălucit grupa la care a participat, după ce a învins formațiile Angliei și Bulgariei și a terminat la egalitate cu cea a Argentinei. E desigur bine să cunoști arsenalul de care dispune un viitor adversar, ca eventual să poți lua unele măsuri în consecință. Dar aceasta cînd timpul (cîteva luni, de pildă) îți permite ca măsurile să poată fi eficiente. Cînd e vorba de ceva de pe o zi pe alta, e greu de admis că se mai poate îndrepta și mai ales soluționa ceva. Totul în această situație ar urma să se rezume la niște indicații de ultimul moment și care mai curînd pot încurca decît ajuta, chiar dacă jucătorii nu uită de ele imediat cum intră pe teren...

„Spionita" a dat naștere la ceea ce în Chile a fost numit, tot în faza pregătirilor, „fotbal mascat". Chilienii, de exemplu, n-au închis nici ei porțile în fața celor ce-i vizitau la antrenamente. Ar fi fost, de altfel, nu știu cum, doar erau gazde... La un meci de antrenament jucat cu echipa germană Karlsruhe, în tribune

au luat loc jucători şi conducători ai echipelor Italiei, Elveţiei şi R.F. Germane, viitoare adversare ale chilienilor.
Formaţia chiliană prezentată pe teren a fost însă foarte „mixtă", căci antrenorul ei, Fernando Riera, a oprit pe tuşă patru dintre cei mai reprezentativi titulari ai formaţiei de bază. Faptul n-a trecut nebăgat în seamă de observatorii „ocazionali" amintiţi, dintre care italienii au fost primii ce şi-au părăsit locurile din tribune, în timp ce Altafini, centrul lor atacant, a ţinut să declare : „Acesta-i fotbal mascat, aşa că n-ai nici ce să vezi, nici la ce să dai crezare !" Chiar în aceste condiţii mi s-a părut totuşi măcar deplasat faptul că, la puţine zile înainte de începerea turneului final, antrenorul Riera a acceptat două asemenea meciuri în aceeaşi companie, ştiut fiind că Karlsruhe e o echipă germană şi Chile avea să joace chiar cu R.F. Germană în aceeaşi grupă de calificare. Nu vreau să pun pe seama acestor două jocuri înfrîngerea pe care Chile avea s-o sufere din partea reprezentativei R.F. Germane pe drept, într-un moment în care chilienii îşi aveau asigurată calificarea pentru etapa sferturilor de finală. Dar care era rostul şi utilitatea lor atunci ? Ca să studieze, eventual, jocul germanilor, nu era cazul, deoarece :
1) Karlsruhe nu e formaţia prototip pentru maniera de joc a reprezentativei R.F. Germane, care nu împrumută de la nici un club maniera ei de exprimare ;
2) chiar dacă aşa ar fi fost cazul, ce învăţături ar fi putut aduce aceste jocuri la date atît de apropiate de confruntarea dintre naţionalele celor două ţări ?
3) jocul echipei R.F. Germane îi era cunoscut lui Riera şi jucătorilor chilieni din confruntările directe ce le-au avut.
Am admis, de aceea, că a fost un lapsus de moment, dar nescuzabil al lui Fernando Riera, preocupat foarte mult de gîndurile ce-l frămîntau în legătură cu o echipă pe care o pregătise ani de zile şi de care-şi legase, într-un fel, destinul lui. De altfel, antrenorul chilienilor n-a ascuns gazetarilor la ce se aştepta : „Dacă ajungem departe în competiţie, voi fi ridicat în slăvi. Dar dacă vom fi bătuţi, voi fi... spînzurat !" Din fericire pentru Riera, pînă la sfîrşit a ajuns să nu fie ridicat în furci şi a meritat aceasta cu prisosinţă, pentru munca, abnegaţia, perseverenţa şi priceperea de care a făcut dovadă în pregătirea unei echipe care, prin rezultatele ce le-a obţinut, a evadat cu brio din anonimatul în care se situase pînă atunci.
„Fotbalul mascat" a numărat printre „victime" şi pe brazilieni. La Valparaiso, pe stadionul Companiei chiliene pentru tutun,

după un antrenament al brazilienilor, conducătorii echipei lor au recunoscut singuri : „Ne-am ascuns jocul, căci în tribune erau prea multe priviri indiscrete. Aceste priviri erau ale lui Helenio Herrera şi Pablo Coronado [1], Rudolf Vytlacil [2] şi toată delegaţia mexicană. Adică reprezentanţii echipelor participante în grupa de la Viña del Mar".

S-au găsit voci care au pretins că eşecul Italiei la turneul final din Chile a avut la bază în principal scandalul ce s-a pornit (şi apoi a fost bine întreţinut deoparte şi de alta), după ce antrenorul italian Paolo Mazza a hotărît ca, la un joc-antrenament, să nu permită să asiste nici un spectator şi nici un ziarist, pentru a nu se face... spionaj în favoarea echipei gazdă. Dar, în paranteză fie spus, s-a afirmat că şi acolo unde porţile au fost complet ferecate şi chiar văzduhul păzit, ca nu cumva vreo păsărică să vadă şi apoi să fie făcută să... vorbească, gazdele tot au avut „ochi magic", în îngrijitorii terenurilor, printre care ar fi fost camuflaţi şi adjuncţi ai antrenorului Riera. Mă rog, acestea ţin de anecdotică, dar scandalul formidabil amintit, şi declanşat nu din vina lui Mazza, a fost o realitate, care vă va fi şi ea înfăţişată la momentul potrivit.

Mai mult despre oraşul în care vîntul nu încetează să bată...

Mai sînt două zile pînă la începerea campionatului. Pentru timpul ce-l mai am la dispoziţie găsesc suficiente treburi pe la hotel şi prin oraş. Printre altele, am fost la federaţia chiliană ca să-mi cumpăr biletele la cele 10 meciuri ce mi le-am fixat să le vizionez şi apoi a trebuit să aranjez şi cu o agenţie de transporturi-auto deplasările legate de vizionarea acestor jocuri, împărţite în trei localităţi (din cele patru în care se jucau partidele grupelor de calificare) : Santiago, Viña del Mar şi Rancagua. Spre marele meu regret, n-am cum să cuprind în acest itinerar şi cea de-a patra localitate, Arica. Motivul — distanţa de la Santiago, unde locuiam, şi pînă la Arica este de peste 2 200 km ! În desfăşurarea campionatului aveam să regret şi mai mult această imposibilitate de deplasare, pentru că a trebuit să mă mulţumesc cu relatările

[1] Antrenorul şi selecţionerul echipei Spaniei (n. a.).
[2] Antrenorul echipei Cehoslovaciei (n. a.).

altora, ca să aflu cum s-a ajuns la ceea ce a fost considerată drept cea mai mare surpriză a campionatului : eliminarea din competiție a echipei Uniunii Sovietice, în sferturile de finală, după ce a cîștigat primul loc în grupa în care a participat și în care a început cu o strălucită victorie (cu 2—0) asupra lugoslaviei. In calculele mele, echipa Uniunii Sovietice era planificată s-o văd jucînd de la semifinale (căci ea era una din principalele favorite ale turneului), programate să aibă loc la Viña del Mar sau Santiago Dar am dat greș.

Pentru că am pomenit despre bilete, trebuie să spun că luni dimineața, într-un discurs public, care a fost și radiodifuzat, președintele de atunci al Republicii Chile, Iorge Alessandri Rodriguez, a declarat, printre altele, că el și toți colaboratorii lui și-au plătit locurile la meciuri, căci campionatul mondial, spunea președintele, este un eveniment național și, în consecință, nu trebuie să comporte nici un privilegiu. Apelul și explicațiile acestea n-au fost însă pe placul tuturor. A rămas, de pildă, cunoscut cazul unui ambasador al unei țări europene ce nu era reprezentată la turneul final, care s-a supărat foc că nu i-au fost puse la dispoziție bilete gratuite de intrare. În supărarea lui a și anunțat că, în asemenea condiții, nu va asista la partidele campionatului. N-am urmărit în ce măsură s-a ținut de cuvînt, dar în expunerea președintelui am intuit totuși ceva în legătură cu lipsa de aglomerație la casele de bilete, pentru că prețurile lor nu erau accesibile maselor populare.

O parte din timp mi-a luat-o, la Santiago, citirea ziarelor locale, ocupație care mă amuza și mă surprindea în același timp, constatînd cunoștințele mele în materie de limbă spaniolă. Înțelegeam esențialul, fără să fi luat vreodată lecții de limba nemuritorului Miguel Cervantes, hidalgo-ul cerșetor, care a dăruit omenirii pe „Don Quijote". Mai ales cu relatările despre fotbal (unde afli și formații de jucători)... mergea strună. Chiar așa însă, la terminarea lecturii simțeam de fiecare dată că mă trecuseră toate sudorile.

În plimbările prin Santiago adunam impresii despre această țară și locuitorii ei. Prima impresie a fost că nu mă aflam într-o țară a Americii de Sud. Nici clima, nici oamenii nu corespundeau „vederilor" ce mi le făcusem. Majoritatea erau albi, mai ales la Santiago. De altfel, din întreaga populație a țării, 47% sînt albi, iar restul metiși și ceva mai mult de 200 000 indieni araucani. Chile e în cea mai mare parte muntoasă, străbătută pe o latură de lanțul principal al munților Anzi (care au aici culmea Ojos

del Salado cu 6 870 m altitudine). Paralel cu acest lanț muntos se întinde o regiune de coastă, iar la mijloc se află marea vale chiliană. Nordul țării este uscat, secetos, cu maximum o zi de ploaie pe an. Aici se află situat orașul Arica, considerat ca o oază în deșertul chilian, la 10 km de frontiera cu Peru. Pentru a se putea amenaja stadionul (care avea să fie cochet, agreabil și armonios) a fost necesară o muncă gigantică. Solul, bogat în nitrat de potasiu (salpetru) — care asigură industriei chiliene una din principalele surse de venituri — este dușman al gazonului, pe care pur și simplu îl roade. Pentru însămînțarea gazonului a trebuit, mai întîi, să se procedeze la spălarea terenului afectat pentru stadion, pînă la dispariția totală a nitratului. Apoi, solul a fost ameliorat cu pămînt vegetal adus din centrul țării, ceea ce a necesitat transporturi de la circa 2 000 km. Mii de kilograme de sămînță de gazon au fost importate din Olanda, iar cînd a început să răsară, faptul a devenit un punct de atracție pentru localnici care, seară de seară, se adunau aici cu sutele să vadă... cum crește iarba.

Un gazetar francez, care a vizitat Arica, a scris printre altele : „Străzi prăfuite, trasate geometric, împart orașul în pătrate mici. De-a lungul acestor străzi se aliniază case joase, cele mai multe fără etaj și toate tencuite cu pămînt ocru, cu acest pămînt care se întinde la infinit la porțile orașului. Arica este literalmente încercuită și nu se poate evada de aici decît pe mare și prin aer. Drumurile sînt inexistente și cine vrea să meargă de la Arica la Antofagasta, de exemplu, trebuie să facă o expediție de 750 km pe drumuri care merită să le eviți.

...Arica e un oraș curios în care contrastele sînt monedă curentă, un oraș care se aseamănă cu o fetiță ce-a crescut prea repede. S-au construit aici palate (pentru că orașul a avut un timp statutul de „port liber", scutit de taxe vamale — n. a.), dar la cîțiva pași se găsesc case de carton...

...Există un lucru propriu orașului Arica : clima uscată, caldă, cu toată prezența unui vînt care uneori este violent. Ploaia este absentă aici și problema apei se pune adesea acut. Seceta interzice orice cultură. "

Cînd s-au întocmit primele statistici după disputarea jocurilor programate în această localitate, mi-am amintit mai bine de paragraful cu vîntul din Arica, vînt care nu numai că nu încetează niciodată, dar bate totdeauna din aceeași direcție.

La Arica, unde s-au înscris cele mai multe goluri (25) din toate cele patru grupe de calificare, 17 au fost marcate cu ajutorul

vîntului. Dar nu numai atît. Vîntul acesta a fost unul dintre cei mai prețioși auxiliari ai echipei chiliene în partida cu reprezentativa Uniunii Sovietice, din sferturile de finală. Martori oculari, competenți, au afirmat că nici una din echipele care au jucat aici, în turneul final, n-au știut să folosească atît de bine ca chilienii — în meciul cu echipa sovietică — avantajul acestui vînt. Cursul și tăria lui au fost folosite cel mai bine de Leonel Sanchez și Rojas, cei doi jucători care au marcat, de la 20 și respectiv 30 m, cele două goluri necesare echipei țării gazdă ca să cîștige (2—1) întîlnirea.

Huelén — colina durerii

Dacă v-am vorbit despre nordul țării și Arica, se cuvine să vă fac cunoștință, fie ea numai aproximativă, și cu Santiago.
Orașul este situat la 500 m peste nivelul mării și are o climă continentală, cu o împărțire a anotimpurilor foarte precisă: toamna (din martie pînă în iunie), iarna (din iunie în septembrie), primăvara (din septembrie în decembrie) și vara (din decembrie pînă în martie). Datorită apropierii sale de Anzii Cordilieri, orașul are o climă uscată, care face mai suportabile frigul, ca și căldura, de altfel.
În istoricul său se consemnează că Santiago a fost fondat la 12 februarie 1541 de către căpitanul Don Pedro de Valdivia, unul dintre tovarășii aventurierului spaniol Pizarro. 150 de spanioli, o spaniolă și 2 000 de indieni au constituit prima populație a orașului care numără astăzi, cum se afirmă, 2 000 000 de locuitori. Iată cum a descris Don Pedro de Valdivia această țară, în 1541, într-o scrisoare adresată suveranului său, Carol Quintul: „Așa cum se prezintă această țară, nu poate exista ceva mai bun decît să trăiești și să prosperi aici. E fertilă, sănătoasă și încîntătoare. Iarna durează numai patru luni, vara este temperată și dulce. Suflă briza în așa fel, încît oamenii pot merge în soare toată ziua".
Ca să-și apropie acest rai pămîntesc, Don Pedro de Valdivia a trebuit, mai întîi, să-i treacă pe localnici prin foc și sabie. Așa le-a impus supraviețuitorilor și originea spaniolă. Această origine n-aș putea spune că-i leagă pe chilieni de spanioli. Ba, judecînd după cele la care am asistat, mai curînd aș pune mîna în foc pentru contrariul.

Prezenți la Campionatul mondial din Chile, spaniolii scontau în reușita lor și pe sprijinul publicului chilian, printre ai cărui strămoși îndepărtați sînt amestecați și spanioli. Spre marea lor surpriză, însă, la primul joc susținut în turneul final, cu Cehoslovacia, spaniolii au constatat că simpatia publicului și încurajările lui s-au îndreptat, cu căldură, spre adversarii lor. „Cum e posibil ca frați de-ai noștri, spanioli, să ne facă una ca asta?" se întrebau, mîhioși și disperați, conducătorii echipei Spaniei. Cum? Ar fi putut s-o prevadă ușor din înseși „isprăvile" ce le-a săvîrșit pe aici, cu atîtea sute de ani înainte, spaniolul de Valdivia. Pentru această aducere aminte, colina Santa Lucia, din centrul orașului Santiago, locul pe care a fost fundat orașul de către conchistadorul Valdivia, este numită de indieni „Huelén" — Colina durerii..

În zilele dinaintea campionatului mondial, în special aspectul centrului orașului (chioșcurile ziarelor, prăvăliile, marile magazine) amintea de marea competiție ce avea să înceapă. Participanții la campionat erau popularizați în zeci și zeci de feluri, pe cravate, fanioane, brichete, farfurii etc. Din abundență erau expuse și fotografii ale fotbaliștilor din toate țările participante, ca și atîtea reproduceri (reușite ca aspect) ale trofeului campionatului, încît chiar cînd mi s-a arătat vitrina în care se spunea că ar fi expus trofeul original, tot nu m-a părăsit îndoiala că am în față o copie. În vitrine se afla scrisă în cele 11 limbi vorbite de 16 participanți la campionat și urarea „Bine ați venit!"

Am dat o raită pe străzi și prin magazine, pentru „documentare". Animația era foarte mare între orele 10—13 și 18—21, după care scădea complet. Publicul se plimba pe străzile principale. Oamenii, micuți ca înălțime, îmbrăcați în port european, se dovedeau volubili și prietenoși. Femeile, frumoase, sînt fardate exagerat, în special la ochi, în jurul cărora sînt concentrate cele mai felurite culori.

Arhitectura orașului este regulată, cu străzi și bulevarde largi, asfaltate și curate. Transportul în comun se face cu troleibuze și autobuze. Acestea din urmă sînt de diferite capacități: de la 10—12 locuri (microbuze) pînă la 50—60 de locuri. Circulația, la care se adaugă mașinile, este mare, cu stopuri dese și... fără claxonări.

Cerul este în permanență acoperit de fumul coșurilor clădirilor care folosesc cărbuni. Pentru pieton aceasta înseamnă, verificat practic, că nu poate purta o cămașă albă mai mult de o

zi. Cît despre clădiri, ele apar negre, pline de funingine. Ca o soluție, pe aproape toate străzile întîlnești niște schele mobile, dotate cu aparate speciale pentru spălatul fațadelor. Specific clădirilor este și faptul că pînă la marginea orașului nu există case cu curți la stradă. Clădirea e construită pînă la trotuar și intrarea se face printr-un gang, care duce, în unele cazuri, într-o curte interioară.

Două probleme curente ale locuitorilor din Santiago le constituie iluminatul și apa potabilă. Orașul nu este luminat suficient și acest lucru l-am constatat încă de la primii pași făcuți, de la aeroport. La impresia de atunci s-a adăugat apoi cunoașterea cauzei, căci există una : folosirea curentului electric era raționalizată. Cît despre apa potabilă, ea se afla numai în unele cartiere. Chiar la un hotel de lux, cum e Carrera, placarde făceau cunoscut, în toate camerele : „Nu consumați apa de la chiuvetă. Nu-i potabilă !" Înseamnă că dacă te răzbea setea aveai de circulat serios ca să ți-o potolești.

Magazinele sînt foarte numeroase și bine asortate. Duc însă dorul clienților, pentru că lucrurile sînt scumpe, iar oamenii săraci. Salariul mediu atinge 150 escudos (1,47 escudos = 1 dolar), iar dintre prețuri citez : pînă la 1 escudos piinea (de proastă calitate) de 1 kg, carnea pînă la 12 escudos kilogramul, un costum pînă la 100 escudos, o masă (compusă din trei feluri) la restaurantul Carrera 4 escudos, o cameră la hotel între 18—20 escudos, un bilet de intrare la meci 12—15 escudos etc. Foarte scumpe erau articolele tehnice (radio, televizoare, magnetofoane), considerate articole de lux și ale căror prețuri ajung pînă la 1 000 de escudos. Aceasta a fost și una din explicațiile afluenței de consumatori înregistrată la marile cafenele din Santiago (care au făcut afaceri excelente) în timpul disputării jocurilor campionatului mondial. Partidele fiind televizate, chilienii au luat cu asalt cafenelele înzestrate cu televizoare, pentru că aici, oricum, le revenea spectacolul mai ieftin decît la stadion.

O discuție cu un medic, salariat al statului, mi-a arătat că chiria unui apartament format din trei camere, baie, bucătărie este de 150 escudos pe lună, salariul acestuia fiind de 300 escudos. Numai o jumătate de normă în plus, obținută la o altă clinică, îi permitea să-și completeze veniturile în așa măsură, încît să nu iasă complet „devastat" prin plata chiriei.

Am intrat într-o prăvălie de pe strada San Domingo, de la marginea orașului. Serveau aici două vînzătoare în vîrstă de

14—15 ani. Salariul lor lunar era de 30 escudos... Salariile sînt în funcție de cartier, de prăvălie și de ...patron. Acest aspect l-am cunoscut, de altminteri, și în Elveția, la Berna, cu prilejul înapoierii în țară. Portarul hotelului „City" îmi spunea că înainte de-a fi primit acest post lucra la o întreprindere pentru un salariu de 600 franci. Patronul hotelului a insistat să-i primească oferta lui de angajament, fixîndu-i un salariu de 800 franci. Omul a acceptat, dar a avut toate motivele să se căiască. După trei luni, la noul post, salariul i-a fost redus la 400 de franci, împreună cu răspunsul : „Dacă-ți place !" La vechiul post nu se mai putea întoarce pentru că era ocupat...
Prin Santiago mă voi mai plimba și altă dată. Acum îngăduiți-mi să-mi pun la punct ultimele amănunte înainte de începerea campionatului. M-am aranjat cu agenția „Latour" (Latin American Tours), care contracta angajamente pentru transportul cu autobuze, microbuze și taxiuri la jocurile de la Viña del Mar și Rancagua. Am depus „itinerarul" ce mă interesa și am aflat prețul deplasărilor (dus și întors) : 10 escudos pentru Viña del Mar, localitate situată la 145 km de Santiago și 7 escudos pentru Rancagua (85 km de Santiago). A doua zi urma să fac prima deplasare, pentru că îmi fixasem ca primul joc să-l văd la Rancagua : Argentina — Bulgaria.

„Hoy se inicia el Mundial"

Acest titlu, „Azi începe campionatul mondial", l-am găsit etalat, la 30 mai 1962, peste toată pagina I a ziarului „La Nacion", lectura mea zilnică la Santiago. În restul paginii (de format mare), un desen reprezenta globul pămîntesc, peste care trona „Cupa Jules Rimet", trofeul cu care este dotată competiția mondială de fotbal. Spre ea se ridicau patru brațe, cîte două de o parte și de alta a globului. Ele simbolizau grupele de calificare fixate pentru turneul final, așa că pe fiecare erau reprezentate, în culorile și cu simbolurile respective, cîte patru din drapelele celor 16 echipe participante, după cum erau repartizate în aceste grupe.
În dimineața începerii turneului final am așteptat cu destulă nerăbdare momentul plecării mele spre Rancagua, unde urma să asist la partida Argentina — Bulgaria. Cu o punctualitate ce aveam s-o apreciez cu prilejul tuturor deplasărilor la Viña del

Mar și Rancagua (și în total am făcut șase asemenea deplasări), mașina agenției „Latour" a venit să mă ia de la hotel la ora 11, așa cum fusese convenit. Era un microbuz, care avea să ducă în totul șapte pasageri, toți spectatori pentru jocul de la Rancagua ; tovarășii mei erau un cetățean brunet, despre care am aflat apoi că este antrenor în Liban, și cinci argentinieni, printre care o femeie.

Ieșind din Santiago, am constatat cît este de întins, marcînd cu ceasul în mînă, că unei mașini îi trebuie 20 min să traverseze în fugă orașul de la nord la sud. Drumul trecea pe un platou străjuit în dreapta și-n stînga, la distanță de cîțiva kilometri, de lanțuri muntoase, semețe, puțin împădurite și acoperite cu zăpadă. Timpul se îndreptase. Soarele era și el cu noi. Mai rămînea, îmi spuneam, ca și jocul la care voi asista să fie la înălțime. Totuși mă îndoiam de aceasta, pentru că, prin sistemul de disputare al turneului final, eram convins că echipele vor fi preocupate strict de rezultat, mai ales că un start bun, într o cursă relativ scurtă (între numai trei echipe) în care contează orice punct cîștigat, este foarte prețios.

Mașina gonea într-una, ajutată de drumul asfaltat. Discuțiile erau aprinse. Argentinienii, deși echipa lor încă nu jucase, se manifestau de parcă ar fi cîștigat. Aflînd însă că sînt român, îmi cereau relații despre noi și apoi despre fotbalul bulgar. Le-am răspuns... ca să fie mulțumiți. La înapoiere, cînd am fost din nou împreună, am constatat că pe cît de vorbăreți fuseseră la ducere, pe atît erau de tăcuți acum. Argentinienii cîștigaseră numai cu 1—0 și în asemenea condiții, încît vecinii mei de microbuz, știindu-mă martor ocular, preferau să vorbească despre orice, numai despre fotbal, și îndeosebi despre cel argentinian, nu.

Microbuzul nostru a ajuns la Rancagua cu mult înainte de ora de începere a partidei, așa că în onoarea noastră, care veneam pentru prima oară aici, șoferul a adăugat itinerarului un „tur" prin oraș.

Rancagua amintește de Lupeni sau Petrila. Prezintă bineînțeles și multe deosebiri. Aici se extrage cupru în loc de cărbune, iar orașul n-are case cu etaj, blocuri mari, frumoase, aerate, ca acelea în care locuiesc acum minerii noștri. Ziariștii străini care l-au vizitat cu același prilej l-au găsit, cum nota unul dintre ei, foarte pitoresc, cu casele lui joase, adesea din lemn, cu străzile lui cu desene și culori variate care le duc

cu un secol înapoi şi te plasează într-un decor de „western" american.
Probabil că în această prezentare ziaristul s-o fi inspirat din portul oamenilor din Rancagua, port care are ceva ce aminteşte de strămoşii lor, indienii araucani, ceea ce la Santiago, de pildă, nu se vede. „Culoarea" aceasta am observat-o şi la plasatorii de la stadion, care purtau cunoscutele pălării sombrero şi nişte pleduri în felurite culori şi desene, ce se îmbracă peste cap, fiind lăsate să atîrne deopotrivă în faţă şi în spate. Sînt aşa-numitele „ponchos", mult apreciate şi de vizitatorii străini, care obişnuiesc să-şi procure asemenea amintiri.
Un singur tur prin Rancagua ne-a fost suficient să vedem ceea ce era de văzut şi ne-am grăbit spre stadion. La Rancagua, cu mult mai bine decît la Santiago sau la Viña del Mar (o staţiune balneară de mare căutare), l-am cunoscut pe chilianul simplu, trădînd de la prima vedere viaţa grea ce-o duce. Aceasta se observă din uzura hainelor, altminteri îngrijit păstrate, din seriozitatea dureroasă a feţelor şi din ...slabele reţete ce s-au înregistrat la partidele de campionat jucate aici.
La Rancagua asistenţele au variat între ridicolele cifre de 5 000 — 7 000 de spectatori, dar nu pentru că rancaguezilor nu le-ar plăcea jocul de fotbal sau că nu i-ar fi interesat disputele în care se înfruntau argentinienii, englezii, ungurii şi bulgarii. În perioada dinaintea începerii campionatului, jucătorii echipelor oaspe au fost obiectul marii simpatii a localnicilor de toate vîrstele. Dar de aici şi pînă la ocuparea unui loc la jocurile campionatului era o mare distanţă. Tribunele golaşe de la Rancagua au mărturisit mereu un mare adevăr : oamenilor nu le prisoseau banii şi nici n-aveau cum rupe de la gura familiilor, pentru a-şi permite să cumpere un bilet de intrare. Pentru că înaintea fotbalului care e totuşi o distracţie, la cîte n-are de făcut faţă rancaguezul (şi, în general, chilianul de rînd) cu puţinii bani ce-i cîştigă ?

Primul gol al „mondialului 1962"

La ora 13,10 m-am instalat în tribunele stadionului. De foarte multă vreme n-am mai venit la un meci cu aproape două ore înainte de începere !...

Privesc în jur și notez primele impresii de pe stadionul „Braden Copper Company", societatea străină care exploatează cuprul chilian și... pe chilieni. Stadionul aduce cu cel din Arad. Tribuna I se prelungește în dreapta, continuă cu tribuna a II-a, apoi e un loc liber, după care începe „potcoava", care nu se unește cu partea principală nici pe latura cealaltă.
Terenul de joc este gazonat perfect, chiar și în poartă, și e nivelat ca o masă de biliard. Pe verdele lui apăreau însă și multe pete galbene, semn că ne aflam în prag de iarnă.
Construcția din beton are 12 — 14 trepte la tribună și circa 30 de trepte la peluză. Se spune că atinge o capacitate de 25 000 de locuri numerotate. În ziua aceea la Rancagua s-au înregistrat însă 7 134 de spectatori (mai puțin decît în aceeași zi la Arica, unde asistența s-a cifrat la 7 908 spectatori, la întîlnirea Uruguay — Columbia). De altfel, Rancagua a avut permanent cel mai mic număr de spectatori, „recordul" celei mai scăzute asistențe fiind 5 700 spectatori, la partida Anglia — Bulgaria.
Timpul era excelent pentru joc : soare discret, atmosferă calmă și o temperatură de circa 12° — 14°.
Iată, în sfîrșit, că s-a făcut ora 15 și după scurta defilare a celor 16 stegari — îmbrăcați cu „ponchos" — purtînd steagurile echipelor participante, și după discursul radiodifuzat de la Santiago al președintelui Alessandri, cu prilejul deschiderii oficiale a campionatului, arbitrul Juan Gardeazabal (Spania), pe care-l ajutau la tușe Raymond Morgan (Canada) și Fernando Buergo (Mexic), fluieră începutul partidei, pentru care s-au aliniat următoarele echipe :

ARGENTINA (alb-albastru) : Roma — Sainz, Navarro, Marzolini — Paez, Sacchi — Facundo, Oscar Rossi, Pagani, Sanfilippo, Belen.

BULGARIA (roșu) : Naidenov — Rakarov, Dimitrov, Kitov — Kostov, Kovacev — Diev, Velicikov, Iliev, Iakimov, Kolev.

Aplauze însoțesc apariția echipelor pe teren, întovărășite de strigăte „Argen-tina !", „Argen-tina !", cu care-și fac semnalată prezența suporterii veniți de dincolo de Anzi și care agită steguleți cu culorile echipei lor.
Jocul a constituit o deziluzie. A cîștigat Argentina, cu scorul de 1 — 0, prin golul înscris în minutul 4. A fost un gol pe care portarul bulgar îl are pe conștiință. Pus în cursă de fundașul Marzolini, extrema stîngă Belen l-a driblat pe Rakarov și a centrat pe jos. Balonul s-a fofilat pînă pe partea dreaptă, la Fa-

cundo. Acesta a șutat cu ristul, trimițînd mingea în colțul opus celui în care se afla postat portarul bulgar, care nu a schițat nici măcar un gest. Parcă nimănui nu-i venea să creadă că s-a înscris un gol, dintr-o fază atît de anonimă! Și, totuși, mingea se odihnea în plasa lui Naidenov, consemnînd marcarea primului gol al turneului final.

Desfășurarea partidei a arătat o superioritate teritorială a argentinienilor în primele 10 minute de joc, pentru ca apoi restul meciului să fie la dispoziția bulgarilor, care au dominat stereotip, fără ca acțiunile lor să se termine cu șuturi la poartă. Dacă bulgarii ar fi jucat ceva mai colectiv, cu pase pe jos, ar fi putut cîștiga această partidă, chiar la scor, producînd ceea ce ar fi constituit atunci o „surpriză" pentru cei ce n-au văzut jocul și, mai ales, comportarea Argentinei care, fără să exagerez, s-a dovedit numai „umbra" aceleia ce s-a așteptat să fie.

În meci au existat destul de multe faulturi (de o parte și de alta), simulări de accidentări și tragere de timp (la argentinieni) și mai ales un joc lent, cu multe pase la picior, oprite, preluate și — în număr impresionant — greșite. Viteza de joc, departe de-a corespunde, era urmarea directă a genului de pase folosite.

Echipele au avut maniere aparte de joc. Argentina s-a apărat în situațiile mai grele (și cam așa a fost în tot meciul) cu circa 8—10 jucători, iar bulgarii, la rîndul lor, rămîneau cu numai doi jucători ofensivi (Kolev și Diev). Din „așezările" folosite se poate trage concluzia că ambele echipe au renunțat la marcajul individual în acest joc. Pe teren au apărut nenumărate aglomerări, înghesuieli, încît dacă un jucător scăpa de unul dintre adversari se „ciocnea" de altul. Acțiunile de contraatac s-au desfășurat atît în prima fază, cînd se aștepta „ajutorul", cît și în a doua fază, cînd trebuiau finalizate. S-au tras o serie de lovituri la poartă, a căror imprecizie a fost uneori de-a dreptul penibilă! Foarte palid s-a manifestat tendința spre un joc ofensiv-constructiv la apărători (la argentinieni mai ales, dar și la bulgari). Au avut predilecție pentru asemenea acțiuni stoperul Navarro și fundașii laterali Marzolini și Sainz. Toate acestea au fost însă mai curînd simplu „foc de paie", pentru că nefinalizarea lor i-a determinat să renunțe la noi încercări.

Analiza jocului argentinienilor, care îmi erau necunoscuți ca echipă națională și echipe de club, mi-a arătat că ei au o tehnică specială a loviri balonului. Nu pendulează lung piciorul, ci lovesc din imediata apropiere a mingii și cu partea de la vîrf a bocancului, lăsînd impresia că mai degrabă o împing (cum

este minuit tacul la biliard). Conducerea balonului o fac cu partea exterioară a vîrfului, păstrînd mai tot timpul contactul cu mingea. Se pare că această lovire, cunoscută și de jucătorii noștri, dar neaplicată, are avantajul că maschează adresa și tăria. Aproape toți jucătorii argentinieni fentează înainte și după ce au mingea, driblează din mișcare (nu din viteză). Unii dintre ei sînt „maeștri" ai fentei și driblingului. Mă gîndesc, de pildă, la interul stînga Oscar Rossi (coordonatorul jocului echipei) și la cele două extreme, Belen și Facundo.

Mult mă așteptam să văd de la cel considerat „vedeta nr. 1" a fotbalului argentinian, interul centru Sanfilippo, care a fost „ofertat" în repetate rînduri de cluburile italiene. Se spunea că și la campionatul mondial au venit „emisari" după el. Sanfilippo n-a arătat nimic deosebit în acest joc, în care prezența lui a trecut neobservată. Și, totuși, era vorba de un jucător căruia federația argentiniană i-a refuzat dezlegarea pentru Europa, cu un an înainte de începerea ediției 1962 a campionatului mondial, tocmai ca să-l aibă la dispoziție, ca „atu" principal pentru această competiție !

O revistă franceză de specialitate a ținut, după terminarea campionatului mondial, să ridice vălul care acoperea unele „dedesubturi" ale fotbalului argentinian. Astfel, se arăta, printre altele, că în Argentina independența jucătorilor este absolută, pe teren și în afară de teren, și că această libertate frizează anarhia. Printre cele mai proaspete exemple, revista cita cazul lui Sanfilippo, scriind „Cu opt zile înainte de Campionatul mondial din Chile, Sanfilippo, jucătorul argentinian nr. 1 și cel mai bun golgeter din ultimii trei ani, a anunțat că nu se simte în formă bună și că, în consecință, nu va însoți echipa dincolo de Anzii Cordilieri. El a cedat însă marilor rugăminți și a asigurat prezența (și numai atît) la Rancagua, unde țara lui a fost eliminată din optimile de finală".

Cu asemenea „toane" de mare vedetă, în climatul nesănătos creat fotbalului argentinian, n-ar fi exclus ca figura ștearsă făcută de Sanfilippo în Chile să fi fost dictată de „interesele" jucătorului, care urmărea să confirme ceea ce, probabil tot dintr-un capriciu, afirmase înainte de plecarea în Chile. Asemenea obiceiuri — și altele asemănătoare — nu puteau duce fotbalul argentinian altundeva decît unde a ajuns.

Să revenim la partida cu Bulgaria. Argentinienii folosesc frecvent în jocul lor pasele scurte. Unele s-au întors chiar de 2 — 3 ori în același loc, mai ales ca să temporizeze jocul și să păstreze

ei balonul, împiedicînd astfel acțiunile adverse. Au schimbat însă și pase la mari distanțe, chiar de 50—60 m, fără dificultate, aceasta tot ca un reflex al tehnicii ce o stăpînesc, cu o abilitate care, la unii, ajunge la măiestrie.

Fizic, specific argentinienilor, par să fie mobilitatea, supleţea și mai ales detenta (ca start și înălțime), calitate importantă pentru jucători care, în ansamblu, sînt mai mult mărunți decît înalți. Fundașul dreapta, Alberto Sainz, are, de pildă, numai 1,61 m, iar atacanții Oscar Rossi și Sanfilippo — 1,68 și respectiv 1,67 m. Exista însă în echipa Argentinei și un jucător, mijlocașul Federico Sacchi, cu o „talie" puțin obișnuită la fotbaliști (1,90). Se pare, de altfel, că Sacchi a fost, împreună cu columbianul Gamboa, cel mai înalt jucător al campionatului — cel puțin dintre cei cu „semnalmente" cunoscute.

Argentinienilor le lipsea rezistența necesară jocului tactic cu zone mult mai mari ca de obicei, ceea ce nu le permitea să facă față acțiunilor repetate de contraatac. În condițiile marcării golului în primele minute de joc n-au dovedit că pot face față unui regim de viteză prelungit. Bănuiesc că nu avantajul minim al golului înscris le-a „permis" să joace în continuare atît de indolent, ci că aceasta a fost reflexul pregătirii insuficiente, în sensul rezistenței în regim de viteză. Spre sfîrșitul partidei au abundat pasele greșite, faulturile repetate, iar atenția jucătorilor a scăzut complet. Drept urmare, partenerii se căutau secunde întregi pentru pase, ca apoi mingea să fie scăpată în aut. De asemenea, viteza de reacție le scăzuse și își micșoraseră vizibil zonele de acțiune, limitîndu-se la rolul de apărători (fundași). Tactic, echipa avea o „idee", și anume, ca în toate acțiunile de apărare toți jucătorii (mai puțin Sanfilippo) să vină în terenul propriu, astfel ca mijlocul lui să le aparțină. Cînd plecau la atac, începeau și continuau pînă la finalizare cu jucătorul care inițiia „lansarea" (chiar dacă, uneori, acesta era stoperul). În felul acesta, echipa se cam rupea în două, căci niciodată în cursul jocului argentinienii n-au atacat direct, periculos, cu șase jucători în față. Un singur mijlocaș, Sacchi, „gigantul", făcea incursiuni. El era omul de legătură, juca în spatele primei linii de atac și în fața ultimei linii de apărare. De altfel, a fost aproape tot timpul pe față și s-a dovedit mai rezistent (nu însă cu mare viteză de reacție, poate unde este atît de înalt).

Cu această repartizare (așezare) în teren, echipa Argentinei se arăta ca un „bloc apărător" în defensivă. În atac se desfășura cu patru jucători înainte și unul (Rossi) în mijloc; cinci ata-

canți care se întîlneau greu, sau, mai bine-zis, după multe minute. Circulație mare aveau centrul Pagani și interul dreapta Oscar Rossi. Extremele „patrulau" mai mult pe partea lor, în sus și-n jos, și apăreau destul de puțin pe partea opusă. Majoritatea atacurilor se canalizau pe extreme (de unde s-a și marcat golul partidei), iar în contraatac desfăceau acțiunea pe diagonală, spre a-l căuta pe Sanfilippo.
Argentinienii n-au avut nici forță fizică (cu excepția apărării, în care linia de fund era formată din jucători excepționali la loviturile cu capul) și nici joc colectiv. Jucătorul aflat în posesia mingii era prea puțin sprijinit.
Cîteva cuvinte în plus trebuie să spun și despre echipa Bulgariei, care a jucat cu mult sub valoarea pe care i-o cunoșteam. Dacă jucătorii bulgari s-ar fi comportat la nivelul posibilităților obișnuite — deși mă așteptasem ca într-un joc de importanța acestuia să depășească valoarea lor medie — partida cu Argentina nu le-ar fi pus nici o problemă. Echipa s-a menținut însă în limitele unui joc în care principala preocupare era asigurarea liniei de fund cu patru apărători, în timp ce atacanții circulau pe zone mari, oriunde vedeau un loc liber. Au împins caracterul mecanic al jocului pînă acolo, încît, uneori, au pasat într-un loc numai pentru că era liber, deși acolo nu exista măcar posibilitatea infiltrării vreunui jucător bulgar.
In acest meci l-am văzut pentru prima oară pe arbitrul spaniol Juan Gardeazabal. S-a mișcat foarte mult pe teren, mestecînd tot timpul o „gumă". S-a arătat prompt în decizii, cu mișcări energice de mîini și, mai ales, hotărît să tempereze jocul dur, pentru că n-au lipsit încercări în această direcție. Partida nu i-a ridicat, totuși, probleme deosebite, deși de multe ori s-a practicat un joc obstrucționist.
Față de antrenorul argentinian Juan C. Lorenzo, care desfășura o activitate „laborioasă", a avut intervenții categorice. Prima oară, după circa 10 min de joc, arbitrul a venit la banca antrenorului argentinian și a „statului lui major" pentru a-i avertiza să se mai potolească (căci strigau într-una). Altă dată nu le-a permis să intre pe teren, la o simulare de accident a unui jucător argentinian, lăsînd jocul să continue. Pe Juan Carlos Lorenzo l-am mai văzut în culpă similară și la alt joc din timpul campionatului, Anglia — Argentina. Asupra lui s-a abătut atunci și „punerea la punct" din partea delegatului F.I.F.A. la acest meci, la îndemnul lui Stanley Rous, președintele F.I.F.A., care asista la joc.

Am plecat de la acest meci resimțind multă amărăciune și pentru că echipa Argentinei se dovedise a fi un fiasco, după ce așteptasem cu nerăbdare s-o văd jucînd și pentru că echipa Bulgariei nu mi-a dat prilejul să-i aplaud o victorie la care, după întreaga fizionomie a partidei, ar fi avut dreptul. Binecunoscuții jucători bulgari mi-au părut foarte emoționați și mai ales pe seama aceasta am pus faptul că au jucat atît de departe de valoarea lor. Cîteva zile mai tîrziu, aveam să gîndesc că de fapt a fost mai mult decît atît, pentru că, la a doua lor ieșire publică, ei au cedat în partida cu Ungaria, cu scorul de 6 — 1.

Așa a început meciul Cehoslovacia — Spania

Joi 31 mai, 1962. Din nou sînt gata de plecare. La ora 10 mă și aflu într-un autobuz care transportă, de astă dată, aproape 30 de „clienți" la Viña del Mar, unde, după-amiază, se joacă partida Cehoslovacia — Spania.
În mașină, ca de obicei, zarvă mare, provocată de discuții. Toți sînt spanioli (puri sau la „origine"). Fac calcule în legătură cu meciul la care vom asista. Calcule... e un fel de-a spune, pentru că în afară de șansele Spaniei, altceva ei nu văd. Pînă la urmă, la înapoiere, în această „tabără" zgomotoasă domnea o liniște de mormînt și o atmosferă de doliu.
Drumul spre Viña del Mar este o încîntare. Îmi reamintește de Valea Prahovei. Șoseaua urcă în serpentine lungi, străbate munții în spirale, pătrunde printr-un tunel și, la ieșire, se oprește deasupra Oceanului Pacific, într-un golf, unde se întinde „orașul-grădină", cum i se spune Viñei del Mar.
Din păcate, nu se putea vedea la mare distanță. Norii erau deși și cum am intrat în oraș a început o burniță deasă, care a ținut cam o oră. Din priviri aruncate mai mult pe furiș, din goana mașinii, am cules primele impresii. Orașul mi-a apărut cu construcții feluri te, mergînd pînă la blocuri impunătoare. Totul, de jur împrejur, era colorat în roșu, datorită pămîntului. În vizitele viitoare îmi voi completa impresiile fugare despre această stațiune balneară la modă, „Perla Pacificului", cum o numesc chilienii.
Casele din Viña del Mar sînt, în general, construcții făcute cu gust, moderne, așezate pe bulevarde și străzi mărginite de vege-

tație luxuriantă — palmieri, cocotieri, eucalipți, cactuși etc. O bună parte au fost construite în vederea exploatării, căci vara localitatea are de patru ori mai mulți vizitatori decît propria-i populație. Deși o vîrstă mai mică de o sută de ani, Viña del Mar avea 2 000 de locuitori în 1876, la doi ani de la înființarea ei, pentru ca în zilele noastre să ajungă la 150 000. Acum este unul din principalele orașe ale țării, al patrulea după Santiago, Valparaiso și Concepción. De Valparaiso, primul port al țării, îl despart numai 8 km. De fapt nu-l despart, ci îl unesc, pentru că ambele localități intră una într-alta, dînd impresia că e unul și același oraș.

M-am îndreptat spre stadion. Ca să ajungi aici, ai de trecut un pod de circa 100 m lungime, zvîrlit peste un canal cu fundul nisipos. Atunci n-avea apă și pe toată întinderea lui... se juca fotbal, la niște porți construite din loc în loc. La pereții betonați ai canalului, care pe alocuri au și 10 m înălțime, se exersa trasul cu mingea.

Stadionul se bucură de un cadru extrem de pitoresc : este situat în parcul municipal Sausalito, între un lac și o colină acoperită cu eucalipți și sălcii plîngătoare (de la care vine și numele de Sausalito). Construcția e în stilul stadionului „Republicii" din București, cu tribune de beton, sprijinite de colină (într-o parte), de un oval perfect, pictate în galben și neacoperite.

Terenul gazonat nu are pistă ; iarba groasă și verde merge pînă lîngă tribune. Toate locurile sînt numerotate, însă se poate sta și pe postamente de lemn sau direct pe beton.

Jocul a început la ora 15, iar timpul noros ce ne-a primit în Viña del Mar s-a menținut și în prima repriză. În cea de-a doua a reînceput să burnițeze și așa a ținut-o pînă la sfîrșit. De altfel, ultimele 15 min s-a jucat la lumina reflectoarelor (trei stîlpi la o tribună și trei la cealaltă, fiecare avînd cîte 12 reflectoare). Conducerea partidei a fost încredințată austriacului Eric Steiner, ajutat la tușe de Esteban Marino (Uruguay) și A. Van Rosberg (Curaçao), în fața cărora echipele au aliniat următoarele formații :

CEHOSLOVACIA : Schroiff — Lala, Popluhar, Novak — Pluskal, Masopust — Stibranyi, Scherer, Kvasnak, Adamec, Jelinek.

SPANIA : Carmelo Sedrun — Rivella, Santamaria, Reija — Segarra, Garay — Del Sol, Puskas, Martinez, Suarez, Cento.

Jocul mi-a permis o serie de constatări interesante. A fost un meci de bună calitate, în care s-au etalat două maniere diferite de joc : Spania, individualităţi de mare valoare, tehnicieni şi tacticieni desăvîrşiţi, însă... cu rezolvări strict personale ; Cehoslovacia, o „echipă" în care nici un jucător nu s-a străduit să iasă el în evidenţă, cu toate că în rîndurile ei au evoluat valori autentice, ca Masopust, Schroiff, Popluhar, Pluskal, Scherer, Kvasnak, Novak etc.

Primele minute ale partidei au arătat o minunată dantelărie de combinaţii spaniole, terminate cu cîteva şuturi „bombă" ale lui Gento, Puskas, Garay. Clasa portarului cehoslovac Schroiff şi-a spus de la început cuvîntul, căci el a reuşit, spre mirarea tuturor, să scoată două mingi de la „păianjen".

Cehoslovacii şi-au ordonat jocul, calmîndu-l prin acţiuni lente, pase multe (repetate) pe metru pătrat şi fente-dribling cu care-şi scoteau din joc adversarii (Stibranyi pe Rivella). Majoritatea acţiunilor cehoslovace se desfăşurau pe extreme, unde adversarii puteau fi depăşiţi mai uşor, Adamec venind pentru „1 — 2"-uri şi uneori, Masopust, pentru triunghiuri. În minutul 16 au avut chiar ocazia să deschidă scorul, însă nu au urmărit mingea respinsă prin plonjon de către portarul Carmelo Sedrun.

După numai un minut, spaniolii au acordat trei cornere, care nu au adus nimic concret, fiind bătute puternic, la înălţime. Din minutul 20, spaniolii reiau dominarea şi pun, la rîndul lor, la grea încercare poarta cehoslovacilor, mai ales că, pentru a forţa înscrierea unui punct, comit infracţiuni, lovindu-şi adversarii în faţă şi în stomac. „Excelează" în această privinţă Puskas şi paraguayanul-spaniol Martinez, centrul atacant, pe care antrenorul de circumstanţă al echipei Spaniei, Helenio Herrera, îl preferase înaintea tuturor celorlalţi candidaţi...

Acţiunile spaniolilor se înmulţesc, însă se desfăşoară individual, pe spaţii mici, fiecare dintre cei ce primesc balonul nepasînd, ci căutînd să pătrundă singur sau potrivindu-şi mingea pentru şut. Astfel se pierd în faţa decişilor apărători cehoslovaci, sau totul se încheie cu şuturi de la distanţă, fără urmări. Puskas, după ce trece de 2 — 3 adversari, este deposedat de un alt apărător. Tot el, într-o fază următoare, nu-i pasează lui Del Sol sau Martinez, complet demarcaţi la 10 m de poarta lui Schroiff. Şi Martinez procedează identic. Încearcă să jongleze cu balonul pînă nu mai are timp să paseze şi astfel ocaziile spaniolilor în

această repriză, care le aparține, nu pot fi transformate. Apărarea cehoslovacă jucînd în forță, cu 6—7 oameni apropiați unul de altul, a reușit să facă față presiunii.

A doua „carieră spaniolă" a lui Helenio Herrera

Aici, pentru că a intervenit și pauza jocului, fac o paranteză pentru o veche „cunoștință", Helenio Herrera, despre care am avut prilejul să mă mai ocup pe larg cu un alt prilej [1].

În preajma Campionatului mondial din Chile, Herrera — excelent client al presei de senzațional — se afla în Italia, la clubul „Internazionale", pe care-l întărise cu internaționalul spaniol Suarez (fostul jucător al lui F. C. Barcelona) și cu centrul atacant al echipei Angliei, Hitchens (ambii au fost cumpărați cu aur, de un industriaș, președintele clubului italian). La „Internazionale", Herrera crease, din nou, atmosfera că echipa lui, și nu alta, va ciștiga titlul de campioană a Italiei ediția 1961/62. O serie de succese dăduseră un oarecare avantaj lui „Inter" în fruntea clasamentului, ca și înainte cu un an, cînd Herrera luase în mîini frînele echipei. Marea publicitate făcută în jurul lui — a „vrăjitorului" fotbalului, cum place unor anumite ziare de specialitate din Italia și Franța să-l numească, făcînd aluzie la calități „oculte" ce le-ar avea — au făcut ca Herrera să fie chemat și la pregătirea echipei Italiei pentru Campionatul mondial din Chile, unde foștii campioni mondiali (ai anilor 1934 și 1938) erau hotăriți și convinși că vor avea de spus un cuvînt dintre cele mai grele. Pînă aici cariera italiană a lui Herrera seamănă, ca două picături de apă, cu cea din Spania, cînd și F. C. Barcelona și echipa națională a Spaniei credeau că, fără el... se termină pămîntul.

Această identitate, care în nici un caz nu este o simplă coincidență, nu s-a oprit aici, ci a continuat, pas cu pas, pînă la capăt.

Dar, într-o bună zi, „Internazionale" a început să șchiopăteze. Echipa nu-și mai găsea cadența și victoriile au început s-o ocolească, trăgînd-o în jos de pe primul loc al clasamentului. Cam paralel cu aceasta, la scurt interval, a izbucnit un scandal public

[1] În volumul „Fotbal și fotbaliști la diferite meridiane", Editura U.C.F.S., 1962.

de doping al unui lot destul de mare de vedete ale fotbalului italian, în care erau bine „reprezentați" și cei de la „Internazionale". Un ziar italian scria : „Nu sînt puțini jucătorii care duminică înghit pilule și comprimate ca să-și mărească randamentul". S-a făcut cum s-a făcut (și e lesne de înțeles cum s-a făcut, dacă Herrera avea în spate sprijinul unui magnat al economiei Italiei) și antrenorul lui „Internazionale" n-a fost dovedit vinovat în acțiunea de doping amintită, așa că a scăpat ca prin urechile acului de „sfîrșitul" ce-l pregăteau numeroșii lui adversari și care n-au încetat să-l acuze nici după aceea. Pe „Internazionale" n-a reușit, totuși, să o facă campioană a Italiei, tot așa cum el a fost licențiat și din postul deținut pe lîngă echipa Italiei. Și să vedeți de ce.

La 28 februarie 1962 s-a jucat la Paris ediția a treia a partidei Real Madrid — Juventus Torino, contînd pentru „Cupa campionilor europeni". În cele două jocuri precedente Real bătuse cu 1 — 0 în deplasare, în schimb pierduse (cu același scor) pe teren propriu. Întîlnirea decisivă, la Paris, a revenit lui Real Madrid (cu 3 — 1), care a tranșat astfel în favoarea sa proaspăta rivalitate.

La baza înfrîngerii lui Juventus s-a afirmat însă că se afla . Helenio Herrera, antrenorul lui „Internazionale". Cu cîteva zile înainte de această partidă, în campionatul italian, „Internazionale", în calea spre titlu, a întîlnit un obstacol în opoziția feroce ce i-a făcut-o Juventus, care, deși înota undeva în josul clasamentului, n-a vrut să piardă ocazia să plătească o poliță veche unui rival de la care a suportat multe zile amare. Aceasta l-a făcut pe Herrera să cadă pradă mîniei și să declare că cei ce i-au jucat acest renghi în campionatul italian vor plăti în „Cupa campionilor europeni". S-a spus apoi că el ar fi oferit în acest scop unele „sfaturi" foarte prețioase lui Real Madrid, numai pentru plăcerea de-a vedea înfrîngerea lui Juventus. Cînd aceasta s-a întîmplat, imediat după meci Sivori, jucător al lui Juventus și dușman „la cuțite" cu Herrera, s-a grăbit să declare : „Noi eram la Parc des Princes (stadionul pe care s-a jucat meciul — n. a.) reprezentanții fotbalului italian și nu admit ca Herrera, comisarul tehnic al selecționatei naționale a Italiei, să îndrăznească să ureze înfrîngerea reprezentantului unei țări în care-și cîștigă existența. Dacă nu-și cere scuze, refuz să joc în Chile..."

La aceste declarații ale fostului jucător al lui River Plata și al echipei Argentinei (acum italian), Herrera a replicat mai întîi :

„Ceea ce s-a întîmplat nu-i grav. În Chile vom combate împreună sub faldurile aceluiaşi drapel". Dar numai după cîteva zile, cînd conflictul evolua în favoarea lui Sivori, pe care federaţia italiană îl prefera în Chile lui Herrera, din Madrid s-a anunţat că acesta din urmă va merge în Chile ca antrenor al echipei... Spaniei. Iată deci că afirmaţiile lui Sivori corespundeau întru totul adevărului. Şi aşa, în doi timpi şi trei mişcări, după o dispută mai mult sau mai puţin surdă, Herrera s-a alăturat echipei Spaniei, o altă candidată ambiţioasă la titlul de campioană mondială, care pentru cucerirea victoriei a vrut să-şi asigure, printre altele, concursul a doi „patroni" : pe teren Di Stefano şi pe tuşă Helenio Herrera. Astfel, Herrera a pornit la a doua sa „carieră spaniolă".

Mult nu avea, şi nici nu putea să ţină aceasta. Herrera a mizat totul pe feluritele variante de echipă alcătuite, pe înlocuiri de jucători, mai totdeauna pe ample discuţii.

Din lotul spaniol deplasat în Chile era indisponibil (şi aşa va rămîne pe toată durata campionatului mondial), în urma unui accident suferit la San Sebastian, la ultimul antrenament de pregătire, centrul atacant Di Stefano. În mijlocul euforiei din lotul selecţionabililor spanioli, care afirmau sus şi tare că pot deveni campioni mondiali, declaraţiile lui Di Stefano, reproduse de un ziar madrilen, au avut efectul unui duş rece : „Nu pot merge în Chile. Nu sînt în condiţie. Cred că voi pleca ca turist". Au venit, însă, asigurătoare, spusele doctorului lui Real Madrid, echipa lui Di Stefano : „Contracţie musculară. Vindecare foarte rapidă".

În tribune la Viña del Mar l-am văzut tot timpul pe Di Stefano îmbrăcat în trening şi stînd cuminte la locul lui, atent la tot ce se petrecea în juru-i şi pe teren. De jucat... n-a jucat în nici una din cele trei partide susţinute de Spania în cadrul grupei de calificare. Înseamnă că doctorul s-a înşelat în anticipările lui medicale, dacă nu cumva dreptatea o fi fost, totuşi, de partea lui, pentru că multe „voci" au pretins în timpul şi după campionatul mondial că Alfredo n-a vrut pur şi simplu să joace şi că la aceasta s-a redus toată „boala" lui, plus o anumită enervare ce i-o crease ideea unei colaborări cu antrenorul Herrera ; într-un fel, el a confirmat public aceasta, răspunzînd unui gazetar care-l întrebase ce crede despre luarea în „ocrotire" a echipei spaniole de către Herrera : „E un foarte bun antrenor, mai ales

pentru două luni. Dacă rămîne mai mult comite greşeala de-a solicita exagerat influxul nervos al jucătorilor". Păreri asemănătoare despre Herrera are şi englezul Hitchens, despre a cărui achiziţionare la „Internazionale" am amintit. Centrului atacant al echipei Angliei (post în care a apărut şi la Campionatul mondial din Chile) i se atribuie următoarea declaraţie : «Nu mai rămîn la „Internazionale". Un an în plus cu Herrera ...şi apoi voi fi un om mort». Dar totuşi a rămas mai departe la „Internazionale", legat de un contract înrobitor. Herrera nu i-a uitat însă declaraţiile şi la primul prilej l-a „pasat" unui alt club italian, Juventus Torino, primind în schimb un alt jucător de o valoare oarecum mai redusă decît internaţionalul englez. Ca să pună capăt discuţiilor iscate în urma acestei tranzacţii, Herrera a găsit replica salvatoare : „Avem prea mulţi jucători străini în echipă. Prin schimbul făcut am căpătat un jucător italian în locul lui Hitchens şi astfel voi putea să-l folosesc şi pe brazilianul Jair, care stă cam de mult pe tuşă".

Găsirea locţiitorului lui Di Stefano pentru Chile oferea mai multe variante, dar, dintre ele, Herrera s-a oprit la cea care întrunea cele mai puţine sufragii. Alegerea lui a fost Martinez, pe care-l prezenta ca cel mai indicat, afirmînd că-l cunoaşte de pe vremea cînd era antrenorul lui la F. C. Barcelona. În plus adăuga argumentul că la antrenamente i s-a arătat a fi în mare formă. Jocul cu Cehoslovacia l-a dezmințit total pe Herrera, căci Martinez a jucat sub orice critică ; apoi s-a dedat şi la brutalităţi, cum a fost violenta lovitură cu cotul, cu care l-a întins la pămînt, spre sfîrşitul reprizei întîi, pe Schroiff, la o minge înaltă la care el a sărit o dată cu portarul cehoslovac şi stoperul Popluhar.

În articolele ce au urmat partidei, un gazetar francez a scris printre altele : «Helenio Herrera şi selecţionerul spaniol Hernandez Coronada (care făcea „sluj" în faţa lui Herrera — n.a.) au vrut să joace contra Cehoslovaciei „cartea Martinez". „Cartea" era falsă şi ei au pierdut partida... Martinez s-a arătat într-adevăr foarte decepţionat în faţa apărării cehoslovace, pe care el n-a reuşit niciodată s-o depăşească, nici în forţă, nici în finețe..» Martinez a fost prima „figură" încercată de Herrera, la „mondialele" din Chile, pentru că şi la celelalte două partide ale Spaniei nu vor lipsi „soluţii" asemănătoare, mai ales în întîlnirea cu Brazilia, cînd şi-a jucat ultima carte...

Dar acum să ne reluăm locurile în tribune. Arbitrul a fluierat începutul reprizei secunde a meciului Cehoslovacia—Spania.

Partea a doua a jocului a aparținut din punct de vedere teritorial aproape în întregime spaniolilor, care s-au mișcat cu multă ușurință, jucătorii mărindu-și mult zonele. Unii dintre ei jucau toate posturile (interul Suarez și extrema dreaptă Del Sol), însă de fiecare dată s-a căutat rezolvarea personală, individualistă. Chiar dacă vreunul iniția o acțiune, urmărea neaparat ca tot el s-o construiască și s-o finalizeze. Faptul acesta făcea ca jucătorii spanioli să intre în luptă directă cu adversarul, iar jocul să devină obstrucționist, dur, enervant.

Publicul a reacționat prompt față de această turnură a jocului, fluierînd permanent pe fotbaliștii spanioli, mai ales din momentul cînd Martinez l-a „întins" la pămînt pe Schroiff. Această atitudine a spectatorilor a făcut să izbucnească o ceartă serioasă în tribune, între membrii delegației spaniole și niște chilieni. Primii au socotit că e cazul să treacă la apostrofări, pentru că chilienii, aplaudînd și susținînd pe cehoslovaci, au uitat că sînt „frați de gintă" cu spaniolii, în timp ce replica grupului de spectatori, care strigau din ce în ce mai tare, era : „La noi acasă nimeni să nu ne comande cu cine să ținem".

Iureșului pornit și susținut de jucătorii spanioli, cehoslovacii i-au răspuns cu un joc mai lent, prudent în apărare. Unii dintre înaintași (mai ales Kvasnak) au rămas mereu în urmă, în ajutorul fundașilor. Cu 3—4 jucători în linia de atac, ei au construit, totuși acțiuni periculoase oprite prin faulturi, în apropierea careului de pedeapsă al echipei Spaniei.

Și iată minutul 80 de joc. Scherer, interul dreapta al echipei cehoslovace, intercepteaza la mijlocul terenului o pasă pe care fundașul spaniol Reija o trimisese lateral stoperului Santamaria. În posesia balonului, jucătorul cehoslovac nu întîrzie o clipă, sesizînd cît de important poate fi un contraatac fulgerător, în condițiile în care aproape intreaga echipă spaniolă se avîntase, imprudent, mult prea înainte. El îl lansează pe Stibranyi, care literalmente zboară spre poarta lui Carmelo Sedrun. Acesta îi iese în întîmpinare, într-o ultimă încercare de a-l opri. Stibranyi îl fentează scurt și marchează.

Golul acesta provoacă o explozie de bucurie printre spectatori, și, mai ales, printre jucătorii cehoslovaci, care laolaltă cu Schroiff au format la centrul terenului un imens buchet în care îmbrăți-

şările nu mai conteneau. Stibranyi, în mijloc, era mai-mai să fie strivit sub aceste îmbrăţişări.
Golul înscris a schimbat şi mai mult alura jocului. Spaniolii atacă direct, cu pase decisive, fiecare vrînd să marcheze. Extrema stîngă Gento, înzestrat cu o viteză excepţională, a făcut curse pe zeci de metri, pe stînga ca şi pe dreapta. Cehoslovacii au căutat să „scurteze" din timp, prin pase multe, repetate, lateral şi înapoi. La un moment dat i-au făcut pe spanioli să „intre la mijloc", spre deliciul publicului, care aplauda furtunos. Finalul i-a găsit pe spanioli dezlănţuiţi, dar numai atît. Furtună într-un pahar cu apă...
Aşa au început cehoslovacii gloriosul lor drum spre finala acestei ediţii a campionatului, la care cred că atunci, chiar după victoria asupra Spaniei, nici ei nu se gîndeau.
Din cele două echipe, incontestabil că meriie mai mari a avut cea a Cehoslovaciei. Aşa că ei îi vom acorda întîietate.
Cehoslovacii au început prin a face puţină încălzire pe teren, în limitele timpului ce le-a fost acordat de către arbitru. În joc au dovedit o bună rezistenţă, fără să manifeste toţi viteză mare ; excepţie au făcut numai extremele Stibranyi şi Jelinek, precum şi înaintaşul central Adamec. Această lipsă de viteză a fost însă suplinită, tactic, prin pase precise şi directe. Pasa a fost procedeul lor de bază în acest joc şi circa 85 la sută din acţiuni le-au rezolvat prin ea. Indiferent unde era jocul, ei au dat preferinţă acestui procedeu tehnic, care i-a răsplătit cu prisosinţă pentru fidelitatea ce i-au arătat-o. Dar n-a fost vorba numai de fidelitate, ci şi de exactitatea pe care au căutat-o jucătorii în această execuţie, pasînd cu atîta atenţie, încît aceasta a dat o notă de întîrziere şi de încetineală jocului lor.
Jucătorii din formaţia cehoslovacă n-au avut toţi carură mare, dar se ţineau „tari pe picioare". Calitatea lor fizică de bază a fost forţa, dovadă că au cîştigat majoritatea duelurilor purtate (mai ales apărătorii, înalţi şi bine clădiţi). În schimb, rezistenţa a fost sub cea a spaniolilor, deşi n-au făcut risipă mare de energie, unii jucători nemărindu-şi exagerat zonele de acţiune. Către sfîrşit, înainte de-a fi marcat, cedaseră ca rezistenţă, pierduseră controlul balonului, fapt ce-i determina să greşească mult. Prin golul care l-au înscris s-au remontat, au redevenit mai stăpîni pe ei şi şi-au permis, din nou, acţiuni sigure
Moral, ei au dovedit o impresionantă răbdare în a pregăti, a construi şi a finaliza. Fiecare acţiune ratată era reluată calm, sigur,

precis, fără să se vadă urmă de crispare, nervozitate sau alergare haotică. Dominați teritorial majoritatea timpului, ei n-au ajuns, totuși, niciodată în situația de-a lupta cu disperare.
Jucătorii au protejat excelent balonul, utilizînd pasele scurte. În felul acesta, și cînd au dat, și cînd au primit mingea, își asigurau posesia prin interpunerea corpului în direcția atacului advers. Protejarea balonului s-a dovedit a fi, de altfel, un procedeu pe care l-au stăpînit bine toți jucătorii pe care i-am văzut evoluînd în cadrul campionatului. Aceasta mi-a întărit (deși nu mai era nevoie) convingerea că e vorba de un procedeu ce trebuie să constituie apanajul oricărui jucător de fotbal ; pentru ei reprezenta o „armă" de bază, a cărei lipsă din obișnuitul „arsenal" s-ar fi făcut mult simțită.
Tactic, baza jocului cehoslovacilor a fost spiritul „colectiv" la superlativ. În jocul lor nu s-a putut reține aproape nimic individualist. De aceea, la prima vedere, putea să pară o echipă modestă, mai ales că nu era nici avîntată. Este vorba însă numai de o impresie de suprafață, pentru că ea își punea în aplicare propriul joc, propriul plan de acțiune și aceasta înseamnă că posedă o școală.
Cum au acționat cehoslovacii în meciul cu Spania ? De la început l-au „lipit" pe Masopust, organizatorul jocului lor, de Suarez, organizatorul jocului spaniolilor. A fost o acțiune gîndită în toate amănuntele ei și prin ea cehoslovacii au obținut un mare avantaj. Suarez, jucînd tot timpul retras, i-a permis lui Masopust să organizeze continuu echipa și, în plus, în cursele lui după jucătorul spaniol, să ajungă în situația de a șuta de aproape la poartă. Puskas a fost supus și el la acțiuni care să-l jeneze, mai ales în folosirea piciorului stîng, în care stă „forța" șutului pe care-l posedă. Ceilalți jucători au fost controlați permanent, fiind atacați de fiecare dată chiar din momentul în care încercau să organizeze acțiunile.
Ambele echipe au folosit mijlocul terenului, unde și-au înghesuit toate „forțele". Totuși, prin plasamentul „centrului atacant" Kvasnak, retras în fața liniei de apărare, cehoslovacii au rezolvat situația în favoarea lor. Ei și-au organizat liniile defensive mai aproape de poartă și astfel au obligat pe spanioli să încetinească viteza aici, unde era mai lesne să fie deposedați de balon. Cred, totuși, că au greșit printr-o retragere făcută prea adînc, la înălțimea liniei de 16 m. Normal ar fi trebuit să se organizeze cu cîțiva metri înainte, pentru că așa cum au procedat, au adus

adversarul prea aproape de poartă, de unde ar fi putut primi goluri, chiar cu un portar valoros și în formă excelentă, cum s-a dovedit a fi Schroiff.
Apărarea cehoslovacă nu a fost prea ofensivă. Totuși, n-au lipsit situații cînd s-au dus după extremele adverse retrase. Aceasta însă numai în condițiile în care „spatele" era acoperit de cei doi stoperi, Popluhar și Pluskal (acesta din urmă figura în formație pe postul de mijlocaș dreapta, dar în joc s-a încadrat în prima linie de apărare din fața portarului, în așezarea de bază 4—2—4 pe care au folosit-o cehoslovacii în Chile).
Marea majoritate a acțiunilor de atac a fost dirijată pe extreme, la Stibranyi și Jelinek, pentru că așa se desfășcea frontul de atac și fiindcă acești doi jucători posedau o viteză mare. Fazele se construiau metru cu metru, mai mult colectiv și numai uneori individual. Datorită acestui fapt calitățile individuale ale jucătorilor n-au apărut evident de la prima vedere ; în schimb, rolul și aportul fiecăruia în materializarea acțiunilor a fost hotărîtor. S-au remarcat, ca oameni de legătură, tînărul vîrf stînga Adamec (20 de ani) și mijlocașul Masopust (31 de ani), în toate acțiunile. Circulația balonului a urmat drumul, mai totdeauna, prin primul partener avut la îndemînă și cu mingi trimise la picior. „Spațiile libere", găsite în timpul jocului, n-au fost atacate direct, ci ocupate încet, migălos, cu răbdare și precizie.
Cehoslovacii nu și-au permis un joc cu variații de „ritm" prea mari, probabil pentru că și-au propus să păstreze mingea mult, să frîneze elanul adversarilor, așteptîndu-i să greșească ; așa s-au petrecut faptele la golul victorios înscris de Stibranyi. În unele acțiuni în mijlocul terenului cehoslovacii au jucat 2—3 faze la ofsaid, însă atent studiate. Acțiunile de „1—2"-uri le-au executat mult mai bine la margine. În teren preferau să desfacă jocul cu pase chiar înapoi, pentru a ocoli adversarul.
În concluzie pot spune : s-au manifestat cu certitudine trăsăturile școlii cehoslovace de fotbal care punea în joc, pentru folosirea cît mai bună a calităților specifice și temperamentale ale jucătorilor de care dispunea, o țesătură multiplă de pase scurte, executate cu protejarea mingii, cu calm, precizie și răbdare de minute în șir, cu un plan de joc bazat pe forța colectiv-constructivă care asigură, printre altele, neutralizarea punctelor tari ale adversarului și creșterea potențialului propriu, prin susținerea permanentă a partenerului, în special a celui cu mingea.

Desfășurarea și rezultatul jocului Cehoslovacia—Spania mi-au apărut ca triumful celei mai viabile teze în fotbal : nu este necesar numai să acumulezi „nume de prestigiu" ca să ajungi să practici adevăratul fotbal, constructiv, un fotbal cu care să te poți impune în fața unui pumn de vedete mari, incapabile să-și conjuge eforturile și să alcătuiască cu adevărat o echipă.

Jocul spaniolilor din punct de vedere tactic a purtat, de la un capăt la altul, pecetea celui mai cras individualism. Înaintașii erau preocupați de a forma o linie de atac pur ofensivă, atît ca așezare inițială, cît mai ales ca joc. Nici unul nu aștepta pe celălalt, nici unul nu-și vedea coechipierul, deși în repetate rînduri acesta era demarcat. Acțiunile de atac se orientau direct pe mijloc, spre Puskas, Martinez și chiar Suarez, care schițau gesturi ca să primească mingea în spatele adversarilor și să sprinteze lung. Încercau, deci, pase decisive de la mijlocul terenului, fiind îndemnați la aceasta și de avantajul preciziei în execuție.

Ocuparea mijlocului terenului nu era o problemă, pentru că toți erau masați acolo. Astfel echipa nu ocupa rațional terenul, lăsînd nefolosite spații mari. Jucătorii spanioli, printre care figurau individualități de mare clasă, se plasau oricum, neținînd seama de principii, de sarcini etc., deoarece considerau că au calități tehnico-tactice superioare, care le dau posibilitatea să marcheze. Totuși, procedînd așa, partida își pierdea chiar și din spectaculozitate, devenea înghesuită și se juca pe verticală. Fiecare vrînd să marcheze, nu vedea decît poarta. Spaniolii au circulat mai mult perpendicular cînd au avut mingea, ducîndu-se spre poartă în linie dreaptă. Niciodată n-am văzut să se paseze unui partener sau în zona liberă unde pătrundea sau ar fi putut să pătrundă un coechipier. Tot din această pricină n-au apărut cupluri sau „trio"-uri de jucători, deși totdeauna prima linie de atac, formată din trei jucători, era susținută de Suarez, Del Sol, Garay etc.

Poarta ofensivă s-a dovedit a fi apărarea spaniolă, care a căutat de multe ori să continue acțiunea începută. Chiar și Santamaria a procedat astfel, el care juca un rol de stoper fără marcaj direct în fața porții. Aportul unor înaintași în apărare era deosebit. Apăreau mai întîi aici din motive tactice, apoi pentru a deposeda adversarul de balon. Așa au procedat Del Sol, Suarez și, într-o oarecare măsură, extrema stîngă Gento. Se retrăgeau voit în multe acțiuni și contraatacuri, dar nu puteau termina acțiunea

valoros decît individual. Nu pasau niciodată. De aceea, nu am văzut nimic din „arsenalul" combinațiilor indicate pentru depășirea zonei aglomerate. Spaniolii au șutat de la distanță, tare și precis, dar cu asta n-au putut să-l înșele pe Schroiff.
Cu toate posibilitățile tactice ce le aveau, pe spanioli i-am văzut în tot timpul meciului făcînd o singură combinație tactică la o lovitură de penalizare : lîngă minge se aflau doi parteneri, dintre care unul s-a îndreptat spre ea, simulînd că va trage, dar a fugit de lîngă minge spre „zid", lăsînd pe celălalt să șuteze (însă direct... în „zid").
Tehnica și posibilitățile fizice ale jucătorilor spanioli, profesioniști din „elita" jucătorilor mondiali, și-au atras aprecieri bune. Dar ele, ca și marile lor posibilități tactice, au rămas nefructificate. Tehnica lor este europenizată, cu o biomecanică mai scurtă. Cînd lovesc mingea parcă o „ung". O expediază cu mare ușurință unde vor, fără să depună vreun efort. Pentru a depăși adversarul dau dovadă de fantezie în executarea procedeelor : își trag mingea sub talpă („retrouri") și pleacă pe lîngă adversar sau o aruncă peste el și o preiau. Numai că, nerenunțînd la „spectacol", făceau de 2—3 ori același lucru, doar ca să-și arate măiestria personală. Conduceau exagerat balonul, angajîndu-se în driblinguri inutile. Preferau conducerile cu vîrful exterior al piciorului. Au arătat un excelent joc cu capul, în care o pendulare scurtă a loviturilor le permitea obținerea unor distanțe mari. Centrările le foloseau numai de pe partea stîngă (pentru că acolo „opera" Gento), în rest fiecare voia să ajungă să tragă la poartă. Ca atare, procedeele tehnice de bază au fost conducerea, driblingul și fenta, precum și trasul la poartă. Aproape toate execuțiile le făceau întovărășite de fentă.
Pentru jocul ce-l aveau de desfășurat, jucătorii spanioli au dovedit o mare rezistență chiar în regim de viteză. Unii dintre ei (de pildă, Suarez, Del Sol, Garay și Gento) au avut zone în care circulau cît pentru trei meciuri. Posedau o detentă excelentă, ceea ce le permitea să ia și starturi puternice, dar să și sară bine la cap. Aproape toate duelurile aeriene le-au cîștigat, mai puțin cele cu stoperul cehoslovac Popluhar. De asemenea s-au dovedit foarte îndemînatici, avînd suplețe, mobilitate etc. Forța, în schimb, nu era la nivelul celorlalte calități fizice.
Moralul a prezentat mari deficiențe. Le-au lipsit hotărîrea, voința, perseverența, spiritul colectiv și, de asemenea, disciplina, mai ales celor care reprezintă valori, ca Suarez, Gento, Santamaria etc.

După ce au primit golul, au reacționat pentru puțin timp, apoi s-au delăsat. Culorile „naționale" ce le purtau nu le dădeau un sentiment aparte, nu-i stimulau în mod deosebit. La această situație a contribuit și vrăjmășia dintre ei. O bună caracterizare a făcut-o înaintea campionatului mondial Di Stefano, spunînd unui gazetar : „Echipa Spaniei este lipsită de coeziune datorită și antagonismului dintre jucătorii diferitelor cluburi ce-o compun. La Real, de pildă, sîntem toți „trup și suflet". În echipa națională, fiecare caută însă să joace pe cont propriu". Echipa Spaniei a fost dusă la eșec, în fața unui colectiv bine sudat, de individualismul jucătorilor ei, de lipsa de mobilizare pentru atingerea unui scop. Astfel, jocul ei s-a transformat într-o dispută individuală, în vederea evidențierii personale.

Lui Helenio Herrera i-a rămas la inimă eșecul din jocul cu Cehoslovacia, fapt care l-a făcut ca, imediat după meci, să declare printre altele : „Noi am dominat fără să marcăm și am primit un singur gol, imputabil celor doi fundași ai noștri accidentați... Cehoslovacii au practicat un fotbal în forță, care nu convine de fel morfologiei fotbalului spaniol, bazat pe tehnică și valoare individuală". Mai tîrziu, după ce s-a mai calmat, în raportul întocmit în legătură cu Campionatul mondial din Chile, pe care l-a dat publicității într-o revistă de specialitate, aprecierile lui asupra echipei Cehoslovaciei au fost mai ample, mai obiective, mai lucide. Iată cîteva din aceste aprecieri : „Cehoslovacia practică apărarea în zonă, fără a abandona mijlocul terenului, fără să îngrămădească jucătorii în fața porții, ci făcînd să se retragă toți atacanții în propriul cîmp, afară de interul Scherer, cel mai bun trăgător. Cehoslovacii monopolizau astfel balonul și plecau departe în pase scurte, practicînd un fotbal economicos, liniștit, cu pase laterale sau înapoi, care le dădea inițiativa. Teoria lor era următoarea : atîta timp cît avem noi balonul nu-l are adversarul. Psihologic acest atu era important, căci o echipă care începe crispată un meci nu reușește să-și regăsească calmul prin simpla posesie a mingii și nervozitatea ei crește..."

Jocul cu Cehoslovacia, o partidă pe viață și pe moarte, a fost începutul calvarului echipei Spaniei în Chile, pentru că practic aici și-a ratat calificarea. Toate marile veleități cu care venise se vor încheia cu ocuparea ultimului loc în clasamentul grupei din care făcea parte și o dată cu aceasta, întoarcerea acasă, unde echipa n-a fost primită cu lauri. Ba, dimpotrivă... Așa, de exemplu, la meciul Saragosa—Real Madrid, în semifinalele „Cupei Spaniei" (competiție pe care Real Madrid avea să și-o adjudece după o

întrerupere de 15 ani), jucătorii madrilenii, care au câștigat cu scorul de 4—1, au fost literalmente bombardați de public cu sticle și perne, în timp ce li se striga „Asta trebuia s-o faceți în Chile!"

O întrebare hamletiană pentru echipa Angliei: A fi sau a nu fi?

După o zi fără fotbal, 1 iunie, dictată de pauza ce a intervenit după disputarea celor două jumătăți ale primei etape a optimilor de finală, am pornit-o din nou spre Rancagua, la jocul Anglia—Argentina.

La ora cînd a început meciul, în tribune nu se puteau număra mai mulți spectatori decît la jocul precedent (Argentina—Bulgaria). În schimb, printre spectatori se afla și Sir Stanley Rous, președintele F.I.F.A., care, ca bun englez, venise să vadă ce se va mai întîmpla cu echipa Angliei, după ce în prima zi a turneului final fusese învinsă de reprezentativa Ungariei cu scorul de 1—2. De fapt, în acest meci, Anglia își juca calificarea, căci învinsă și de Argentina ar fi pierdut orice șansă. Așa că jucătorii englezi și anturajul lor erau pradă întrebării hamletiene: A fi sau a nu fi? Conducerea partidei, care se anunța „tare", a fost încredințată arbitrului sovietic N. Latîșev, avînd la tușe pe Raymond Morgan (Canada) și Adolfo Reginatto (Chile). Jocul a fost, într-adevăr, uneori „tare", dar competența cu care a fost condus i-a asigurat multă cursivitate. Am notat totuși și intervenția lui Sir Stanley Rous, prin „comisarul" grupei, de a nu mai permite antrenorului argentinian, Juan Carlos Lorenzo, să se ridice de pe bancă și să conducă echipa. Se pare, de altfel, că atitudinea lui Lorenzo fusese discutată și de arbitrii jocului, mai ales că el își crease „reputația" respectivă la meciul precedent, cu Bulgaria.

Timpul de joc era minunat, cu soare, dar răcoros (16—18°), datorită faptului că piscurile munților din apropiere erau înzăpezite. Terenul, foarte bun, de astă dată uscat complet, a asigurat partidei cele mai bune condiții de desfășurare. Formațiile aliniate au fost:

ANGLIA (alb): Springett — Armfield, Norman, Wilson — Moore, Flowers — Douglas, Greaves, Peacock, Haynes, Charlton.

ARGENTINA (alb-albastru): Roma — Capp, Navarro, Marzolini — Sacchi, Paez — Oleniak, Rattin, Sosa, Sanfilippo, Belen.

Față de partidele trecute, în cele două echipe se produseseră unele schimbări. La englezi, Peacock luase locul lui Hitchens, accidentat, în centrul liniei de atac, în timp ce la argentinieni fuseseră introduși patru titulari noi (Capp, Oleniak, Rattin și Sosa), printre indisponibili figurînd și Oscar Rossi, marele strateg al echipei.

Jocul, terminat cu victoria englezilor cu 3—1 (scorul putea fi mai mare), a avut două reprize total diferite. În prima, mai precis pînă la al doilea gol al învingătorilor, s-a jucat într-un ritm susținut. Acțiunile s-au dus de la o poartă la alta de către fiecare echipă în specificul său. Argentinienii n-au mai trimis mingi lungi înainte, pentru că vîrfurile lor erau marcate strict. În schimb au pasat pe diagonală, cînd englezii erau plasați în apărare în „scară". Aceștia, la rîndul lor, au deschis cu pase foarte lungi, de obicei în spații libere sau pe mijloc, în luptă directă cu adversarul.

Acestui fel de joc i-au rezistat mai bine englezii, care au ridicat simțitor viteza de joc în apropierea porții. În această situație, portarul argentinian Roma a fost obligat să se întrebuințeze serios, blocînd cîteva mingi periculoase.

S-a observat că argentinienii erau mai mobili în această partidă, se mișcau cu ușurință, însă nu sprintau des și nici puternic. În același timp însă abuzau de driblinguri și de joc personal. Din nou s-au detașat ca valoare fundașul stîng Marzolini și mijlocașul Sacchi care, într-adevăr, aveau zone mari de acțiune și se comportau excepțional.

Englezii au prezentat un joc mult omogenizat, cu o variație mare în așezare, ajungînd în unele împrejurări să se apere cu 11 oameni, iar în altele să atace cu fundașii, inclusiv stoperul. Cît despre apărare, în fața porții lor au adoptat marcajul „om la om", așa că prin desele contacte englezii au măcinat forța fizică a adversarilor, mai puțin dotați din acest punct de vedere. Ca să închei prima repriză a partidei, să relatez cum au fost înscrise și cele două goluri cu care Anglia a condus la pauză. În minutul 18, extrema stîngă Charlton a trecut în viteză de fundașul argentinian Capp și a centrat din apropierea liniei de poartă. A intervenit Haynes, dar balonul s-a lovit de stoperul argentinian Navarro. Peacock, care urmărise, a reluat balonul și l-a expediat spre poartă, într-un moment cînd Roma nu mai putea interveni. Într-o ultimă și disperată încercare, Sacchi a oprit mingea cu mîna. 11 metri. Mijlocașul Flowers l-a transformat fără greș. Scorul a rămas același pînă în minutul 42, cînd, după un atac argen-

tinian terminat cu o centrare a lui Belen, balonul a intrat în posesia mijlocașului Moore, care l-a deschis pe Charlton cu o pasă de la 35 m. Acesta a făcut mai întîi un „1—2" cu Peacock și după ce l-a depășit din nou, în viteză, pe lentul fundaș Capp, a intrat în careul de 16 metri și a răpus orice opoziție a portarului argentinian cu un șut precis : 2—0.

Repriza a doua s-a jucat „la pas", s-a tras de timp, s-a întors jocul. Englezii au fost cei ce-au domolit „ritmul" și s-au mulțumit să rețină balonul în centrul terenului. Argentinienii, după ce au ratat o ocazie unică de a înscrie prin centrul atacant Sosa „servit" de Rattin — s-a găsit singur în fața portarului englez Springett — au părut resemnați. Aceasta pînă în minutul 67 de joc, cînd la un contraatac englezii au înscris un nou gol. Douglas a trecut de Paez, efectuînd un „1—2" cu Flowers. În duelul cu Sacchi, el a reușit să șuteze și portarul argentinian a scăpat mingea la picioarele lui Greaves, care n-a întîmpinat nici o greutate să marcheze.

Imediat după aceasta argentinienii au rămas în 10 oameni, Belen accidentat părăsind terenul, în urma unei „ciocniri" cu fundașul Armfield. Situația aceasta critică i-a ambiționat pe argentinieni, care acum atacau cu toții, neglijînd apărarea. Desigur că aceasta putea să-i coste noi goluri, mai ales că dacă ar fi fost surprinși de cea mai mică reacție a englezilor, erau în imposibilitate de a reveni în terenul lor. La 3—0, însă, nu și-au mai făcut asemenea socoteli, ci, deși puterile le erau limitate, au pornit în iureș. Curînd eforturile le-au fost recompensate. Sacchi, oprind o minge înaltă cu capul, a înaintat cu ea trecînd de doi adversari și a dat o pasă lui Sosa, care, văzîndu-l pe Sanfilippo nemarcat, a trimis balonul în adîncime. Portarul Springett n-a sesizat și a pornit și el spre minge, dar Sanfilippo era în avantaj și a înscris peste portarul englez.

În cele aproximativ 10 min rămase din partidă englezii au practicat, în continuare, un joc de reținere a mingii, ceea ce de astă dată le-a reușit deplin, pentru că argentinienii nu speraseră mai mult decît golul de onoare. Și cu asta se lichidase și mitul fotbalului argentinian. Trăind în trecut, în era fotbalului pur tehnic, bazat pe reușită individuală (asemenea individualități îi lipsesc astăzi), Argentina a însemnat o dezamăgire pentru cei care au văzut-o jucînd în Chile.

Echipa a luptat mai mult decît în partida cu Bulgaria, însă a ieșit în evidență faptul că joacă la „inspirație" personală. Nu anticipa jocul, fiecare căutînd să rezolve cum credea de cuviință situația

Peisaj din Santiago de Chile — orașul gazdă a finalei Campionatului Mondial ediția 1962.

„Estadio Nacional" din Santiago — locul de desfășurare a grupei a II-a și a ... finalei.

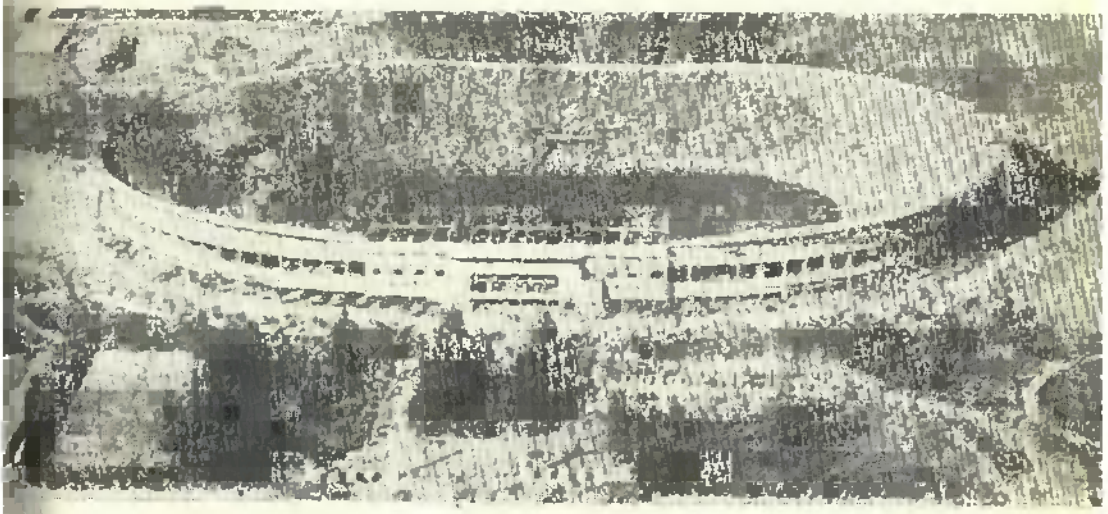

Marele stadion din Rio de Janeiro „Maracana", a cărui capacitate se cifrează la 200 000 spectatori.

Un puternic cutremur în anul 1960 a făcut ca „topografia" sudului să ia aspectul din fotografie.

Zăpada veșnică de pe vîrful Aconcagua oferă un peisaj hibernal chiar atunci cînd la poalele Cordilierilor anotimpul impune un veșmînt lejer.

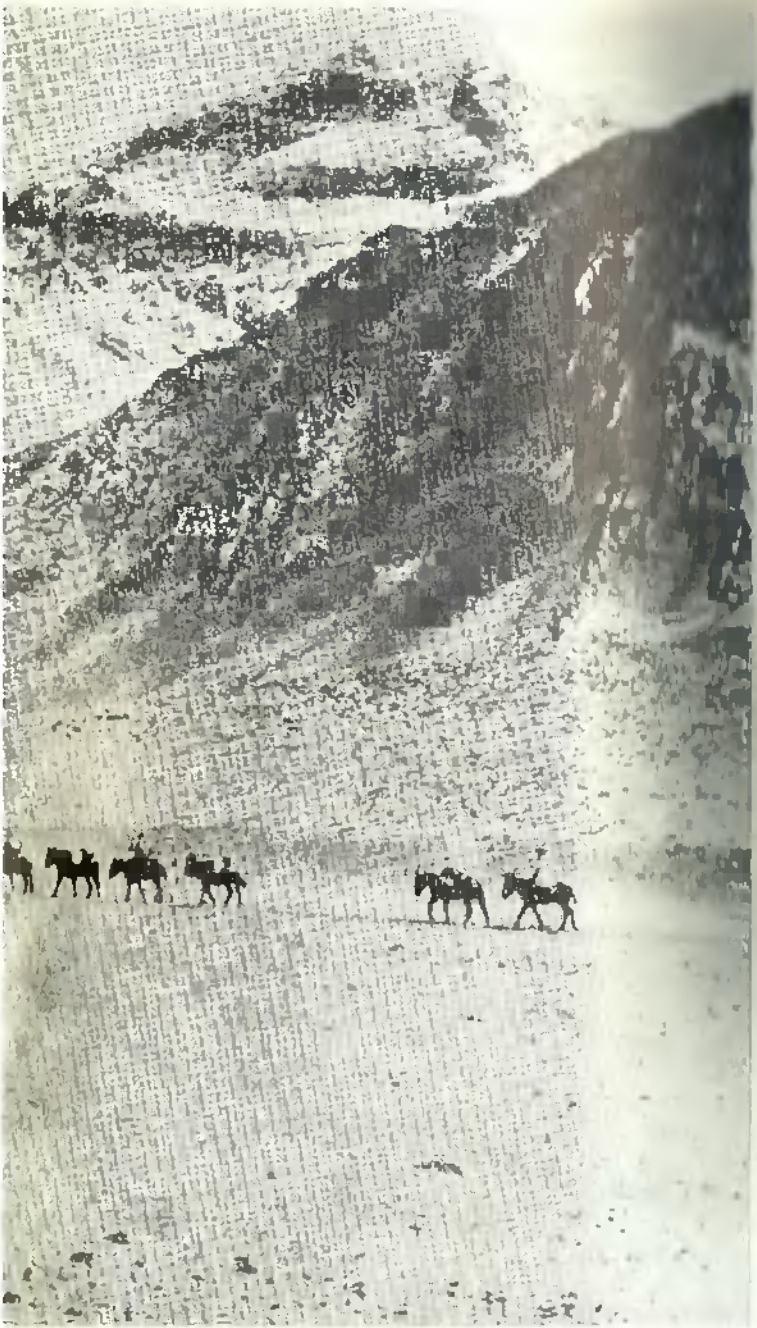

„Caravana" — mijloc de transport caracteristic deşerturilor nordice de la Arica.

„El Rodeo" — un sport specific chilienilor.

Folclor chilian ! Dansul „Chulca", ale cărui costume viu colorate reţin atenţia împreună cu ritmul lui antrenant.

Un ansamblu tradițional chilian interpretînd cantonete populare, înaintea începerii jocurilor.

Rancagua — peisaj nocturn. Aici și-a avut sediul grupa a IV-a.

Victoria cu 2—1 a țării gazdă obținută în meciul cu U.R.S.S. a făcut pe ziariști să scrie: „Astă-noapte Chile a înnebunit!". Entuziasmul a pus stăpînire pe întregul oraș și Santiago a fost scena unor manifestații delirante... pînă spre ziuă.

Febra fotbalistică a cuprins și pe copii! Cîți din ei vor fi „așii" în viitor? Deocamdată sînt pasionați... mai tîrziu „eroi ai fotbalului"! Fiindcă așa a arătat începutul pentru toți cei care ne-au făcut să venim din depărtări la „festivalul 1962".

creată. Necorespunzătoare s-au dovedit pregătirea fizică ca și orientarea tactică spre un joc de plimbare, lateral, cu tineri și întoarceri. N-a impresionat nici tehnica jucătorilor, care ar fi trebuit să fie capitolul „forte". Doar Marzolini și Sacchi, cum am mai spus, s-au detașat. Jucătorii în totalitate au fost lipsiți de viteză. Or, fără viteză, nu poți juca, chiar dacă balonul „te ascultă".

Ca să reajungă ceea ce a fost odată, Argentina are de străbătut o cale lungă și grea, pe parcursul căreia trebuie mai întîi să reformeze mentalitatea jucătorilor, a cluburilor, care nu cunosc fotbalul colectiv și nici nu se preocupă să-l cunoască. Dacă concluziile ce i le-a impus cu brutalitate Campionatul mondial din 1962 nu vor fi folosite de Argentina, calea viitorului îi va rămîne complet închisă, iar despre fotbalul ei se va vorbi numai că „a fost odată..."

Echipa Angliei 1962

În jocul cu Argentina, echipa Angliei a demonstrat rezistență în regim de mare viteză, ilustrată prin sprinturi repetate, cu participarea tuturor jucătorilor (fundașii la atacuri și înaintașii la apărare).

Bine făcuți, îndesați și puternici, jucătorii englezi n-au avut însă prea multă suplețe, în schimb îndemînarea lor a fost destul de evidentă. Ei au impus o viteză de joc susținută, fiind în permanentă mișcare. Aceasta o făceau cu multe ruperi, scurte și lungi, sufocîndu-și adversarul, care de altfel nu poseda o rezistență suficientă. După rezistență și viteză, forța s-a dovedit a fi o altă mare calitate a lor, concretizată în cîștigarea duelurilor. Au intrat în joc „tare", uneori impunînd atacuri prompte, dure, decisive, dar strict regulamentare.

Moral au dovedit un spirit puternic de echipă și de luptă, fapt ce s-a manifestat în conjugarea jucătorilor în absolut toate acțiunile, atît în atac, cît și în apărare. Pentru ei n-a existat minge pierdută. Au luptat „în grup" pînă au recîștigat-o.

Hotărîți, dîrji, combativi, au vrut să cîștige cu orice chip și au cîștigat printr-un joc continuu și nu disperat. Au arătat că știu să păstreze un rezultat, că știu să joace lent, enervant, derutant, ca să se menajeze. Conduceau cu 3—0 și-și menajau forțele pentru partidele următoare.

Tehnica a fost totul la englezi. Balonul îl loveau de pe loc, cu interiorul „șiretului", fără să facă pasul peste el. Mingea căpăta o traiectorie întinsă, avea tărie și, fiind acoperită mult, avea și precizie (deși la execuție rămîneau cu corpul puțin pe spate, totuși balonul nu căpăta o traiectorie înaltă). Conducerile le făceau cu vîrful-interior, aceasta probabil pentru că în Anglia terenurile fiind „grele" îi obligă la o împingere mai puternică. S-au dovedit a fi excelenți dribleri. Tot timpul balonul era protejat. Driblingul îl făceau din mișcare și de pe loc, însă țîșneau imediat după ce-și dezechilibrau adversarul. Fentau destul de mult și săreau peste minge.

Centrau frecvent la înălțimi variate în apropierea porții. O făceau în adîncime, de la depărtare, cu centrări înalte sau întinse, căutînd centrul înaintaș care sărea foarte bine la cap, fiind și înalt. Majoritatea centrărilor au fost făcute din viteză.

Trăgeau la poartă des și cu procedee tehnice variate ca execuție, din față, lateral, din unghi, cu capul, din întoarcere, cu puțină pregătire. Nu-și alegeau poziția, nu-și căutau locuri preferate. Pe Charlton, de pildă, l-am văzut ratînd cu poarta goală, pentru că a vrut să marcheze el, direct din tușă, în loc să paseze unui coechipier mai bine plasat.

Tactic, în partida cu Argentina, echipa Angliei a căutat să arate cum ar putea să evolueze sistemul W.M. prin adăugarea noilor cuceriri : circulație continuă a mingii în sensuri diferite, ieșirea din tiparul rigid al așezării, dar păstrarea principiului că se joacă cu omul etc.

Ca să se organizeze în apărare, jucătorii englezi nu se retrăgeau treptat. Credincioși principiilor lor, al marcajului „om la om" și al jocului individualist, ei își marcau sever adversarul. Stoperul Norman pleca după centrul atacant Sosa, care căuta să primească mingea, pînă aproape de fundașul advers Capp.

Englezii au avut două „cupluri" mai bine puse la punct : Charlton—Haynes și Greaves—Peacock, cărora li se alătura uneori și Flowers. Cu acesta din urmă foloseau „cuplul" pentru a realiza pase de „1—2" pe verticală și a șuta și din urmă.

Și totuși această echipă a Angliei a pierdut, cu o etapă înainte, în fața reprezentativei Ungariei, iar mai tîrziu, după ce s-a calificat pentru sferturile de finală, în fața Braziliei. A pierdut la adversari mari, mai îndelung pregătiți, care nu i-au permis să-și impună jocul. Adică exact ceea ce nu a putut face echipa Argentinei, pentru că n-a avut cum și cu ce să se împotrivească.

Pe Walter Winterbottom, antrenorul echipei, l-a încurajat mult comportarea Angliei în partida cu Argentina, fapt care l-a determinat să anticipeze, el care de obicei este reținut în declarații : „Învingătorul jocului Brazilia—Anglia va fi campion mondial". În ceea ce privește pronosticul în sine, Winterbottom a avut dreptate, pentru că Brazilia a cîștigat titlul pus în joc. Numai că atunci cînd a avut loc confruntarea Brazilia—Anglia, în sferturi de finală, echipa Angliei n-a fost de fel la înălțimea rolului ce i-l atribuise antrenorul ei, supraapreciind-o după victoria și jocul în compania argentinienilor. O explicație ar fi faptul că și el mai credea atunci că fotbalul argentinian e altceva decît ceea ce s-a dovedit apoi că este.

Un gol victorios cu 50 de secunde înainte de final

La Viña del Mar, unde mă aflam din nou duminică 3 iunie, pentru a viziona partida Spania—Mexic, soarele era puternic și temperatura trecea de 20 de grade. Și, totuși, cum era stabilit calendaristic, peste cîteva zile urma să înceapă iarna chiliană.
Timpul frumos și terenul excepțional au avut partea lor de contribuție la calitatea jocului desfășurat, spre deosebire de arbitrul B. Tesanic (Iugoslavia), înalt, comod, care a condus cam departe de fază, ajutat la tușe de Claudio Vicuna (Chile) și A. Van Rosberg (Curaçao).
Cele două echipe s-au prezentat în următoarele alcătuiri :

SPANIA : Carmelo Sedrun — Rodriguez, Santamaria, Pachin, Gracia — Verges, Suarez — Del Sol, Peiro, Puskas, Gento.

MEXIC : Carbajal — Del Muro, Sepulveda, Cardenas, Juaregui — Reyes, Najera — Del Aguila, H. Hernandez, Jasso, Diaz.

În formația Spaniei, față de partida precedentă cu Cehoslovacia, schimbările erau mari. Din apărare au fost păstrați numai Carmelo Sedrun și Santamaria, iar în atac Martinez a fost înlocuit cu Peiro, care avea să se dovedească cel mai bun atacant al echipei Spaniei și autorul singurului gol al partidei, înscris dramatic în ultimul minut de joc.
Într-adevăr, cele două echipe au luptat cu înverșunare pentru victorie și fiecare a trecut pe lîngă ea. Totuși, pînă în minutul 89,

scorul nu fusese încă deschis. Deznodămîntul a venit cu 50 de secunde înainte de fluierul final. O acțiune conjugată a atacanților mexicani Del Aguila și Hernandez s-a soldat cu o lovitură de colț împotriva Spaniei. A executat Del Aguila și balonul a fost interceptat, lovindu-l și peste mînă, de spaniolul Del Sol, care se plasase la marginea careului de 16 m. Del Sol a avansat cîțiva pași cu balonul și l-a transmis apoi lui Gento, extrema stîngă, de asemenea repliat pentru apărare. Acesta a alergat în stilul lui caracteristic pe tușă și cînd a ajuns aproape de linia de aut de poartă, a centrat lung. Cel mai apropiat de această minge era Peiro, care operase o bună parte din joc pe poziția de centru atacant. Accidentat un timp, el trecuse pe extremă și acolo fusese lăsat nemarcat și nesupravegheat de apărarea mexicană, pentru că șchiopăta. Peiro, jucător cu multă voință și ambiție, a sesizat într-o fracțiune de secundă deosebitul prilej ce i-l oferea centrarea efectuată de Gento. A intervenit într-un suprem efort și a marcat, spre marea disperare a portarului Carbajal, care pînă atunci fusese stavilă la multe șuturi năprasnice.

În timp ce portarul mexican se trîntise la pămînt, pradă furiei și lacrimilor, pentru acest eșec de ultim moment, jucătorii spanioli nu mai conteneau cu îmbrățișările, căci această victorie le mai dădea speranțe de calificare în sferturile de finală.

Să cîștigi sau să pierzi cu 50 de secunde înainte de fluierul final este, fără îndoială, o „lovitură de teatru". Dar la Viña del Mar, la acest joc, ca și la atîtea altele din lumea întreagă, a fost ilustrată vechea constatare că dacă jocul durează 90 de minute, e firesc ca ultimele secunde să fie jucate cu toată înverșunarea, mai ales într-o partidă cu socotelile neîncheiate. Această învățătură universal valabilă a fost confirmată în Chile de încă alte două partide ale competiției : U.R.S.S.—Uruguay (2—1) și Chile—Iugoslavia (1—0).

În jocul Spania—Mexic, faptul acesta s-a mai coroborat cu altul, de asemenea cu concluzii demne de luat în seamă. E vorba de ușurința cu care apărarea mexicană l-a „tratat" pe accidentatul Peiro, căruia orice mișcare ce-o făcea îi producea vizibile dureri. Un asemenea adversar, desigur, îl supraveghezi cu mai puțină rigoare, căutînd ca propriul apărător eliberat de această sarcină să fie folosit cu succes într-altă parte. Aceasta nu trebuie să ducă, însă, în nici un caz, la o totală desconsiderare, la renunțarea de a-l supraveghea.

Cînd un asemenea jucător e păstrat pe teren, în condițiile în care se stabilește că menținerea lui nu-i poate agrava accidentul

suferit, e vorba de o „mișcare tactică", care urmărește mai întîi să fixeze cît de cît un adversar prin preajma accidentatului, pentru a nu permite apărării adverse să-și creeze un om liber în plus. Dar se mai urmărește și altceva : tocmai momentul cînd o apărare, uitîndu-și datoria, îl lasă complet liber pe accidentat. Multe jocuri au fost decise astfel prin golul marcat de către un jucător accidentat, datorită abnegației de care acesta a dat dovadă, ajutat și de „ușurința" adversarului.

După meciul Spania — Mexic, presa chiliană a scris că spaniolii nu meritau să cîștige. Ziarul „La Nacion" din Santiago afirma chiar în titlul unuia dintre comentarii : „Spaniolii au cîștigat un meci pe care mexicanii n-au meritat să-l piardă". Aprecierea aceasta pornea mai ales de la faptul că în ultimele 10 min de joc mexicanii au ratat două ocazii mari, la una dintre ele centrul atacant Hector Hernandez ridicînd balonul peste poarta lui Carmelo Sedrun, de la numai 5 m depărtare. Totuși, față de fizionomia partidei, în care spaniolii au dominat 70 min, rezultatul era normal.

După primele acțiuni, în care mexicanii s-au arătat periculoși, jocul a decurs în nota de dominare a spaniolilor și au trecut minute în șir fără ca mexicanii să se poată apropia de poarta lui Carmelo Sedrun. Această situație a durat aproximativ 20—25 min. Spaniolii au construit o serie de acțiuni bune, fără a le putea finaliza, deoarece au lucrat pe cont propriu. Era vizibilă dorința lor de a marca, căci alergau mult, se precipitau, chiar și Puskas, însă... nu înscriau nici unul, deși fiecare urmărea acest lucru. Apărarea spaniolă adoptase marcajul strict : stoperul Santamaria pe centrul atacant H. Hernandez, fundașii Rodriguez și Gracia pe extremele Diaz și Del Aguila, iar mijlocașii Pachin și Verges pe interii Reyes și Jasso. Mai ales linia de fund (Rodriguez — Santamaria — Gracia) lăsa impresia unui calm total. Ea își marca adversarii cu strictețe, fundașii ajungînd să se ducă după extremele adverse pînă în careul opus, după cum inițiau, uneori, acțiuni cu destulă răbdare. Mexicanii s-au străduit să nu se lase „prinși" de acest marcaj, înaintașii mișcîndu-se continuu, folosind pase scurte, protejate. Perseverența dovedită i-a ajutat ca în ultimele 10 min de joc (care puteau fi fatale echipei Spaniei) să reușească să scoată din dispozitiv apărătorii spanioli, care au făcut greu față acestor hărțuieli continue.

Vulnerabilitatea apărării a fost evidentă mai mult pe margini, căci toți se masau în mijloc. Atacurile prin învăluire, cu pase înapoi, au fost și ele greu rezolvate de apărarea spaniolă.

În prima repriză, în care am constatat cît de greu i-a venit fundaşului mexican Del Muro să facă faţă vitezei excepţionale a lui Gento, ambele echipe au avut ocazii să deschidă scorul. Două şuturi ale lui H. Hernandez şi Reyes au fost deviate în ultimul moment de portarul spaniol Carmelo Sedrun, după cum, la rîndul lui, portarul mexican Carbajal a culeş aplauze prelungite la un şut al lui Peiro, pe care l-a trimis în corner, dar mai ales la un plonjon făcut la picioarele aceluiaşi atacant, în minutul 42 de joc, cînd acesta, aflat în careu, se pregătea să şuteze. Repriza secundă a început prin repetate atacuri spaniole. În numai 6 min mexicanii au acordat patru cornere, iar Carbajal a excelat din nou prin intervenţiile la două şuturi ale lui Puskas şi Peiro. După 10 min de dominare se produce accidentarea lui Peiro şi un contraatac mexican, din care poarta spaniolă este salvată providenţial. Del Aguila s-a lansat pe extremă şi apoi a trecut balonul lui H. Hernandez, care a combinat în continuare cu succes cu Reyes. Golul a fost evitat în ultimă instanţă printr-o intervenţie a fundaşului Rodri.

Ostilităţile erau din nou conduse de spanioli, dar, jucînd individual, ei nu au putut străpunge apărarea adversă foarte aglomerată, iar cînd totuşi au făcut-o, Carbajal s-a opus cu succes şuturilor.

Jocul se apropia de sfîrşit şi-şi pierdea din viteză. Apărarea spaniolă a trebuit, totuşi, să acorde două cornere consecutive, rămase nefructificate. Un minut mai tîrziu, spaniolii au reuşit să introducă mingea în poarta lui Carbajal, dar arbitrul nu a acordat golul, deoarece fusese marcat din ofsaid. Finalul a aparţinut teritorial mexicanilor. Un şut al lui Diaz spre poarta lui Carmelo a fost apărat de... centrul atacant mexican Hernandez, care s-a resimţit de pe urma loviturii primite în stomac. Dar succesul, cum se ştie, n-a fost al mexicanilor, pentru că a survenit golul lui Peiro, povestit în amănunt mai la începutul acestui capitol.

Victoria dobîndită în ultimele secunde a prelungit „agonia" Spaniei în competiţie cu încă un joc. Atunci, însă, la Viña del Mar, antrenorul spaniolilor, Helenio Herrera, imediat după meci, s-a grăbit să facă declaraţii : „Echipa Spaniei este cea mai bună din această grupă şi din întreg campionatul şi joacă cel mai bun fotbal". El va repeta această afirmaţie şi după victoria ce-o va obţine Brazilia asupra Spaniei şi care avea să pună capăt participării spaniolilor la ediţia 1962 a campionatului mondial. Numai că după această declaraţie un ziar chilian i-a replicat : „Spaniolii, credem, s-ar fi bucurat ca echipa lor să fi jucat mai puţin bine

decît afirmă Helenio Herrera şi, în schimb, să fi ocupat un loc mai bun în clasament". Pentru că victoria neaşteptată a Mexicului asupra Cehoslovaciei, în etapa următoare, a făcut ca Spania să rămînă ultima în clasamentul grupei, la egalitate de puncte cu Mexic, dar cu un golaveraj mai slab.

Privind jocul echipei Spaniei, mi-am adus aminte de o discuţie ce-am avut-o în anul 1957, la San Sebastian, în Spania (cu prilejul turneului F.I.F.A., azi U.E.F.A.), cu un basc pe nume José Mari Elizondo, cu care mă împrietenisem acolo. El mi-a spus atunci : „Spaniolii doresc un fotbal jucat de fotbalişti spanioli care să facă faţă echipei naţionale, aşa cum au avut-o odată. Din păcate, în Spania astăzi nu e loc pentru jucătorii spanioli. Să nu vă mire că reprezentativa noastră va înregistra rezultate necorespunzătoare, şi să vă amintiţi de ceea ce un adevărat spaniol v-o spune astăzi : cu spanioli făcuţi cetăţeni pentru că ştiu să joace bine fotbal, dar care nu simt nimic pentru această ţară, nu se va putea alcătui niciodată o adevărată naţională".

Alăturaţi acestei declaraţii nu numai rezultatele obţinute de echipa Spaniei la Campionatul mondial din Chile, ci şi următoarele rînduri scrise de trimişi speciali ai revistei de specialitate „France Football" în comentariile lor, după terminarea campionatului mondial : «Singurele forţe spaniole la Viña del Mar au fost şi cei mai buni jucători ai meciului contra Braziliei, adică Araquistain, Rodriguez, Adelardo, Peiro, „adevăraţii" spanioli, ambiţioşi...»

Peste ani, deci, fotbalul spaniol continua să fie ros de plaga vedetelor cumpărate din străinătate, care, o dată în plus, au arătat că chiar dacă ajung „spanioli", rămîn exponenţi de elită ai individualismului, cu rivalităţi pe viaţă şi pe moarte între ei, după culoarea clubului ce-i plăteşte.

Urmaşi ai şcolii fotbalistice a Spaniei republicane

Mexicanii au venit la Campionatul mondial din Chile urmărind obiective mai îndepărtate. Participanţi la ediţiile anilor 1930, 1950, 1954 şi 1958, mexicanii au trecut în palmaresul lor numai înfrîngeri şi un rezultat de egalitate (1—1) cu Ţara Galilor, în 1958. Sperau ei că vor obţine mai mult în Chile ? Nu numai că

sperau, dar au făcut şi pregătiri speciale în acest scop, ataşînd pe lîngă priceputul antrenor naţional Ignacion Trellez pe fostul internaţional argentinian Alejandro Scopelli, angajat de fapt în Mexic pentru cursurile unei şcoli de antrenori în perioada 1961/1962. Mexicanii l-au folosit şi la pregătirea echipei pentru Campionatul mondial din Chile, al cărei program a fost elaborat după sugestiile lui. Jucătorii selecţionaţi au fost supuşi unui cantonament de aproximativ patru luni, timp în care, cu asentimentul cluburilor respective, n-au jucat nici o partidă la echipele lor, susţinînd în schimb, printre altele, şapte meciuri internaţionale (interţări şi în compania diferitelor formaţii din străinătate).

Această serioasă pregătire a fost determinată şi de faptul că ei se ştiau repartizaţi în grupa de calificare cu cele mai puternice formaţii (Brazilia, Cehoslovacia, Spania), ca şi de hotărîrea lor de a-şi susţine, printr-o bună comportare la turneul final din Chile, candidatura pentru organizarea ediţiei a IX-a a campionatului mondial din 1970. În acest scop, delegaţia mexicană a şi prezentat reprezentanţilor F.I.F.A., aflaţi în Chile, macheta stadionului ultramodern ce va fi construit în Mexic, „Estadio Azteca", cu o capacitate de 150 000 de locuri.

Comportarea mexicanilor la turneul final din Chile, stimulată sau nu de ideea de a deveni gazde ale „mondialelor 1970", a fost cea mai bună dintre cele reuşite în ediţiile la care au participat. În grupa de la Viña del Mar v-am relatat cum au pierdut jocul cu Spania. Ca să întregesc tabloul, e necesar să adaug că în partida precedentă au fost învinşi (cu 2—0) de Brazilia, după o dispută al cărei rezultat l-a decis Pele : el a facilitat lui Zagalo înscrierea primului gol şi apoi l-a marcat personal pe al doilea, după o cursă de 40 m terminată cu un şut fulgerător. Era în minutul 72 de joc şi unicul gol cu care conducea echipa Braziliei era departe de a-i asigura victoria în condiţiile unei replici neaşteptat de dîrze şi de bune a mexicanilor.

În sfîrşit, partida cu care mexicanii şi-au încheiat participarea la această ediţie a campionatului mondial a coincis cu o neaşteptată victorie (3—1) asupra echipei Cehoslovaciei, care avea să ajungă pînă în finala campionatului. Victoria asupra Cehoslovaciei, obţinută de mexicani la un turneu final de campionat mondial, a produs explozii de bucurie nu numai printre cei 366 de turişti ce-au însoţit echipa în Chile, ci şi în întreaga ţară, mîndră de această reuşită.

Jucătorii mexicani sînt de talie mijlocie, bine clădiţi, decişi, curajoşi, cu multă vitalitate. Printre ei se afla ca excepţie şi un jucă-

tor blond, cu ochi albaştri şi culoarea feţei deschisă, mijlocaşul Raul Cardenas, care cu cei 33 de ani ai săi este, ca şi portarul Carbajal (acelaşi „contingent" cu el), „veteranul" echipei. Doi „veterani" care prin jocul prestat ar fi făcut cinste oricărei alte vîrste dintre cele socotite „înfloritoare" la fotbalişti.

Fotbalul mexican poate fi socotit de inspiraţie spaniolă, pentru că el şi-a tras în principal „seva" dintr-o echipă reprezentativă a Spaniei republicane, care, după ce s-a exilat în străinătate, o dată cu instaurarea regimului dictatorial al lui Franco, s-a stabilit în Mexic. Din această echipă a republicanilor au făcut parte, printre alţii, jucători celebri de talia unui Reguiero, Langura, Zabalo etc. Izolaţi pe un continent (America de Nord) unde fotbalul e slab reprezentat, mexicanii şi-au orientat jocul lor spre cel al Americii de Sud, cu care au stabilit frecvente contacte şi de unde le-au venit şi numeroşi jucători. Aceasta explică „culoarea" sud-americană pe care o are fotbalul ce-l practică, ca şi o oarecare înclinare spre jocul individual. Totuşi, la turneul final din Chile, echipa a arătat o orientare spre jocul colectiv, cu o apărare care acţionează în zonă, cu înaintaşi ce se repliază în apărare, ca să pornească de aici la contraatacuri cu pase scurte. Jucători de bună calitate nu-i lipsesc şi, în afară de Carbajal şi Cardenas, pe care i-am amintit, mă gîndesc (dintre cei ce i-am văzut) îndeosebi la atacanţii Reyes, un inter care joacă în mijlocul terenului, Del Aguila, considerat al treilea extrem dreapta al Campionatului mondial din Chile (după brazilianul Garrincha şi uruguayanul Luis Cubilla) şi Jasso, căruia i-a făcut o „curte" aprinsă Juventus-Torino.

Pînă în 1970, mexicanii mai pot progresa mult continuînd pe aceeaşi linie şi altul va fi rolul ce-l vor putea juca atunci, dacă li se va încredinţa organizarea ediţiei a IX-a a campionatului mondial. Cu atît mai mult, cu cît şi astăzi sînt redutabili cînd joacă acasă, fiind totdeauna la înălţime... la cei 2 000 m altitudine unde sînt situaţi.

Antonio Carbajal — portarul celor patru campionate mondiale

Figura cea mai proeminentă a fotbalului mexican este, fără îndoială, Antonio Carbajal, portarul celor patru campionate mondiale, cum este supranumit de compatrioţii săi.

La 33 de ani, cîți a avut în Chile, Carbajal a fost singurul jucător al campionatului mondial participant pentru a patra oară la această competiție în care a debutat în 1950 (după ce în echipa Mexicului jucase pentru prima oară în 1948, la Jocurile Olimpice de la Londra). La aceeași ediție, din 1950, a campionatului mondial, ar fi putut debuta și brazilianul Nilton Santos, atunci prezent însă doar ca rezervă. Așa stînd lucrurile, în Chile, unde a avut 37 de ani, N. Santos a totalizat numai trei galoane de participant la turneele finale.

Ca înfățișare, Carbajal are, ca să placă, o statură înaltă, o carură atletică, ochii verzi, părul negru ca tăciunele și ondulat, un obraz bronzat. Pe teren, în acțiune, adaugă foarte multă suplețe și reflexe deosebite. Aceste atribute l-au făcut îndrăgit și de mexicanele din orașul lui, Leon, și de chiliencele de la Viña del Mar. Carbajal, însă, spre meritul lui, e un casnic convins și serios. Seriozitatea lui exemplară se manifestă și în pregătirea fotbalistică la care se supune. În Chile, antrenorul lui ocazional, Alejandro Scopelli, vorbind despre el gazetarilor, a arătat că în cariera care l a purtat pe la diferite cluburi din Portugalia, Chile, Spania, n-a întîlnit un alt fotbalist căruia să-i placă să lucreze atît de mult. Deviza lui Carbajal este : primul la venire, ultimul la plecare și aceasta după ce, cu teamă, așteaptă răspunsul antrenorului la întrebarea dacă a lucrat destul de bine.

La marile lui calități adaugă însă o alunecare spre superstiție. Înaintea fiecărui meci s-a obișnuit ca în momentul în care jucătorii se pregătesc să dea lovitura de începere a partidei, să se întoarcă spre una din barele laterale ale porții (uneori în genunchi) și să se roage... să-i meargă bine.

Cît l-a ajutat această superstiție s-a văzut în meciul cu Cehoslovacia. Înainte de începerea partidei, Novak, căpitanul echipei cehoslovace, i-a oferit lui Carbajal un buchet de flori în cinstea celor 33 de ani ce-i împlinea atunci, tot așa cum și un delegat al muncitorilor din Viña del Mar i-a transmis un cadou din partea acestora.

Solemnitatea, simplă dar adînc umană, l-a impresionat și l-a tulburat. Cînd a ajuns la locul lui din poartă, lovitura de începere trebuia să fie dată dintr-o clipă în alta. Carbajal totuși a îngenuncheat lîngă una din bare, pentru obișnuitul ritual la care se supunea.

Totul a durat foarte puțin, dar suficient ca din prima acțiune, pornită de la centru, atacul cehoslovac să se aganjeze spre

poarta lui și anume spre partea opusă celei unde îngenunchease el. A mai intervenit o „scăpare" a apărării mexicane și șutul extremei stînga Masek a fixat mingea în plasa lui Carbajal, în minutul 1 de joc !...

Mexicanii i-au rezervat lui Carbajal o primire triumfală la revenirea din Chile. În revista „Ovaciones", lîngă o fotografie a lui Carbajal, ce-l arăta pe scara unui avion, ținînd desfășurat un steag mexican, era explicația : „Carbajal, cel mai bun portar din lume ; erou a patru ediții ale campionatului mondial și indiscutabil al sportului mexican, vine mîine. Să-i ieșim în întîmpinare, să-l sărbătorim pe marele idol".

Se spunea încă din Chile că mexicanii îi vor ridica un monument lui Carbajal, așa cum vienezii l-au cinstit pe cel ce-a fost marele lor Sindelar. De va fi sau nu așa, urmează să se vadă. Între timp, lui Carbajal i s-a făcut un alt cadou de onoare : o lojă din cele ce vor fi construite la „Estadio Azteca" și care se vînd de pe acum de constructorii viitorului stadion, ai cărui principali acționari vor fi trei cluburi mexicane (America, Atlanta și Necaxa). Lojile vor fi prevăzute nu numai cu fotolii din care să se urmărească desfășurarea partidelor, ci și cu săli de baie și... garaje, pentru că mașinile vor avea căi de acces în aceste loji.

Cronicarii vremurilor (la Campionatul mondial din 1970) vor putea, deci, să scrie despre prezența lui Carbajal în loja lui, lojă ce și-a cîștigat-o pentru meritele dovedite și în Chile. Pînă atunci o întrebare : loja aceasta va fi destul de încăpătoare, ca să poată primi toată familia lui Carbajal ? Pentru că încă pe vremea cînd era în Chile avea patru copii : doi băieți și două fete.

În seara aceea cînd am revenit la Santiago, după meciul Spania — Mexic, nu acestea erau însă problemele la ordinea zilei, ci gravele incidente din jocul Chile—Italia, „rușinea campionatului mondial", cum a scris o revistă franceză de specialitate, sau „hoția de la Santiago", cum au numit-o italienii. Această partidă a corespuns cu eliminarea din competiție a unei alte echipe europene care venise în Chile, anunțînd că va cîștiga campionatul mondial. În acest scop, vînzîndu-se „pielea" ursului din pădure, fusese prevăzută chiar organizarea unui carnaval de proporții uriașe la Milano, o dată cu întoarcerea „eroilor" care, bineînțeles, pînă la urmă a fost contramandat.

„Corrida" la Estadio Nacional

In seara de 3 iunie, cînd la Santiago au fost centralizate rezultatele de pe cele patru „cîmpuri de bătălie" ale campionatului mondial, deşi mai era de disputat o etapă completă a optimilor de finală, trei din cele 16 echipe participante erau virtual eliminate : Elveţia (grupa a II-a), Mexic (grupa a III-a) şi Bulgaria (grupa a IV-a). Rumoare mare provocase eliminarea iminentă ce ameninţa echipele Italiei şi Spaniei, venite la campionat în alură de „conchistadori".
In cercurile apropiate echipei Italiei, ca şi în presa italiană, se întreţinea o atmosferă de scandal menită să arunce pe alţi umeri vina eşecului final ce se întrezărea.
După două etape ale optimilor de finală, echipa Italiei avea în clasament un singur punct, faţă de cele patru acumulate pînă atunci de Chile şi trei de R. F Germană, în aceeaşi grupă.
Victoria echipei chiliene, la scorul de 2 — 0, asupra echipei Italiei, asigurase de fapt calificarea pentru sferturile de finală a reprezentativei ţării gazdă şi, în mare măsură, netezise aceeaşi cale pentru echipa R. F. Germane. Dar acest meci — înconjurat dinainte de o atmosferă specială, întreţinută de o vie polemică între ziarele italiene şi cele chiliene — a declanşat un întreg scandal.
Să începem cu faptele care au precedat meciul. In faza pregătirilor finale făcute la Santiago, înainte de începerea campionatului, v-am relatat că unul dintre antrenorii echipei Italiei — şi anume Mazza — a interzis şi ziariştilor chilieni accesul pe stadionul unde echipa Italiei juca un meci impotriva unei formaţii chiliene de club. Faptul a provocat o reacţie „acidulată" a ziariştilor chilieni. In replică, de peste ocean, au venit nişte critici extinse şi asupra instituţiilor chiliene şi a moravurilor acestei ţări. Presa şi radioul chilian n-au rămas nici ele datoare şi în discuţii au fost aduse moravuri cunoscute ale fotbalului italian (dopingul, jucătorii „oriundi", corupţia etc., etc.), ca şi alte aspecte similare din cotidianul vieţii cosmopolite italiene : „dolce vita", mafia, traficul cu stupefiante etc.
Incă de la început, cînd conflictul era într-o fază destul de surdă, publicul din Santiago a luat atitudine împotriva Italiei. Ca o primă reacţie, la meciul R. F. Germană — Italia, disputat la 31 mai, apariţia echipei italiene a fost fluierată. Apoi, după ce înainte de începerea disputei a primit florile oferite de jucătorii italieni, probabil ca o punte spre o împăcare şi potolire a

spiritelor, publicul s-a situat categoric de partea formației germane, stimulînd-o frenetic. Sprijinul celor peste 65 000 de spectatori a fost un puternic suport pentru unii dintre jucătorii germani, încurajîndu-i în durele intervenții-ciocniri cu care au vrut să forțeze obținerea unui rezultat favorabil. Dar nici jucătorii italieni nu s-au pierdut cu firea și, mai ales, n-au rămas datori. Partida a luat totuși sfîrșit cu scorul de 0—0, care într-un fel și mulțumea și nemulțumea amîndouă echipele. Fără a lua în considerație rezultatul întîlnirii, echipa Italiei fusese aceea care prestase un joc mai bun, manifestînd superioritate teritorială și trecînd mai aproape de victorie.

În presa italiană s-a relatat, după acest meci, că jucătorii lui Sepp Herberger au fost preocupați mai întîi de adversari și apoi de minge, că publicul a fost ostil echipei Italiei („demonstrație" categorisită drept imaturitate sportivă) și că arbitrul partidei R. H. Davidson (Scoția) a tolerat duritățile jucătorilor germani, în care aceștia erau maeștri.

Să vedem acum, în amănunt, unele aspecte din desfășurarea partidei Chile — Italia. Cînd echipele au ieșit pe teren, italienii, pentru a „îmbuna" publicul chilian cu care doreau împăcarea mai ales la acest joc, s-au îndreptat spre tribune, oferind spectatorilor... bomboane. Nu s-ar putea spune că dulciurile n-au fost bine primite, însă cert e că ele n-au influențat în nici un fel cele ce-au urmat și care n-au avut nimic comun cu un meci de fotbal, ci mai curînd cu o „corrida"; ar fi greu de precizat cine au fost „toreadorii" și cine „taurul-victimă". De asemenea, nu se poate stabili exact, așa cum s-au desfășurat ostilitățile, de cînd „toreadorii" au devenit „taurul-victimă" și viceversa, atît de darnice au fost „amabilitățile" și de o parte și de alta.

Ceea ce a surprins cînd echipele s-au aliniat pe teren a fost noua alcătuire a reprezentativei Italiei. Față de figura făcută în partida contra R. F. Germane, era de așteptat ca echipa Italiei să se prezinte cam în aceeași alcătuire și, totuși, de astă dată în formație erau șase jucători noi (dintre care patru în apărare), socotiți ca făcînd parte din garnitura secundă a Italiei. La acest campionat Italia a deplasat cu adevărat două garnituri (A și B) antagoniste care, și în Chile fiind, au susținut jocuri decisive între ele, pentru a se hotărî, pînă în ultima clipă, cine are dreptul să reprezinte Italia în competiția finală. Această mare greșeală (a fost continuată și la al treilea joc al Italiei, în care au mai intrat alți trei jucători noi, pe lîngă cei reveniți din forma-

ția prezentată în primul meci) a făcut ca atunci cînd în presa italiană s-au tras concluzii după jocul Italia — Chile, să se arate că echipa Italiei a fost „asasinată" : 1) de adversar și publicul spectator ; 2) de arbitrul partidei și 3) de propriii ei conducători. Acest al treilea „punct" al concluziilor era generat strict de babilonia formațiilor prezentate de la meci la meci.

Să rulăm acum unele secvențe din „filmul" partidei, împrumutînd și din relatările presei „neutre", și anume din cele ale unui ziar parizian de specialitate, care a dat amănuntele scandalului.

Fotbal s-a jucat la început, vreo 3—4 min, pentru ca în minutul 5 să izbucnească primul incident, între fundașul italian Mario David și mijlocașul Rojas. O intrare mai „tare" a lui Rojas a fost „sancționată" de David, care și-a izbit adversarul, zvîrlind cu picioarele înapoi. Jucătorii s-au strîns pentru discuții și proteste în jurul arbitrului, prilej folosit de mijlocașul italian Tumburus să-i dea o lovitură de picior extremului stînga chilian Leonel Sanchez. Jocul s-a reluat după lungi parlamentări, dar după numai alte două minute, centrul atacant chilian Landa a fost „cosit" de interul stînga Ferrini. Jucătorii s-au adunat din nou, în timp ce arbitrul Aston dicta eliminarea jucătorului italian.

Ferrini a refuzat să se supună hotărîrii arbitrului și au urmat cinci minute de discuții aprinse, după care poliția a fost chemată să-l scoată cu forța de pe teren. Iar au trecut două minute și iar s-a declanșat alt incident : italo-argentinianul Maschio, care cu puțin înainte își fracturase nasul într-o ciocnire cu Leonel Sanchez, l-a lovit pe interul chilian Toro, fapt care i-a adus un avertisment. Pe la jumătatea reprizei, cel care și-a „pierdut" capul a fost interul stînga chilian Fouilloux, care se face vinovat de două „tacle"-uri periculoase. Același Fouilloux va plăti apoi bir greu, pentru că va fi accidentat și va deveni indisponibil pînă la terminarea campionatului. Mai erau cinci minute pînă la sfîrșitul reprizei întîi, cînd driblingul lui Leonel Sanchez l-a adus pe acesta în fața fundașului David. Chilianul păstra balonul între picioare, așa că David cînd l-a atacat, l-a lovit în... gambă. Sanchez se întoarse și-l lovi cu pumnul în plină față, înainte de-a se prăbuși ținîndu-se de picior. Arbitrul a socotit că nu este cazul să-l elimine pe Sanchez, pentru că, așa cum sublinia ziarul amintit, în jurul lui erau... peste 50 000 de chilieni (de fapt 66 057 a fost cifra exactă a asistenței). După două minute, David a atacat balonul aflat la înălțimea capului lui Leonel Sanchez și a ajuns cu picio-

ul la carotida jucătorului chilian, care s-a prăbuşit. Arbitrul, fără să ezite, l-a dat afară pe jucătorul italian...
Cînd repriza a luat sfîrşit, trecuseră... 57 min de la începutul jocului şi scorul continua să fie 0—0. Din punct de vedere al rezultatului, italienii trebuiau să fie mulţumiţi, căci de la început tot jocul se concentrase în jurul dispozitivului tactic la modă în fotbalul italian, acel „catenaccio" — o variantă a „zăvorului" — care impune un fundaş „zăvorîtor" şi altul „măturător", patru fundaşi, cu marcaj individual necruţător (şi trebuie să ştiţi că italienii n-aveau scrupule şi nu fereau adversarul cînd atacau balonul), doi mijlocaşi şi ... doi sau un singur atacant-vîrf, după împrejurări. De pildă, în condiţiile eliminării de pe teren a jucătorilor Ferrini şi David, formaţia italiană a jucat întreaga repriză a doua cu dispozitivul schimbat în apărare şi cu un singur înaintaşi-vîrf (Altafini), scontînd şi luptînd să păstreze pînă în final rezultatul de egalitate.
Această apărare „suprazăvor" i-a făcut pe chilieni să se poticnească multă vreme, fără să găsească soluţiile cele mai bune, cu atît mai mult cu cît îi cuprinsese şi o stare de surescitare ce nu le permitea desfăşurarea unui joc normal. În plus, apărarea italiană continua să-şi facă jocul ei „tare", care împiedica apropierea de poarta lui Mattel pentru şut.
Minutele se scurgeau şi meciul se apropia de sfîrşit cu acelaşi „scor alb". Cînd mai rămăseseră 17 min de joc, a venit însă deznodămîntul. Mai întîi a înscris extremul dreapta Ramirez (min 73), care a reluat cu capul o centrare a lui Leonel Sanchez, şi apoi l-a imitat interul dreapta Toro, al cărui şut a stabilit scorul final (2—0) în minutul 87. De reţinut faptul că în această repriză au mai fost trase doar două şuturi, mai mult centrări cu boltă, ale extremelor Ramirez (min 59) şi Menichelli (min 71).

Vor plînge ca femeile...

Faptul că victoria chiliană a venit după ce echipa Italiei rămăsese în nouă oameni a dat şi mai mult apă la moară comentatorilor italieni, care a doua zi aveau să reînceapă cu şi mai mare intensitate „bătălia" cernelei de tipar.
Ca să luăm întîmplările de la „izvorul" lor, trebuie să începem cu cele ce au dat semnalul marelui scandal, alimentat cu atîta fervoare de presa şi radioul din Italia şi Chile şi anume cu

„ispravile" a doi ziariști florentini, trimiși speciali la Campionatul mondial din Chile.
În zilele dinaintea începerii turneului final, în două ziare din Florența ei au publicat primele relatări despre Chile, relatări care nu erau, însă, propriu-zis, despre campionatul mondial.
În ziarul „Naziones", unul dintre ei a scris, printre altele : «Santiago e un oraș obscur, înconjurat de suburbii triste, alcătuite din colibe de nedescris, fortărețe ale mizeriei. El pare să demonstreze că este ultimul colț din lume. Cartiere întregi practică prostituția în aer liber, oferind un spectacol dezolant. Ambianța este atît de deprimantă, încît unele federații au trimis psihiatri, ca să evite efectele asupra jucătorilor...».
Și ca să încheie această corespondență în care au mai fost și alte relatări pe același calapod, ziaristul nota : „Santiago este în fond ceva respingător".
În „Corriere della Sera", celălalt trimis special s-a străduit să realizeze „variațiuni pe aceeași temă".
„...O lenevie de secole a fost înlăturată de către guvern și patru municipalități, care au cheltuit cu aceasta ultimii bani, pentru a se situa la înălțimea persoanelor care trebuie să vină. Este o fanfaronadă care începe prin a provoca furie și se termină prin a trezi milă...
...Cazarea italienilor la Cercul ofițerilor de la școala aeronautică este, probabil, cea mai bună din Santiago. Însă, probabil, va face să se strîmbe nările sensibililor noștri jucători, obișnuiți cu confortul marilor hoteluri italiene".
Cînd textele complete ale acestor două articole calomnioase au ajuns la îndemîna ziarelor și posturilor chiliene de radio, prin grija Biroului de Informație și Radiodifuziune al președintelui Republicii, replica a venit promptă și categorică. În ziarul „La Tercera", unul din răspunsurile adresate celor doi ziariști cu pricina avea următorul conținut : „Voi ați provocat un rău care nu era necesar. Nu nouă — asta vi-o spunem de la bun început. Ați cauzat un rău propriei voastre echipe, acestei simpatice „Squadra azzura", care a fost primită aici cu cea mai generoasă cordialitate.
...Voi ați avut poftă să informați publicul vostru asupra racilelor ce le avem. Și încă ați exagerat. Da, avem populație care locuiește în colibe, avem mizerie, există cerșetori, prostituate și homosexuali. Există într-o proporție tot atît de mare sau mai mică decît în alte părți... Diferența care există între noi constă în aceea că aici, în Chile, sîntem preocupați de-a curăța defec-

tele noastre. Alții le expun pentru a atrage turiști... Rămîneți aceste zile în Chile. Veniți, observați cum o țară săracă este capabilă de-a organiza un campionat mondial fără greșeli. Observați cum este lumea... că, cu toată populația trăind în colibe, cu toată mizeria și prostituația, în inima chilienilor există înfipte, ca rădăcinile stejarului din Cordilieri, prietenia, cordialitatea și ospitalitatea".

„Discuția" ce s-a purtat pe acest ton și apoi pe altele, ridicate la registre mult mai înalte și cu fraze mai puțin alese, au avut darul să instige întreaga opinie publică chiliană împotriva echipei Italiei. Îndrăznesc să cred că dacă toate acestea s-ar fi petrecut în altă țară a Americii de Sud, unde „sîngele" oamenilor curge mai fierbinte, lucrurile ar fi luat o turnură gravă. Spectatorii chilieni însă au fluierat echipa Italiei la apariția ei pe teren în jocurile cu R. F. Germană și Chile. „Ciocnirile" de pe teren, cu sau fără participarea arbitrului partidei Chile—Italia, s-au situat desigur în această ambianță ; dar ele au fost alimentate în special, cum au arătat toți comentatorii neutri, de furia dezlănțuită a jucătorilor italieni, care mizau totul pe acest joc, ce urma să decidă calificarea sau eliminarea lor din competiție.

O revistă franceză de specialitate a scris următoarele în concluziile asupra acestui meci : „Transalpinii nu sînt de acuzat. Ei au confundat, cum o fac și în campionat, omul cu balonul. Ei n-au nici o considerație pentru securitatea adversarului... Au fost, de altfel, multe puncte comune între spanioli la Viña și italieni la Santiago, incapabili să-și stăpînească nervii, manifestînd accese de furie și isterie, negîndind decît să se răzbune fără scrupule".

De altfel, nici presa italiană de specialitate n-a negat „părți" din vinovăția jucătorilor italieni, despre a căror lipsă de educație a amintit, ca fiind o influență a felului în care se desfășoară campionatul italian de fotbal. Unele titluri apărute în aceste ziare mărturiseau clar : „Recunoscînd vina noastră, vrem să fie recunoscută și cea a altora".

„Focurile" au fost îndreptate cu violență asupra conducătorului meciului. Ziarul „Il Corriere dello Sport" scria : „Partida a fost asasinată de un arbitru stupid și timorat". „Tuto Sport" din Torino, în editorialul scris de directorul revistei, îl acuza pe arbitru de „parțialitate deliberată", iar „Il Messagero" publica, printre altele, într-un articol din pagina I, cu titlul „Țară de sclavi" : „Rar vezi o echipă invitată într-o țară amică să concentreze împotriva ei atîtea elemente negative în 90 min de joc,

cum au pățit fotbaliștii italieni : publicul, arbitrul și jucătorii adverși... Complice voluntar al acestor sălbăticii a fost arbitrul, un englez. Nu se știe dacă trebuie să te lamentezi de incapacitatea lui profesională sau de evidența lui rea-voință..."

Suplimentul lui „La Hora" a publicat un amplu articol polemic intitulat „Vor plînge ca femeile cei ce nu știu să se apere ca bărbații", din al cărui cuprins citez : «Există un proverb foarte vechi și înțelept : „Cel ce n-a știut să se apere ca un bărbat, nu se poate jeli ca o femeie". Acest proverb trebuie aplicat acum, pentru că se potrivește ca o mănușă în ceea ce privește reacția presei italiene, imediat după înfrîngerea cu 2—0 în fața echipei Chile... Acum există un șir de reviste și periodice în care injuriile au evadat de pe terenul de sport pentru a ofensa o țară... De astă dată nu valorează nici dezvinovățirile și nici explicațiile. Acum nu e vorba numai de doi cretini. Amărăciunea înfrîngerii și iminența de-a fi eliminați au făcut ca ziariștii italieni care au trăit această etapă a campionatului mondial de fotbal să-și reverse toată furia, cu cele mai rele epitete...

„Il Messagero" nu are nevoie să invoce „bunul renume al sportului", pentru ca „Squadra azzura" să se întoarcă acasă. Oricum va trebui să se întoarcă, pentru că este deja eliminată din grupa de la Santiago...

...Să notăm alte lucruri : sportul italian este plin de anomalii. Mita constituie o parte integrantă a fotbalului italian. Sînt cumpărați jucători, sînt cumpărate echipe întregi. Cu puțin înaintea campionatului mondial a avut loc un scandal spectaculos în Italia. Investigațiile efectuate de conducători și cercurile medicale au dovedit că mare parte din fotbaliști jucau dopați. Și acest lucru nu constituie o noutate. Dopingul a fost utilizat de ei în multe sectoare ale sportului...

...Acesta este răspunsul pe care Chile îl dă acestor energumeni, care au venit să cîștige un campionat mondial ca niște sălbatici din peșteri, cu măciuca în mîna și, neajungîndu-și scopul, jelesc ca femeile, ceea ce pe teren nu au apărat ca bărbați și sportivi cinstiți.»

Ziarul „La Nacion" a scris : „Ca să formăm echipa noastră reprezentativă pentru campionatul mondial n-am socotit necesar să recurgem la jucători din alte țări. Italienii au inventat pe „oriundi" pentru a acoperi debilitatea totală a capacității lor fotbalistice..." Același ziar, printre fotografiile publicate și care au redat incidente din meci, arăta într-una pe jucătorul italian Salvadore, cel care a scuipat medicul intrat pe teren în timpul

incidentelor, ca să ia probe de salivă de la Ferrini și să dovedească, cu ajutorul lor, ceea ce apărea clar tuturor : că starea de supraexcitare a jucătorului italian la acest meci, în cele 7 min cît a jucat, s-a datorat dopingului administrat.
Se mai pot reproduce încă multe din „duelul" și relatările ziarelor. Voi mai aminti numai de ce Italia nu s-a retras după jocul cu Chile din turneul final, așa cum i-o sugerase printre alții „Il Messagero", ca protest împotriva celor ce erau numite „grave iregularități" ale partidei cu Chile.

Și despre călcîiul vulnerabil al lui ... Kenneth Aston

În ședința F.I.F.A., în care au fost discutate toate incidentele de joc (și în care arbitrul Aston a depus depoziția că în urma loviturii la un picior, primită de la un jucător italian, rămas neidentificat, probabil că nu va mai arbitra niciodată), s-a arătat reprezentanților Italiei că retragerea din campionat va aduce, conform regulamentului, neadmiterea la viitoarea ediție a competiției, în 1966, în Anglia. Perspectiva aceasta a liniștit spiritele, cu atît mai mult cu cît totul se rezuma numai la o încercare de a salva aparențele, căci atunci era de presupus că Italia va fi eliminată din turneul final al Campionatului mondial 1962. Totuși, chiar și la acest capitol, să-i spunem încheiat, italienii își mai făceau iluzii.
În ultima etapă a optimilor de finală din această grupă mai erau de disputat întîlnirile R. F. Germană — Chile și Italia — Elveția. Comentatorii italieni începuseră cu presupunerile . dacă R. F. Germană pierde și noi cîștigăm la scor, putem ocupa locul doi în grupă, calificîndu-ne pentru sferturile de finală. Dar va pierde R. F. Germană ?
În cadrul unui comentariu primit de la unul din trimișii săi, „La Gazzetta dello Sport" afirma că pentru întîlnirea cu R. F. Germană antrenorul chilian Riera pregătește diferite variante de formații care ar favoriza pe germani. Scriind aceasta, ziarul se „întreba" dacă nu cumva Riera ar proceda așa ca să poată ajunge să întîlnească în sferturi de finală echipa Uniunii Sovietice, o formație cunoscută jucătorilor lui (pentru că în iarnă avusese loc o întîlnire între aceste două reprezentative, la Santiago), în loc de cea a Iugoslaviei, despre care nu știa nimic.

La această relatare insinuantă același ziar a adăugat, în ziua următoare, un nou comentariu al trimisului special care, de astă dată, denunța din titlu încheierea unui pact între echipele Chile și R. F. Germane pentru un rezultat de egalitate. Relatarea se baza pe „bomba" explodată la Santiago, în coloanele ziarului „Il Mercurio", potrivit căreia după o întrevedere între adjunctul antrenorului german Sepp Herberger și antrenorul chilian Riera s-a ajuns la această înțelegere, conform căreia jucătorii celor două echipe urmau să joace „moderat", evitînd incidentele ce ar putea influența asupra viitoarelor lor partide. Or, cu cîte un punct, ambele echipe s-ar califica mai departe.
Mai era dat amănuntul că Riera ar fi cerut asigurări precise că jucătorii lui vor fi puși la adăpost de „durele" intrări obișnuite ale mijlocașului echipei germane Szymaniak și că primise toate asigurările nu numai în ceea ce-l privește pe Szymaniak, ci și pentru toți ceilalți jucători germani.
Corespondența continua să arate, printre altele, că punerea în circulație a acestei versiuni n-a putut să nu antreneze după ea și o precizare oficială. Un exponent al F.I.F.A. a declarat că acordul adus în discuție se limitează strict la o înțelegere asupra corectitudinii de care să dea dovadă cele două echipe, fără vreo referire la un rezultat de egalitate.
Finalul la toate acestea l-ar fi putut constitui faptul că partida R. F. Germană—Chile nu s-a terminat cu un rezultat de egalitate, ci cu victoria primei formații la scorul de 2—0. Dar și așa, mai ales italienii, au avut ce să spună... În cronica jocului, același ziar din Milano relata, printre altele, de la unul din trimișii săi, următoarele: „La apariția pe teren, jucătorii germani au fost îndelung aplaudați și primele 20 min ale jocului erau asemănătoare cu un antrenament ușor... ca și cînd rezultatul întîlnirii n-ar conta. Unele inevitabile ciocniri au fost urmate, imediat, de strîngeri de mîini, gesturi de scuză, pe care publicul le-a apreciat. Apoi, în minutul 23, arbitrul a inventat o pedeapsă în favoarea echipei germane, la un contact cu totul regulamentar al lui Navarro cu Seeler... Szymaniak a transformat lovitura de la 11 metri... În sfîrșit, un contraatac, pornit în urma unei flagrante erori a lui Contreras, a oferit „aibilor" (echipa germană), în minutul 82, prilejul de a-l servi pe Seeler, care era complet liber. O lovitură cu capul și... 2—0. Practic, cu un singur șut la poartă, echipa germană a înscris două goluri, dobîndind victoria".

Observatorii neutri la acest joc au consemnat şi ei că întîlnirea s-a desfăşurat sub semnul celei mai desăvîrşite sportivităţi, că arbitrul scoţian a . îndrăznit să dicteze un penalti împotriva echipei chiliene fără ca aceasta să fi supărat publicul şi pe jucătorii chilieni şi că la sfîrşitul partidei fotbaliştii celor două echipe au părăsit terenul înfrăţiţi. Nu s-ar putea spune, după ansamblul relatărilor, că.. n-o fi fost ceva putred în Danemarca. Dar nici nu s-ar putea afirma că tactica de superdefensivă folosită de echipa germană în acest joc n-a stînjenit pe chilieni, care se descurcaseră greu în împrejurări similare în jocul cu Italia. La aceasta se adăuga faptul că adversarii s-au folosit de prilejul unui „11 metri" şi al unui contraatac fericit într-un joc în care, totuşi, Chile n-avea nici un interes să forţeze nota, pentru că, oricum, erau calificaţi şi-şi puteau oferi luxul să-şi păstreze intacte forţele pentru partida imediat următoare cu U.R.S.S., din cadrul sferturilor de finală.

Cred că sînt dator să vă spun şi ce s-a întîmplat cu arbitrul Kenneth Aston. Într-un comunicat al F.I.F.A., dat după şedinţa în care au fost discutate incidentele relatate, s-a spus : „Arbitrul Aston, care s-a accidentat la călcîiul lui Ahile în timpul partidei Chile—Italia, e în imposibilitate să conducă viitoarele partide ale campionatului mondial". Probabil că aceasta l-a împiedicat să fie printre cei şapte arbitri care, la sfîrşitul competiţiei, au fost distinşi cu „fluierul de argint" pentru arbitrajele prestate : Nikolai Latîşev (U.R.S.S.), Leo Horn (Olanda), Juan Gardeazabal (Spania), Maximo Jamasaki (Peru), Albert Dusch (R.F.G.), Carlos Robles (Chile) şi R. H. Davidson (Scoţia).

Eşecul Italiei la Campionatul mondial din Chile n-a fost însă urmarea ostilităţii arbitrilor, nici a altor cauze legate de această competiţie. El îşi are rădăcinile, şi explicaţia, în cu totul altă parte şi de mult timp. Se poate vorbi : *1)* de întreaga politică care guvernează fotbalul italian, adînc scufundat în mlaştina profesionismului ; *2)* de negarea valorilor naţionale, coroborată cu ploconirea în faţa jucătorilor străini, a „legiunii străine", care ruinează fotbalul italian ; *3)* de prezenţa în „arenă" a marilor industriaşi de diferite soiuri, care investesc bani şi corup, pentru că văd în fotbalul italian fundalul pe care să lipească eticheta publicitară necesară produselor cu care-şi sporesc profitul. Iată numai cîteva din cauzele majore care ameninţă ca edificiul fotbalului italian să se năruie din temelii.

Insula piratului, Robinson Crusoe și ceașca lui Garrincha

După două zile în care nu s-a jucat fotbal, pentru miercuri 6 iunie programul meu prevedea vizionarea, la Viña del Mar, a unei partide de interes major : Brazilia — Spania.
Pe brazilieni urma să-i văd jucînd pentru prima oară, și aceasta într-o dispută cu caracter decisiv, căci așa cum se prezenta clasamentul grupei a III-a în momentul acela, învingătoarea partidei Brazilia — Spania rămînea mai departe în competiție, în timp ce învinsei îi era rezervată... înapoierea acasă.
În dimineața meciului, la Santiago se anunța o zi frumoasă. Am plecat cu un taxi ultraelegant al societății „Latour", dar după vreo 10 min de mers prin oraș șoferul a oprit și ne-a „pasat" unui alt „piețar", comunicîndu-ne că el are treabă altundeva. În mașină eram cinci pasageri. Pe unul dintre ei, cel care stătea lîngă mine, îl cunoșteam, căci a reprezentat Haiti la congresul F.I.F.A. de la Santiago.
Pe șoseaua ce se întindea înaintea noastră acul indicator al vitezei arăta 110 km. Zburam parcă și... ne era puțin frig. Pentru că, am uitat să vă spun, dimineața aerul era răcoros, ca să nu mai vorbesc de noapte, cînd termometrul cobora și pînă la 2°. Era sfîrșitul toamnei. În calendarul chilian am văzut marcată cu roșu data de 21 iunie. Am întrebat un interlocutor ocazional : „Ce sărbătoare e în această zi ?" Răspunsul, pur și simplu, m-a dezarmat : „Începe iarna la noi". O iarnă cu alte caracteristici decît cele cu care eram obișnuit. În Santiago, mi s-a spus, nu ninge niciodată. În schimb, în cele 2—3 luni de iarnă plouă des și este lapoviță. Dar și acum, dacă îți ridici și rotești puțin privirea, poți vedea, minute în șir, piscurile înzăpezite ale munților Cordilieri.
Ne-am luat însă cu vorba și iată că trebuie să trecem prin tunelul ce „înghite" aici șoseaua. Ne așteptă o surpriză. Dintr-un decor splendid de toamnă azurie ne pomenim, la ieșirea din tunel, într-un „cazan" cu aburi. N-aș putea spune exact dacă era ceață sau nori, ceea ce ne împiedica să distingem ceva la mai mult de 300 m. Ne apropiem de bifurcația drumului Valparaiso — Viña del Mar. O rugăminte și... șoferul continuă drumul pe o nouă rută pentru mine, spre Valparaiso. Drumul taie vîrtos o „pîrtie" pentru automobile printre coline de granit, o panglică neagră șerpuită pe fondul roșu al pămîntului.

Intrăm „în picaj" în cartierele mărginaşe din Valparaiso. Căsuţele, ca nişte tarabe de la moşi, construite din lemn, sînt lipsite de lumină electrică. Cînd le priveşti mai bine, ai sentimentul că stau gata să se prăbuşească sau să zboare, la un vînt mai puternic.

După cîteva „curbe", luate cu o viteză mai mică, pentru că sîntem în oraş, oprim în port. În larg, nu departe, sînt ancorate vapoare de mare tonaj. În radă alte vapoare, mult mai mici, sînt în încărcare. Lîngă mal un şir de şalupe, prost îngrijite, şi cîteva bărci stau semiancorate. Aşteaptă clienţi. Se pare că localnicii nu sînt atraşi spre acest mijloc de agrement, pentru că timp de circa 30 min, cît am zăbovit acolo, nimeni nu a întreprins o cursă pe apele oceanului. Nu cred să nu le placă o asemenea plimbare, dar 3 escudos (cît era taxa) reprezintă mai mult decît suficient pentru a-ţi tăia pofta unei distracţii acvatice.

Ne continuăm călătoria spre Viña del Mar. Drumul se înscrie acum pe coasta oceanului. Decorul e minunat. Case construite cu gust, grădini bine îngrijite („firme" ca să atragă vizitatorii sezonieri) se înşiră şi fac ca Valparaiso şi Viña del Mar să se unească prin această arteră, pe care circulă autobuze şi troleibuze. Apar şi hoteluri luxoase, blocuri masive colorate ţipător, precum şi nişte vile de forme curioase, „împlîntate" în apa oceanului. Anotimpul nu-i specific pentru o vegetaţie vie. Totuşi, gazonul udat în permanenţă şi palmierii sînt „cartea de vizită" a climei ţinutului.

Am intrat în Viña del Mar, prin care trecem fără să oprim; vom poposi la 15 km distanţă, pe malul celălalt al largului golf. Ne aflăm în orăşelul numit Concon. Şoferul nostru este încîntat de atenţia şi curiozitatea, legitimă de altfel, cu care privim în jur. Şi, ca să ne completeze impresiile despre litoralul Pacificului, ne repede mai departe cu vreo 20 km, la Quintero, oraşul care, după data descoperirii lui geografice, ocupă locul al doilea în istoria chiliană. Era în septembrie 1536, cînd căpitanul Juan de Saavedra, unul din aghiotanţii lui Don Diego de Almagro, a descoperit Valparaiso, portul la care a ajuns în căutarea apelului lansat de ambarcaţia „Santiaguillo". La sfîrşitul aceluiaşi an, o altă ambarcaţie, „Santiago", condusă de Alonso de Quintero, acostă la circa 50 km nord de Valparaiso, pe un loc care primi numele lui, primul călător maritim debarcat aici. Santiago, oraşul, avea să fie fondat cinci ani mai tîrziu, în 1541.

Istoria oraşului Quintero mai consemnează că aici au debarcat piraţii olandezului Joris Spilbergen, care la 12 iunie 1615 bom-

bardară şi incendiară Valparaiso, pe atunci un sat sărăcăcios. Se spune că în acest „adevăr istoric" ar fi strecurată o greşeală, pentru că Joris Spilbergen ar fi debarcat de fapt la Papudo, oraş care numai datorită unor erori ale hărţilor întocmite figura drept Quintero.

Pentru noi cei cîţiva vizitatori aflaţi ocazional aici, aceasta n-avea nici o importanţă. Atracţia o exercita locul, căci Quintero este o staţiune balneară maritimă de o rară frumuseţe, cu o climă ideală în tot timpul anului şi se întinde în cea mai mare parte pe o peninsulă pitorească. Plajele ei sînt faimoase şi au nume atractive : El Papagallo (a papagalilor), Los Enamorados (a îndrăgostiţilor), Los Conchitas (a scoicilor) etc. Aproape de vîrful peninsulei, pe malul ei estic, se află şi „La Cueva del Pirata" (Peştera piratului), în jurul căreia sînt ţesute sumedenii de poveşti şi legende.

Adaug acestor clipe de călător ocazional şi cele ce le-am trăit, într-altă zi, tot la Valparaiso, cînd pe malul oceanului, privind ţintă înaintea mea, încercam să văd la 420 mile de coastă, deşi era cu totul imposibil. Dar acolo, drept înaintea mea, ştiam că se află insula Juan Fernandez şi mă vedeam faţă-n faţă cu Robinson Crusoe şi nedespărţitul lui Vineri, faimoasele personaje ale cărţii lui Daniel Defoe. Firește, anii copilăriei trec. Dar cîte din amintirile lor, din cărţile citite, nu te însoţesc toată viaţa ?

Am revenit spre Viña del Mar şi am oprit la restaurantul „Lilenos", mai ales pentru binevoitorul nostru şofer-ghid. Restaurantul, construit pe un „intrînd" în ocean, are un loc pentru parcarea maşinilor, după care sînt cîţiva metri de plajă şi apoi localul propriu-zis, aşezat în unghi, care nu-ţi permite să priveşti oceanul decît . dacă serveşti masa aici. Coasta este înaltă de cîteva zeci de metri (poate şi mai mult), şoseaua fiind tăiată chiar în ea. Aşa că „ciupind" o porţiune mai mare, unde maşinile să aibă loc să „întoarcă", restaurantul şi-a asigurat succesul. Alături, un concurent aşteaptă mai întîi să nu mai fie locuri la „Lilenos" pentru a fi vizitat, căci în faţa lui nu pot parca mai mult de două-trei maşini. Concurentul a legat cîteva scînduri cu sîrmă şi le-a dat formă de casă. N-a uitat s-o îmbrace în flori colorate, dintre care predomina floarea la modă — muşcata. Pe o serie de trepte, care permit coborîrea la 70°, şi-a instalat „bucătăria". Cele două localuri sînt despărţite doar de şosea şi drumul ... la verticală. Atît era însă suficient ca vieţile (şi veniturile) să le fie complet diferite.

Mi-a reamintit despre aceste două localuri, fiecare cu „destinul" lui, o istorioară care a circulat după întoarcerea acasă a echipei Braziliei. Bi-campionii au avut de făcut un marş triumfal prin zeci şi zeci de oraşe şi orăşele, unde au fost sărbătoriţi. Într-una din zile au poposit într-un asemenea orăşel, care avea mai răsărite două cafenele aşezate faţă-n faţă, de o parte şi de alta a străzii. Una dintre ele era locul de întîlnire preferat al localnicilor, iar cealaltă, cu nici o deosebire privind aranjamentul şi servitul ... agoniza. Cînd jucătorii brazilieni au părăsit hotelul unde au fost găzduiţi, ducîndu-se să viziteze orăşelul, Garrincha a intrat, la întîmplare, în cafeneaua ce i se părea lipsită de clienţi. A cerut o cafea, timp care a fost suficient ca de la localul de vizavi să năvălească aici toată obişnuita clientelă, să-l vadă pe marele jucător. Povestea nu se opreşte aici. Din clipa aceea, toată această clientelă a rămas credincioasă noului local, pentru că patronul a afişat vizibil pe un raft anunţul : „Din această ceaşcă a băut Garrincha". Iar dedesubt a pus mărturie ... o ceaşcă.

Tricoul nr. 10

Mă aflu în tribunele stadionului Sausalito, în preajma orei de începere a partidei Brazilia — Spania. Sînt ocupate aproape toate locurile, iar în unele porţiuni (mai centrale) sînt şi spectatori în plus, ceea ce înseamnă un record în materie (18 715 bilete vîndute), căci la toate celelalte meciuri disputate pînă acum aici cam jumătate din locuri au rămas neocupate.

Timpul este şi el îngăduitor, căci norii de ploaie, după ce s-au plimbat cîteva minute deasupra stadionului, au dispărut, aşa că partida s-a jucat sub un soare plăcut, la o temperatură de circa 15°. Arbitrii apar pe teren. De astă dată, conducerea jocului a fost încredinţată unei brigăzi formată din arbitrii sud-americani : Sergio Bustamente (Chile) la centru, ajutat de E. Marino (Uruguay) şi Sundheim (Columbia). Mai curios eram să-l identific, între ei, pe columbian, despre care circula o proaspătă versiune (poate adevărată sau numai anecdotă). Se spunea despre el că, cu cîteva săptămîni înainte de venirea la campionatul mondial, a avut de arbitrat un joc între două echipe columbiene recunoscute ca „gîlcevitoare" şi în faţa unui public care ia repede foc. Sundheim a venit la mijlocul terenului şi, după ce

și-au făcut apariția și echipele, a scos din buzunarul hainei ... un revolver mare, de tipul celor cu butoiaș. Tacticos, a făcut să apară și o mînă de gloanțe, cu care a încărcat revolverul. După ce-a terminat această „operație", calm, și în mijlocul unei tăceri mormîntale, a îndreptat țeava spre pămînt și, apăsînd pe trăgaci, a făcut să pornească un glonte, ca pentru a încerca starea de funcționare a mecanismului. După ce a reintrodus revolverul în buzunar, a fluierat începutul meciului, care avea să se desfășoare în chipul cel mai corect posibil, confirmînd o dată în plus ... meritele lui de arbitru.
Ce-am reținut la arbitrul columbian acum cînd îl priveam la Sausalito ? Că de astă dată ... n-avea revolver la el.
Iată că intră pe teren cele două echipe. Asupra lor se repede o armată de fotoreporteri, cam 70. Jucătorii brazilieni, în tricouri galbene cu gulere verzi și chiloți albi, spaniolii în roșu, cu chiloți albaștri. Mai tîrziu cînd îi voi vedea la „lucru" și în timpul meciului, îmi vor oferi un spectacol cum n-am mai vizionat pînă atunci.
Parcă niciodată alinierea echipelor pentru începerea jocului n-a fost așteptată cu atita curiozitate ca acum, cînd toate privirile răscoleau formația Braziliei și fiecare se simțea obligat să întrebe pe un ton diferit : Care e ? Sau : Ăsta e ?
Despre cine era vorba ? Despre un jucător care devenise mare personaj fără să fi jucat pînă atunci în turneul final al campionatului mondial și care fusese introdus în acest meci în formația braziliană în postul de inter stînga, în locul lui Pele, devenit indisponibil în jocul precedent, cu Cehoslovacia. În minutul 25 al jocului amintit s-a produs evenimentul socotit drept unul dintre cele mai importante ale campionatului și care a făcut apoi, cu iuțeala fulgerului, înconjurul lumii întregi. La o fază, încadrat de cîțiva jucători adverși, Pele a aruncat mingea cu capul peste cei ce se găseau în fața lui, apoi i-a ocolit cu o iuțeală uluitoare și-a întins piciorul, într-un suprem efort, să reia din voie balonul. Șutul a pornit ca un bolid și s-a izbit de bara porții cehoslovace, de unde mingea a ieșit afară din teren. De jos, de unde se afla, căci nu se mai ridicase, ținîndu-se de picior, Pele privea spre tușă către doctorul și maserul echipei (negrul Mario Americo, priceputul și prețiosul colaborator al formației braziliene). Fața lui Pele, străbătută de grimase, arăta că i se întîmplase ceva. Jocul a fost întrerupt și, după o foarte sumară examinare pe loc, Pele a părăsit terenul, sprijinit de cei veniți să-i dea primul ajutor. 8—10 min partida a continuat fără el. Cînd a revenit,

şchiopătînd, a trecut pe locul lui Garrincha, pe postul de extremă dreaptă, dar numai ca figurant, căci abia se mai putea mişca. Suferise o ruptură musculară care l-a făcut indisponibil pentru restul turneului final.
Accidentul şi indisponibilitatea „idolului negru" al echipei Braziliei au pus în mişcare presa de specialitate mondială, în coloanele căreia, pretutindeni, persista mai ales întrebarea : Ce va face Brazilia fără Pele ? Şi o altă întrebare, oarecum pronostic : Fără Pele, Brazilia şi-a pierdut şansele de a mai cuceri titlul mondial ? Iat-o şi pe a treia : Cine-l va înlocui pe marele Pele ?
S-au pus atunci în discuţie felurite formule. Cei mai mulţi credeau că acest înlocuitor va fi Coutinho, o „slăbiciune" a lui Pele, care juca alături de el la F. C. Santos. În ajunul jocului cu Spania, cînd s-a făcut cunoscută oficial alegerea „urmaşului", a fost pronunţat însă numele unui alt jucător : Amarildo Tavares da Silveira.
Dacă a fost preferat, totuşi, Amarildo, aceasta s-a datorat faptului că el juca la Botafogo F.C., din atacul căruia mai erau în echipa Braziliei alţi trei jucători : Garrincha, Didi şi Zagalo. Se realiza, deci, o şi mai bună sudură, prin înţelegerea şi cunoaşterea dintre aceşti jucători. Nu putem trece cu vederea însă că au tras în balanţă şi calităţile lui.
Preluarea unei „moşteniri" atît de dificile nu s-a putut face cu una, cu două, pentru că faţă de răspunderea ce-i revenea, trebuia să i se asigure curajul şi încrederea în sine.
Şi-a luat această misiune însuşi Pele, care l-a încredinţat pe Amarildo, cu care era prieten, că va reuşi să-l înlocuiască cu succes, ceea ce-i va aduce şi totala consacrare. Apoi i-a întins tricoul lui, cu nr. 10 pe spate. Această ceremonie simplă a pus, totuşi, o greutate uriaşă pe umerii tînărului jucător. Cînd a apărut pe teren cu tricoul pe care numărul 10 fusese înlocuit cu nr. 20 (aşa cum figura Amarildo în lista înaintată de Brazilia comitetului organizator al campionatului şi care-l „numerota" pentru tot timpul competiţiei), jocul lui avea să fie o expresie fidelă a gîndurilor ce-l frămîntau. I-am urmărit, cu legitimă curiozitate, evoluţia pe teren, lupta ce o ducea cu propriii lui nervi, greşelile (unele elementare) ce le comitea. Nici unul dintre parteneri nu i-a aruncat măcar o privire de reproş. A fost lăsat să joace cum credea el că e mai bine şi încurajat prin repetate solicitări la acţiune. „Drama" ce-o trăia Amarildo a ţinut o oră, chiar şi mai mult. În timpul acesta Spania conducea cu 1—0 şi cu acest rezultat, dacă se păstra pînă la sfîrşitul întîlnirii, Bra-

zilia era eliminată din competiție. În cele ce-au urmat, contribuția lui Amarildo a fost însă decisivă. Așa că în ziua aceea, după terminarea meciului, s-a vorbit din nou, pe toate undele și în toate limbile, de înlocuirea lui Pele, care a adus un plus de strălucire celebrului tricou nr. 10, devenit acum nr. 20.
Și s-a mai amintit ceea ce declarase Pele după ce se hotărîse introducerea lui Amarildo în formația braziliană : „Eu mi-am avut șansa mea în Suedia, la Campionatul mondial din 1958, cînd am fost debutant (înlocuind tot un accidentat — n.a.). Sînt sigur că Amarildo, care este un mare jucător, va ști să fructifice șansa ce i se oferă lui acum".
Printre cei ce-au aplaudat cel mai zgomotos în tribune la Sausalito reușita lui Amarildo a fost și Pele, care la terminarea partidei și-a îmbrățișat îndelung succesorul, plîngînd și unul și altul, cu lacrimile bucuriei și ale reușitei.

Două goluri semnate „Amarildo"

Cele două echipe stăteau acum față în față. Alcătuirea lor era următoarea :

BRAZILIA : Gilmar — Djalma Santos, Mauro, Zozimo, Nilton Santos — Zito, Didi, Zagalo — Garrincha, Vava, Amarildo.

SPANIA : Araquistain — Rodriguez, Echeverria, Pachin, Gracia — Verges, Adelardo — Collar, Peiro, Puskas, Gento.

Deși toată atenția era concentrată spre Amarildo, totuși n-au trecut neobservate marile prefaceri din echipa Spaniei, din care lipseau de astă dată, dintre principalele ei vedete, Suarez, Del Sol, Santamaria, pe lîngă portarul Carmelo Sedrun, care apărase în ambele jocuri precedente.
Întrebările ce și le-au pus atunci cei ce erau intrigați de aceste schimbări n-au găsit de loc răspunsurile cele mai potrivite. Ele au venit abia mai tîrziu, în zilele următoare, cînd explicații mai ample au fost furnizate chiar de Helenio Herrera, cel care le provocase. N-a fost vorba de înlocuirea acestor jucători în formație, ca o ultimă carte jucată de antrenorul echipei Spaniei pentru o lovitură decisivă. Pînă la explicații, însă, să urmărim desfășurarea partidei.

Se poate spune că jocul a depășit așteptările. În primele minute mingea s-a plimbat pe la jucătorii brazilieni, dar mai periculoși la poartă păreau să fie spaniolii, care chiar dacă ajungeau aici mai greu, trăgeau de aproape. Repartizarea jucătorilor pe teren demonstra ceea ce era specific acestui turneu final : că apărările contau pe cîte 5—6 jucători și că înfruntările dintre atacanți și un număr dublu de apărători scădeau enorm din eficacitate, „duelurile" devenind inegale.

Acțiuni mai spectaculoase au întreprins brazilienii pe partea dreaptă, unde Garrincha dribla cu o dezinvoltură nemaiîntîlnită și numai faptul că întîrzia pentru a mai dribla de 2—3 ori făcea ca finalizarea să nu fie concretizată. La spanioli, replica venea de la Gento, care lua balonul din terenul lui, îl arunca pe lîngă fundașul brazilian Djalma Santos și făcea cursă după cursă paralel cu marginea terenului, fără ca fundașul advers să-l poată opri.

Către sfîrșitul reprizei, spaniolii nu au mai aruncat mingi lungi, de luptă, și au început să construiască mai scurt, fapt care i-a pus în situații clare de a marca. Dar sau Puskas nu urmărea un „1—2", ori pierdea pentru că nu era atent cînd Peiro îi retrimitea balonul cu călcîiul, sau Peiro de la 5 m lăsa nefructificată o ocazie unică. Spania a stăpînit jocul dominînd pînă la sfîrșitul reprizei.

În acest timp, brazilienii au jucat și au „punctat", ca la box. Au scos pase pe diagonală, au intrat în luptă directă în cîmp (și au fost deposedați regulat de balon), făcînd exerciții de dantelărie și jucînd ca ... englezii, cu pase lungi, însă fără să susțină atacul. Didi, interul dreapta, nici nu ajungea la atac. În schimb pătrundea Zito, mijlocașul ofensiv, care uneori și șuta.

Scorul a fost deschis de spanioli. În minutul 34, Peiro a pătruns în adîncime prin centru și a pasat lui Puskas, care a trimis mingea „în arc" mai departe. Înainte să poată interveni stoperul Mauro, mingea a ajuns la Adelardo, care a intrat în careul de 16 metri brazilian și a sutat jos. Gilmar a plonjat tîrziu și n-a putut evita golul, care oricum era și greu de parat. Senzația produsă în tribune a crescut, 1—2 min mai tîrziu, cînd Peiro a fost pe punctul să înscrie din nou. Gento a depășit în viteză pe Djalma Santos și a centrat, dar șutul lui Peiro a trecut peste Gilmar, fiind deviat.

La 1—0 în favoarea Spaniei, acțiunile brazilienilor păreau încă insuficient de sigure și aveau un aspect de joc lateral, cu

păstrarea mingii, deşi scorul nu le era favorabil ; în momentul acela erau eliminaţi din competiţie. Aşa s-a terminat repriza.
La începutul reprizei a doua spaniolii au tras de timp, dar brazilienii forţau atacuri după atacuri. De fapt, numai acţiunile se multiplicaseră, pentru că jucătorii brazilieni nu se precipitau, jucau în acelaşi tempo foarte ridicat, care îţi lăsa, totuşi, impresia că este scăzut în cîmp. Era vorba numai de o impresie, care avea şi o explicaţie : brazilienii obţineau acest tempo prin pase iuţi, fără ca ei să alerge într-una. Erau acţiuni de corner unde nu venea nici un fundaş mai înalt, nici un mijlocaş, ci rămîneau aceiaşi jucători din atac : Garrincha—Vava—Amarildo—Zagalo. Jocul lor ar fi părut jocul unor resemnaţi, dacă nu s-ar fi văzut că acţiunile aveau, totuşi, o direcţie clară : poarta.
Spre deosebire de prima repriză, au apărut lucruri noi. Brazilienii veneau la minge, se demarcau în cruciş, driblau excepţional, fentau şi protejau balonul, luau jocul, mai ales Vava, pe cont propriu pentru unele pătrunderi. Se făceau o serie de combinaţii între doi-trei jucători, care încîntau pe spectatori şi, în acelaşi timp, măreau vizibil potenţialul brazilian. Şi o dată cu aceasta au venit şi golurile. Au marcat două şi au mai ratat alte două ocazii mari. Golurile braziliene au fost bine lucrate, după acţiuni finalizate fără reproş.
Minutul 72 de joc. Mingea a ajuns la Vava, care se găsea pe poziţie de vîrf dreapta. El l-a deschis lung pe stînga, într-un spaţiu liber, pe Zagalo, care a condus balonul pînă la linia de fund. De acolo a trimis în careul de 6 m, la semiînălţime. În acelaşi interval de timp, Amarildo a fugit de pe poziţia de inter stînga pe cea de inter dreapta, ca vîrf de atac. Zagalo a centrat, peste fundaşul Rodriguez, Amarildo a sprintat în faţa tuturor (chiar şi a portarului spaniol Araquistain) şi a reluat din vole, marcînd sec în colţul din stînga al porţii derutîndu-l pe Araquistain.
Odată produsă egalarea, brazilienii au „încorsetat" mai puternic pe spanioli, pentru a nu-i lăsa nici măcar să respire. La rîndul lor, aceştia nu şi-au contenit eforturile şi au continuat să fie periculoşi pentru poarta lui Gilmar. În minutul 84, mijlocaşul Pachin a înaintat şi şi-a terminat acţiunea cu o centrare înaltă. Au sărit la balon Gilmar şi Puskas, iar primul, jenat, nu a putut reţine mingea, care a revenit lui Peiro. Acesta a pătruns în careu şi a şutat cu sete, dar Gilmar, cu un reflex extraordinar, a reuşit să devieze puţin balonul cu vîrful degetelor, însă suficient ca să ajungă pînă la Djalma Santos. Acesta l-a degajat, neutralizînd

astfel o situație dintre cele mai periculoase, care, transformată într-un gol (și puțin a lipsit ca așa să fie), ar fi putut să dea o cu totul altă turnură campionatului mondial.
Un minut mai tîrziu, Brazilia a obținut victoria. Golul al doilea al brazilienilor (cu care s-a fixat scorul) a fost urmarea tot a unei acțiuni „lucrată" cu măiestrie și la care debutantul Amarildo a răspuns din nou „prezent". Garrincha, aflat în colțul careului de 16 m, nereușind să pătrundă, pentru că avea mulți adversari în față, printr-o manevră de desfacere a apărării adverse, s-a îndreptat spre colțul din dreapta al terenului, driblînd și fentînd pe cei care-l urmăreau ; de la margine a trimis mingea lung, în colțul opus al careului. În prima fază, Amarildo se afla lîngă Garrincha. Văzînd direcția acțiunii, Vava, pînă atunci pe poziția de inter stînga vîrf, s-a dus spre Garrincha, pentru a primi, eventual, o pasă scurtă în fața porții. Amarildo a sprintat pe locul lui Vava, la marginea suprafeței de poartă, unde a venit, peste jucători, mingea trimisă de Garrincha. S-a dus în întîmpinarea ei, s-a uitat o fracțiune de secundă la colțul porții opuse lui și cu o lovitură seacă, cu capul, a trimis mingea ... în colțul celălalt. La ambele goluri, sincronizarea mișcărilor jucătorilor a fost excelentă și de mare precizie.
Așa l-am cunoscut pe Amarildo, jucătorul pentru care s-a făcut atîta vîlvă, deoarece îl înlocuia pe renumitul Pele. El a arătat că are „stofa" marilor campioni, alături de care juca. Mi-am adus aminte atunci de ceea ce Didi declarase cu ani în urmă, cînd plecase în Europa pentru contractul lui la Real Madrid. Întrebat atunci ce crede despre tinerii jucători de la Botafogo, el a răspuns : „Nu prea multe lucruri bune, afară de unul singur, care nu trebuie vîndut cu nici un preț : micuțul Amarildo".
Fotoreporterii au intrat din nou în acțiune. Pentru ei era trasat un loc în spatele fiecărei porți. Dar inutil. Cînd se marcau goluri, terenul era împînzit de fotografi. Fugeau de la o poartă la alta, își dădeau peste mîini, se îmbrînceau, pentru că fiecare voia să prindă „scena" cea mai sugestivă, mai ales la jucătorii brazilieni care au unele manifestări din cele mai ciudate, ca să spun așa, cînd echipa lor marca. Zagalo se prăvălea leșinat la pămînt și era imediat înconjurat de medicul și maserul echipei ; Amarildo executa un dublu salt ; Didi se întorcea maiestuos ca un prinț etiopian, cum i se mai zice, de altfel, către jucătorii din apărare, care năvăleau asupră-i și-l îmbrățișau. În timpul acesta pătrundea în teren și antrenorul Aimore Moreira, care fugea de la un jucător la altul, tot pentru îmbrățișări.

Un singur personaj nu era luat în seamă de fotografi : arbitrul. El se învîrtea gesticulînd, printre toţi, încercînd, fără reuşită, să restabilească ordinea. Neavînd încotro, se resemna pînă ce totul se aranja de la sine. Astfel fotoreporterii „imortalizau" toate aceste scene, din care foarte multe au fost publicate în ziare, poze, în care şi reporterii apăreau ca personaje în mijlocul terenului, aşa cum au fost surprinşi.
În ultimele minute ale partidei, brazilienii au stăpînit jocul în întregime. Spaniolii s-au retras să intercepteze balonul, dar brazilienii au întors jocul atacînd... spre poarta lor, cam în maniera următoare : Garrincha trimitea pe partea stîngă, înapoi, la fundaşul Nilton Santos, acesta la Djalma Santos, celălalt fundaş prelungea, la Didi, de unde balonul poposea în braţele lui Gilmar. Şi aşa mereu, pînă la sfîrşit, spre deliciul suporterilor, care savurau situaţia fără ieşire a spaniolilor. Cînd fluierul final al arbitrului a pus capăt acestui joc, Spania era eliminată din turneul final al campionatului mondial, în care-şi pusese atîtea speranţe.
S-a terminat partida. O secundă.. apoi un iureş. Terenul, înconjurat cu plase înalte de sîrmă, nu putea fi invadat. Totuşi, cîteva sute de spectatori s-au înălţat peste gard. Spaniolii au ieşit nestingheriţi şi cîte unul mai felicita, dînd din cap, pe brazilieni. Cît despre aceştia, mai mult nu se vedeau. Erau înghesuiţi şi împinşi de spectatori şi fotografi, care lucrau cu cea mai mare viteză.

O lecţie braziliană de fotbal

Cînd îţi propui să analizezi jocul brazilienilor, trebuie să începi cu factorul tactic, pentru că la ei joacă rolul primordial. Aceasta mi-a arătat-o şi partida Brazilia—Spania.
Aşezarea pe teren, faimosul sistem brazilian, de astă dată era în majoritatea timpului varianta 1—4—3—3, spre deosebire de cea folosită la Campionatul mondial din Suedia, cînd brazilienii au utilizat pentru prima oară 1—4—2—4. Prin marcajul lejer, se depărta de la principiul W. M. ; fundaşii de margine mergeau după extremele adverse chiar pînă la poarta lor, dacă era cazul. În afară de fundaşi, ceilalţi jucători nu-şi făceau o preocupare din a se ţine scai de adversar, ci fiecare juca în zona sa. Cum arăta în acţiune aşezarea 4—3—3 ? Atacanţii Garrincha—Vava—

Amarildo, ca să pornim din față, erau deplasați spre dreapta ; urmau trei jucători din mijloc, Zito—Didi—Zagalo, deplasați spre stînga, venind ca un front din spate, în timp ce linia apărării cuprindea pe Djalma Santos—Mauro—Zozimo (aceștia din urmă se mai schimbau între ei ca poziție) — Nilton Santos. Uneori se observa o eșalonare în scară a apărării, așa că liniile luau forma unor culoare între care era greu de pătruns. Aceasta ducea și la o aglomerare de circa 6—7 jucători în medie, la fiecare fază.

La acțiunile de atac participau patru jucători dispuși în linie frîntă și cinci, cînd mijlocașul dreapta Zito susținea atacul. Interul dreapta, Didi, nu pătrundea în careul de 16 m advers. El pasa, conducea și scotea jucătorii adverși din dispozitiv. De asemenea, forma „placa turnantă", prin care se întorcea jocul, fiind cel ce primea mingea în urmă și pasa la finalizare, trăgea sau schimba sensul jocului. Se părea că el nu-și mai avea rostul și locul în echipă, fiind lent ; însă analizînd temperamentul jucătorilor brazilieni, cred că Didi a fost pentru ei cel mai bun „catalizator" și factotum din punct de vedere psihic.

Echipa Braziliei a jucat un fotbal bun, colectiv, în care s-au încadrat toți jucătorii, cu excepția lui Garrincha (aceasta privit în mod subiectiv, deoarece el avea tocmai rolul să dribleze, să fenteze, să atragă și să concentreze mulți adversari asupra lui). Individualitățile mari ale echipei se subordonau interesului colectivului, eliminînd complet jocul personal, ceea ce a reieșit din următoarele aspecte :

1) Deși unii erau jucători cu un rol preponderent de înaintași, se subordonau și depuneau eforturi considerabile de a veni înapoi și a se duce înainte (gen Zagalo) sau alții, apărători, de a se duce înainte ca atacanți, pentru a reveni după acțiune, fără a fi prea obosiți (Zito).

2) Jucătorii se demarcau, urmăreau acțiunile și se sprijineau în atac, formînd „cupluri", „trio"-uri, pe acțiuni sau în permanență : Amarildo—Vava ; Garrincha—Vava ; Didi—Amarildo—Vava ; Zito—Garrincha—Amarildo ; Zagalo—Amarildo—Vava.

3) Atacau adversarul în zona lor pînă la epuizare, urmăreau continuu jocul, se sprijineau reciproc, ajungînd pînă la 8 jucători în fața porții proprii.

4) Nu-și ieșeau din tiparul lor, nu-și făceau reproșuri pentru acțiuni pierdute, erau uniți permanent, se simțeau, se anticipau ; formau o echipă, un tot omogen, subordonat scopului : cîștigarea meciului.

Folosirea întregului teren a devenit o problemă curentă la brazilieni. Cînd atacau, realizau dominarea tactică, fără să ducă mulți jucători pe spațiul unde era înghesuială ; iar cînd se apărau... erau toți prezenți, eșalonați pe rînduri, în fața porții proprii, la distanțe și intervale precise, care să le asigure succesul. Des folosită era retragerea voită și mai totdeauna spre partea lor dreaptă, atrăgînd adversarul acolo și evitînd acțiunile spre stînga, unde adversarul rămînea mai descoperit prin tragerea lui în cursa de urmărire a extremei care juca retrasă (Zagalo). Cît au folosit contraatacul pe mijloc, brazilienii nu au reușit acțiuni clare, pentru că apărarea spaniolă juca și ea cu un om în plus și regulat unul „sărea" cu adversarul, iar altul intercepta. Totuși brazilienii au „scos" cîteva contraatacuri reușite, pe partea liberă (la margine) a lui Zagalo, unde se demarcau vîrfurile, sau prin Garrincha care, cu mingea la picior, intra în dribling, chiar cînd avea 2—3 adversari în față, depășindu-i relativ ușor. La brazilieni, prima linie de apărare (portarul Gilmar și fundașii centrali Mauro și Zozimo) era defensivă. Aproape în tot timpul meciului cei doi fundași centrali n-au părăsit „pozițiile". Uneori au plecat în joc, după acțiune, dar niciodată n-au căutat să intre în faza a doua și a treia (construcția și finalizarea). Fundașii de margine, Djalma Santos și Nilton Santos, la rîndul lor, au marcat strict adversarii. În această postură plecau direct după ei, ca și atunci cînd aceștia se duceau să primească balonul. Numai mijlocașul dreapta Zito juca ofensiv.

Aportul înaintașilor în apărare era substanțial · atît prin faptul că începeau lupta acolo unde pierdeau mingea, cît și jenînd și hărțuind continuu adversarul, de unde pierdeau balonul pînă eventual îl recîștigau sau dacă adversarul îl pasa unui coechipier, repezindu-se asupra lui ca uliul asupra prăzii. De asemenea veneau în ajutorul apărării în faze și acțiuni critice. În schimb, apărătorii nu „urcau" la înaintare la lovituri speciale, probabil ca să elimine posibilitatea de a fi surprinși de un contraatac sau pentru a nu înghesui jocul.

Majoritatea atacurilor se făceau pe marginea terenului. Chiar dacă „vîrfurile" erau plasate în prima fază pe centru, mingea li se arunca direct în spațiul liber de joc și pe partea unde ei puteau înainta în condiții bune. Trebuie reținut că transmiterea în continuare a pasei o imprima inițial cel ce avea mingea, prin direcția pe care i-o da. Dacă atacurile începeau pe margine și ei nu atacau mereu pe un front larg (pentru că acționau în 3—4 jucători, rar în 5, iar în 6... aproape niciodată), finalizarea o fă-

ceau în centru, însă pasa n-o dădeau la picior, ci numai la „întîlnire", obligînd coechipierul aflat în această zonă să sprinteze, să fie în plină mişcare.
Dacă dădeau, totuşi, pasa la picior (în această zonă), automat însemna că ea trebuia returnată („1—2"-iuri) sau continuată pentru triunghiuri etc. Respectarea acestor acţiuni în construcţia atacului constituia pentru jucătorii brazilieni „literă de lege". Ar mai fi de lămurit o problemă. La echipa braziliană prima forţa fizică sau jocul colectiv? Răspunsul e fără echivocuri. Ambele erau folosite, dar nu în sensul strict al noţiunilor. Apărarea dispunea de forţă fizică, însă o folosea puţin, deoarece anticipa acţiunile atacanţilor. Apărătorii ţîşneau mai devreme şi căutau să fie primii la balon. Dintre înaintaşii brazilieni Vava (în special) şi Amarildo erau combativi, „obraznici" chiar. Ceilalţi jucători nu erau puşi în luptă directă, în schimb dispuneau de multiple subtilităţi, avînd o îndemînare de invidiat.
Caracteristica brazilienilor rămîne jocul colectiv. Într-adevăr foarte puţine pase plecau „undeva". Ei nu conduceau balonul decît :

— pentru a „urni" apărarea înainte, în situaţia cînd un jucător din linia de fund a interceptat balonul ;

— în mijlocul terenului, cînd înaintaşii nu s-au demarcat pentru a primi pasa şi erau surprinşi în această situaţie (de obicei ei făceau această manevră cu mult înainte) ;

— cînd vedeau un culoar liber sau porţiuni mari de teren neocupate, ca să atragă şi să dezorganizeze apărarea adversă ;

— pentru a scoate un adversar din dispozitiv ;

— cînd nu mai aveau în faţă decît portarul advers şi se punea problema de a finaliza direct.

Exista o mişcare dinafară-înăuntru în acţiuni de apărare şi o mişcare din centru spre margini (se răsfirau ca un evantai), atunci cînd plecau în atac. Această mişcare continuă de apropiere şi depărtare exista indiferent unde era acţiunea (mingea), încît această „dinamică" le-a devenit joc.
Cred că şi acţiunile individuale repetate ale unora ca Garrincha (în special), Amarildo, Pele (cînd joacă) făceau parte din joc, pentru că de cele mai multe ori insistînd în situaţii vizibile de nepătruns cu asemenea manevre, pierdeau balonul şi, totuşi, nimeni nu le reproşa ceva. Spun cred, pentru că brazilienii produceau atîta spaimă şi dezordine în rîndul adversarilor, încît psihologic şi tehnic aceştia erau puşi în inferioritate. Meciul cu Spania mi-a arătat-o practic.

Spaniolii au trebuit să întărească partea stîngă a echipei în încercarea lor de a contracara presiunea braziliană ce se exercita mai mult pe partea dreaptă, prin Garrincha—Vava—Amarildo. Aceasta a fost făcută însă în detrimentul celeilalte părți și astfel pe locul liber, pe partea opusă, se infiltra un jucător brazilian, în speță Amarildo, care a și marcat cele două goluri. Deci trebuie admise și aceste acțiuni psihologice individuale ca făcînd parte din caracteristicile jocului colectiv, dacă ele sînt susținute de coechipieri și corespund planului tactic al echipei. O condiție, totuși, se impune : numărul celor ce le execută în mod exagerat într-un joc să fie limitat (și în zone nepericuloase pentru poarta proprie), iar jucătorii respectivi să fie stăpîni pe acest arsenal de mijloace psihologice.

Întărind ideea, se cuvine să arăt că posibilitățile individuale ale jucătorilor erau subordonate echipei în așa fel, încît de cele mai multe ori nu puteai remarca nici pe cel ce înscria. De exemplu, pasa căreia i-a urmat golul doi a fost „pusă" atît de exact, încît ar fi putut marca oricine.

Din jocul brazilienilor s-a mai impus constatarea că nu exista acțiune nesusținută. Aceasta se făcea prin „1—2"-uri, executate și de trei jucători, ca și prin triunghiuri.

Toate împreună au dezvoltat jocul colectiv, care a făcut din Brazilia o echipă bine sudată de-a lungul anilor și nu o mixtură, o improvizație. Ea a fost mai degrabă o echipă de club, în care fiecare jucător își cunoștea perfect coechipierii, ceea ce le permitea să anticipeze acțiunile ce le întreprindeau.

Mai trebuie spus ceva și despre tempo-ul lor de joc. S-a putut constata o uniformitate apăsătoare. Acțiunile, deși erau variate, și se pasa de 3—4 ori, fără oprire, între aceiași coechipieri (ca la handbal pe semicerc), totuși nu aveau „ruperi" și „zvîcnituri". Se lucra răbdător, după un tipar. N-au fost scoși din acest stereotip nici cînd erau conduși și minutele pînă la sfîrșitul jocului care însemna eliminarea lor din competiție erau puține. Jucau de parcă ei ar fi condus cu 2—3 goluri.

Au folosit un tempo relaxat, ca să-i spun așa, care nu cerea consum nici fizic, pentru că nu se folosea viteza prelungită, și nici psihic, neintrînd în lupta de uzură, de pătrundere, cu șocuri puternice. N-au manifestat nici o grabă și nici n-au urcat exagerat viteza jocului, prin curse de zeci de metri, schimbări de direcții prelungite, sprinturi repetate pentru sufocare. Totul se juca din pase, unele lungi pentru schimbarea jocului, împletite cu acțiuni ca ale lui Garrincha pornit pe „cont propriu", sau

pătrunderi ale lui Vava, care combina cu Amarildo. În schimb, în apropierea mingii şi mai ales la finalizare demarau puternic şi scurt pentru a-şi depăşi adversarul şi a şuta nestingheriţi.
Viteza de reacţie, de anticipare, promptitudinea cu care executau şi îndeosebi înţelegerea tactică şi tehnică posedată duceau la ridicarea vitezei de joc în aceste situaţii, de aşa manieră, încît adversarul nu putea schiţa nici un gest, rămînînd pironit locului. La sfîrşit, cam în ultimele 5 min, brazilienii şi-au domolit viteza, mulţumindu-se să joace mingea între ei, în propriul teren. În concluzie, brazilienii n-au apelat la „ritmul" aşa-zis european (englez, german, italian), care este fizic, ci au promovat şi impus unul tactic, psihologic, tehnic. N-au venit la atac valuri-valuri, ci au plimbat balonul o repriză şi au ţîşnit în a doua, în situaţiile cerute.
Brazilienii nu s-au arătat de loc zgîrciţi în folosirea mişcărilor tactice la puncte fixe. Cornerele au fost, de preferinţă, executate lung, spre Vava sau Garrincha ; dar, uneori, au fost şi scurte, după părerea mea pentru a surprinde adversarul, tentat să creadă în repetarea aceluiaşi fel de execuţie. La loviturile peste „zid" a existat multă varietate, accentul căzînd pe elementul surpriză şi desfacerea „zidului". Mi-am notat o asemenea fază : mingea a fost aşezată de Didi, iar Amarildo a sprintat să şuteze. „Zidul" s-a mişcat însă şi Amarildo a revenit la locul de pornire ca pentru a efectua din nou lovitura. În aceeaşi clipă, Didi a şutat năprasnic (foglia secca), dar portarul Araguistain a fost bine plasat şi, mai ales, atent nu la mişcarea jucătorilor, ci la ceea ce se întîmpla tot timpul cu mingea. Aceasta i-a dat posibilitatea să facă faţă cu succes loviturii lui Didi.
Loviturile din cîmp, la rîndul lor, erau executate foarte repede şi creau „pistonul" : un jucător venea ca şi cum aştepta să primească mingea, în timp ce altul pleca în sprint mai lung ; această acţiune o făceau mai ales pe centru, ceea ce ajuta la scoaterea din joc (în timpul acţiunii) a stoperului advers.
În rezumat, echipa braziliană a prezentat un joc de calitate bazat pe :

— o concepţie unitară, colectiv-constructivă ;

— acţiuni variate şi schimbări de faze ;

— „1—2"-uri (cu variante de lateral şi vertical) şi triunghiuri ;

— pase înapoi la mică şi mare distanţă, mai bine spus centrări opuse ;

— demarcări continue, demaraje scurte, schimbări de viteză pe spații foarte mici ;

— sprijin reciproc, specializări pe posturi cu calități adiacente în diferite situații ,

— joc fără minge, din partea tuturor ;

— mișcări tactice studiate și aplicate în comun.

Toate cîte le-au realizat tactic jucătorii brazilieni s-au bazat pe o tehnică superioară. Toți au folosit fentele, iar unii și driblingul. În schimb, precizia în lovirea cu capul și piciorul a fost aceeași la intregul lot de jucători folosiți. Prin contribuția tuturor s-a ajuns să se realizeze o echipă și să se practice un joc colectiv de mare valoare.

Tehnica jucătorilor brazilieni era, în general, cunoscută ; foloseau o mișcare scurtă, fără ca piciorul de lovire să treacă peste minge, după execuție. Se imprima astfel mingii un efect invers direcției zborului. La aterizare ea nu urma un drum vertiginos, ci se apropia de „adresant". Odată atinsă ținta, balonul își pierdea din tărie.

În executarea procedeelor tehnice se observa o mare ușurință și, mai ales, mobilitate și suplețe articulară. Jucătorii nu foloseau însă cu aceeași dexteritate ambele picioare. Aceasta se observa și din execuția în sine și din preferința pentru un picior sau altul.

Nu exista execuție tehnică fără fentă. În dribling, de pe loc sau din mișcare, jucătorii brazilieni țîșneau ca din pușcă și nu se rezumau la o acțiune, ci făceau un „releu" întreg de mișcări suplimentare. Balonul îl conduceau cu vîrful exterior al piciorului și parcă „pălmuiau" mingea. Uneori își trăgeau balonul înapoi, întorceau spatele și apoi schimbau direcția. Acest procedeu îl foloseau totdeauna protejînd mingea.

Cîteva cuvinte și despre factorul fizic. Brazilienii au dovedit o rezistență foarte bună. Jucătorii din linia de fund erau masivi, cei din linia de atac destul de mărunți, însă foarte viguroși și buni pătrunzători. Toți aveau o detentă, o elasticitate și o îndemînare deosebite. Excepția o constituia fundașul dreapta Djalma Santos care, pe lîngă că era rigid, n-avea nici suficientă viteză de deplasare.

În tot timpul campionatului, în care a susținut șase partide, Brazilia a folosit 12 jucători și aceasta numai pentru că a intervenit accidentul lui Pele, al cărui loc l-a luat în formație tînărul Amarildo. Spun tînărul Amarildo, pentru că, în general,

echipa Braziliei avea o medie de vîrstă care nu era de loc obișnuită, mai ales la noi : 30 de ani și o lună.
Brazilienii au prezentat în formațiile folosite numai patru jucători sub 30 de ani (Pele, Amarildo, Vava și Garrincha). «Dintre ceilalți care de fapt constituia „grosul" formației, Nilton Santos avea 37 de ani (fiind împreună cu portarul maghiar Gyula Grosics veteranii campionatului), Didi 34, Djalma Santos 33, iar Gilmar și Mauro 32».
S-ar putea trage de aici concluzia că „bătrînii", cum se spune la noi jucătorilor de peste 30 de ani, s-au dovedit superiori tinerilor ? O asemenea concluzie ar fi eronată, ca și controversa dacă jucătorii trebuie să fie înalți sau scunzi. Campionatul din Chile a arătat că alegerea este în funcție de valoarea jucătorului, de puterea lui de muncă, de pregătirea, de adeziunea și dragostea lui pentru sportul ce-l practică.
Brazilia a folosit un „12" (și fără accidentarea lui Pele ar fi jucat aceiași „11" tot campionatul !), în care au predominat „bătrînii", dar între rezervele Braziliei la acest campionat s-a aflat nu numai un tînăr ca Amarildo, ci încă mulți alții, dintre care-i citez pe : Coutinho — 19 ani, Germano — 20 de ani, Juradir — 22 de ani, Altair și Mengalvio — 24 de ani etc., jucători de valoare foarte ridicată. De altfel, dintre aceștia, cluburile italiene, cele mai mari cumpărătoare de jucători, au luat pe Mengalvio (de la F. C. Santos pentru Torino) și Germano (de la Flamengo pentru Milan). Rezerva de tineri talentați și valoroși e foarte mare, ceea ce justifică încrederea și speranțele ce și le pun conducătorii fotbalului brazilian ca la ediția a VIII-a a Campionatului mondial din 1966, Brazilia să redideze performanța, adăugînd o a treia coroană consecutivă de campioană mondială. Jean Havelange, președintele Confederației sporturilor din Brazilia (C.B.D.), a declarat unui ziarist : „Jucătorii noștri celebri nu-i mai putem păstra decît ridicîndu-le statui. În echipă nu vor mai avea loc. Timpul celor doi Santos, Didi și alții se apropie de sfîrșit. Chiar dacă cu ei se întoarce fila cea mai glorioasă a fotbalului brazilian... Dar cu nici un preț nu vom comite aceeași greșeală săvîrșită odinioară de Italia și apoi de Uruguay, foarte atașate de vechile glorii... În 1966, fără nici o îndoială, echipa va fi mai ușor de constituit decît anul acesta. Nu vor mai fi griji cu compoziția echipei, nu va mai fi o ecbipă de tranziție, nici vechea gardă. Un alt ciclu. Împrospătarea va atinge 50% din efectivul din 1962. Aș putea spune chiar 60%".

Echipa pe care Brazilia a prezentat-o în Chile a adoptat un joc corespunzător jucătorilor ce i-a folosit. Ea s-a străduit să realizeze economie de forțe, făcînd să circule mai mult balonul. Adevărul e că jocul și pregătirea științifică la care au ajuns brazilienii, virtuozitatea tehnico-tactică, calitățile moral-volitive, seriozitatea și viața sportivă, respectarea fără șovăire a tuturor obligațiilor legate de pregătire și păstrarea formei, sprijinul reciproc ce nu și-l precupețesc, au păstrat tinerețea fiziologică a acestor jucători, a acestei echipe. E o învățătură în plus pe care echipa Braziliei o pune la dispoziția tuturor și care merită nu numai să fie cunoscută, dar și asimilată. Aceasta cu atît mai mult cu cît ea face parte dintr-o școală bine statornicită în istoria mondială a fotbalului prin marile însușiri dovedite, ca și prin marile merite cîștigate.

Eșecul politicii blufului și a vedetelor

Schimbările operate în formația Spaniei pentru jocul cu Brazilia au atins, cum am arătat în treacăt într-un capitol precedent, vedete reputate de talia lui Suarez, Del Sol și Santamaria, plus portarul Carmelo Sedrun. Lipsa acestora a făcut ca la un moment dat să se spună că s-ar fi produs un „complot" al jucătorilor lui Real Madrid (Del Sol și Santamaria) împotriva antrenorului Helenio Herrera. Mai tîrziu avea să se vadă că, în realitate, antrenorul fusese acela care renunțase la ei.

Helenio Herrera a păstrat secret, cît i-a fost posibil, „sacrificarea" lor. Într-un interviu acordat pentru „La Gazzetta dello Sport", înainte de jocul cu Brazilia, una dintre întrebările ce i-au fost puse lui Herrera a fost : „Sînteți satisfăcut de Suarez ?" Răspunsul a venit fără nici o ezitare : „Sînt entuziasmat de Luisito. Veți vedea că va fi jucătorul determinant în partida cu Brazilia". Cît despre Sedrun, el a afirmat aceluiași ziar : „Carmelo e un portar splendid". Aceste aprecieri urmau să creeze însă numai o anumită atmosferă și să-i acopere adevăratele intenții, pentru ca nimeni (mai ales adversarul) să nu poată lua cunoștință de ele decît în ultimul moment.

Jucătorii au aflat de înlocuirea lor, la care, în treacăt fie spus, nu se așteptau, în ajunul meciului, cînd doctorul oficial al echipei nu le-a făcut și lor, ca și celorlalți, uzuala „injecție".

Cum au început să se agite în dreapta şi în stînga, Helenio Herrera a fost nevoit să le spună că nu vor juca în meciul cu Brazilia.

După comportarea echipei nu s-ar putea spune că Herrera n-a avut „mînă fericită" de astă dată. El a plecat de la calculul simplu : ca echipă, ca lot omogen, Spania nu există. E numai un conglomerat de mari valori individuale care, în anumite împrejurări şi în faţa unor anumiţi adversari, pot obţine victorii, chiar răsunătoare. Dar pentru un joc cu Brazilia nu se poate miza numai pe aceasta.

„Planul tactic" ce l-a întocmit Herrera l-a descris mai tîrziu cu lux de amănunte, din care reproduc cele ce urmează : „Studiasem cu grijă 4—2—4 brazilian sau mai curînd 4—3—3 brazilian... Ştiam că brazilienilor le place să joace liniştit, gîndind jocul lor şi că detestă să fie marcaţi... Am decis să fac tot ce nu le place. În primul rînd să-i marchez pentru a-i demoraliza şi a-i împiedica să joace. Chiar oamenii din mijloc, Zito, Didi şi Zagalo (organizatorii jocului echipei Braziliei — n.a.) au avut paznici. Pentru a evita clasa individuală a înaitaşilor brazilieni, am detaşat un fundaş suplimentar, Rodriguez, pe care l-am plasat ca întărire în spatele perdelei mele defensive (patru fundaşi lipiţi de fiecare dintre atacanţii brazilieni : Gracia la Garrincha, Echeverria la Vava, Pachin la Amarildo şi Verges la Zagalo — n.a.). În sfîrşit, am ales două extreme rapide, Collar şi Gento, căci ştiam că apărătorii erau foarte lenţi... Pe Del Sol şi Suarez i-am scos din echipă pentru că n-au spiritul de abnegaţie necesar aplicării consemnelor mele şi nu sînt capabili să se dăruiască în întregime misiunii lor timp de 90 min... Cît despre Santamaria, la 34 de ani jucase două meciuri în patru zile şi un al treilea mi se părea periculos".

Cum se vede, Herrera a mizat totul pe luptă, pe împiedicarea adversarului de a juca, de a crea. Ceea ce avea s-o spună într-un fel, în imediata apropiere a începerii partidei, şi Di Stefano. El nu s-a ferit să declare : „Echipa noastră va triumfa asupra Braziliei pentru că „băieţii" sînt decişi să se bată".

Şi, într-adevăr, jucătorii spanioli s-au bătut pînă la limita puterilor lor, dar nici aşa Brazilia n-a putut fi învinsă.

Desfăşurarea partidei şi evoluţia scorului au arătat, totuşi, că ar fi fost posibilă înscrierea unei victorii a echipei Spaniei fără să i se fi putut contesta caracterul de regularitate. Marea risipă de energie făcută, ardoarea cu care a luptat, posibilităţile tehnico-tactice ale jucătorilor ei, în condiţiile unei partide dispu-

tate pe „viață și pe moarte", care a stînjenit jocul brazilienilor, au fost „atu"-uri suficient de grele în balanța meciului. Sînt numeroase cazurile în care o asemenea echipă poate întoarce în favoarea ei o partidă cu caracter decisiv, fără ca prin aceasta să se poată decreta superioritatea ei absolută asupra învinsului de moment.
Dacă Spania ar fi învins Brazilia în această partidă, ar fi urmat eliminarea din competiție a viitorilor bi-campioni mondiali și continuarea „carierei" echipei Spaniei în turneul final. Aceasta nu înseamnă, în nici un caz, că ar fi ajuns și campioană mondială și nici că fotbalul spaniol s-ar fi dovedit superior celui brazilian. Ar fi însemnat însă un triumf care n-ar fi servit fotbalului mondial și nici măcar fotbalului spaniol, pentru că constructiv n-ar fi adus nimic. Dimpotrivă. De aceea, revista franceză de specialitate „Miroir du football" luînd în considerare posibilitățile sporite ce le-ar fi avut, prin eventuala folosire a lui Di Stefano, această „selecționată hispano-ungaro-paraguayană", cum denumea echipa Spaniei, a ținut să precizeze : „Dar dacă luăm în considerare interesul superior al fotbalului, gîndim că din fericire de astădată politica blufului și a vedetelor a suferit un strălucit eșec. Căci și această politică a fost condamnată de campionatul mondial, prin soarta avută de Italia și Spania. Această politică nu este decît consecința unei concepții profund false despre fotbal și despre sport în general".

Amarildo Tavares da Silveira a părăsit anonimatul

Marele public l-a cunoscut pe Amarildo Tavares da Silveira abia după ce accidentarea lui Pele a pus problema înlocuitorului acestuia în atacul brazilian. Cînd Amarildo și-a făcut debutul în turneul final, la jocul cu Spania, agențiile de presă din lumea întreagă și ziariștii prezenți în Chile au început să bată depeșe ample pentru prezentarea noului venit.
Și, totuși, el nu era un oarecare, ce s-a pomenit zvîrlit printr-o simplă întîmplare pe rampa marilor afirmări. În Brazilia și chiar în întreaga Americă de Sud despre el se vorbea cu interes și apropouri încă înainte de campionatul mondial.
Cariera lui poate fi rezumată după cum urmează :

S-a născut la 25 iunie 1939 la Campos, în statul Rio de Janeiro, în același oraș unde cu 11 ani înainte a păşit în viață Didi. A venit ca junior la „Flamengo", al cărei antrenor era reputatul Fleitas Solich. Posibilitățile lui tehnice i-au fost o bună prezentare, dar tînărul jucător se dovedea certat cu disciplina pe teren, așa că Fleitas Solich l-a somat să se liniștească și să reflecteze. La vîrsta aceea Amarildo n-a stat să reflecteze prea mult asupra viitorilor lui pași, pe care și i-a îndreptat spre clubul Botafogo. Aici, valoarea lui tehnică i-a fost din nou cartea de vizită prin care i s-a acceptat primirea în rîndurile clubului lui Garrincha. Conducătorii lui Botafogo s-au hotărît însă să ia măsuri imediate pentru disciplinarea lui.

Lui Amarildo nu i-a trebuit multă vreme ca să fie încercat în echipa I, unde a rămas apoi titular. Ceea ce l-a impus mai ales a fost șutul. Ca toți marii jucători dovedește dexteritate în folosirea ambelor picioare în joc, dar preferința lui se îndreaptă spre piciorul stîng, pe care-l utilizează cel mai mult și cu care lovește mingea puternic și precis. Această mare calitate constituie însă și originea unuia din principalele lui defecte pentru că i s-a cultivat, se spune, înclinarea spre egoism, spre individualism. La Campionatul mondial din Chile a venit în lotul echipei braziliene purtînd cu el titlul de golgeter al ultimului campionat al statului Rio. Un golgeter care a mai dovedit în plus multă vioiciune, o activitate laborioasă (un „du-te-vino" fără odihnă), un simț ascuțit al schimbărilor bruște de direcție, plus o suplețe, să-i spun, tipic braziliană.

A fost ales la întîmplare Amarildo, atunci cînd a trebuit să se hotărască asupra urmașului lui Pele în echipa Braziliei ? La o asemenea întrebare s-ar putea răspunde afirmativ numai dacă am vrea să prezentăm lucrurile romantic. Cînd într-o echipă se găsește un titular de valoare și cu rolul lui Pele în naționala Braziliei, ar fi mai mult decît o naivitate să se creadă că factorii responsabili ai echipei (în primul rînd antrenorul) nu-și pun cu toată seriozitatea și din vreme problema găsirii și pregătirii înlocuitorului corespunzător, gata să suplinească defecțiunea provocată de cine știe ce împrejurări.

Cu mai bine de 8 luni înainte de începerea turneului final din Chile, un ziarist a scris în urma unei călătorii în Brazilia : „Ce se va întîmpla dacă Pele ar fi rănit serios în cursul primului meci (al turneului final — n.a.) ? Ce puncheur va impune atunci legea braziliană în careul advers ? Acesta poate fi Amarildo, de la Botafogo. Grație agerimii, vitezei și inepuizabilei lui vitali-

tăți, el s-a impus în rîndurile echipei... E un jucător căruia nu i se cunosc limitele exacte și care de fiecare dată cînd i se dă prilejul strălucește puternic în postul de coatacant centru... Cum driblează și șutează foarte bine și cum este singurul care pare actualmente în putere să-l dubleze pe Pele (sau pe oricare altul), s-ar vedea cu ochi răi neînscrierea lui pe lista jucătorilor pentru Santiago".

Cu Amarildo am făcut cunoștință în iunie 1961, cu un an înainte de Campionatul mondial din Chile. Atunci era în turneu prin Europa echipa braziliană Botafogo. După un joc cu echipa franceză Angers (pe care a învins-o cu 3—0), titlul unui comentariu mi-a atras în mod deosebit atenția : „Didi : trecutul. Garrincha : prezentul. Amarildo : viitorul". În plus, o fotografie mare prezenta față în față și surîzători pe Amarildo și Didi, în timp ce în text se scria printre altele : „Acest Amarildo, care se și anunță ca un viitor internațional, posedă calități deosebite : temperament, tehnică, o bună lovire a balonului, ochi și, în sfîrșit, viteză".

Asupra lui Amarildo încerca să atragă atenția interesat un „matchmaker" parizian, care voia să găsească un club francez căruia să-i vîndă această „vedetă" în devenire. Încercarea a eșuat, căci numele jucătorului nu impresiona încă pe nimeni. După ce campionatul mondial l-a pus în valoare pe Amarildo, au început să curgă ofertele pentru cumpărarea lui. Un club italian s-a arătat dispus să plătească o avere pentru achiziționare și, poate, tranzacția s-ar fi perfectat (anunțată la un moment dat ca fapt împlinit). Venirii lui Amarildo în Italia i s-a opus tocmai celebritatea ce și-a cîștigat-o acest jucător, modul cum a ajuns să fie cotat la bursa cumpărărilor de jucători. Cînd s-a aflat cît de mare este cuantumul devizelor ce trebuiau plătite pentru el, a intervenit, s-a spus, o hotărîre oficială, care a ținut să facă cunoscut că Amarildo nu va căpăta drept de joc [1].

L-am văzut pe Amarildo în trei din cele patru partide susținute în Chile sub culorile Braziliei (și cu care s-a ridicat la șapte numărul jocurilor lui în echipa națională, în care debutase înainte de campionatul mondial). De la meci la meci a jucat mai bine, aducîndu-și contribuția nu numai prin cele trei goluri marcate (toate cu o intuiție și o adresă uimitoare), ci și prin jocul de cîmp desfășurat. Accidentat în partida cu Chile din semifinale,

[1] Pînă la sfîrșit Amarildo a fost achiziționat de A. C. Milan.

se părea că va fi indisponibil la ultimul act al competiției. Amarildo a reușit, totuși, să se refacă în timp util ca să ia parte la un joc în care s-a dovedit a fi unul din principalii făuritori ai victoriei Braziliei asupra Cehoslovaciei. El a înscris golul egalizator, după ce cehoslovacii au deschis scorul, a fost apoi la baza celui de-al doilea înscris de brazilieni și tot el s-a dovedit a fi un permanent spiriduș în mijlocul masivei apărări cehoslovace, care n-a reușit să-l strunească de prea multe ori. Cu jocul desfășurat în finală Amarildo a făcut pe unii să-l considere drept principalul erou al meciului. Dar, și pentru toți ceilalți, Amarildo a fost unul dintre marii jucători ai unei mari finale și, în plus, singurul care l-a făcut să plîngă pe Pele, care, ca și după meciul cu Spania, l-a îmbrățișat îndelung pe cel ce l-a înlocuit cu atîta reușită.

Cum arăta Amarildo ?

Tinerel, cu o față de copil, pe care i-o „strica" oarecum dantura ieșită puțin în afară. Înălțimea : 1,69 m, iar greutatea numai 65 kg. N-avea deci nimic care să impresioneze la prima vedere. Dar după ce-l vedeai acționînd, după ce s-a „încălzit" în joc, căci la început temperamentul lui vulcanic îl face să greșească destul de frecvent, descoperi în el un mare jucător.

Și o ultimă întrebare : cum s-au manifestat defectele lui în partidele campionatului ?

Fără a-i cunoaște antecedentele, n-aș fi aflat nimic despre individualismul sau egoismul lui, ca și despre pornirea lui spre indisciplină, căci Amarildo a jucat tot timpul „cuminte" (dar vulcanic), în cadrul colectivului (fără să renunțe la personalitatea lui și la acțiunile individuale ce le impuneau anumite situații), trăind cu intensitate fiecare meci jucat și... fiecare gol înscris de el. Îl vedeai atunci zvîrlind brațele în sus, după care făcea, cu abilitate de saltimbanc, tumbe pînă se prăbușea în mijlocul îmbrățișărilor partenerilor, pe care-i aștepta pentru această manifestare. S-a spus că aici este amprenta orgoliului lui. Eu am văzut, mai curînd, în ea bucuria reușitei, care e foarte bine să însoțească toată cariera unui mare jucător, ferindu-l de blazare. Pentru că fotbalistului nu i se cere o prezență birocratică pe teren, ci dăruire totală unui joc care, prin plăcerea ce i-o procură, să-l stimuleze pînă la creație. Căci fotbalului eu îi păstrez considerația nu numai de joc cu justificată popularitate, ci și de artă...

„Estadio Nacional" și... altele...

Cînd s-au prezentat, la 7 iunie, la jocul lor de la Santiago, în cadrul grupei a II-a, Italia și Elveția erau virtual eliminate din turneul final. Era, deci, un „meci de adio", fără „miză", cum obișnuit se spune despre o partidă ce nu mai are importanță. Aceasta n-avea însă să strice spectacolul ci, dimpotrivă, l-a ajutat să fie unul dintre cele mai reușite de pînă atunci.

Presa italiană, de îndată ce a intuit că echipa Italiei a cam încheiat socotelile la campionatul mondial, a făcut brusc o cotitură în relatările ei. „Să terminăm în splendoare" a devenit un fel de slogan al ziarelor italiene de specialitate. Unul dintre ele scria, printre altele : «„Squadra azzura" (cum i se spune echipei Italiei — n.a.) trebuie să dovedească contra Elveției calitatea superioară a fotbalului său, atacînd și furnizînd un spectacol tehnic la nivelul posibilităților sale».

Acest cuvînt „atacînd" voia să fie o orientare nouă pentru o formație obligată să joace în defensivă, după sistemul „catenaccio" practica în mod obișnuit și utilizat și în cele două partide precedente cu R. F. Germană și Chile.

În după-amiaza acelei zile m-am instalat pentru prima oară în tribunele lui „Estadio Nacional" din Santiago. Un antrenor francez, cu care discutasem înainte de plecare la meci, îmi mărturisise convingerea lui că, ținînd seamă de interesul prezentat de joc, numărul spectatorilor nu va trece de 10 000. Și, totuși, la începerea jocului asistența s-a cifrat la 59 828 de spectatori, cu numai cîteva sute mai puțin decît la partida Chile— R. F. Germană, la care s-a înregistrat recordul de asistență la „Estadio Nacional" în optimi de finală. Explicația era simplă : spectatorii prezenți aveau bilete-abonament, achiziționate înainte de începutul campionatului, la care dacă ar fi vrut (și mulți au vrut) să renunțe în ziua respectivă n-ar fi găsit clienți, căci bilete se găseau din abundență și la case. A fost caracteristic acestui campionat vînzarea biletelor chiar și în ziua jocurilor, fără ca să se epuizeze. Aceasta a dat, de altfel, o oarecare lovitură cîtorva speculanți care crezuseră că vor face afaceri cu stocuri de bilete înaintea campionatului. Deși localnici, ei s-au înșelat asupra puterii de cumpărare a chilianului de rînd.

Cifrele oficiale ale optimilor de finală au arătat, de altfel, cît de departe erau asistențele scontate față de capacitatea stadioanelor în toate orașele-gazdă ale campionatului, deși ele, cu excepția celui din Santiago, nu erau prea mari. La Arica au fost

9 973 spectatori la partida U.R.S.S.—Uruguay ; la Santiago, 67 224 spectatori la jocul Chile—R. F. Germană ; la Viña del Mar, 18 715 spectatori la disputa Brazilia—Spania ; la Rancagua, 9 794 spectatori la meciul Anglia—Argentina ; la Arica „recordul absolut" avea să fie înregistrat la partida Chile—U.R.S.S., din cadrul sferturilor de finală, cu cifra de 20 459 spectatori. A fost singura dată cînd în această localitate cifrele s-au apropiat de cele sperate de organizatorii turneului. De fapt, ei aşteptaseră ca aici să joace în turneul final reprezentativa... Perului. Aceste calcule determinaseră ca Arica să fie aleasă ca oraş-gazdă al campionatului, fiind situat la graniţa cu Peru. Dar Peru a fost eliminat, în mod neaşteptat, în preliminariile campionatului, de către Columbia, aşa că, cu toată vecinătatea imediată cu Chile, turiştii peruvieni s-au cifrat doar la 766...

Să revenim însă la „Estadio Nacional". Stadionul este ultramodern. Construit pentru 50 000 de locuri, a fost modernizat şi mărit pînă la 80 000 de locuri. Industria şi comerţul chilian au folosit campionatul mondial drept un excelent pretext de reclamă. Chiar şi stadionul a oferit un asemenea prilej, pentru că în ziua deschiderii festive a turneului o amplă pagină de reclamă prezenta într-un mare ziar din Santiago macheta stadionului, cu explicaţia următoare : «Construiţi numai cu cimentul Melon ! Acestea sînt rezultate concrete ! La 25 februarie 1937 au început lucrările de construcţie ale lui „Estadio Nacional", care a fost inaugurat la 3 decembrie 1938. La prima lui structură, ca şi după mărirea lui, începută în 1959, a fost folosit cimentul Melon !»

Nu e locul, dar cîte n-aş putea să mai spun despre reclamele brodate pe fundalul campionatului. Ţin să adaug doar mesajul adresat de locuitorii din Santiago edililor capitalei chiliene : „Mulţumim campionatului mondial. El a făcut să avanseze cu 10 ani lucrările de construcţii şi de drumuri publice". Aşa că, pe lîngă industria şi comerţul chilian, cărora le-a revenit „partea leului" (uneori mergînd pînă la speculă) şi oamenii de rînd au avut, pe neaşteptate, unele foloase.

Deasupra intrării la tribuna de onoare de pe „Estadio Nacional" figurează armurile chiliene şi deviza : *„Por la razon a la furza"* (Prin dreptate sau prin forţă). Dacă prezenţa dreptăţii în această deviză am înţeles-o şi am acceptat-o imediat, celălalt „element" al ei mi s-a părut, să-i spun aşa, deplasat. M-am gîndit însă că o fi deviza de luptă împotriva urmaşilor conchistadorilor spaniol, dintre care şi azi se găsesc suficienţi în Chile, chiar dacă

sînt de cu totul alte naționalități și reprezintă, de astă dată... capitalul internațional.
Am pomenit cu alt prilej de „Braden Copper Company" din Rancagua. De fapt, cum scria un ziar francez, monopolurile străine stăpînesc partea esențială din bogățiile naturale ale țării, electricitatea, telefoanele, băncile etc. Circa 300 milioane de dolari sînt furați astfel, anual, din Chile... O țară cu peste 1 milion de analfabeți, cu 200 000 de șomeri completi și fără să se cunoască cifra exactă a celor ce lucrează numai 3—4 zile pe săptămînă. Jumătate din populația țării nu beneficiază de electricitate și nici de apă potabilă. Mortalitatea infantilă este printre cele mai ridicate din lume. Dacă pentru înlăturarea tuturor acestor rele chilianul are trecută în deviza țării forța alături de dreptate, ea nu numai că nu mi se pare deplasată, ci merită toată stima.
Din mijlocul acestor gînduri m-a smuls curiozitatea de a cunoaște „Estadio Nacional". El este construit în amfiteatru, avînd la tribuna I o copertină de beton care acoperă jumătate din locurile de aici. Mai dispune de circa 40 de cabine afectate transmisiilor de radio și un platou pentru filmare și televiziune. La tribuna I toate locurile sînt cu spătar și brațe de sprijin. Tot aici, circa 1 000 de locuri sînt rezervate pentru presă. Cei mai mulți gazetari au venit cu mașini de scris, magnetofoane, telefoane și teleimprimatoare, transmițînd direct redacțiilor, pentru că unele ziare chiliene apăreau cu comentarii la numai o oră după terminarea partidelor. Terenul este înconjurat de o pistă cu opt culoare și împrejmuit cu un gard de sîrmă înalt de circa un metru la tribuna I și asigurat cu... mulți polițiști.
Aici, pe „Estadio Nacional", am întîlnit un colaborator al ziariștilor cum n-am văzut în nici una din țările vizitate. La marginea terenului se agita un omuleț care devenea foarte activ mai ales cînd pe teren un jucător se accidenta și cădea. Atunci se repezea pînă la el. În primul moment am fost tentat să cred că face parte din serviciul medical (mai ales că era îmbrăcat în alb). Dar prima grijă a omulețului, după ce ajungea la accidentat, era să-l întoarcă cu fața în jos, dacă-l găsea cumva altfel. Odată această operație terminată revenea tot atît de grăbit, dar triumfător, la marginea terenului și ridica deasupra capului un panou mare pe care era scrisă o cifră identică cu cea purtată pe tricou de jucătorul accidentat. În felul acesta toți ziariștii din tribună (și pe lîngă ei și foarte mulți dintre spectatori) știau exact care jucător era accidentat.

...Ceea ce era așteptat în capitolul precedent

Timpul de joc la meciul Italia—Elveția, noros la început, s-a bucurat apoi de soare. Totuși, temperatura s-a menținut scăzută. Ziarele au anunțat că în ziua aceea la Santiago au fost 9°. În tribunele lui „Estadio Nacional" nu cred însă să fi fost mai mult de 5°, datorită vecinătății imediate a munților înzăpeziți, la poalele cărora e construit stadionul.

Echipele și-au făcut apariția pe teren în preajma orei de începere, fiecare folosind alt tunel, din cele două aflate la extremitățile tribunei I, în timp ce arbitrii au avut accesul printr-un al treilea, situat în mijlocul tribunei. Pentru acest joc a fost ales arbitru de centru sovieticul N. Latîșev, ajutat la tușe de R. H. Davidson (Scoția) și Rumiantev (Bulgaria). Cît despre cele două echipe erau alcătuite astfel :

ITALIA (albastru) : Buffon ; Losi ; Maldini ; Radice ; Salvadore ; Robotti ; Mora ; Bulgarelli ; Sormani ; Sivori ; Pascutti.

ELVEȚIA (roșu) : Elsener ; Schneiter, Grobety ; Tachella ; Meier ; Weber ; Antenen ; Vonlanthen ; Wüthrich ; Allemann ; Durr.

Cînd au intrat pe teren, ambele echipe au fost primite cu aplauze, mai ales că italienii, după ce s-au aliniat la centrul terenului, s-au răspîndit în cele patru colțuri ale stadionului și au aruncat flori publicului. Mai făcuseră și altădată așa, obținînd... fluierături prelungite. Dar atunci „spiritele" în tribune fuseseră bine învrăjbite. Acum, Chile era calificată mai departe în competiție. Italia era eliminată și duelul ziarelor italo-chiliene se potolise.

În formația Italiei se produseseră din nou mari modificări. Își păstraseră locul numai trei dintre titularii partidei cu Chile (Robotti, Salvadore și Mora), iar debutanți în turneu erau atacanții Bulgarelli, Sormani și Pascutti. Se mai putea observa că, în schimb, apărarea imediată și linia de mijloc erau identice ca în primul joc, contra echipei R. F. Germane. Cu aceste schimbări, italienii ridicaseră la 20 numărul jucătorilor folosiți în cele trei partide. Desele modificări operate la intervale atît de scurte n-au servit de loc intereselor naționalei Italiei, cum nu pot servi, de altminteri, nici unei echipe ce le practică, pentru că distrug în primul rînd omogenitatea, jocul colectiv. Ele au și fost criticate de mulți dintre specialiștii ce au luat parte la

turneul final. A apărut însă curios cînd aceeaşi poziţie a fost adoptată şi de antrenorul ad-hoc al echipei Spaniei, care a făcut remarca : „Vreau numai să reamintesc Italiei că Brazilia a jucat tot campionatul cu aceeaşi echipă". Firește că nu fondul remarcii a intrigat (căci corespundea unui mare adevăr), ci faptul că cel ce a făcut-o n-avea autoritatea morală necesară. Helenio Herrera a sucit şi el în fel şi chip formaţiile Spaniei în cele trei jocuri disputate, folosind tot un număr de 20 de jucători. Dar despre aceasta n-a spus nici un cuvînt, deşi zi de zi (în timpul campionatului şi o bucată de vreme după terminarea acestuia) ziarele diferitelor ţări au publicat ample discuţii cu el. Herrera, care urma să revină în Italia, a găsit necesar să facă şi unele aprecieri pozitive : „Italia a sucombat în campionatul mondial cu toată marea valoare a tuturor jucătorilor ei şi voinţa care a prezidat pregătirea echipei. Partida împotriva lui Chile a fost decisivă şi ea a plătit nevoia absolută ca Chile să rămînă în cursa campionatului. Italia ar fi trebuit să bată pe R. F. Germană, ceea ce era mai dificil, mai ales pentru că germanii au fost aceia care au întîlnit Chile a doua zi şi care ar fi plătit ei tribut naţiunii organizatoare. Totul ar fi devenit posibil atunci şi Italia ar fi putut tot atît de bine să cucerească titlul..."
Am reprodus toate acestea mai ales pentru a arăta că nici chiar în ceasul al 12-lea Herrera, un antrenor care activa de doi ani în Italia, n-a socotit că este de datoria lui să facă o judecată temeinică a răului ce roade fotbalul italian şi care constă, în primul rînd, în politica de achiziţionare a unor mari vedete străine. Poate că, totuşi, într-o zi, va face publice adevărurile ce s-ar fi cuvenit să le fi spus în Chile. Atunci, însă, mai mult ca sigur, el se va găsi cu un angajament în buzunar pentru altă ţară. În meciul cu Italia, Karl Rappan, antrenorul Elveţiei, a venit cu o formaţie în care baza o constituia „vechea gardă", folosită şi la Campionatul mondial din anul 1958, din care erau prezenţi acum pe teren cinci jucători : Schneiter, Grobety, Meier, Antenen şi Vonlanthen. Nimic nu lăsa să se presupună că la acest joc Rappan va renunţa la sistemul „zăvorul" — aşezare cu care a „păcălit" în atîtea rînduri echipe cu mult mai valoroase în ansamblu decît cea a Elveţiei. Elveţienii reuşiseră să obţină calificarea, ispravă puţin comună pentru ei, într-o grupă preliminară în care a avut ca adversare echipele Suediei, finalista Campionatului mondial din 1958, şi Belgiei. Calificarea se poate considera surprinzătoare, pentru că în cele cinci jocuri susţinute (căci au fost necesare trei partide cu Suedia), elveţienii au învins

de cîte două ori adversari reputați, pierzînd numai un joc cu Suedia, și care a avut „cîntecul" lui. Jucat la Stockholm, elvețienii l-au pierdut cu 0—4, dar după o partidă pe care au terminat-o în 10 oameni, pentru că arbitrul jocului, portughezul Herminio Soares, l-a eliminat pe Schneiter pe motive că a rănit intenționat pe portarul echipei suedeze. Ulterior, din studierea diferitelor fotografii ale ciocnirii dintre acești doi jucători, ca și din filmul turnat de televiziunea suedeză, a reieșit doar că a fost o mare greșeală de arbitraj. Cazul ajuns la comisia de arbitri a F.I.F.A. i-a adus arbitrului Soares sancțiunea de a nu mai conduce un an de zile meciuri internaționale. Elveția însă nu a ratat călătoria în Chile, pentru că ea a cîștigat apoi și returul întîlnirii și partida decisivă cu Suedia, disputată pe teren neutru.

La turneul final din Chile, Karl Rappan a venit doar cu intenția de a apăra aceste succese — pentru că nu se putea presupune că ar fi năzuit mai sus, cînd adversarii urmau să-i fie R.F. Germană, Italia și echipa țării gazdă. „Zăvorul" a funcționat, dar Elveția a pierdut atît partida cu Chile, cît și cea cu R.F. Germană ; ambele adversare au reușit să facă să sară „zăvorul", după ce au avut însă destule complicații cu supraaglomerata apărare elvețiană.

Cu o echipă modestă, lipsită de viteză, dar cu mult potențial de lucru, elvețienii se bizuiau pe obișnuita lor orientare în defensivă, dispozitivul de așezare fiind 1—1—3—3—3. Primii doi erau portarul și un fundaș măturător (Schneiter), care opera în spatele întregii apărări. Cele trei linii de cîte trei jucători erau formate de : Grobety—Tachella—Weber ; Meier — Wüthrich — Dürr și Antenen — Vonlanthen — Allemann. Apărătorii din față se străduiau în ultimă instanță să oprească măcar omul care ataca, mingea, în acest caz, intrînd în preocuparea lui Schneiter, care avea sarcina s-o expedieze repede și decis, oricum și oriunde se nimerea. Așezarea și dinamica jucătorilor pe teren urmărea să încuie „zăvorul" în așa fel, încît adversarul să nu se poată descurca în deasa rețea a apărării. Concomitent cu aceasta, contraatacuri vertiginoase, precise și finalizate de buni trăgători la poartă, urmau să aducă golul sau golurile victoriei. Acesta se presupunea că va fi „planul de bătaie" și pentru jocul cu Italia. Spun „se presupunea", pentru că desfășurarea jocului a fost cu totul alta, deoarece imediat după începerea partidei s-a produs neprevăzutul.

Italienii au pornit jocul decişi şi în mare viteză. Un prim schimb de mingi şi Sivori l-a lansat pe Sormani, care a tras violent din mers. Elsener, excelentul portar al elveţienilor, a parat dar nu a reţinut balonul şi Mora, apărut ca fulgerul pe extrema dreaptă, deşi cu Tachella lîngă el, a deschis scorul în minutul 1 de joc. După numai cîteva minute, un şut puternic al centrului atacant al Italiei, brazilianul Sormani, s-a „spart" în bară.

„Zăvorul" elveţian n-apucase încă să intre în funcţiune şi apoi... nici n-a mai funcţionat ; elveţienii, intuind că partida este pierdută, au preferat să iasă la atac, într-o încercare disperată de a restabili echilibrul scorului. În această situaţie s-au descurcat greu, cu toată marea risipă de voinţă şi ardoare, nefiind obişnuiţi să joace astfel. Operau în felul următor : Schneiter, jucător înalt şi cu o lovitură fulgerătoare cu capul, părăsea postul de „fundaş măturător" şi participa la toate acţiunile la puncte fixe (cornere, lovituri libere etc.). Uneori, acelaşi rol îl lua Tachella. Aproape tot timpul au încercat să se ducă cu toţii înainte, manifestînd multă stîngăcie şi jucînd lent, cu pase oprite şi ţinute mult. Cînd pierdeau mingea reveneau foarte încet. Adoptînd marcajul om la om, fundaşul Weber a ajuns tocmai pe partea cealaltă a terenului, devenind ofensiv şi în situaţia de-a trage la poartă. Neavînd însă pregătirea fizică necesară pentru acest marcaj, au terminat prin a „înota" pe teren.

Italienii au dominat de la început pînă la sfîrşit, cu excepţia a circa 20 min din repriza I, cînd au jucat în 10 oameni din cauza accidentării temporare a extremei stînga Pascutti, care a părăsit terenul de joc pînă la pauză. De această descompletare s-a străduit să profite echipa elveţiană şi am notat, mai ales, situaţia ce şi-a creat-o la o acţiune a lui Allemann, cel mai periculos atacant elveţian şi pe care a evitat-o în ultimă instanţă fundaşul Losi, portarul italian fiind depăşit.

Acţiunile italienilor au plecat mai mult din urmă, pentru că circulaţia, mai ales a înaintaşilor, era mare. I-a îndemnat la aceasta şi imprudenţa elveţienilor de a-i marca strict (renunţînd la „zăvor"). Italienii au acoperit zone impresionante de teren, demonstrînd şi o tehnică superioară. În jocul lor am mai remarcat şuturile extremului dreapta Mora, combinaţiile lui cu Bulgarelli (cu care a excelat în „1—2"-uri), pătrunderile lui Sormani, un centru atacant rătăcitor, dar şi „vîrf", cursele şi schimbările de poziţii ale lui Pascutti, promptitudinea şi fineţea stoperului Maldini. Dar cel mai bun s-a dovedit argentinianul Sivori, un mare jucător. Golul doi a fost opera lui. În minutul 65, Sivori

aflat cu spatele spre poarta adversă a primit mingea la circa 30 m. A fentat şi a încercat să se ducă în stînga lui. În acest timp, unul dintre stoperii elveţieni a venit brusc spre el. Simţindu-l, Sivori a schimbat poziţia corpului şi a trimis mingea pe locul de unde plecase stoperul şi care rămăsese liber. Aici a sprintat interul dreapta, Bulgarelli. Mişcarea lui Sivori a surprins pe toţi apărătorii elveţieni. Portarul Elsener a ieşit în întîmpinarea lui Bulgarelli, fără să reuşească a-l opri să marcheze. După două minute, italienii au înscris din nou gol, cu care a fost pecetluit rezultatul meciului. El a pornit de la o greşeală a lui Tachella, care în speranţa că mingea va ieşi afară l-a obstrucţionat pe Pascutti, extrema stîngă a echipei Italiei. Dar într-un ultim efort, şi prin cădere, Pascutti a reuşit să centreze la Bulgarelli şi Elsener a fost din nou învins. El s-a dovedit, totuşi, cel mai bun jucător al echipei elveţiene. Ambele goluri au căzut într-o perioadă în care Elsener s-a resimţit de pe urma rănirii suferite la un antebraţ în minutul 59. Atunci o combinaţie Sormani—Bulgarelli s-a terminat cu un şut. Elsener n-a reuşit să reţină balonul, la care a ţîşnit Pascutti şi care, în acţiunea de şut, l-a lovit involuntar.

Italienii au mai avut multe ocazii create excepţional şi cu mare „răspundere" şi rafinament tactic, ocazii ratate sau neutralizate de excelentul Elsener. Dacă ei ar juca tot timpul ca în partida cu Elveţia (în viteză, cu fente şi driblinguri, cu o tehnică superioară, cu rază mare de acţiune şi rezistenţă necesară, cu combinaţii spontane şi variate), ar obţine cu totul alte rezultate. Prin jocul prestat ei au cîştigat simpatia publicului şi au fost aplaudaţi în repetate rînduri, cu multă căldură.

Replica echipei elveţiene, care n-a mai încercat să închidă jocul, a plăcut şi ea. Spectatorii au aplaudat-o, de asemenea, îndelung la terminarea partidei, solicitînd-o şi determinînd-o să facă un „tur de onoare" pe pista stadionului. M-am gîndit atunci că poate cele întîmplate în acest joc vor ajuta elveţienilor şi antrenorului lor să abandoneze pentru totdeauna „zăvorul", care obişnuieşte pe jucători să nu gîndească, să urmărească numai distrugerea acţiunilor.

Foarte întristat, după rezultatul acestui joc, Antenen, căpitanul echipei elveţiene, a declarat unui ziarist german : „Acesta a fost al 57-lea şi ultimul meu joc în echipa naţională. Acum abandonez fotbalul fără să am satisfacţia unei mari performanţe. Acţiunile noastre au devenit prea complicate. Înainte ne erau suficiente două-trei pase ca să ajungem în faţa porţii adverse ; acum

ne trebuie șase sau șapte, dacă, bineînțeles, nu pierdem între timp balonul..."
La 33 de ani și cu experiența ce i-au adus-o numeroasele partide interțări disputate, Antenen, jucătorul echipei elveține Chaux-de-Fonds, a putut, e drept destul de simplist, să ridice în actualitate problema complicațiilor inutile ce le aduc fotbalului tot felul de combinații concepute de antrenori și teoreticieni care evadează de la cursul firesc al acestui joc, întortochindu-l sau chiar desfigurîndu-l. În greșeala lui Karl Rappan, care a perseverat de atîta vreme, pentru că și împrejurările l-au ajutat, a căzut în Chile și un antrenor de reputație, Sepp Herberger (ca să nu vorbesc de alții), care s-a lăsat furat de falsul surîs al unei victorii ce s-ar putea dobîndi încurcînd adversarul în labirintul fără ieșire al unei apărări supranumerice.
Karl Rappan și echipa Elveției au părăsit turneul final din Chile fără să fi reușit să cîștige măcar un punct (singurii în această situație din cei 16 participanți la competiție). Iar Sepp Herberger și echipa R.F. Germane, chiar dacă au realizat mai mult, s-au prins în propria lor „capcană", la care renunțînd ar fi putut să ajungă mai departe de sferturile de finală.
În Chile, ca și în atîtea locuri de pe fața pămîntului, s-a verificat o dată în plus că cu un joc strict defensiv nu se poate ajunge departe, nu se poate progresa.

Așa cum l-am văzut pe Omar Enrico Sivori

Pînă la Campionatul mondial din Chile pe italo-argentinianul Omar Sivori l-am cunoscut din imagini apărute în diferite publicații de specialitate, cărora nu le-au lipsit nici prilejurile, nici faptele să se ocupe pe larg de el.
Era un amalgam de păreri, cu exagerări în plus sau în minus, despre acest talentat jucător. Se pare că lui Sivori îi place, după cum a afirmat unul din cronicarii lui, ca pe teren „să fie un caz aparte, o personalitate care să nu se confunde cu alta". De aici realizări de mare virtuozitate, dar și scandaluri care-i aduc în fiecare sezon suspendări pe cîteva etape.
Sivori a venit cu această reputație din Argentina, de la clubul River Plata din Buenos Aires, de unde l-a cumpărat clubul torinez Juventus, imediat după Campionatul mondial din Suedia,

plătind pentru el o sumă record în acea vreme. În climatul fotbalului italian însă „latura lui negativă" a luat proporții uluitoare. Toți spun : „Tehnica și șutul fac minuni... cînd știe să rămînă stăpîn pe nervii lui !" Calitățile i-au adus, de pildă, titlul de „Domnul Europa", care vrea să însemne că, la sfîrșitul anului 1961, Sivori a fost desemnat în coloanele unei reviste de specialitate, pe baza părerilor unor gazetari din mai multe țări, drept cel mai bun jucător european al anului. Firește, este un titlu care se adaugă cu cinste marii reputații ce și-a cîștigat-o încă în Argentina.

După ce la 16 ani a debutat la vestita echipă River Plata, care l-a achiziționat din micul orășel San Nicolas — unde Sivori s-a născut și a învățat să joace fotbal — la 21 de ani a format, împreună cu Maschio și Altafini (alți doi argentinieni, azi și ei... italieni), un trio excepțional în echipa națională a Argentinei, supranumit „tripleta morții".

Dintre diferitele păreri despre el, a stăruit în amintirea mea cea exprimată de un specialist belgian, la începutul anului 1961, după ce a asistat la un „derbi" al campionatului italian, Internazionale Milan — Juventus Torino : „Personal, primul om pe care l-aș scoate pe tușă este Sivori, care ar face un triumf la un music-hall, avînd ca unealtă de lucru numai o minge. Cu Sivori, un ritm de atac nu este de loc posibil și acest foarte mare tehnician se situează la antipozii fotbalului actual".

Acest specialist l-a surprins pe Sivori, fără îndoială, într-unul din momentele lui rele, procurate, se pare, frecvent de derbiurile Internazionale — Juventus. De altfel în toamna aceluiași an, după ce Juventus a cîștigat campionatul Italiei, în cea de-a zecea zi a turului ediției următoare (1961/62), Sivori a făcut din nou să se vorbească despre el în termeni de loc elogioși. Era un meci pe care Juventus l-a pierdut cu 2—4, jucînd chiar pe teren propriu, ceea ce nu i se întîmplase de 11 ani în fața acestui adversar. Ca să aflați despre ce este vorba, voi apela la relatarea unui corespondent italian, martor ocular ; iată ce a scris pe marginea acestei partide : «Helenio Herrera (antrenorul lui Internazionale — n.a.) a cîștigat un fel de război rece împotriva Juventusului, pe care-l începuse în preajma anunțării echipei, spunînd că va trebui să renunțe la internaționalii Corso și Bolchi. În momentul intrării pe teren, Internazionale, anunțat cu numeroase rezerve, era în formație completă. Aceasta îi produse lui Sivori o dispoziție proastă, răsfrîntă ulterior asupra întregii echipe... Campionii Italiei... au pierdut în mare parte din vina

celui care, în alte ocazii, i-a făcut să cîştige : Sivori. Bizarul sud-american s-a legat la un moment dat de Helenio Herrera şi în loc să lanseze mingea o trimise împotriva „duşmanului", aşezat pe o bancă la marginea terenului. Acesta fu începutul unui mic război cu pumnii între 65 000 de spectatori, dintre care aproape 20 000 veniseră de la Milano». Corespondentul îşi încheia comunicarea arătînd că dacă Sivori n-ar fi „supraîncălzit" atmosfera, s-ar fi putut menţine rezultatul de 2—2, cît era în momentul cînd a pornit faimoasa lovitură, care, în treacăt fie spus, i-a adus apoi lui Sivori o suspendare pe cîteva etape. Despre Sivori, golgeterul în campionatul Italiei pe anul 1960—1961, nu aflasem însă numai păreri proaste. Italienii l-au transformat într-un fel de idol, situîndu-l, ca valoare, pe acelaşi plan cu brazilianul Pele. Şi, fără îndoială, credeau ferm în declaraţia ce ţinuse s-o facă în preajma plecării în Chile : „Dacă nu marchez acolo 10 goluri, sînt un ingrat faţă de patria mea adoptivă".

Acest „portret" al lui Sivori l-a completat un articol de analiză al unui cunoscut ziarist francez, care sub titlul „Negrul şi Albul", Pele şi Sivori, a făcut o comparaţie între aceşti doi mari jucători ai lumii şi unde, printre altele, a spus despre Sivori : „Îi place să lunece, să se insinueze pînă în inima apărării adverse, s-o scoată din poziţie sau s-o dezorganizeze prin întoarceri iuţi şi neprevăzute, subtilităţi, fantezii, schimburi rapide de pase date dacă nu la milimetru, în orice caz la decimetru. Îndrăzneala, temeritatea, impertinenţa sînt caracteristicile lui Sivori. El caută dificultatea ca să găsească soluţia pentru ea..."

Aşezat în tribunele lui „Estadio Nacional", la meciul Italia — Chile, am întregit portretul lui Sivori cu ceea ce am văzut eu. N-am întîlnit la nici un alt jucător atîta relaxare în conducerea şi lovirea mingii. Pur şi simplu, parcă zboară. Plin de aroganţă, străin... în echipa sa, şi-a făcut datoria în acest meci de aşa manieră, încît cînd a vrut a supus balonul şi acţiunea.

Măsoară cam 1,73 m înălţime, este suplu şi joacă cu jambierele nelegate, rulate peste carîmbul ghetelor. Unii spun că aceasta se datoreşte marii lui adrese, care-l face să nu poarte nici apărători, nici chiar ciorapi, picioarele fiindu-i goale, pînă la glezne. Cîndva, el a mărturisit că şi-a făcut acest obicei, pe care federaţia italiană se pare că i l-a interzis în ultima vreme, pentru că aşa l-a sfătuit un vechi şi şiret internaţional argentinian, dacă vrea să fie mai puţin lovit de adversari. Se pare că şi cei mai

mulţi dintre jucătorii „nărăviţi" în ale loviturilor tot se „sfiesc" să lovească premeditat un picior neprotejat !
Mişcările lui Sivori sînt absolut neforţate, cu o reacţie puternică şi o detentă foarte bună. Tehnic, are execuţii de o rară măiestrie şi aproape numai pe piciorul stîng. Mingea vine la el ca atrasă de un magnet, dar se dezlipeşte, cînd vrea el, uşor. Pune piciorul pe minge exact ca o pisicuţă pe un obiect rotund. O acoperă şi o protejează cu multă fineţe.
Biomecanica acţiunii piciorului la lovirea balonului nu depăşeşte cîţiva centimetri. Lovirea este atît de relaxată, încît ai impresia că mingea este purtată, chiar dacă o trimite la o distanţă de 40—50 m. De asemenea, lovirea cu capul, cînd pasează, este mai mult o conducere a balonului la partener sau o păstrare continuă cînd îl preia.
Pe teren se mişcă în special în poziţie de vîrf, ca inter stînga — aproape centru atacant. Păcat că n-a fost în plenitudinea mijloacelor fizice, pentru că în acest joc mai mult s-a plimbat pe teren. Venea la pas, pleca la pas şi părea să manifeste interes numai cînd mingea se găsea în posesia coechipierilor săi. În această situaţie începea să se plaseze. Anticipa mişcările şi apoi îşi punea partenerii în poziţii excepţionale.
Recunoscut şi criticat ca un mare individualist, în acest meci Sivori a fost „pionul" de bază al jocului colectiv, aş spune „aşa cum scrie la carte". Fugea de poziţiile clare de finalizare scoţînd adversarul o dată cu el. Însă cum primea mingea făcea un „1—2" clasic, un triunghi sau „1—2" în trei. Cîteodată mai oprea balonul, plecînd în alt sens. Circa 70 min a jucat numai şi numai pentru echipă, punînd în situaţii de a marca şi pe unii parteneri pe care faza îi surprindea „dormitînd". În ultimele 15 min de joc a revenit însă la individualism, lua balonul, dribla, fenta adversarii şi se ducea pînă la poarta adversă. În dribling conducea cu jumătate spate întors spre adversar, cu talpa piciorului sau cu ristul exterior, pe spaţii foarte mici. Execuţiile lui erau acum un „balet" fotbalistic sau ceea ce, probabil, voia să exprime specialistul belgian amintit mai sus care a spus : „Sivori ar face triumf la music-hall avînd ca unealtă de lucru numai o minge". În rest însă nu mă pot declara de fel de acord cu aprecierile acestuia, judecînd după ceea ce mi-a fost mie dat să văd la Sivori. Mai mult, înclin acordul meu spre ceea ce un altul din numeroşii lui cronicari a scris : „Sivori e mai puţin nebun decît se crede în general". Tot ceea ce face pe teren are un scop, să nu facă nimic ca ceilalţi. Pentru că din punct de

vedere fotbalistic el mi s-a arătat atît de înzestrat, încît într-adevăr poate să realizeze lucruri care altora le-ar fi imposibile. Măiestria lui Sivori are o temeinică explicație : seriozitatea pregătirii la care se supune. În publicația sovietică „Sportivnîie Igrî", într-un articol „Omar Sivori — inter de superclasă", sub semnătura lui A. Vit, au fost scrise următoarele : „Cu toate curiozitățile, capriciile și indisciplina sa, Sivori are o capacitate de muncă excepțională și se antrenează atît de mult și cu atîta perseverență, încît antrenorul îl dă mereu ca exemplu..."

În ce constă antrenamentul lui o spune același articol : „Sivori efectuează foarte multe exerciții cu coarda de sărit. Începe cu 15—20 sărituri și ajunge pînă la 200—300 într-un tempo alternant. Chiar și exercițiile de suplețe și îndemînare le execută cu coarda în mînă... Iată ciclul săptămînal de antrenament al lui Sivori în perioada competițională. Luni, după meci, are zi de odihnă. Marți începe antrenamentele care se desfășoară cu sarcină crescîndă pînă joi. Ziua de vineri este dedicată pregătirii tactice. Jucătorii, împreună cu antrenorii, studiază și analizează pe o machetă a terenului de fotbal combinațiile și manevrele tactice. Sivori asistă la aceste lecții, dar, după cum recunoaște el însuși, nu-i plac cîtuși de puțin. În schimb nu poate fi sustras de lîngă balon... Zilnic își șlefuiește șutul. Pentru antrenarea preciziei șutului, fotbaliștii de la Juventus folosesc un panou împărțit în 15 pătrate (dimensiunea pătratelor 1 m × 1 m). De la o distanță de 10—18 m, Sivori șutează în aceste pătrate aproape fără greș. El mai folosește și un altfel de procedeu. Așază mingea într-un loc anumit în careul de pedeapsă, se leagă la ochi, se îndepărtează de minge, după care trage la poartă. În acest fel, tinde să obțină automatizarea șutului în direcția porții... Pregătirii fizice, Sivori îi dedică aproximativ 8—10 ore pe săptămînă. El face exerciții la scara fixă, cu haltere, sare peste garduri etc. Printre lucrurile lui de antrenament există și o pereche de ghete îngreunate (în greutate de 3,5—5 kg), pentru dezvoltarea musculaturii picioarelor. Greutatea halterei ce-o ridică nu întrece 1/3 din propria lui greutate. De obicei haltera cîntărește 15—25 kg. Mersul și alergarea (obligatoriu în ghete) intră, de asemenea, în programul de antrenament zilnic al lui Sivori..."

Despre Sivori-omul au scris puțin comentatorii care-l cunosc mai de aproape, pe acest „familist" ce-și adoră căminul și copii, o fiică (Myriam) și un fiu (Nestor). Poate că cu această completare s-ar fi aflat lucruri care l-ar pune într-o altă lumină, mai

favorabilă, decît aceea în care apare numai ca un „copil teribil" al stadioanelor, cu toți cei 26 de ani ce-i avea în Chile. Nu poate fi ruptă de Sivori-omul explicația ce o dă cînd e întrebat de ce nu execută niciodată o lovitură de la 11 metri, el care are un șut cu o precizie atît de ridicată. Explicație reprodusă în articolul sus-amintit : Odată, fiind faultat, a trebuit să execute un penalti. Dar văzînd figura transfigurată a portarului, a expediat mingea într-altă direcție. „Pentru mine, spune el, lovitura de 11 metri este totuna cu împușcarea unui om neînarmat..." Scriind acestea, însă, tot nu pot scăpa de gîndul : Ce va mai comite Sivori-jucătorul într-una din „zilele lui negre" ? Căci aceste „isprăvi" rămîn, totuși, pete de neșters...

La capătul unui drum scurt dar spinos

În seara zilei de 7 iunie, turneul ajunsese la porțile etapei sferturilor de finală, în fața cărora rămăseseră oprite opt echipe : Italia, Spania, Argentina, Uruguay, Columbia, Elveția, Mexic și Bulgaria. În special primele patru descinseseră în Chile cu mari veleități. Totuși, drumul lor în competiție a fost scurt și, mai ales, spinos, făcîndu-le să sîngereze abundent, rănite grav în orgoliul și prestigiul lor.

În competițiile cu caracter eliminatoriu (cum e și campionatul mondial) pentru jucătorii formațiilor eliminate e apăsător de greu momentul cînd își fac valizele să se întoarcă acasă, în timp ce „caruselul" continuă să se învîrtească pentru celelalte formații. Nu-i vorbă goală cînd spui că tristețea le este adînc întipărită pe față și că vorbesc mai mult în șoaptă, mai ales că printre ei se găsesc adulații stadioanelor, glorii naționale și internaționale, jucători pentru care cerneala a curs (și va mai curge) în valuri. Nici în Chile n-a fost altfel. Fotografii n-au scăpat prilejul să imortalizeze cîteva din aceste scene la locurile de cantonament, în holurile de hoteluri, pe străzi, la aeroporturi. Poate cîndva și un penel inspirat va zugrăvi o scenă similară care, sînt convins, va stîrni interes prin intensa trăire interioară ce-o poate exprima „modelul", cînd își ia adio de la competiția în care păsise cu atîta încredere și speranțe. Mai ales că nu toate aceste înfrîngeri, discutînd în general, sînt drepte. Așa cum n-a fost în Chile.

Toate cele opt echipe eliminate la acest stadiu al competiției n-aveau drept de apel. Le întrecuseră adversari mai buni, mai bine pregătiți, mai completi. Nici un comentator obiectiv n-a putut spune atunci cam așa : S-ar fi cuvenit ca în grupa cutare să fi rămas echipa cutare, pe care un concurs nefericit de împrejurări a nedreptățit-o. Chiar dacă în ultima etapă a grupelor de calificare rezultatele și desfășurarea unora dintre jocuri au dat loc la comentarii ce aduceau în discuție faptul că unele echipe n-au apăsat pînă la fund pe „pedală", aceasta în nici un caz n-a afectat poziția în clasament a vreuneia dintre formațiile eliminate.

Anglia, de pildă, a jucat „cu rezervă" jocul cu Bulgaria, urmărind și obținînd în acest joc numai un rezultat de egalitate. Aceasta pentru că punctul cîștigat o dată cu scorul alb (0—0) îi era suficient să obțină locul doi în grupa a IV-a, la egalitate de puncte cu Argentina, dar cu un golaveraj mai bun. În momentul acela, valoarea echipei engleze îi dădea dreptul să obțină o victorie asupra Bulgariei — care a făcut o figură neașteptat de ștearsă la acest turneu final. Chiar cîștigînd acest joc, englezii n-ar fi putut ocupa decît tot locul doi în grupă, deci nu și-ar fi schimbat nici măcar adversarul din turul următor, al sferturilor de finală. Astfel, ei au preferat să nu insiste și să-și păstreze cît mai multe forțe pentru partida cu Brazilia.

Pe argentinieni n-a avut de ce să-i deranjeze „economia" cu care a jucat echipa engleză contra bulgarilor, cu atît mai mult cu cît în ajun (în prima jumătate a aceleiași etape de grupă) nici reprezentativa Ungariei nu s-a omorît cu firea jucînd cu ei, în virtutea acelorași calcule ca și englezii. Or, dacă formația Ungariei ar fi apăsat și ea pe „pedală" în acest joc, e foarte greu de presupus că scorul ar fi rămas 0—0.

În grupa a II-a, italienii au făcut obiecții, mai mult sau mai puțin voalate, cu privire la desfășurarea partidei R.F. Germană — Chile, de care ne-am ocupat într-un capitol precedent. E un „incident" care ar putea fi luat în discuție pentru marea „serenitate" în care s-a jucat acest meci soldat cu eșecul echipei Chile. Dar, admițînd „teza" că rezultatul acestei partide a fost trucat în urma unei înțelegeri intervenite între cele două părți, ar trebui acceptat în presupunerile împinse mai departe — că într-o dispută corectă Chile ar fi putut înfrînge la scor echipa germană. Pentru că numai astfel, la egalitate de puncte cu R.F.G., Italia ar fi beneficiat de avantajul golaverajului și s-ar fi calificat. Înaintea jocului cu R.F. Germană, Chile avea însă cali-

ficarea asigurată pentru sferturile de finală, unde știa că o așteaptă un joc greu cu U.R.S.S., sau cu învingătoarea din partida Brazilia — Spania. În cazul cel mai bun deci, preocupați să-și menajeze forțele, chilienii ar fi putut insista poate pentru un rezultat de egalitate... și nimic mai mult. Or, și în această situație tot formația R.F. Germană s-ar fi calificat mai departe, ocupînd locul doi (în loc de I) în grupa de calificare.
În celelalte două grupe, asemenea discuții nu puteau avea loc, pentru că între Columbia și Iugoslavia (grupa I) locul doi în clasament s-a decis în jocul direct dintre ele, tot așa cum Spania (în grupa a III-a) și-a jucat singură șansele în fața Braziliei.
Deci condițiile au fost de așa natură, încît la povara eliminării din competiție nu s-a adăugat și amărăciunea produsă de nedreptatea unei înfrîngeri. Că învinșii au păstrat totuși amărăciunea înfrîngerilor și, unii, a viselor vremelnic spulberate, nu are legătură strictă cu Campionatul mondial din Chile.

Pe urmele care duc la un titlu mondial

Etapa sferturilor de finală a fost, poate, cea mai agitată din întreg turneul final al acestui campionat. Era prima fază cu eliminare directă (sistem cupă) în disputa dintre cele opt echipe rămase în cursa pentru titlu și din care jumătate aveau să guste acum din cupa învinșilor.
În seara de 10 iunie, după ce rezultatele de pe cele patru „cîmpuri de luptă" ale etapei sferturilor de finală au fost cunoscute, un singur favorit (Brazilia) mai figura printre „supraviețuitori". La Arica se produsese marea surpriză : Chile a eliminat echipa Uniunii Sovietice !
În această etapă, „itinerarul" meu mă adusese, din nou, la Viña del Mar, unde partida Brazilia — Anglia anunța o întîlnire cu șanse pentru fiecare dintre aceste formații. Campionii mondiali nu făcuseră nici un joc excepțional în cele trei dispute avute cu echipele Mexicului, Cehoslovaciei și Spaniei. Echipa trecuse, în fiecare din aceste întîlniri, prin destule momente grele, ceea ce i-a determinat pe unii să privească cu rezerve mari șansele ei viitoare, începînd chiar cu disputa cu reprezentativa Angliei. Pe aceasta din urmă o ridicase mult în aprecierile comentatorilor maniera cu adevărat impresionantă în care tranșase, în fa-

voarea ei, întîlnirea cu Argentina. Se estompase astfel, în mare parte, eşecul (1—2) din partida de debut, cu Ungaria, în timp ce pe jocul cu Bulgaria, în grupa de calificare, nu se punea temei, cunoscută fiind „rezerva" cu care jucase formaţia engleză, menajîndu-se tocmai pentru partida cu Brazilia. De aceea nu puţine voci afirmau că Anglia va pune capăt carierei Braziliei la Campionatul mondial din Chile.

În tabăra brazilienilor mai persista îndoiala produsă de indisponibilitatea lui Pele, deşi înlocuitorul acestuia, Amarildo, se achitase cu strălucire de sarcinile ce-i reveniseră în partida cu Spania. Apropiaţii acestei echipe discutau nu numai lipsa lui Pele din formaţie, ci întreaga alcătuire a echipei, pentru că, trebuie ştiut, menţinerea „vechii gărzi", de la Stockholm, la Campionatul mondial din Chile, nu întrunise adeziunile tuturor specialiştilor şi ziariştilor brazilieni, care opiniaseră, încă înainte de plecarea în Chile, pentru înlocuirea lui Didi, Nilton Santos, Zagalo, Djalma Santos etc., considerîndu-i „bătrîni şi uzaţi". Sub semnul acestui duel surd, căci şi „vechea gardă" avea marii ei susţinători, s-a desfăşurat în Chile toată activitatea echipei Braziliei. Pentru apropiaţii ei n-a fost de fel un secret că permanent o serie de gazetari, adepţi exclusivi ai „noului val", alcătuit din tinerii din lotul brazilian în Chile, aveau pregătit rechizitoriul antrenorului Aimore Moreira pentru greşita lui orientare în formarea echipei. Dar pînă la sfîrşit ei n-au putut să traducă în fapt „executarea" lui Moreira şi n-au pregetat să se alăture entuziasmului general ce l-a produs în Brazilia victoria finală, pe care au prezentat-o de parcă ar fi confirmat chiar propriile lor previziuni.

În tribunele de la Viña del Mar era de astă dată cu mult mai multă lume ca de obicei şi chiar galeria braziliană crescuse ca număr, prin noii veniţi special pentru acest joc. Arbitrul partidei era francezul Pierre Schwinte, pe care-l ajutau la tuşe Gerard Dienst (Elveţia) şi Sergio Bustamente (Chile).

Cînd echipele s-au aliniat pe teren aveau următoarea alcătuire :

BRAZILIA : Gilmar — Djalma Santos, Mauro, Zozimo, Nilton Santos — Zito, Didi, Zagalo — Garrincha, Vava, Amarildo.

ANGLIA : Springett — Armfield, Norman, Moore, Wilson — Flowers, Haynes — Douglas, Greaves, Hitchens, Charlton.

Formația Braziliei era aceeași ca în partida cu Spania, în timp ce în echipa Angliei în centrul liniei de atac revenise Hitchens, lucru cerut, se spune, de Greaves, care pretindea că se înțelege mai bine cu el decît cu Peacock (folosit în partidele cu Argentina și Bulgaria). Dacă m-am referit și de astă dată la alcătuirea celor două echipe, am făcut-o mai mult pentru a sublinia că Brazilia și Anglia au fost singurele care au întrebuințat, în tot timpul turneului din Chile, numai cîte 12 jucători (Brazilia în șase partide, iar Anglia în patru), ca o mărturie a principiului stabilității unei formații chemate să joace într-o competiție de mai lungă durată și care pretinde o alegere temeinică și o pregătire corespunzătoare (rezistență la eforturi repetate la scurte intervale) pentru titularii desemnați. Acest lucru nu se putea spune, de pildă, despre Spania și Italia, care folosiseră cîte 20 de jucători în trei jocuri. Și pentru că sîntem la acest capitol, iată numărul jucătorilor utilizați de echipele participante, iar în paranteze numărul jocurilor disputate : Mexic (3) 13, R.F. Germană (4) 14, Elveția (3) 14 și Uruguay (3) 14, U.R.S.S. (4) 15, Ungaria (4) 15, Columbia (3) și Cehoslovacia (6) 15, Chile (6) 15 și Bulgaria (3) 16, Iugoslavia (6) 17, Argentina (3) 19. La unele din aceste echipe schimbările în formație au fost provocate de accidentări grave suferite de unii jucători : Dubinski (U.R.S.S.), Zuluaga (Columbia), Eschmann (Elveția), Oscar Rossi (Argentina), Fouilloux (Chile) etc. La altele, în schimb, ele s-au datorat căutării unei „formule" mai fericite sau numai a unui titular (vezi postul de extrem dreapta în echipa Iugoslaviei), lucruri ce ar fi trebuit soluționate definitiv înainte de începerea campionatului. Este confirmat faptul că utilitatea, oportunitatea și eficacitatea soluțiilor din ceasul al 12-lea mai curînd încurcă și creează o stare de nervozitate specifică printre jucătorii vizați, care știu că „schimbarea" îi pîndește la tot pasul ; aceasta le micșorează potențialul. Dar să revenim la meci.

Primele schimburi de balon i-au arătat pe englezi foarte combinativi și puși pe fapte mari. Acțiunile lor erau totuși puțin mai lente, datorită deselor opriri pentru schimbarea jocului de pe o parte pe alta. Brazilienii au răspuns prin acțiuni bine organizate, cu un marcaj strict, afară de cei doi stoperi și, oarecum, mijlocașii. În minutul 4, la o ciocnire cu Moore, Didi a trebuit să părăsească terenul pentru trei minute.

Lipsa lui din joc a fost acoperită de coechipieri, așa că englezii nu au obținut nici un avantaj de pe urma scurtei lor superiorități numerice. Faze mai periculoase la poartă reușeau brazi-

lienii, care și-au impus jocul lor „dantelat" și cu șuturi prin surprindere. În minutul 13, ei au fost pe punctul să înscrie, printr-un șut al lui Garrincha, care l-a „bătut" pe portarul Springett. În ultima clipă, însă, fundașul Armfield a reușit să degajeze de pe linia porții. Englezii au răspus cu două cornere, ambele executate de Douglas, însă nefructificate.
În minutul 20, un nou accident în echipa Braziliei, tot temporar. De astă dată era vorba de Amarildo, care avea să stea pe tușă, pentru îngrijiri, două minute. Cînd și-a reluat locul în echipă, atacurile brazilienilor au devenit mai insistente, îndeosebi pe partea lui Garrincha, care a executat și el două cornere consecutive. Mai periculos s-a dovedit a fi, cinci minute mai tîrziu (minutul 29), un șut cu boltă al lui Didi. Portarul Springett, dezechilibrat, abia a avut timp să intervină, cu o mînă, ca să-și salveze poarta și echipa.
Era limpede însă că golul brazilian plutea în aer, și într-adevăr avea să se producă după numai două minute. Fundașul Armfield a fost obligat să acorde corner la o acțiune întreprinsă în viteză de Zagalo. Lovitura, executată tot de extrema stîngă braziliană, a adus mingea în careul englez, unde se aflau șapte jucători britanici și trei brazilieni. Garrincha, pe poziția de centru atacant, cu mijlocașul Moore lîngă el, s-a înălțat mai sus decît toți și a marcat direct, lovind mingea cu capul.
În clipa aceea, numeroșii suporteri ai echipei braziliene au dat mai puternic glas tam-tam-urilor, ovațiilor și aclamațiilor, care aveau să însoțească pînă la sfîrșitul jocului toate acțiunile braziliene. În tribune, unde se grupaseră, bucuria lor era fără limită, și din dansurile executate, „samba" ocupa locul de onoare. Încurajați de gol, brazilienii au devenit mai insistenți pe poartă, mai periculoși. După cinci minute de la înscrierea golului, ei au fost din nou pe punctul de a înscrie. O minge bine trimisă de Didi, care jucînd mult retras era inadmisibil neglijat de englezi și-și putea face jocul în voie, plus o greșeală gravă a mijlocașului Flowers, l-a pus pe Amarildo în situația de a înainta singur spre poarta adversă. Springett i-a ieșit în cale și s-a opus, cu un picior, șutului pe care-l expediase Amarildo. Balonul a ajuns la Garrincha și acesta a tras din nou, cu sete, dar... mingea a trecut peste bară.
Englezii erau însă departe de a se considera învinși și nu păreau de loc dezorientați. Combinau mult, nu se aruncau dezordonat în luptă, și au reușit să se apropie în cîteva rînduri de poarta lui Gilmar. La una din aceste acțiuni, Nilton Santos a comis un

fault asupra lui Douglas. Lovitura de pedeapsă a fost executată de Haynes în „grămadă", de unde a țîșnit Greaves și a șutat cu capul, trimițînd mingea în bara transversală. Balonul a fost reluat de Hitchens, care urmărise faza, în timp ce brazilienii rămăseseră pe loc, și astfel englezii au egalat în minutul 38. Reacția brazilienilor a urmat prompt și presiunea exercitată a fost dintre cele mai puternice. Garrincha a executat cîteva curse care, pur și simplu, l-au făcut pe fundașul Wilson să-și piardă și capul, nu numai picioarele. În ajutorul lui a venit și extrema stîngă Charlton, în timp ce Haynes se „lipea" și el acum de Didi, pentru a-i îngrădi libertatea de acțiune. Activitatea ce trebuia s-o depună apărarea engleză era de-a dreptul impresionantă. Așa au ajuns echipele la pauză, fără ca scorul să mai fie modificat. Repriza i-a arătat însă pe englezi sub nivelul partidei făcute împotriva Argentinei, iar pe brazilieni cu mult superiori jocului din întîlnirea cu Spania.

În repriza a doua, brazilienii au avut lovitura de începere și-au pornit acțiunile stimulați de zgomotoasa lor „galerie". În minutul 48, mingea a poposit din nou în poarta lui Springett, autorul „reușitei" fiind centrul atacant Vava. Așa cel puțin dictase arbitrul partidei. Dar golul nu era valabil, pentru că Vava introdusese mingea în plasă cu mîna. De pe tușă, semnalizarea i-a arătat arbitrului Schwinte că ceva nu era în regulă. Aflînd despre ce este vorba, el a anulat golul acordat, recunoscînd, totodată, și greșeala ce-o comisese. Vava avea însă să marcheze, numai după cinci minute, încă un gol, de astă dată valabil. Moore a comis un henț la vreo 25 m de poartă. Garrincha s-a pregătit să execute lovitura. El s-a dus spre balon, dar a revenit pentru a repeta figura, în timp ce Didi stătea la vreo doi metri de minge. Garrincha s-a apropiat scurt și a tras puternic, pe lîngă zidul format de apărătorii englezi. Portarul Springett a intervenit, dar nu a putut reține mingea din pricina violenței șutului, iar Vava, care urmărise (ca și Amarildo), a marcat cu capul, în timp ce apărătorii englezi rămăseseră ca împietriți.

O dată cu înscrierea acestui gol dominarea braziliană s-a accentuat. Se vedea că jucătorii brazilieni dispuneau de o rară rezistență în regim de viteză repetată. Se demarcau continuu, veneau să preia mingea, se reintorceau, executau schimburi de locuri. Pe scurt, cei trei înaintași (Garrincha — Vava — Amarildo) circulau amețindu-i pe apărătorii englezi, sufocîndu-i, răsfirîndu-i. Englezii se resimțeau și de pe urma tempoului în care au trebuit să joace prima repriză și care nu le era propriu.

Golul al treilea, și ultimul, al brazilienilor și-a făcut astfel repede loc și, ca și la celelalte două, figura nr. 1 a fost tot Garrincha. În minutul 59, Didi a combinat cu Amarildo la mijlocul terenului, după care a fost deschis Garrincha, ajuns pe extrema stîngă. În stilul lui caracteristic, Garrincha a pătruns la marginea careului de 16 m, de unde a șutat în colțul opus lui Springett, surprinzîndu-l. Astfel s-a marcat singurul gol al partidei, care n-a fost înscris în urma unei lovituri de la punct fix (din golurile de pînă atunci unul a fost înscris după un corner și al doilea după fault).

Practic, în acest moment jocul era ca și încheiat, pentru că englezii nu mai vedeau nici o șansă de a recupera și abia mai puteau rezista „dansului" adversarului. În minutul 67, Garrincha, de departe cel mai bun om de pe teren, a avut o nouă ocazie de gol, dar o intervenție inspirată a lui Springett a deviat balonul în corner.

Pe teren au apărut acum „înfloriturî" braziliene și apoi jocul lor economicos cu întîrzieri prin ținerea balonului minute în șir (pase între fundași, cu portarul, întoarceri de la poarta adversă etc.), pînă la fluierul final, care a consfințit calificarea lor în semifinale.

Am subliniat jocul echipei Angliei din partida cu Argentina, de care m-am ocupat într-un capitol precedent. De astă dată, englezii n-au mai reușit să joace la același nivel, pentru că adversarul, de o cu totul altă valoare, le-a măcinat treptat potențialul de luptă. S-a văzut clar cum rezistența „subțiată" a englezilor a făcut să le scadă atenția. Acum erau preocupați numai de balon și de poartă, ceea ce îi făcea să piardă contactul cu restul. Nu anticipau, de pildă, acțiunea și în felul acesta de fiecare dată trebuiau să primească balonul cu spatele, de unde necesitatea ca mai întîi să se întoarcă pentru a reîncepe acțiunea. Conduși ca scor și joc, ei nu mai urmăreau demarcările colective, ci aruncau pase lungi, în special centrului atacant Hitchens, care, cu toată străduința și calitățile lui, n-a reușit să pătrundă singur niciodată. În plus, englezii s-au retras de lîngă atacanții brazilieni pînă la propria lor poartă, pentru ca aici să-i urmărească „om la om", ceea ce i-a făcut de multe ori să ajungă în zone opuse lor.

„Prospețimea" echipei, arătată în meciul cu Argentina, către sfîrșitul partidei cu Brazilia era inexistentă; se mișcau încet, reacționau tîrziu, manevrau balonul greoi. Și au mai arătat englezii în această partidă că n-au suficientă suplețe pentru jocul

plin de fantezie al adversarului, că nu sînt destul de organizați să răspundă în teren la manevrele tactice întreprinse.
Pe brazilieni i-am văzut în această întîlnire mult schimbați în bine. Ei au manifestat o netă superioritate în jocul colectiv. Didi și Amarildo au jucat accidentați aproape tot meciul, însă aceasta n-a împiedicat echipa să realizeze un tempo susținut, care deși nu apărea pregnant, se „simțea" însă în slaba opoziție a adversarului pe parcurs. Ar putea fi numit un „ritm mut", obținut de brazilieni prin ușurința cu care pasau, prin alegerea locului de continuare a acțiunii, prin ritmicitatea fazelor și, mai ales, prin numeroasele starturi explozive. Rezistența ce le era proprie a fost evidențiată de jocul înaintașilor (Garrincha-Vava-Amarildo), care s-au mișcat tot timpul și în toate direcțiile, ducînd după ei adversarii, pătrunzînd, luînd jocul pe cont propriu, urmărind acțiunile etc.
Folosirea mijlocului terenului nu mai constituia o problemă pentru ei, căci datorită așezării 4 — 3 — 3 se găseau permanent în mijloc. Dacă nu reușeau să aibă balonul, se retrăgeau întîrziind acțiunea adversarului. În același timp, fundașii deveneau jucători ofensivi, trăgînd la poartă din acțiuni concepute de ei. Ca o concluzie, jocul brazilian mi-a apărut din nou cu un conținut colectiv de mare anvergură, bazat pe rezistență în regim de viteză, cu circulație și acțiuni variate, stăpînire de sine și impunerea planului propriu : apărare în patru, linie de mijloc în trei cu susținerea alternativă a atacului cu încă 1—2 jucători și mișcarea continuă a atacanților, dinafară înăuntru și invers — pentru a-și crea spații libere de acțiune. Acțiunile pe cont propriu existau numai la finalizare și aceasta în prima fază de luptă cu adversarul, pentru a-l depăși sau a-l scoate din dispozitiv. Apoi, dacă era cazul, partenerul era pus în poziție de șut, iar cel ce-i trecea mingea se demarca.
Tehnica de joc s-a dovedit la un nivel foarte ridicat și a apărut ca o surpriză prin execuțiile cu „șiretul vîrf-exterior" care-i pasiona, prin „virajele" ce le face balonul în traiectoria imprimată. Nu trebuie crezut că brazilienii nu greșeau. Uneori, la finalizare, i-am văzut trăgînd... în înaltul cerului. Însă adunînd toate șuturile trase se obține o medie pozitivă cu mult peste a celorlalte echipe.
Brazilienii au demonstrat și multă forță de joc, deși nu păreau oameni solizi. Cînd voiau, evitau contactul cu adversarul, cînd nu... ieșeau învingători tot ei, chiar dacă păreau mai firavi. În

fapt, au fost destul de tenace cînd era vorba de dat replică torței.
Marcînd un progres față de precedenta întîlnire în care i-am văzut evoluînd, brazilienii nu s-au oprit aici. În finală ei au urcat încă o treaptă pe scara măiestriei.

Garrincha alias Manoel Francisco dos Santos și... ceilalți

Partida Brazilia — Anglia, în care s-au înfruntat atîtea „vedete" de prima mînă ale fotbalului mondial, a fost dominată de la un capăt la altul de isprăvile brazilianului Garrincha, ce s-a dovedit de-a dreptul irezistibil.
Manoel Francisco dos Santos, pe adevăratul lui nume, căci Garrincha este numai o poreclă — numele unei păsărele tropicale pe care jucătorul brazilian o vînează adesea — a fost „mare" și la Campionatul mondial din Suedia. Cei care l-au văzut jucînd atunci i-au făcut felurite portrete. Mai sugestiv mi s-a părut cel schițat de un gazetar francez, care a scris : *„Pe Garrincha nimeni nu l-a putut opri în Suedia, nimeni n-a putut găsi parada tehnică la un dribling de debordare care n-are egal în lume. Toată forța lui Garrincha rezidă în demarajul lui instantaneu, fulgerător, pe partea dreaptă, dar e conținută în realitate în piciorul lui stîng de sprijin, care este diform, răsucit și-i permite să obțină, fără nici o pregătire, un echilibru totdeauna perfect."*
Da, acesta este adevărul, plin de senzațional : cel mai mare jucător al lumii — cum avea să se dovedească Garrincha la Campionatul mondial din Chile — are un picior diform, răsucit, care-l obligă ca în viața de toate zilele, în oraș, să poarte o talpă ortopedică menită să compenseze o deficiență osoasă. Pentru că, vedeți, „ursitoarele" n-au fost toate darnice cu el cînd s-a născut. Era la 28 octombrie 1933, la Pau Grande, un orășel, mai curînd un sat, la 80 de kilometri de Rio, cînd a venit pe lume. Bucuria familiei a fost mare atunci, dar curînd s-a transformat în disperare, cînd s-a putut observa că picioarele nu-i erau prinse normal de corp, ci întoarse spre exterior ca ale personajului cinematografic Charlot, ale minunatului Charlie Chaplin. Ce o să ajungă un asemenea copil, mai ales într-o fa-

milie nevoiașă? „Asemănarea" cu Charlot în nici un caz nu-i putea asigura reușita în viață!
Întrebarea l-a pus pe gînduri și pe un tînăr chirurg, care s-a hotărît să încerce ceva pentru ca viața lui Manoel Francisco dos Santos să ajungă mai puțin nefericită decît i-o aranjase una dintre „ursitoarele" lui rele. Soluția ce i s-a părut ca singura eficace era o operație prin care să încerce corectarea anomaliei și aceasta încă de mic copil.
Bisturiul și mîinile iscusitului chirurg au realizat „minunea" de-a face normal unul dintre picioare. Celălalt... a rămas, pentru totdeauna, răsucit spre exterior. Așa, copilul putea, totuși, să meargă; mai greu la început, aplecîndu-se într-o parte pentru a-și păstra echilibrul, dar apoi, treptat-treptat, pășind mereu mai drept. O vindecare completă însă nu se putea realiza niciodată. Această infirmitate n-a alterat de fel magica atracție ce-o exercita „balonul rotund" asupra copilului, care, foarte curios, dovedea o mare ușurință în a se descurca din învălmășelile obișnuite în jocurile cu mingea. Și, cu celebritatea ce i-a adus-o „maidanul", Manoel ajunge, cînd nu împlinise încă nici 10 ani, la Sport Club din Pau Grande.
În ziua cînd în „controalele" acestui club s-a făcut înscrierea lui Manoel Francisco dos Santos, nimeni n-a gîndit că aceasta echivala cu actul de naștere al celui care avea să fie consacrat cîndva primul jucător din lume. Era atunci o simplă și naturală înregistrare, așa cum este făcută la zeci și zeci de mii de cluburi, mici sau mari, din lumea întreagă, cînd un copil pășește pentru prima oară în sport sub culorile unei echipe. Pentru copil, și deci și pentru Manoel, momentul este unic și solemn, căci el înseamnă prima materializare a viselor de fotbalist, ce se dovedesc a fi cu adevărat tulburătoare și pline de miraj.
Măiestria de joc — și mai ales în dribling — a lui Manoel a crescut vertiginos an de an. Și, totuși, ea n-a putut să străbată singură cei cîțiva zeci de kilometri ce separă Pau Grande de marele oraș în vecinătatea căruia se află situat. A trebuit mai întîi ca conducătorii lui „Botafogo F.C.", din cartierul cu același nume din Rio de Janeiro, să plece urechea la insistențele unui simpatizant al clubului ca să-l aducă pentru „probă" pe Manoel — zugrăvit în culori atît de vii de către protectorul lui. Au mărturisit-o și ei apoi, mai mult sau mai puțin amuzați de aceasta, că au acceptat vizionarea numai să pună capăt potopului de argumente ce se revărsau asupra lor.

l-a fost dat însă celui care avea să devină marele Garrincha să nu se piardă, cum se pierd atîtea alte talente, din cauza unor conducători de club. Ei de la „Botafogo F.C.", ca atîţea alţii din lumea întreagă, nu cunosc şi nu caută marile talente din imediata lor apropiere numai fiindcă nu-şi fac o preocupare din aceasta.

Cu Garrincha s-a întîmplat ca în proverbul cu Mahomed şi muntele : dacă conducătorii lui „Botafogo" n-au ajuns ei la Manoel, a ajuns acesta la ei. Întîlnirea a decurs foarte simplu. Manoel a fost introdus să joace în echipa de rezervă a clubului, care susţinea o partidă de antrenament cu echipa întîi. Adversarul direct era fundaşul Nilton Santos, care pe vremea aceea, era în 1953, îşi avea deja bine stabilită reputaţia. Manoel nu l-a privit şi nu l-a tratat altfel decît ca pe cei cu care juca în mod obişnuit sub culorile lui Sport Club din Pau Grande. Curînd s-a văzut că Nilton Santos nu putea rezista driblingului necunoscutului lui adversar, care-şi confirmă superioritatea înscriind trei goluri. Toate acestea s-au întîmplat în prima repriză a partidei de antrenament, pentru că în repriza secundă Manoel a revenit din cabină de astă dată în rîndurile echipei I, unde a fost consacrat apoi titular.

De aici încolo, în calea cuceririi măiestriei fotbalistice şi a unei reputaţii universale nu au mai stat prea multe piedici. Celebritatea i-a adus lui Garrincha şi o serie întreagă de studii asupra jocului lui, menite să stabilească în ce constă marea lui virtuozitate de a se debarasa de adversari, chiar cînd aceştia îl „înghesuie" cîte 2—3, pe o mică porţiune de teren.

Aşa s-a stabilit că faimoasele lui deborări, uluitorul lui dribling au la bază tocmai piciorul rămas diform, căruia îi datorează poziţia lui naturală uşor aplecată şi care-l situează într-un dezechilibru aparent. Surprinzîndu-l în această poziţie, adversarul are impresia că în partea aceea intenţionează Garrincha să-şi continue acţiunea. Din acest prim contact strict vizual, adversarul ajunge în contratimp cu mişcările viitoare ale lui Garrincha, pentru că se dezechilibrează tocmai în momentul în care Garrincha tinde să dea corpului lui o poziţie normală. Toate durează doar cîteva fracţiuni de secundă şi nu scapă atenţiei sporite a celui ce-l atacă şi care, firește, se grăbeşte cît de repede îi este posibil să repare greşeala comisă. Însă este prea tîrziu, pentru că Garrincha nu se mai află în faţa lui, ci undeva departe, purtat de marea lui viteză.

Aceleași studii atente, la baza cărora au stat sute și sute de kinograme, au mai indicat că Garrincha își depășește adversarul invariabil pe partea dreaptă, lucru explicabil, deoarece piciorul lui de sprijin este cel stîng, răsucit spre exterior. O dată stabilit acest fapt, unii au crezut că s-a găsit și mijlocul neutralizării lui. Numai că toate măsurile luate în această direcție, printre care dublarea și triplarea numărului celor ce-l păzesc, nu s-au dovedit eficiente. În meciul cu Anglia, de pildă, în fața lui Garrincha nu s-au găsit numai fundașul Wilson și mijlocașul Flowers, ci și extrema stîngă Charlton, care avea misiunea de prim ecran. Valoarea adversarilor și măsurile luate n-au putut, totuși, împiedica „recitalul Garrincha".

Spunea Garrincha într-un interviu acordat : *„Cei care reușesc cel mai bine contra mea sînt cei ce-mi cunosc mai bine jocul și care știu că trebuie să mă strîngă foarte de aproape pentru a mă împiedica să am balonul. Fundașii brazilieni, ca Altair și Jordan, se lipesc de mine și fac tot ceea ce se poate ca să nu reușesc să domin balonul".*

A rămas, totuși, acest jucător numai la invariabila depășire pe partea dreaptă ? Jocul ce l-a făcut în Chile îmi oferă posibilitatea să afirm că „arsenalul" lui este cu mult mai variat și că „paza" sub care se încearcă a fi pus, pentru a i se interzice să-și ia obișnuitul lui „zbor" pe dreapta, s-a întors chiar impotriva celor ce-au practicat-o. Pentru că Garrincha, ca să scape uneori de „umbrele" lui, se abate spre centru, unde șutul puternic cu capul și ambele picioare îl fac deosebit de periculos.

Reamintiți-vă cum a înscris primul gol în partida împotriva Angliei și adăugați la aceasta relatările privind cele două goluri marcate de Garrincha în partida Brazilia—Chile (4—2) din semifinalele competiției.

În această întîlnire, scorul l-a deschis Garrincha, în minutul 9. Brazilienii au avut de executat o lovitură liberă de pe partea stîngă a terenului. Lovitura executată de Zagalo a adus balonul spre centrul terenului, unde Amarildo a încercat fără succes, cu tot saltul acrobatic ce-l făcuse, să intre în posesia lui. I-a reușit, în schimb, lui Vava, care, într-o fulgerătoare cuprindere și înțelegere a situației, a împins balonul înapoi, către Garrincha, aflat în poziție de inter dreapta. De la 20 m de poarta chiliană, Garrincha a șutat puternic, violent, cu piciorul stîng, în colțul de sus din stînga porții lui Escutti.

După alte vreo 25 min de joc Garrincha a recidivat. De astă dată faza s-a petrecut la un corner pe care l-a executat Zagalo,

de pe partea stîngă. Balonul a fost trimis puțin înapoi ; Garrincha a apărut la înălțimea primei bare a porții lui Escutti și a marcat, deviind puternic balonul printr-o lovitură cu capul.
Într-o amplă cronică a acestui joc, intitulată *„Un succes semnat Garrincha"*, doi gazetari francezi au notat : *„Tehnica lui Garrincha a fost ea singură un spectacol ; îndeosebi driblingul lui cu deplasări pe dreapta, fentele și trecerile de picior deasupra balonului, așteptările în fața apărătorilor adverși paralizați și, de asemenea, jocul cu capul și lovitura cu piciorul care i-au permis să marcheze un gol cu un șut al piciorului stîng, declanșat fără elan, grație unei „perieri" a balonului și a unei loviri neașteptate"*.
Activitatea prolifică și eficace a lui Garrincha în timpul unui meci nu înlătură anecdotele care circulă în jurul așa-zisului lui joc unilateral, cu deplasări spre dreapta. Vom aminti una. Se spune că antrenorul brazilian Zézé Moreira a vrut, odată, să îmbogățească „bagajul" procedeelor tehnice ale lui Garrincha, pentru a adăuga „arme" noi la redutabilul lui dribling, ca și pentru a-i limita, oarecum, tendința spre jocul individualist. De aceea, la un antrenament, l-a chemat pe Garrincha și i-a explicat că ar vrea ca în jocul lui să adauge o mișcare relativ simplă. El, Zézé, se va așeza pe un scaun în mijlocul terenului, închipuind adversarul, iar Garrincha va trebui ca aflîndu-se în fața lui și primind balonul, să-l transmită imediat unui partener de joc aflat dincolo de scaun.
Garrincha a ascultat totul cu atenția cea mai desăvîrșită ; apoi s-a trecut la partea practică. În clipa în care mingea a ajuns la Garrincha, el a controlat-o și a pornit cu ea spre scaun, pe care ... îl driblă și apoi efectuă „deschiderea" ce-i fusese cerută. Imaginați-vă stupoarea antrenorului Moreira și a celorlalți prezenți și părtași la repetiție. Urmarea a fost că... Garrincha și-a văzut mai departe de driblingul lui, fără să mai fie deranjat de cineva.
Dacă anecdotele își au farmecul și doza lor (mai mare sau mai mică) de adevăr, tot atît de cert e că jocul lui Garrincha poartă amprenta șlefuirii și îmbogățirii cu procedee tehnice și tactice realizate prin preocuparea lui pentru perfecționare. E de crezut, ceea ce spune și el, că driblingul i-a rămas instinctiv, ca în adolescență. Dar șuturile lui „periate" cu interiorul, eficacitatea în jocul cu capul, „alunecările" spre centru, replierile, sensul jocului lui colectiv etc., toate acestea, și multe altele, sînt „lucrate"

și Garrincha le-a adăugat cu strădania lui neprecupețită, cu conștiinciozitate și modestie.
În orășelul lui, unde toți lucrătorii fabricii de cărămizi îi sînt prieteni cu care sărbătorește fiecare nouă victorie, Garrincha joacă, în timpul săptămînii, în partide amicale, exclusiv pentru plăcerea lor. Marea lui dragoste sînt însă copiii. El însuși este tată a șase fete. Îl poți vedea, în clipele de răgaz, în mijlocul copiilor din Pau Grande, ascultîndu-i și povestindu-le, sau, pur și simplu, căutîndu-le numai vecinătatea, care-l desfată.
Pau Grande, orășelul lui natal, care după desfășurarea campionatului mondial s-a spus că a primit numele de Garrincha, pentru cinstirea celui mai bun fiu al său, este și marele lui refugiu, cînd are sentimentul sau impresia că fotbalul îi cere prea mult. Se povestește că atunci cînd mai rămăseseră puține zile pînă la plecarea la campionatul mondial, Garrincha a părăsit cantonamentul, să se întoarcă la Pau Grande, spunînd : *„Nu vreau să mă duc în Chile"*. Dar repede și-a dat seama că de fapt dezertase de la datorie, așa că și-a reluat, modest, locul care avea să-l ducă la completa lui consacrare.
La terminarea turneului final, cupa destinată să răsplătească pe cel mai bun jucător al competiției a fost decernată chilianului Toro, incontestabil un jucător dintre cei mai valoroși. Dar peste aceasta, jucătorul nr. 1 al lumii a fost decretat Manoel Francisco dos Santos, pe care personal îl socotesc „tehnicianul timpului". E uluitor arsenalul lui de procedee și execuții tehnice, după cum extrem de importantă este tehnica lui economicoasă ; execuția în sine nu are nevoie, drept urmare, de nici o pregătire prealabilă, de nici un efort.
Garrincha exagerează, uneori, în dribling și aceasta i-o scot în relief mai ales „criticii" lui. Dar chiar și astfel, tot jocul lui Garrincha este subordonat colectivului. Exagerează uneori în dribling, pentru că atacul Braziliei e alcătuit din numai trei jucători. Or, el păstrînd mingea mai mult, în anumite împrejurări, ține încordată atenția adversarilor asupra lui și permite celorlalți jucători să ocupe poziții, să vină pe eșaloane de atac ; tot astfel aduce momente de odihnă pentru propria-i apărare. Deci, driblingul său este în cadrul unui plan tactic, ce-și are reușita asigurată, cu cît măiestria lui Garrincha îl face mai eficace.
Cînd a revenit în Brazilia, după campionatul mondial, onorurile ce i s-au făcut lui Garrincha au fost de o amploare și de forme dintre cele mai diferite. Chiar în ziua sosirii, la recepția dată în cinstea echipei la palatul Alvorado din localitatea Brasilia, lui

Garrincha i-a fost decernat titlul de „cetățean-carioca", iar seara tîrziu, aproape de miezul nopții, cînd „cortegiul victoriei" din cadrul carnavalului uriaș, care a avut loc pe străzile orașului, a ajuns la palatul guvernatorului, unde a urmat o recepție, Garrincha a primit din partea acestuia o pasăre asiatică, cunoscută sub numele de „maina", care are proprietatea să imite vocea omenească cu o perfecțiune uluitoare. Această pasăre fusese învățată să repete, pe ton vesel, doar două cuvinte : „Manoel-gol", „Manoel-gol", „Manoel-gol"...
Acesta este jucătorul despre care, atunci cînd s-au întocmit clasamentele pe posturi ale celor mai buni jucători ai campionatului mondial, și s-a ajuns la extremele-dreapta, s-a putut spune în liniște : primul este Garrincha și apoi... vin ceilalți.

Să facem o plimbare prin Arica

În seara cînd am revenit de la Viña del Mar, unde asistasem la jocul Brazilia—Anglia, Santiago era în plină euforie. Neașteptata victorie obținută de echipa chiliană în partida contra reprezentativei Uniunii Sovietice, una din marile favorite ale turneului final, rupsese zăgazurile bucuriei locuitorilor din capitala chiliană, care ocupaseră străzile manifestînd cu zecile de mii, pe principala arteră de comunicație din Santiago, Alameda Bernardo O'Higgins.
Doar cîteva minute după ce la Arica arbitrul olandez Leo Horn a fluierat sfîrșitul partidei Chile—U.R.S.S., pe străzile din Santiago au apărut primele vehicule care se îndreptau spre centrul orașului fluturînd drapelul chilian. Repede ca fulgerul un grup numeros de manifestanți s-a strîns în fața palatului „La Moneda", strigînd în cor : „Chile... ! Chile... ! Chile .. !"
Curînd de tot, prin centrul orașului circulația a devenit dificilă, iar vehiculele de transport în comun și-au întrerupt cursele. Singurele mașini în mers, purtînd inscripții pe capote și parbrize, erau cele înțesate cu manifestanți, care se amestecau cu mulțimea, ce unduia ca valurile și agitînd pancarte și drapele strigau : „Chile campeon... ! Chile campeon... !"
Cu chiu, cu vai, am putut ajunge la hotelul Carrera, unde locuiam, și care se găsea în calea mulțimii delirante.
După ce am aflat, în cîteva cuvinte, despre cele ce se petrecuseră la Arica, de unde radioul adusese relatarea partidei, pentru

mine au urmat momentele unei așteptări febrile, care mă despărțea de revenirea de la Arica a tovarășului meu de călătorie, Grigore Arjoca. Itinerarul lui în Chile, sincronizat cu al meu, ca să putem cuprinde în observare cît mai multe dintre partidele turneului final, îl purtase, cu șase zile înainte, la Arica. Acum îl așteptam cu toată nerăbdarea, urmînd să sosească în cursul nopții, pe calea aerului, din orașul situat la mai bine de 2 300 km de Santiago. Îmi propusesem să rămîn treaz pînă la ora reîntoarcerii lui ; de aceea mă și apucasem să fac o primă ordine în însemnările de la jocul la care asistasem. Dar timpul trecea teribil de încet, iar oboseala ce-o resimțeam după o zi agitată, în care era cuprinsă și călătoria de circa 300 km făcută cu microbuzul pe ruta Santiago—Viña del Mar și retur, era mare. Astfel că la un moment dat am căzut într-un somn greu ; m-a trezit, cu mare dificultate, țîrîitul repetat al soneriei. Sosise. Era după ora 24. Totuși am stat de vorbă pînă pe la trei dimineața, dorind să aflu interesantele relatări care și-au găsit locul în paginile ce urmează. Cu ajutorul lor (și al altora ce le-am cunoscut în zilele următoare), vom face o plimbare prin Arica, pe care o vom cunoaște mai bine.

Să-i dăm cuvîntul deocamdată colegului meu :

«După un zbor de șase ore, cu trei escale, de la Santiago, cu un avion „Viscount" cvadrimotor, am aterizat într-un deșert, unde se aflau două piste pentru avion și cîteva hangare pierdute în marea de nisip, întinsă cît cuprindeai cu privirea. Un autobuz ne-a luat de aici și ne-a dus la aerogară, de fapt un hangar mare, în care sînt cîteva birouri. Trebuie să spun că aeroportul Chacalluta din Arica, unde mă aflam, e un aeroport internațional, la granița cu Peru...

După îndeplinirea formalităților am pornit, împreună cu alți trei pasageri, spre Arica, într-un taxi, căci autobuze nu erau. După circa 6 km pe o autostradă nou-asfaltată, o tăbliță indicatoare ne făcea cunoscut că am ajuns la granița cu Peru . Aici autostrada se bifurca. O parte (spre stînga) mergea spre nord și ducea la Lima (Peru) și La Paz (Bolivia), iar cealaltă în Arica. Am mers 20 km numai prin deșert pentru a intra în Arica.

Începem să „rulăm" prin oraș. De fapt, parcurgem niște străzi întortocheate și strîmte, cum numai la Istanbul am mai văzut. Pe aceste străzi încape doar o mașină, așa că se circulă într-un singur sens.

După ce-au coborît, în locuri diferite, cei trei pasageri cu care împărțeam taxiul mi-a venit și mie rîndul ; mașina a oprit în fața hotelului „El Paso", unde era cazată și echipa iugoslaviei. Hotelul este clădit chiar pe malul Oceanului Pacific, lîngă plajă, pe unul din puținele locuri frumoase ce le poți găsi în Arica. Mi se dă, la cerere, o cameră, dar „tariful" ei mă înspăimîntă : 11 dolari pe noapte.

Mai aveam de plătit taxiul, spre care mă îndrept după ce mi-am asigurat găzduirea. Pe scurtul drum ce-l aveam de parcurs mă gîndeam, cu destulă curiozitate, la pretențiile ce le-ar putea ridica șoferul. Am rămas surprins cînd acesta îmi ceru doar 1 escudos : mă așteptam la minimum 4—5. Plătind, citesc — din nou — eticheta mică de pe parbrizul mașinii în care mă încrezusem cînd am ales acest taxi : cooperativa sindicatului șoferilor din Arica.

Hotelul în care am fost găzduit aveam să-l văd mai bine în zilele următoare. E o construcție terminată cu numai un an înainte și a fost ridicată special pentru campionatul mondial. Se compune din mai multe corpuri de clădiri numai cu parter, așezate într-un parc cu palmieri, banani, curmali etc. Toată vegetația acestui parc este stropită zi și noapte, ca să nu se usuce în condițiile climei de la Arica. Complexul este izolat, la marginea orașului, și e cu adevărat splendid.

Prima plimbare am făcut-o prin Arica chiar în seara zilei în care am sosit (5 iunie). Străzile sînt mici, slab luminate și cu mirosuri neplăcute, ca la Cairo și Istanbul. Am ajuns și în așa-zisul centru. O stradă lată de vreo 6 m, cu asfalt peticit, în pantă (pentru că coboară spre port), ceva mai luminată decît celelalte, cu becuri colorate în roșu, galben, verde etc. Pe ambele părți ale străzii sînt prăvălii, ceea ce-i dă aspectul Lipscanilor din București.

Cînd am revenit la hotel, l-am întîlnit acolo pe suedezul Holger Bergerus, care venise în calitate de delegat permanent al F.I.F.A. la Arica și pe care acum îl întovărășea un profesor din localitate. Din discuția purtată cu acest chilian mi-a fost dat să aflu, printre altele, nu numai că la Arica plouă foarte rar, dar și că de la ultima ploaie căzută aici trecuseră vreo... șapte ani !...

În ziua următoare se disputa partida U.R.S.S.—Uruguay, din cadrul grupei I de calificare. Stadionul nu este prea departe de centrul orașului. În drum trecem prin niște cartiere ale sărăcimii chiliene, de-a lungul unor văi nisipoase. În dreapta și în stînga șoselei se află un număr imens de cocioabe și barăci din lemn,

cu acoperișul plat, în care locuiesc mii de familii, avînd în majoritate de la patru copii în sus. Mă gîndeam cîtă discrepanță este între hotelul unde locuiam și „casele" în care trăiesc acești oameni. Cu mîndrie mi-am reamintit de miile și miile de apartamente noi, luminoase și moderne, ce se construiesc și sînt mereu date în folosință la noi pentru oamenii muncii.
Am ajuns la stadionul „Carlos Dittborn" din Arica. Este nou și destul de frumos. La intrare tronează o statuie, din piatră, ce vrea să reprezinte doi fotbaliști. Pe soclul ei scrie că este închinată echipelor participante în grupa Arica, la a VII-a ediție a campionatului mondial. Apoi sînt înșirate numele acestor echipe. Mi-am ocupat locul în „Tribuna Pacifico", cum se spune aici tribunei oficiale. Deși era ora 14,30, pe stadion se aflau doar cîteva sute de spectatori. Pînă la începerea jocului, fixată pentru ora 15, am studiat stadionul și oamenii. Stadionul are un gazon foarte bun. Dimensiunile terenului, ca peste tot în Chile, sînt minime — după regulament. Asta, probabil, adaptat la potențialul jucătorilor chilieni, care sînt în general mici de statură (media e 1,63 m). Din discuțiile din jurul meu am înțeles că spectatorii acordau mai multe șanse echipei Uruguayului, după acel 4—4 cu care se încheiase întîlnirea U.R.S.S.—Columbia.»

Partida în care Uruguay și-a jucat ultima șansă

«Semnalul de începere l-a dat, la ora 14,58, arbitrul italian Cesare Jonni ; la tușe : Andor Dorogi (R.P.U.) și Albert Dusch (R.F.G.).
Cînd echipele s-au aliniat pe teren, au fost cunoscute și formațiile desemnate pentru această întîlnire :

U.R.S.S. : Iașin — Cioheli, Maslenkin, Ostrovski — Voronin, Netto — Cislenko, Ivanov, Ponedelnik, Mamikin, Husainov.

URUGUAY : Sosa — Mendez, Troche, Eliseo Alvarez — Goncalvez, Emilio Alvarez — Luis Cubilla, Cortez, Cabrera, Sasia, Perez.

„Jocul a început într-un ritm destul de rapid și într-o tensiune maximă. Din primul minut, ambele echipe folosesc apărări aglomerate, dar teoretic se încadrează în următoarele așezări :

Uruguay 1—3—3—2—2 ; Uniunea Sovietică 1—4—3—3. Uruguayenii joacă cu stoperul dublat, ca și elveții.
Jucătorii sovietici aleargă mult, se demarcă tot timpul și-și marchează strict adversarii, cînd aceștia cîștigă mingea, oriunde s-ar afla. Extremele Cislenko și Husainov vin mult înapoi, pentru a deposeda adversarul de minge. În minutul 8, jucătorii sovietici beneficiază de o lovitură liberă de la 20 m, dar n-o fructifică, deoarece au ezitat mult și nu s-au înțeles asupra soluției tactice. O remarcă pentru Iașin. Este tot timpul afară din poartă, ca un jucător de cîmp în apărare. Înalt și foarte mobil, acoperă mult teren. S-ar putea spune că în apărarea echipei sovietice el are rolul stoperului retras din „zăvorul" elvețian.
După vreo 10 min de joc, sovieticii încetează să mai fie atît de prevăzători în apărare. Practică un marcaj strîns „om la om" (3 contra 3). Aceasta mă surprinde pentru că atacanții uruguayeni sînt mai rapizi decît apărătorii sovietici. În echipa sovietică se remarcă mijlocașul Netto, coordonatorul (creierul) echipei, care se află peste tot și se dovedește foarte sigur.
Pe măsură ce timpul trece, observ că sovieticii joacă tot mai descoperiți în apărare și trimit oamenii înainte. Este foarte riscant și uruguayenii devin tot mai agresivi și mai periculoși pe contraatac. După 30 min de joc, fundașul Eliseo Alvarez se accidentează și iese de pe teren ; reintrarea și-o face abia după pauză. Uruguay joacă în 10 oameni, dar aceasta nu-i împiedică să fie periculoși în atac, prin ambiția ce-i animă în această partidă, în care-și susțin ultima șansă pentru calificarea în sferturile de finală, dar și prin greșelile apărării echipei sovietice. Totuși, în minutul 37, sovieticii inițiază un atac rapid, foarte bine pregătit, și Mamîkin deschide scorul, marcînd cu un șut năprasnic dintr-o pasă dată înapoi de Cislenko, după ce acesta driblase apărarea adversă pînă la linia porții. Pînă la sfîrșitul reprizei mai notez faptul că stoperul uruguayan Troche, un negru, trece deseori la atac, mai ales la fazele fixe. El este, de altfel, cel mai bun jucător al echipei sale. La sovietici remarc și faptul că folosesc destul de mult extremele, mici de statură, dar foarte robuste și rapide. Cislenko și Husainov, despre care este vorba, joacă însă cam înăuntrul terenului și în felul acesta ușurează sarcina apărării adverse.
Repriza a doua a întîlnirii a fost una din cele mai dramatice din cîte am văzut în acest campionat. Cînd echipele au reintrat pe teren, în formația Uruguayului a reapărut fundașul accidentat. Era însă vizibil că abia se ține pe picioare.

Jocul a reînceput. Sovieticii joacă mult extremele. Antrenorul echipei uruguayene îndeamnă tot timpul fundașul accidentat să joace, dar acesta îi face semn că nu poate. E un spectacol penibil. Uruguayenii joacă acum foarte mult cu pase variate (înainte-înapoi) și reușesc să-i scoată pe sovietici din joc. În minutul 53, arbitrul dictează o lovitură liberă directă împotriva echipei sovietice, sancționînd astfel un atac al lui Iașin asupra centrului atacant Cabrera, la 20 m de poartă. Jucătorii ambelor echipe sînt nervoși, se agită și discută cu arbitrul. Pe neașteptate, acesta fluieră executarea loviturii. Șutul lovește „zidul" apărării sovietice și balonul revine la Sasia, care trage din nou și înscrie printr-o „gaură" a zidului, care se desfăcuse. Iașin, mascat, nici n-a văzut mingea.

Din acest moment, uruguayenii parcă au prins aripi, în timp ce echipa adversă a pierdut din clarviziune în acțiuni. Apărarea sovieticilor este depășită mereu, și astfel uruguayenii domină teritorial...

Minutul 80 de joc aduce multă animație. Cislenko face o cursă pe aripă, flancat de un apărător advers, și de la 16 m trage un șut năprasnic în plasa laterală, care se rupe și mingea intră în poartă. Arbitrul Jonni acordă gol și cel de la tușă confirmă. Pe teren izbucnește scandalul, dar arbitrul nu revine. Conducătorii echipei Uruguayului sar gardul împrejmuitor al terenului și se reped la arbitru, insistînd. Fotografii dau buzna peste ei și prind mereu „scene". Pînă la urmă arbitrul Jonni se consultă cu cel de la tușă și revine asupra deciziei. În tot acest timp, jucătorii sovietici așteaptă liniștiți.

În ultimele zece minute se joacă pe viață și pe moarte. Mai întîi uruguayenii construiesc atac după atac, pentru ca din minutul 86 jocul să aparțină sovieticilor. Au mai rămas 60 s de joc, cînd se produce un atac combinat Cislenko—Ponedelnik, pe care ultimul îl termină cu un șut violent. Portarul Sosa apără, dar nu poate reține mingea și Ivanov, venit în viteză, marchează golul victoriei.

Surpriză în tribune și în echipa Uruguayului la acest final neașteptat. Apoi au răsunat aplauze pentru jucătorii sovietici.

După terminarea partidei am coborît la vestiare să felicit pe sovietici. În cabina lor — animație, bucurie, felicitări. Și aveau de ce, trecuseră prin clipe grele și peste un adversar extrem de incomod. M-am uitat la picioarele jucătorilor, în timp ce se făcea „inventarierea" celor loviți și gravitatea loviturilor primite. Atunci m-au lămurit mai bine cum se „joacă" în campionatul mondial».

Scorul record al campionatului

«În dimineața următoare m-au trezit sunete de fanfară și bubuituri de tunuri, care zguduiau clădirea din temelii. Mi-am zis că poate trag navele militare în port.
Cînd am plecat în oraș era multă animație și peste tot fluturau drapele chiliene. Privind sus, pe muntele care străjuiește Arica și este împlîntat ca un pinten în Oceanul Pacific, am zărit o mulțime de oameni. Alții urcau de zor. Mai la dreapta, pe un delușor, era scris cu var, mare, vizibil : Gloria a la Infanteria. Acum mă lămurisem complet. Era ziua armatei chiliene și se comemora și bătălia ce-a avut loc aici, în 1879, între trupele peruviene și chiliene — acestea din urmă conduse de generalul Toma del Morro. În urma acestei bătălii Chile și-a obținut independența.
Am început să urc și eu agale muntele de nisip (circa 500 m înălțime), care poartă numele lui Morro. La jumătatea drumului am făcut un popas la un monument ridicat aici în memoria ostașilor căzuți. Sus, în vîrful muntelui, era puzderie de oameni, mașini și armată echipată de paradă. Am făcut cîteva fotografii și m-am retras mai spre stînga adunării, să privesc oceanul de pe niște cazemate și subterane vechi, făcute probabil în timpul celui de al doilea război mondial, pentru apărarea portului. Cu această plimbare mi-a trecut dimineața.
După-amiază m-am instalat din nou în tribunele stadionului. Era soare și cald ca vara la noi. Vîntul dinspre ocean mai răcorea puțin.
Echipele intră pe teren în formațiile :

IUGOSLAVIA : Soskic — Durkovic, Markovic, Popovic, Jusufi — Sekularac, Radakovic — Ankovic, Jerkovic, Galic, Melic.

COLUMBIA : Sanchez ; Jaime Gonzalez : Alzate ; Echeverria ; Lopez ; Serrano ; Aceros ; Coll : Klinger ; Rada ; Hector Gonzalez.

Meciul urma să fie arbitrat de chilianul Carlos Robles, ajutat la tușe de cehoslovacul K. Galba și italianul C. Jonni.
Partida a început într-un ritm foarte rapid, imprimat de ambele echipe. Meciul se arăta a fi frumos, jucătorii etalînd o tehnică foarte bună din mișcare.
Iugoslavii pun stăpînire pe joc și domină. Folosesc bine extremele, rapide și tehnice, care joacă mult lîngă tușă. Ele scot mingea pînă la linia porții adverse și o aruncă înapoi în careu,

unde se află interii și mijlocașii. Aceștia „trag" din orice poziție

Din minutul 20, iugoslavii accelerează ritmul, dau pase „la întîlnire", trimit mingea pe spații goale, folosesc întreg terenul și le reușește totul. Primul gol „cade" în minutul 21. Galic interceptează o minge, pasată de Echeveria, fiind cu spatele spre poarta columbiană. Face o fentă foarte spectaculoasă, „păcălește" pe adversar și șutează din întoarcere fără să se uite la poartă, înscriind sus, în colțul drept al porții.

La 2—3 min după marcarea acestui gol, spectatorii încep să se agite și să se uite spre cer, la un avion cvadrimotor, care venea la aterizare. Avionul aducea echipa chiliană, pentru jocul de duminică, cu U.R.S.S.

Pe teren, partida continuă în același ritm drăcesc și iugoslavii acționează „ca la carte". După numai patru minute de la marcarea primului gol, ei înscriu din nou, în urma unei acțiuni personale și curajoase a centrului atacant Jerkovic, care șutează puternic, jos, în colțul stîng al porții.

Cu toate că sînt dominați, columbienii nu se descurajează și încearcă unele contraatacuri. Apărarea iugoslavă este însă sigură și fermă. Poate, un pic prea fermă !

Atacul iugoslav funcționează foarte bine. Jucătorii se demarcă larg, pe distanțe mari, toți odată, „plimbă" mingea cu răbdare înainte-înapoi, dar foarte rapid și țîșnesc cînd găsesc un culoar liber. În ultimele 10 min ale reprizei, columbienii reușesc să pună stăpînire pe joc, datorită faptului că iugoslavii s-au resimțit puțin după cele 35 min de joc rapid, în care-și creaseră un avantaj de două goluri. În acest interval, columbienii beneficiază de trei lovituri libere executate de mijlocașul Serrano. Ca o remarcă generală, extremele ambelor echipe „circulă" pe o zonă foarte lungă (toată lungimea terenului) și-și ajută permanent proprii apărători, culegîndu-și singure, din spate, balonul și marcînd strict adversarul.

După pauză, jocul se reia tot în ritm rapid, cu schimbări de mingi și demarcări. Ambele echipe efectuează „1—2"-uri minunate. Iugoslavii joacă acum cu Jerkovic vîrf de atac, un jucător înalt, viguros, tehnic și rapid. Se joacă de la egal la egal, fazele alternînd la ambele porți.

În minutul 55, un mic divertisment ; își face apariția, în tribune, echipa Chile, venită direct de la aeroport. Zarva este nemaipomenită, ca și aplauzele. Apoi totul intră în normal.

Iugoslavii domină teritorial și joacă excelent. În minutul 62, Jerkovic face o cursă tare pe partea dreaptă a terenului, urmărit de un apărător columbian, și centrează de pe linia de fund la Galic, care înscrie cu capul, printr-un plonjon splendid
Columbienii continuă să joace fără să manifeste descurajare, deși iugoslavii dezlănțuie acum atac după atac. De altfel, în minutul 65, ei sînt pe punctul de a înscrie din nou în aceleași condiții ca la golul trei, cu singura schimbare că de astă dată „cursa" a făcut-o Galic, care a centrat la Jerkovic, însă șutul acestuia s-a lovit de un jucător advers.
După ce ratează această ocazie, iugoslavii „cad" și domină columbienii, care expediază la poartă șut după șut, parcă hotărîți să răstoarne situația. Foarte periculos trage, sus în colțul stîng al porții iugoslave, centrul atacant, negrul Klinger, obligîndu-l pe Soskic să acorde corner, pentru ca după cîteva minute tot el să reia puternic cu capul o minge care lovește bara, sus, în colțul din dreapta.
Am intrat în ultimele 15 min ale partidei și echipele mențin un ritm ridicat. Mă mir de unde au atîtea resurse fizice. Toți sînt „apă" ! Joacă însă formidabil.
Columbienii greșesc acționînd în această parte a reprizei cu mingi înalte, pe care iugoslavii, unii avantajați de statură, alții de detentă, le culeg atît în atac, cît și în apărare. După ce au forțat ritmul vreo 20 min, obosiți, columbienii au cedat, așa că ultimele 8—10 min de joc aparțin iugoslavilor. Galic face o nouă cursă pe partea dreaptă, pînă la linia porții, de unde dă o pasă înapoi la semiinălțime și Melic, venit din urmă, trage liber de la 16 m, din vole, marcînd al patrulea gol (minutul 82). Dar nu și ultimul. Pe acesta îl va realiza Jerkovic (minutul 87). Primind balonul de la Sekularac, la centrul terenului, pleacă cu stoperul columbian după el, pătrunde în careul de 16 m și înscrie plasat : 5—0, scorul cel mai mare al turneului din Chile. Iugoslavii au ocupat astfel locul doi în grupa de la Arica, obținînd totodată calificarea în sferturile de finală.
După terminarea partidei, publicul rămîne în tribune, cerînd ca echipa chiliană să intre pe teren pentru a o aplauda. Insistențele n-au încetat pînă n-a fost satisfăcută această dorință.
Am plecat pe jos la hotel. Cînd am ajuns, am găsit echipa iugoslavă cu bagajele făcute, gata de plecare spre Santiago (spre care avionul decola la ora 19,30). Acum, pe terasa hotelului, jucătorii iugoslavi tocmai primeau darurile din partea comisiei locale de organizare a campionatului mondial : niște mingi

făcute din aramă, cu numele lor scris pe o plăcuță. Darurile le-au fost înmînate după un obicei chilian. Cîte un chilian lua o minge, în timp ce se striga numele celui ce urma să primească darul. Apoi cei doi se îmbrățișau».

Din „filmul" partidei Chile — U.R.S.S.

«Aveam două zile libere în Arica, pînă la jocul Chile—U.R.S.S., și mi-am propus să le folosesc pentru a cunoaște mai bine orășelul cu viața lui.

Dar vineri, 8 iunie, am văzut în ziarul local „Concordia" că după-amiaza, de la ora 16, se antrenează pe terenul central al stadionului echipa Chile și m-am hotărît să fiu spectator. Cînd am ajuns la stadion, am avut însă două surprize neplăcute : antrenamentul începuse la ora 15 (nu la 16 cum era anunțat în ziar) și poliția nu dădea voie nimănui să intre pe stadion.

La poartă erau vreo 20 de curioși din cartier. N-am vrut să mă las păgubaș. Am dat o raită în jurul stadionului, cu gîndul că voi intra pe undeva. Puteam sări gardul, dar mi se părea o soluție nedemnă, la care am renunțat pe dată. Pînă la urmă am privit antrenamentul de afară din stradă, pentru că pe axa lungă a terenului, chiar pe linia celor două porți, era o intrare deschisă în tribuna de beton, prin care se putea vedea cîmpul de joc. Mi-am făcut drum printre curioșii care priveau pe acolo și-am „ocupat" un loc în față. Am constatat însă că m-am agitat degeaba, pentru că antrenamentul s-a rezumat la două reprize normale la două porți, în compania unei echipe din localitate. Mare lucru n-am avut de văzut.

A doua zi, în jurul orei 12, am plecat la plajă. Abia am ajuns la malul oceanului și m-am reîntors repede, pentru că apa și malul erau îngrozitor de murdare și rău mirositoare.

Am revenit la hotel pe alt drum, traversînd un cartier al sărăciei, al mizeriei, care mi-a lăsat o impresie detestabilă. Familiile locuiau una peste alta, cu cîte 5—6 copii fiecare, trăind aproape în aceleași condiții ca animalele. Neavînd de lucru, toți trîndăvesc. Era ora 13 și unii abia se sculau și se spălau pe față într-un șanț, cu apă stătută, din mijlocul unei curți mai mari.

În Arica, un oraș cu peste 60 000 de locuitori, sînt numai două cinematografe. Unul ca lumea, celălalt . o baracă. Am intrat la

primul, numit „Colon", care are o sală frumoasă, aerisită și comodă, cu circa 500 de locuri, amenajată pentru cinemascop. Prețul de intrare 1 escudos (aproape 1 dolar). În cadrul jurnalului au rulat secvențe de la întîlnirile Chile—Italia și Chile—R. F. Germană, din campionatul mondial. În primul meci s-au petrecut „scene" inadmisibile, care au fost prinse și pe peliculă. Printre altele s-a arătat cum un jucător chilian (Leonel Sanchez) l-a făcut knockaut pe italianul Maschi, cum jucătorii italieni i-au scuipat și i-au lovit pe chilieni etc.

În prăvăliile din Arica constați că totul este importat: bere din Peru, pulovere din Anglia, ochelari din Franța, crenvurști în cutii din Danemarca, stilouri, lastexuri și rujuri de buze americane, ca și o sumedenie de mărunțișuri de podoabă. Pînă și săpunul e importat. Iar despre prețuri... să nu mai vorbim.

Raitele prin oraș au făcut să treacă mai repede timpul și iată că a venit duminica și meciul Chile—U.R.S.S. După festivitatea de deschidere (cu muzică și armată), partida a început sub conducerea arbitrului danez Leo Horn, ajutat la tușe de Karol Galba (Cehoslovacia) și Joao Etzel Filho (Brazilia). Iată alcătuirea celor două echipe

U.R.S.S.: Iașin — Cioheli, Maslenkin, Ostrovski — Voronin, Netto — Cislenko, Ivanov, Ponedelnik, Mamîkin, Meski.

CHILE: Escutti — Eyzaguirre, R. Sanchez, Contreras, Navarro — Toro, Rojas — Ramirez, Landa, Tobar, L. Sanchez

Timpul e frumos, dar, ca de obicei, bate vîntul dinspre ocean. Jocul a început într-un ritm destul de lent, pentru că ambele echipe erau stăpînite de trac și se tatonau. Încurajați frenetic de public, chilienii prind curaj și iau inițiativa. Arbitrul fluieră mult și orice, ca să împiedice eventual degenerarea jocului. Renunță chiar și la aplicarea legii avantajului.

În minutul 11, chilienii beneficiază de o lovitură liberă de la 16 m (lateral, dreapta), în urma unui fault comis de Cioheli asupra lui Tobar. Leonel Sanchez își potrivește balonul să tragă, în timp ce portarul Iașin nu permite coechipierilor lui să facă „zid". Lovitura pornește puternic și mingea intră în plasă, prin colțul drept, de sus, al porții.

O dată cu primirea acestui gol, jucătorii sovietici încep să acționeze dezorganizat. Totuși, în minutul 27, la o centrare razantă a lui Meski, Cislenko intercepteaza și șutează puternic de la circa 7—8 m în poarta părăsită de Escutti, aducînd egalarea.

Repusă la centru, mingea intră imediat în posesia mijlocașului Rojas care, după ce înaintează puțin, trage puternic, prin surprindere, de la 30 m și marchează, din cauza neatenției lui Iașin. Golul acesta a provocat delir în tribune. Spectatorii trag cu pistoalele, aruncă cu haine, pălării etc.
Sovieticii încep să forțeze ritmul și ajung tot mai des la poarta chiliană. Neatenți însă scapă ocazii clare de-a egala și chiar de-a lua conducerea.
În pauză am făcut situația șuturilor trase. Sovieticii au avut 10 lovituri la poartă, dintre care 9 cu piciorul și una cu capul. Din șuturile cu piciorul, cinci au fost puternice și patru slabe. Din totalul șuturilor lor, numai patru au fost pe spațiul porții și unul singur în gol. Chilienii, la rîndul lor, au șutat la poartă numai de cinci ori : de patru ori cu piciorul și o dată cu capul. Toate cele cinci șuturi au fost foarte puternice, două dintre cele patru trase pe spațiul porții fiind goluri
Aștept cu înfrigurare reîceperea jocului.
Din primul minut al reprizei secunde, chilienii încep să tragă de timp, cu intenția de a menține rezultatul. Totuși, sporadic, sînt în situația de a șuta periculos la poarta sovietică. Timpul trece extrem de repede. Sovieticii domină minute în șir, dar nu pot ajunge să tragă la poartă. Acum au început să joace foarte mult pe extreme, mai ales pe partea lui Meski. Am ajuns în minutul 27 al reprizei și am înregistrat doar 4 șuturi : cîte două la fiecare poartă !...
În atacul sovietic se joacă ceva mai bine. Extremele sînt incisive și centrează razant, creînd faze periculoase la poarta lui Escutti. Aud tot timpul, ca un vuiet, încurajările spectatorilor : Chile ! Chile ! Mai e un sfert de oră de joc Chilienii trag serios de timp ; primesc indicații în acest sens din partea antrenorului lor. Jucătorii sovietici fac un „presing" nemaipomenit la poarta lui Escutti, unde s-a masat toată echipa chiliană ; dar „presingul" nu constituie tactica potrivită pentru o asemenea situație. Ultimele minute de joc s-au scurs într-o emoție cumplită, dar nu mai aduc nici o schimbare a scorului pînă la fluierul final al arbitrului, care consfințea victoria echipei Chile și una din cele mai mari surprize ale Campionatului mondial 1962.
Spectatorii au năvălit în incinta terenului de joc, gata-gata să-și sufoce, în entuziasmul lor, propria echipă. Jucătorii sînt ridicați și purtați pe brațe de-a lungul stadionului. Au fost readuse din nou muzica și compania militară de onoare. Cei peste 20 000 de spectatori au cîntat imnul național, au tras cu pistoale..

Seara, cînd am revenit la hotel, l-am întîlnit aici pe arbitrul meciului, olandezul Leo Horn. L-am felicitat pentru arbitrajul prestat, după care am făcut împreună cu el cîteva comentarii ale meciului. Mi-a împărtăşit, printre altele, părerea lui : Iaşin şi apărarea echipei sovietice au pierdut meciul».

La ora aceea dinspre dimineaţă, cînd ne-am hotărît să punem capăt, deocamdată, discuţiilor despre cele văzute la Arica (pe care le-am reluat apoi în diferite rînduri), afară în stradă, încă mai răsunau ovaţii ale unor manifestanţi întîrziaţi...
Despre toate cîte s-au petrecut atunci în mulţimea care a sărbătorit această victorie ziarele au scris : „Esta noce Chile es loco !" „Astă-noapte Chile a înnebunit !" Şi nu lipseau nici relatările despre ziarele care au fost smulse din mîinile vînzătorilor, nu ca să fie citite, ci ca să fie transformate în făclii..

Ce n-a înţeles sau a înţeles prea tîrziu Sepp Herberger

Dacă rezultatul partidei Chile—U.R.S.S. a fost considerat (şi aşa a rămas pînă la sfîrşitul competiţiei) surpriza—surprizelor Campionatului mondial 1962, în aceeaşi etapă a sferturilor de finală o altă mare surpriză a adus-o întîlnirea dintre echipele Iugoslaviei şi R. F. Germane, desfăşurată la Santiago. Comportările anterioare făcuseră din echipa germană favorita întîlnirii, mai ales că se făcea caz de un fel de tradiţie a acestei întîlniri, conform căreia iugoslavii ar fi trebuit să cedeze în faţa acestui adversar. Aşa cum se petrecuseră lucrurile la ediţiile din 1954 şi 1958 ale campionatului mondial. Puţini erau cei care acordau şanse echipei Iugoslaviei.
Pentru jocul de la 10 iunie echipa R. F. Germană adăugase şi unele avantaje mai... concrete, apărute din chiar desfăşurarea turneului final. Printre acestea era faptul că partida se disputa la Santiago, unde echipa germană îşi avea sediul şi-şi făcuse acomodarea din toate punctele de vedere, în timp ce echipa Iugoslaviei venea de la Arica, oraş cu caracteristici climatice deosebite faţă de Santiago. Fără îndoială că şi Arica şi Santiago se află în preajma iernii chiliene. Dar distanţa ce desparte aceste două oraşe şi aşezarea lor geografică făceau ca la Arica în aceste zile vremea să fie asemănătoare verii la noi, în timp

ce la Santiago, cu toată „blîndețea" neașteptată a anotimpului în care ne aflam, era incontestabil mai frig. Diferența de temperatură atingea 10—12 grade. Se știe că trecerile de la o temperatură la alta au influență nefavorabilă asupra jucătorilor. Mai putea fi luat în discuție și alt amănunt: echipa R. F. Germane susținuse ultimul ei joc din cadrul optimelor de finală la data de 6 iunie, cu un adversar (Chile) care, în condițiile desfășurării partidei, nu i-a pus probleme, nu i-a creat greutăți, n-a supus-o la eforturile specifice unui joc aprig disputat. În schimb, echipa Iugoslaviei jucase ultima partidă din grupa de calificare cu o zi mai tîrziu, la 7 iunie și este știut faptul că o zi de odihnă în minus contează foarte mult, într-o competiție cu jocuri programate la scurte intervale. În plus, în meciul jucat de echipa Iugoslaviei, miza a fost calificarea mai departe, la care candida și reprezentativa Columbiei, în ipoteza unei victorii. Deși întîlnirea dintre aceste două formații s-a terminat cu un scor atît de categoric în favoarea echipei iugoslave, a silit-o totuși să facă o mare risipă de energie, pentru a susține un tempo de joc corespunzător replicii columbienilor. În plus seara, după meci, a urmat și călătoria aeriană Arica—Santiago, care a adus echipa în capitala chiliană după miezul nopții, la capătul unui voiaj nu prea plăcut, cu toate că durează numai circa patru ore, datorită traseului pe care se desfășoară.

Toate acestea însă au rămas pînă la urmă numai la stadiul „teoriilor", căci partida s-a terminat cu victoria la limită a echipei iugoslave, care a realizat unicul gol al întîlnirii, în minutul 86, printr-un șut al mijlocașului Radakovic — într-un moment cînd impresia generală (chiar și a celor două echipe) era că meciul va intra în prelungiri.

Unanimitatea comentariilor scrise după acest joc, chiar și a celor din presa germană de specialitate, deși n-au spus-o direct, au permis să se întrevadă că eșecul echipei germane a venit, de astă-dată, de la o gravă greșeală tactică comisă de renumitul ei antrenor Sepp Herberger, de care sînt legate atîtea succese ale fotbalului german.

Unde a greșit sau, mai curînd, ce n-a înțeles Sepp Herberger la turneul final din Chile? Acestei întrebări voi încerca să-i dau răspunsul în rîndurile ce urmează.

Consider necesară prezentarea carierei de antrenor și a manierei de lucru a lui Herberger. El avea în Chile 65 de ani, dintre care 33 și i-a consacrat meseriei de antrenor, pe care a început-o în anul 1929, la clubul Borussia din Berlin, unde a fost un timp

și jucător. Din 1936 a devenit antrenor național, responsabil tehnic al fotbalului german, și de atunci, deci de mai bine de un sfert de secol, Herberger n-a mai părăsit acest post. Mare „maestru" al fotbalului german el a devenit însă din 1954, după campionatul din Elveția, care s-a soldat cu neașteptata victorie finală a echipei pregătite și dirijate de el. Acest succes, cu adevărat de proporții, i-a dat o autoritate și un cuvînt de greutate hotărîtoare în fotbalul din R. F. Germană, unde avea, pînă la Campionatul mondial din Chile, printre altele, responsabilitatea selecționării și pregătirii tuturor echipelor reprezentative, de la aceea de juniori pînă la prima formație. Nu se poate spune că nu exista și o comisie tehnică, dar în respectivul for, ca în toată federația germană de specialitate, cuvîntul hotărîtor îl avea Herberger.

Popularitatea și autoritatea lui aveau ecouri în toate cercurile din R. F. Germană. Un gazetar francez, ce-l vizitase într-o zi pentru un interviu, a putut să scrie : «*Herberger este în Germania mai cunoscut decît oricare ministru. Uneori chiar mai puternic. În timpul vizitei noastre, el primi un telefon de la clubul Borussia—Dortmund : „Interul nostru dreapta, Schulz, militar, n-a putut obține permisie și noi avem duminică un meci important. N-ați putea aranja aceasta ?" În doi timpi și trei mișcări, orice dificultate fu înlăturată*».

Tot „indiscreții" gazetărești au făcut publice și două clauze prevăzute în contractul lui cu „Deutscher Fussball Bund" (Federația germană de fotbal). Prima stipula că Herberger are dreptul să selecționeze echipa reprezentativă și să-i întocmească programul internațional ; a doua, indisolubil legată de prima, contractul este valabil pînă cînd Herberger îl denunță el singur.

Herberger s-a străduit și n-a precupețit nimic ca munca și priceperea lui să se situeze la nivelul rolului ce i-a fost încredințat. Aproape tot anul (și aceasta an de an) el a fost prezent pe terenurile de fotbal, pentru a surprinde cu proprii lui ochi jucătorii ce meritau interes. Le urmărea evoluția din momentul „descoperirii", consemnîndu-și rezultatele pregătirii ce le-o indica și pe care le insera cu grijă în fișa fiecăruia. Această activitate o împletea cu munca afectată pregătirii lotului național, cu desfășurarea programului internațional anual, pe care-l considera deosebit de important prin mijloacele ce i le punea la dispoziție în pregătirea echipelor alcătuite pentru participarea la o mare competiție, cum e campionatul mondial de fotbal, de pildă.

Pentru Sepp Herberger devenise clar că tocmai aceste competiții dau măsura și prestigiul fotbalului unei țări, pentru că e vorba de confruntări care string laolaltă elita fotbalului mondial. De aceea, în pregătirea lor, nu „tremura" pentru rezultatele ce le-ar putea aduce una sau alta dintre întîlnirile internaționale pregătitoare, menite să asigure verificări și retușări de efective și tactici. Așa s-a prezentat Herberger pînă la turneul final din Chile, pe care nu l-a pregătit mai puțin meticulos decît celelalte „expediții" similare ; ba a adăugat și plusul de experiență ce i l-au adus ultimii ani.

Că Herberger și-a pregătit planul de lucru și de acțiune (plus o parte din jucătorii necesari) pentru Chile încă înainte de ediția din 1958 a campionatului mondial n-a fost un secret pentru nimeni. Printre tinerii jucători ce-i „arunca" ca debutanți într-o ediție a campionatului mondial el avea și viitorii titulari de bază, cel puțin pentru ediția imediat următoare ; alături de ei folosea și „vulpoi" bătrîni ai edițiilor precedente. La Campionatul mondial din Suedia, fundașul Karl Heinz Schnellinger a avut numai 19 ani. Aceasta nu l-a împiedicat ca încă de atunci să facă față cu succes jocurilor la care a participat. Foarte tînăr era atunci și centrul atacant Uwe Seeler : 21 de ani. Ambii au evoluat și în Chile, unde Schnellinger a fost jucătorul nr. 1 al echipei germane, clasificat și printre primii fundași din lume, iar Uwe Seeler un bătăios „vîrf de atac", înscriind două din cele trei goluri marcate de R. F. Germană la turneul din Chile. Din „campania" din Suedia, Herberger a mai folosit în Chile și pe mijlocașul Szymaniak (27 de ani), stoperul Erhardt (31 de ani) și extrema stîngă Schäfer (34 de ani). Cu mai bine de un an înainte de plecarea în Chile, fiind întrebat, Herberger a spus că echipa ce o va alinia la turneul final va avea vîrsta medie de 23—25 ani. La terminarea competiției calculele arătau că, cu cei 14 jucători folosiți, această previziune a fost depășită cu numai cîteva luni, căci vîrsta medie a echipei germane a fost de 25 ani și 5 luni. Tot atunci Herberger a numit cîțiva dintre titularii ce urma să-i folosească : pe Erhardt, Szymaniak, Țilkowski, Seeler, Haller, Brülls ... Toți aceștia au jucat în Chile, mai puțin Țilkowski — care a fost prezent, dar ca rezervă, fiindu-i preferat în poartă debutantul Fahrian, cel mai tînăr jucător (20 ani) al echipei R. F. Germane.

Cunoașterea viitorilor adversari, și mai ales a locului în care va avea loc competiția (pentru o oarecare „aclimatizare" și dobîndire de experiență timpurie), a făcut parte din metodele de lu-

cru ale reputatului antrenor german. Pentru Campionatul mondial al anului 1962, programat în America de Sud, Herberger a vizitat Rio și Buenos Aires în 1960, spunînd cînd a revenit de acolo : *„Mi-am și notat cîteva amănunte importante"*. În același „program" a adăugat, printre altele, două jocuri cu Chile, unul în 1960 la Stuttgart (2—1), cînd reprezentativa chiliană se găsea în turneu prin Europa, iar celălalt în 1961, la Santiago (1—3). Întrebat asupra utilității acestei ultime partide, Herberger a mărturisit : *„Călătoria va costa federația noastră 20 000 dolari. Acești bani nu vor fi însă pierduți. Sper că vom aduce din Chile învățăminte utile"*.

În fotbalul mondial există o școală germană, pe care a ridicat-o la un rang mai înalt victoria dobîndită de echipa R.F. Germane la ediția din 1954 a campionatului mondial. Această „școală" a promovat un primat al forței, care, în fotbalul german, a trecut înaintea tehnicii. Dacă Herberger a acceptat în planul lui tactic această orientare, a făcut-o fiind înclinat să creadă că ea ar constitui singurul mijloc ca echipa să facă față cu succes fotbalului, cu mult mai evoluat tehnic, al ungurilor și sud-americanilor, de pildă. Urmarea a fost mai fericită chiar decît a sperat-o Herberger, pentru că acest fotbal atletic a obținut, și cu ajutorul unui concurs fericit de împrejurări, o recompensă supremă prin cîștigarea titlului mondial în anul 1954. Fotbalul acesta, cum se întîmplă în toate împrejurările similare, și-a făcut repede drum în țările de asemenea deficitare în ale tehnicii fotbalistice, deși calea adevărată pe care ele ar fi trebuit s-o urmeze era numai aceea a concentrării tuturor eforturilor și posibilităților în vederea cîștigării bătăliei pentru o tehnică înaintată, capabilă să servească mai bine ca orice jocul colectiv-constructiv spre care se orienta din ce în ce mai mult fotbalul modern. „Părinte" al școlii fotbalului în forță, lui Herberger nu i-a lipsit cunoașterea exactă a realității, pentru că criticilor care au combătut ani în șir această orientare, care constituia o abatere de la făgașul firesc al fotbalului, el le-a replicat, e drept într-un tîrziu : *„Mă ridic contra afirmației după care fotbalul german este un fotbal al forței. Eu sînt un fanatic al jocului frumos... Dar pe de o parte este necesar ca în fotbalul modern să vizezi eficacitatea, deci să uzezi de viteză și de forță, iar pe de altă parte trebuie să reușești cu ceea ce ai la îndemînă."* Astfel Herberger mărturisea cunoașterea exactă a cerințelor tehnicii moderne, care pretinde jucători înarmați cu viteză de execuție, forță, precizie, rezistență, îndemînare etc.

Această cunoaștere nu l-a abătut, însă, de la „mijloacele tactice" cu care el a adus fotbalului german succese mai mari decît s-ar fi cuvenit clasei pe care o are. Tactician și strateg priceput, el a căutat, și a și reușit în multe împrejurări, să adapteze jocului echipei germane elemente de sprijin puternice. Forța a fost, cum am spus mai sus, un element precumpănitor al planului tactic al lui Herberger atît înainte de 1954, cît și după aceea. Însă, timpul i-a arătat că în fotbalul mondial, la cel mai înalt nivel, tehnica a marcat o evoluție care devine din zi în zi mai preponderentă. Poate fotbalul brazilian, cu multiplele lui atribute, a fost exemplul cel mai plastic ce i se oferea. Împotriva acestui fotbal trebuia el să găsească antidotul pe care să-l pună la dispoziția jucătorilor săi la turneul final din Chile.

Pe Sepp Herberger, ca și pe mulți alții, l-au făcut mare rezultatele obținute de echipele pregătite și nu jocul desfășurat de ele. Curent, aceasta este maniera cu care se judecă activitatea unui antrenor, de la cea mai ridicată pînă la cea mai umilă treaptă. Herberger nu a uitat niciodată în activitatea lui acest lucru, chiar dacă anii succesului i-au adus clauze în contract de felul celor amintite, și diferite onoruri dintre care, pare-se, el prețuiește mult titlul de cetățean de onoare al lui Hohensachsen (o așezare cu 200 de locuitori, unde locuiește el), ce i-a fost atribuit cu trei zile înainte de victoria în finala campionatului din Elveția. Cu priceperea și luciditatea ce-l caracterizează, Herberger trebuia să fi ajuns chiar din 1958 la convingerea că Brazilia va fi „lotul cel mare" și la Campionatul mondial din 1962. Doborîrea acestui gigant ar fi fost normal să constituie obiectivul pe care să și-l propună spre realizare, ca o încununare a activității lui în fotbal, pentru că avînd 65 de ani în Chile, patru ani mai tîrziu, cînd se va desfășura ediția a VIII-a a campionatului mondial, în Anglia, s-ar putea să se considere prea bătrîn ca să mai continue bătălia.[1] Am încercat de multe ori, în lunile dinaintea turneului final din Chile, să întrevăd sau să intuiesc tactica cu care Herberger va aborda această competiție, ca să reușească „lovitura cea mare", care să-i însoțească retragerea și care să figureze printre amintirile bogate ce le-a strîns din lumea întreagă în casa lui din Hohensachsen.

În pregătirea „campaniei chiliene", nimic din activitatea lui Herberger și a echipei lui nu lăsa să se întrevadă ceva aparte de ceea ce face el în mod obișnuit, dar scrupulos. Iar dacă a existat

[1] Așa a și făcut. S-a retras în anul 1964.

o concesie dincolo de obișnuit, și anume încorporarea în lot a lui Szymaniak, deși el activa acum la un club italian, la Catania, era aparent cu mult prea mică ca să i se acorde importanță. Și, totuși, Szymaniak era un „pion" cîntărit îndelung de Herberger pentru reușita planului său.

În Chile, la Santiago, unde avea să-și joace toate cele patru partide în turneul final, echipa R.F. Germane a venit din timp, pentru acomodare. Ca să nu-și strice obișnuitul ei fel de viață, a întovărășit-o și bucătarul-șef, Bindert, care luase parte și la campionatul din Suedia. Era, cum aveau să scrie unii comentatori, o echipă „sigură pe forța ei, pe condiția ei fizică, pe moralul ei, o trupă disciplinată, sigură că va învinge". În presa germană de specialitate n-au lipsit nici interviuri cu Bindert care, sub titlul „Are cuvîntul bucătarul", a arătat cum se „hrănește" echipa germană : „Cel mai puțin se mănîncă în ziua de după meci. Pofta și porțiile cresc apoi pînă în ziua jocului. La 24 de ore înainte de meci se mănîncă cel mai mult.

De regulă un jucător mănîncă :

Micul dejun : două chifle și două felii de pîine (de obicei neagră și prăjită), 30 g unt, marmeladă și miere. Unul pînă la trei ouă. O ceașcă de cafea, ceai sau cacao.

La prînz 250 g carne de vacă sau de pasăre, 250 g cartofi sau 50 g orez (uneori paste făinoase), 250 g legume (conserve), multă salată, fructe sau compot (salată de fructe).

După-amiază : cafea și prăjituri, după dorință, și sandvișuri.

Seara : 250 g carne sau cîrnat, 250 g pîine, 30 g unt, ceai sau sucuri de fructe (care sînt de obicei preferate), salate și fructe.

Rația zilnică de unt atinge 125 g, deoarece se gătește și se prăjește numai cu unt. În medie se întrebuințează, pe cap de jucător, o jumătate de litru de lapte".

Dar să revenim la subiect.

Au început jocurile turneului final. R.F. Germană a debutat în partida cu Italia, transformată într-o dispută în care ambele echipe au superbetonat apărarea și au terminat la egalitate, fără să fi reușit să înscrie vreun gol, pentru că în principal preocuparea lor fusese să nu primească vreunul. Acest superbeton, pe care se părea că echipa germană l-a împrumutat de la echipa Elveției, a produs unele nedumeriri, dar a avut și explicații : a jucat la fel ca formația adversă, ca să nu fie suprinsă. A urmat jocul cu modesta echipă a Elveției și tactica super-defensivă a formației R.F. Germane n-avea să se schimbe, ca de altfel nici în partida cu Chile. Iată, de altfel, o descriere a tacticii folosite

în jocul cu Chile : «*Herberger a decis să-şi întărească apărarea cu „dublu stoper", plasîndu-l în profunzime sau în lăţime, după evoluţia jocului. Echipa germană a fost aşezată astfel : cînd era dominată, Schnellinger era „zăvorîtor", cu o linie de patru fundaşi constituită de la dreapta la stînga din Nowak, Erhardt, Szymaniak, Giesemann şi doi oameni din mijlocul terenului, Schäfer şi Schulz ; cînd intra în stăpînirea balonului, la rîndul ei, juca cu patru fundaşi Nowak — Erhardt — Schnellinger — Giesemann, doi mijlocaşi, Schulz şi Szymaniak, iar Schäfer asigura legătura cu înaintaşii de vîrf*».

În toate trei jocurile din optimile din finală acest „dispozitiv" tactic s-a păstrat neschimbat, cu scopul de a intra în completa obişnuinţă a jucătorilor, în vederea „asaltului cel mare". Cînd a venit jocul cu Iugoslavia, din sferturile de finală, Herberger n-a modificat o iotă din tactica echipei lui, ştiind că iugoslavii au o echipă bine înzestrată sub raportul tehnicii, capabilă, deci, să-i dea o replică oarecum „gen Brazilia". Pe lîngă aceasta, „tradiţia" partidelor R.F.G. — Iugoslavia îi dădeau o asigurare în plus. Sfîrşitul a fost însă altul decît cel scontat.

Jocul echipei germane consta în masarea jucătorilor în faţa propriei porţi, combinată cu contraatacuri fără economisiri de forţe, transformînd pe rînd jucătorii în atacanţi şi apărători. Desigur că un asemenea joc nu era spectaculos. Dar aceasta nici nu intra în preocupările lui Herberger. Îl interesa ca echipa lui să nu primească goluri (şi în trei partide, pînă la jocul cu Iugoslavia, i se înscrisese un singur gol) şi conta pe un contraatac fericit dus la capăt care să-i aducă izbînda printr-o reuşită personală a lui Uwe Seeler sau, cumva, printr-o lovitură de pedeapsă la un fault comis asupra atacanţilor săi. Aşa cum s-a desfăşurat meciul, echipei lui Herberger nu i-au lipsit aceste ocazii. Chiar în primele minute, un şut al lui Uwe Seeler, de la 10 m, a „ras" bara, iar în ultimele 20 min ale partidei, cînd s-au hotărît să „deschidă" mai mult jocul, ca să forţeze rezultatul, au avut cîteva ocazii. Dintre fazele mai palpitante, comentatorii germani au relatat-o, cu lux de amănunte, pe aceea din minutul 83, cînd fundaşul Schnellinger a fost chemat să execute o lovitură liberă din apropierea porţii iugoslave. Şutul lui a pornit ca o bombă şi balonul a sărit din mîinile portarului iugoslav Soskic pe linia porţii. Într-o intervenţie de ultim moment, Soskic a reuşit însă să intre în posesia mingii. Dar în minutul 86 a venit deznodămîntul pe care o revistă germană de specialitate îl relata astfel : „*Galic l-a depăşit încă o dată pe Schulz. Schnellinger a sprintat*

în ajutor, totuși înainte ca el să fi putut ajunge, Galic a trimis balonul de la linia porții înapoi, în careul de 16 m. Mijlocașul dreapta Radakovic a fugit în întîmpinare și a trimis balonul, cu un șut foarte puternic, în poarta germană. De aici încolo iugoslavii au ținut mingea cu dibăcie, în propriile lor rînduri, pînă cînd peruvianul Yamasaki a fluierat sfîrșitul jocului. S-a terminat. Eliminați..."

Dacă echipei germane nu i-au lipsit ocazii pentru a învinge prin tactica la care a apelat, în schimb desfășurarea partidei a arătat că victoria iugoslavilor a fost meritată, ceea ce au recunoscut, de altfel, și jucătorii germani, ca și specialiștii prezenți la joc. Extrema stîngă a echipei germane, Hans Schäfer, participant pentru a treia oară la campionatul mondial, a declarat unui gazetar german imediat după meci : „*Victoria iugoslavilor este meritată. Noi am avut noroc la Geneva (Elveția) și la Malmö (Suedia) împotriva echipei iugoslave* (n.a. : este o referire la întîlnirile din edițiile 1954 și 1958 ale campionatului mondial) ; *de astă dată norocul a fost de partea cealaltă și nu putem să ne plîngem, pentru că iugoslavii au fost mai buni*".

Recunoscînd superioritatea manifestată de învingători, unii dintre jucători au pus în discuție și tactica de joc ce le-a fost impusă de Sepp Herberger. Astfel Helmut Haller, stimulat de contractul semnat cu un club italian, a spus : „*Noi, atacanții, a trebuit să lăsăm prea multe forțe în munca de ajutorare a apărării și e limpede că această energie ne-a lipsit apoi în atac*". Mai pe ocolite, Schnellinger a declarat : „*Am jucat mai deschis decît în partida cu Chile. În prima repriză am mai așteptat, dar după pauză am atacat*".

Pe loc s-au mai adăugat și alte păreri. Antrenorul echipei iugoslave Ciric a subliniat : „*Formația germană a jucat prea defensiv. Aceasta a fost o greșeală*". Fostul internațional german, Max Morlock (unul din componenții echipei campioane mondiale a anului 1954), a spus printre altele : „*Echipa noastră a jucat și împotriva iugoslaviei din nou defensiv, ca și multe alte echipe în Chile . Din fericire, formațiile noastre de club nu practică acest joc. Ar fi moartea fotbalului. Apărările întărite sînt totdeauna în dauna atacului... Echipa noastră de astăzi nu a recunoscut sau a recunoscut prea tîrziu că juca prea prudent.* "

Comentatorii străini au fost mai categorici în criticile lor. În revista „France Football" au fost inserate următoarele rînduri : „*Sepp Herberger și tinerii lui atleți plecaseră în Chile gata din cap pînă în picioare, în magnifică formă fizică și foarte hotărîți*

să confirme pronosticurile care făceau din ei, împreună cu sovieticii, outsideri ai turneului. Herberger, totuși, știa că n-avea o echipă irezistibilă. Pentru aceasta (a mărturisit-o mai tîrziu), el întări abuziv apărarea... A fost o obligație pentru el, dar de asemenea și o eroare..."

Un alt ziar francez, „L'Equipe", a scris : *„Decepția lui Sepp Herberger nu era plăcută de văzut, două ore după întîlnire, cînd echipa germană revenise la cantonamentul ei. Herberger era cu atît mai îndurerat, cu cît părea să fi pierdut încrederea unora dintre jucătorii săi, care-i reproșau că le-a impus o organizare a jocului exagerat de defensivă... Germanii estimează că dacă Herberger le-ar fi permis să deschidă jocul mai înainte și ar fi lăsat jucătorii săi să-și exprime complet temperamentul lor ofensiv, ei ar fi reușit poate să bată Iugoslavia sau, măcar, ar fi pierdut cu strălucire. Herberger a răspuns că acceptînd lupta deschisă mai dinainte, echipa germană ar fi suferit o înfrîngere netă"*.

În presa germană părerile asupra oportunității tacticii folosite de Herberger au împărțit specialiștii în două tabere. Unii care o criticau vehement, așa cum nu se manifestaseră niciodată împotriva lui Herberger, iar alții care o apărau sub faldurile întrebării : Este Herberger vinovat ?

În special apărătorii lui invocau : *„Echipa germană a pierdut împotriva Iugoslaviei, pe care noi am învins-o în 1954 și în 1958, tot în sferturile de finală. Ambele victorii au izvorît atunci din tactica lui Herberger. În ambele rînduri am jucat în defensivă. Am vrut ca și a treia oară să-i lăsăm pe iugoslavi să vină, să-i interceptăm și să-i contrăm. Dar, de astă dată, au cîștigat ei. Și deodată tactica a devenit greșită... Herberger nu a mai fost marele vrăjitor..."*

E ceea ce a ținut să sublinieze și antrenorul național german, într-un interviu ce i-a fost luat pe aeroportul din Frankfurt, la reîntoarcerea echipei din Chile, în mijlocul unei primiri anonime, de la care au absentat și o serie de gazetari : *„Sînt un adept al jocului ofensiv, dar împotriva acelorași parteneri (Italia, Chile și Iugoslavia — n.a.) și astăzi tot așa aș fi jucat... Dacă am fi avut norocul să cîștigăm împotriva Iugoslaviei, ceea ce a fost absolut posibil, atunci nici un om n-ar fi criticat tactica, bună în caz de victorie și greșită la înfrîngere... Și eu care mă gîndisem că în țară s-au bucurat pentru victoria noastră finală în grupa de calificare"*.

Desigur, e în firea lucrurilor ca un antrenor să dorească și să se străduie pentru succesele echipei ce-o pregătește. Numai că, pen-

tru aceasta, el trebuie să-şi aleagă bine calea pe care o apucă. Cei ce opinează şi militează după principiul *„nu mă interesează dacă place sau nu jocul echipei mele, dacă el e spectaculos sau nu, ci numai dacă ea ştie să cîştige"*, vor ajunge mai devreme sau mai tîrziu la amara experienţă ce i-a rezervat-o Chile lui Sepp Herberger. Practicienii superdefensivei sînt, în fapt, nişte trişori ai fotbalului, care au de suportat toate consecinţele atunci cînd sînt prinşi. Aceasta n-a înţeles-o sau a înţeles prea tîrziu Sepp Herberger. Poate încrezător în „steaua" lui a admis că, cu abilitate şi noroc, va reuşi să ajungă la sfîrşitul carierei fără să fie nevoit să dea socoteală dacă a procedat bine sau nu în orientarea ce a dat-o fotbalului german şi care a făcut „victime" şi în alte ţări.

Înapoierea de la Campionatul mondial din Chile i-a arătat o realitate în faţa căreia nu credea să fie pus niciodată. Pe aeroportul din Frankfurt, cum nota un gazetar german, a fost primit cu flori, dar şi cu reproşuri. Numai că reproşurile au fost cu mult mai numeroase, mai violente, mai persistente.

Aşa cum au fost continuate discuţiile pe marginea comportării echipei germane la campionatul din Chile, în forul specialiştilor din lumea întreagă, răspunsul şi concluziile sînt afirmative la întrebarea : Este Herberger vinovat ? Tactica ce-a folosit-o în Chile a fost greşită, chiar dacă a constituit o formă evoluată a acelora uzitate în scopul ca fotbalul din R.F. Germană să se strecoare spre vîrful piramidei mondiale. Calea de urmat era cu totul alta şi nu se admite că jucătorii germani n-ar fi strălucit militînd şi pentru fotbalul colectiv-constructiv, deoarece posedă calităţile necesare. Afirmaţia poate fi întărită de reuşita cehoslovacilor la Campionatul mondial din Chile, al căror fotbal are destule elemente comune cu cel german. Numai că şcoala cehoslovacă de fotbal a ţinut şi ţine seama de realităţi, pe cînd cea germană, elaborată de Sepp Herberger, s-a bazat mai mult pe împiedicarea adversarului (prin forţă), ca şi pe specularea cu abilitate a „capcanelor" întinse în joc, prin artificii tactice. Poate şi aceasta să fie o dibăcie şi să creeze, în consecinţă, un renume. Dar ea va fi sprijinită totdeauna numai pe suporţi de lut, care n-au cum să dureze.

Cu tactica impusă de Sepp Herberger, echipa germană n-ar fi reuşit, în nici un caz, să învingă în Chile reprezentativa Braziliei, în ipoteza că ar fi ajuns la această confruntare. E ceea ce a intuit, cu mult simţ de discernămînt, echipa cehoslovacă atunci

U.R.S.S. — Columbia 4—4. Acțiune la poarta echipei sovietice : 5 Chokeli, 12 Voronin, 17 Klinger (C), 21 Gonzalez (C), 10 Netto, 15 Coll (C) ; la dreapta Aceros (C), autorul golului și sovieticul Maslenkin.

Pele, ca spectator, alături de Belini, căpitanul echipei Braziliei în Suedia, 1958.

Intovărășit de antrenorul Moreira și sub privirile doctorului Hilton Gosling, Pele încearcă zadarnic să continue jocul.

„Corida" la Estadio Nacional. Un arbitraj puțin competent și o comportare nesportivă a transformat jocul dintre Chile și Italia într-o... întîlnire de box!

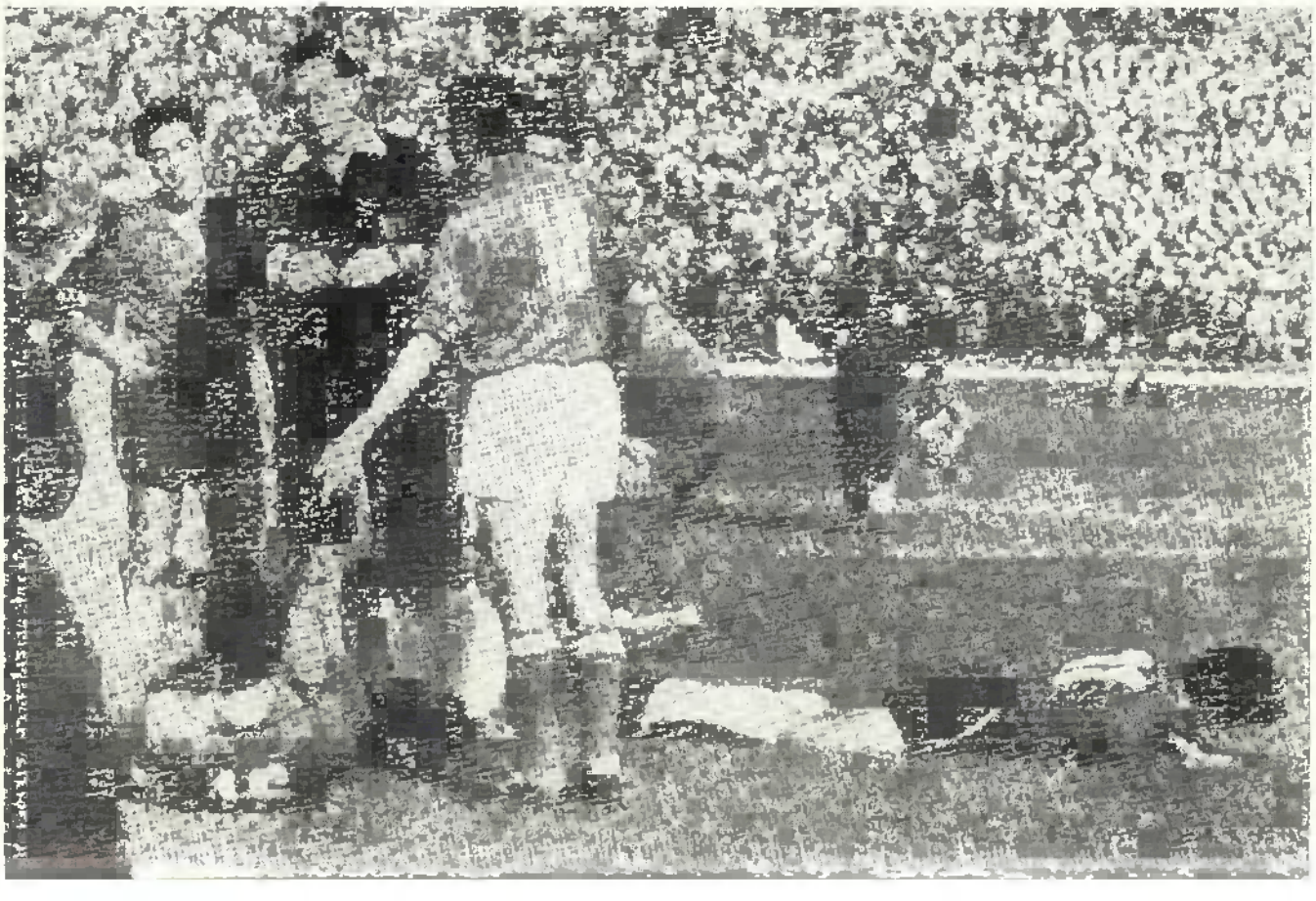

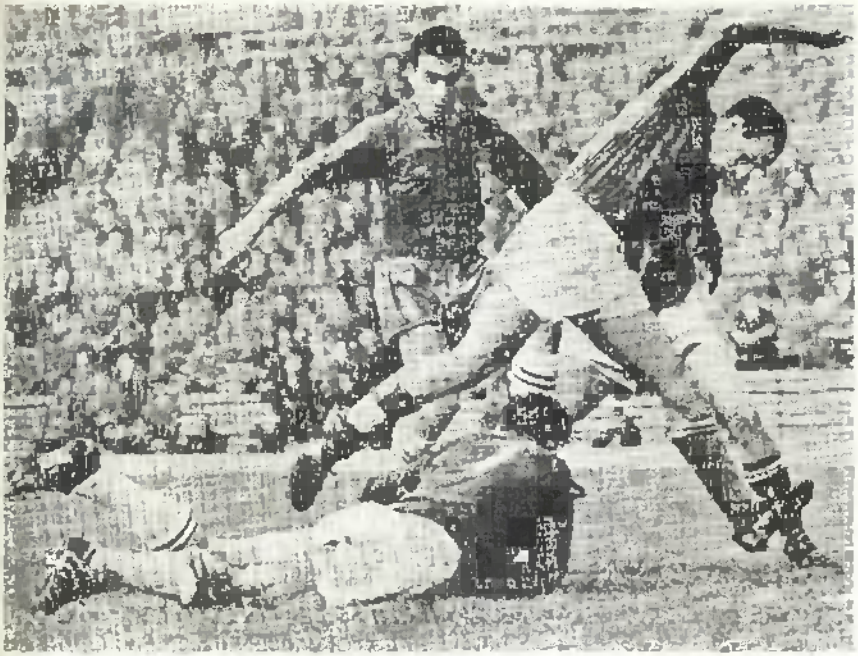

Italia—Elveția 3—0. Scăpate de „emoțiile" calificării, ambele echipe, fiind eliminate, oferă un joc spectaculos. Sormani (I), Elsener (E) și R. Vonlanthen (E).

R. F. G.—Chile 2—0. Uwe Seeler (R. F. G.) cu o lovitură din plonjon, cu capul, înscrie în minutul 82 al doilea gol.

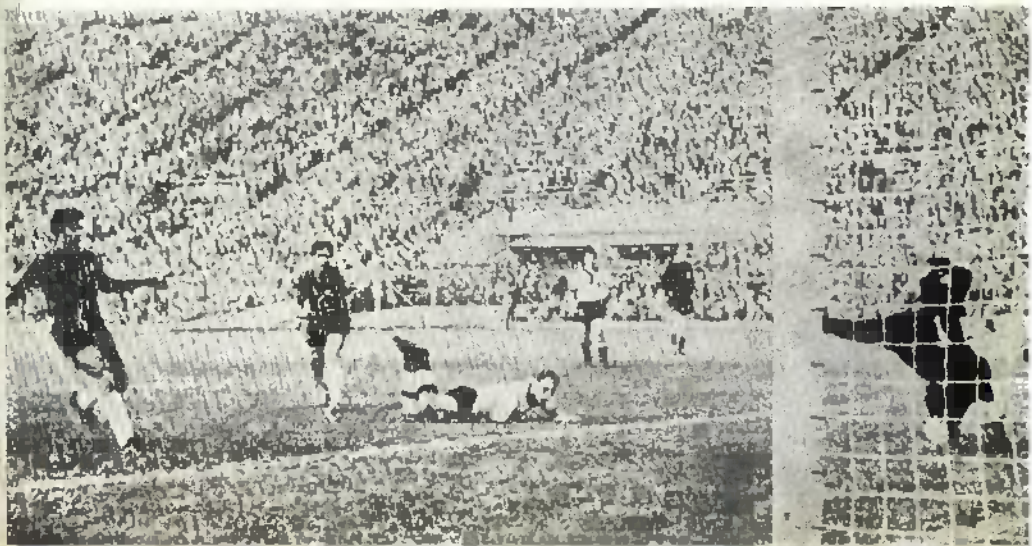

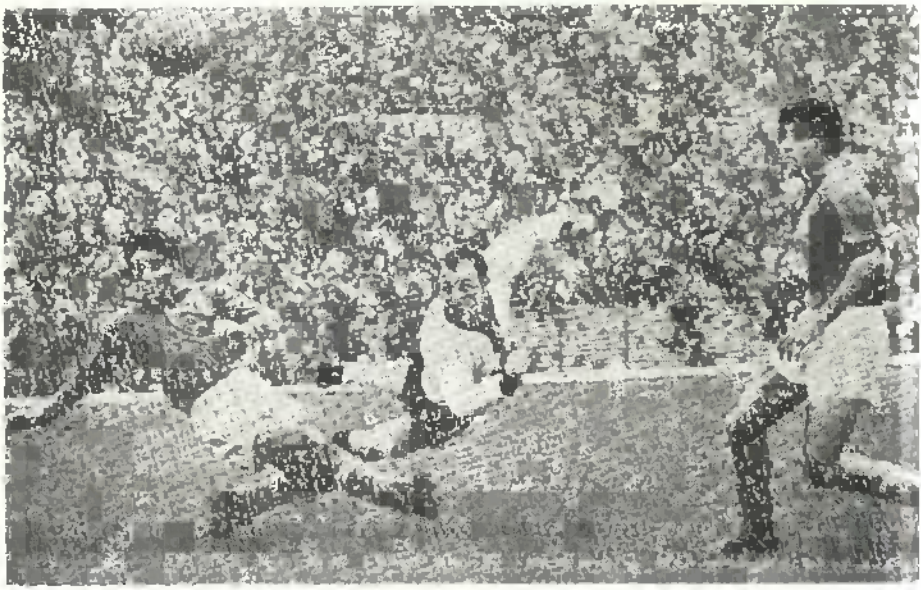

Iugoslavia—R.F.G. 1—0. Din nou Uwe Seeler își arată măiestria în loviturile cu capul, din plonjon.

Mexic — Cehoslovacia 3—1. Victorie! Insuficientă însă pentru a califica pe „aztecî". Duel aerian între Hernandez și cehoslovacul Novak.

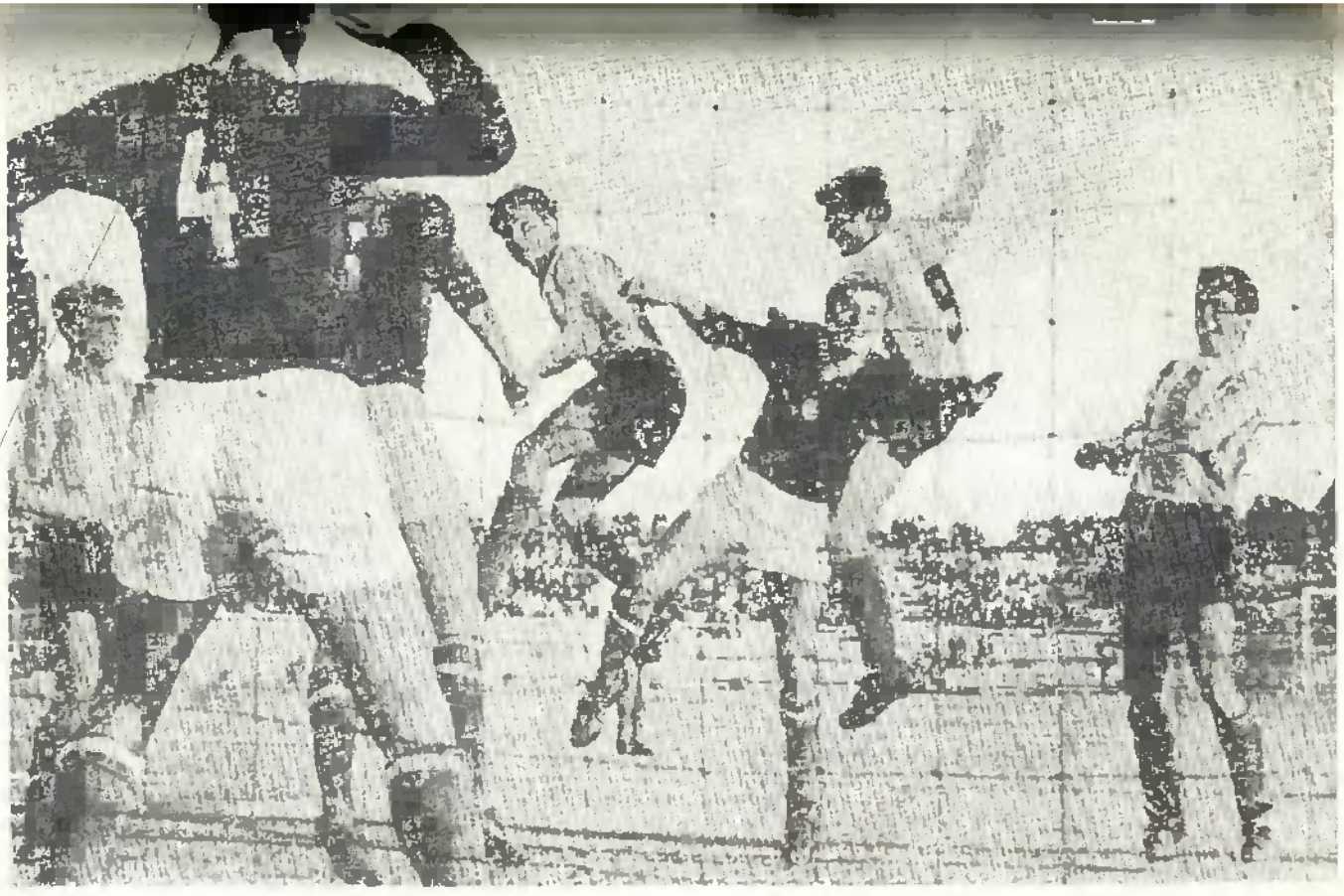

Ungaria—Argentina 0—0. La Rancagua Ungaria s-a dovedit a fi invincibilă. De la stînga la dreapta : Oleniak (Argentina), Sarosi și Sipos (Ungaria), Facundo, Pagani și Gonzales (Argentina).

La Arica, în sferturile de finală, Chile câștigă cu 2—1 întîlnirea cu echipa U.R.S.S. Fază din joc.

cînd a ajuns în finală, în fața Braziliei. Poate că o contribuție la aceasta a adus-o și falimentul tacticii lui Herberger, ca și a tuturor celora ce au betonat jocul echipelor proprii în Chile. Esențial a fost că, în disputa finală, cehoslovacii au deschis jocul (cum nu făcuseră în partidele antecedente), au demonstrat largile posibilități ce le au și, deși învinși, au cîștigat aprecieri care nu le fuseseră acordate pînă atunci. Pentru cehoslovaci a fost clar că nu refugiindu-se într-o superdefensivă vor reuși să pună în cumpănă succesul, prevăzut, al brazilienilor, adepți străluciți ai jocului colectiv-constructiv. Orientarea la care au ajuns, pot spune, le-a salvat participarea la Campionatul mondial din Chile, aducîndu-le aprecieri dintre cele mai elogioase, prin prisma jocului făcut.

Într-un comentariu amplu, după terminarea campionatului mondial, o revistă germană de specialitate, „Der Fussballer Trainer" (Antrenorul de fotbal), a avut următoarele aprecieri : *„După jocurile de calificare posibilitatea de a se cîștiga prin defensivă a fost împinsă mai departe, dar a devenit totuși foarte mică. Se poate spune slavă Domnului, căci ar fi fost jalnic pentru fotbal, pentru fotbalul frumos, dacă ar fi triumfat mai departe strategii apărării, profesorii fotbalului la tablă".*

Discutînd și analizînd greșelile lui Herberger, rechizitoriul este destinat tuturor celor care au pășit sau sînt tentați să pășească pe aceeași „urmă". Fotbalul nu poate fi zăvorît cu „ziduri chinezești", ridicate de tot felul de concepții superdefensive, chiar dacă ele sînt capabile, la un moment, să impună o scurtă supenoritate ; pînă la urmă se găsește și se aplică și antidotul Aceasta a arătat-o „falimentul" în Chile al lui Sepp Herberger, al lui Karl Rappan, al lui Paolo Mazza și Ferrari (exponenți ai „catenaccio"-ului italian) și al altor antrenori cu nume mai puțin sonore, dar cu concepții și practici asemănătoare. Toți aceștia acționează așa poate sub influența a ceea ce se dovedește a fi „teama de a pierde". Or, dacă în fotbal ți-e frică de o înfrîngere meritată, care oricum nu poate fi evitată, salvarea va veni de la ceea ce este o copie fidelă a politicii struțului, care la pericol își vîră numai capul în nisip...

Iată la ce, cred, că trebuie să se gîndească măcar de pe acum cu seriozitate și să acționeze în consecință toți cei ce vor să fie prezenți la turneul final al Campionatului mondial din Anglia, în 1966.

Mai ales — dar nu exclusiv — pentru antrenori

La 11 iunie s-a deschis la Santiago primul congres mondial al antrenorilor de fotbal, care avea să țină patru zile. Prezența în Chile a o serie de antrenori reputați presupunea o participare de prim rang la lucrările acestui congres. Dar, pentru un motiv sau altul, cei mai mulți dintre acești antrenori au absentat, ceea ce a lipsit congresul de contribuția pe care ei ar fi putut s-o aducă la discuții. Pentru că, dincolo de subiectele fixate prin ordinea de zi, era prevăzut că pot fi discutate liber și alte probleme tehnice.

După deschiderea congresului, în ziua a doua ne-am deplasat la stadionul „Juan Pinto Duran" din Santiago, folosit de federația chiliană pentru o școală de fotbal. Într-o cameră destul de mică față de numărul mare de auditori s-a desfășurat prima parte a congresului — cea teoretică. Faptul de a lua notițe — în picioare, cît și lipsa de traducători au constituit impedimente serioase. Totuși, pentru că foarte mulți vorbitori au folosit limba spaniolă, mi-a permis o urmărire aproximativ satisfăcătoare, ținînd seama de asemănarea cu limba română.

Din însemnările făcute, unele le voi reproduce în rîndurile ce urmează. Accentul a căzut în special pe pregătirea fizică a jucătorilor, mărturisind astfel o îngustare a preocupărilor. Pentru că deși nu se poate neglija (ba, dimpotrivă) pregătirea fizică, aceasta nu este normal să constituie la un congres mondial al antrenorilor o preocupare aproape exclusivă. Majoritatea au exemplificat (teoretic și practic) expunerile despre : „interval training", „circuit training", „temporal training", „power training" și „45 secunde". Din această pricină mai gustate au fost discuțiile libere ce-au urmat, subiectele fiind mai variate și, aș spune, parcă mai la obiect.

Iată unele rezumate din expunerile teoretice și exemplificările practice

„Interval training" a fost prezentat de antrenorul argentinian Adolfo Mogilevsky, care se bucură de o frumoasă reputație în Argentina prin rezultatele ce le-a obținut la echipa Atlanta din divizia A.

El a arătat că „interval training", care se mai numește și „antrenamentul fracționat", se folosește pentru îmbunătățirea rezistenței și vitezei. „Mașina umană" nu se ameliorează decît printr-o solicitare serioasă, aproape de maximum (antrenamentul dur). Aceasta

implică exerciții cu intensitate și număr mare de repetări etc., tocmai pentru a dezvolta rezistența și forța (sursa de viteză). Formele de interpretare și de adaptare sînt în funcție de jucători și de perspicacitatea antrenorului, care trebuie să cunoască foarte bine potențialul elevilor săi.

„Interval training" este o metodă individuală, în fotbal putînd fi folosită în trei situații :

1. Perfecționarea controlată a unui jucător anume, bine dotat tehnic, ale cărui calități și valoare fizică sînt susceptibile de ameliorare.

2. Dezvoltarea aptitudinilor fizice ale unui jucător tînăr ; în acest caz se va lucra cu prudență, prin obiective limitate și dozate progresiv, sub un control medical serios și permanent pentru a se evita greșelile.

3. Ameliorarea fizică generală și punerea în condiție a unui „grup" de jucători ale căror calități sau defecte sînt adiacente.

„Interval training" se folosește în perioada pregătitoare 2—4 luni, în așa fel ca să ajute la punerea echipei în formă și la menținerea acesteia pînă la sfîrșitul campionatului.

După anumite calcule s-a constatat că un jucător — într-un meci — este în mișcare circa 30 min ; el se deplasează în această perioadă 12—15 km, în curse de 15—40 m și numai a șasea parte fuge tare, sprintează, adică 5 min. Jucătorul parcurge sectoarele A-B-C-D în care este împărțit terenul (se poate și cronometra). La fiecare margine trebuie să ocolească steagul ce se află acolo. Ei au de făcut 20—24 ture, în așa fel încît porțiunile fiecărui tur să le acopere în forme variate. De pildă, în turul 1 pe porțiunea A se va face „mers", pe B „joc de gleznе", pe C „gimnastică" și pe D „sprint" ; în turul 2 pe porțiunea A „alergare ușoară", pe B „sprint", pe C „respirație" și pe D „alergare cu spatele" și așa mai departe. Se vede clar cum aceste eforturi fracționate se înrudesc cu eforturile fotbalului, meciul constituind, el însuși, o veritabilă ședință de „interval training". Avantajele acestei metode de lucru :

— antrenorul poate domina ușor antrenamentul, fiind ordonat ;

— jucătorul are un stimulent, cronometrul ;

— oferă un plan judicios de antrenament pentru îmbunătățirea rezistenței și vitezei (se poate combina pe unele porțiuni, folosindu-se mijloace, procedee tehnice cu mingea). Repetăm necesitatea controlului medical.

„Circuit trainingul" a fost prezentat de Gustavo Graff (Chile), profesor de educație fizică, în cinci „ateliere" (sectoare).
În acest „circuit training" se folosesc o serie de exerciții fizice, tehnice, tactice, cu mingea, cu haltere etc., urmărindu-se îmbunătățirea calităților fizice, în special rezistența generală și specifică. Bineînțeles că aceasta reprezintă numai o parte din antrenamentul general al echipei. În atelierul I se fac conduceri, fente, driblinguri, sprinturi, adaptate la forma jocului. Lucrează patru jucători cu două mingi (cîte doi), pentru ca executanții să aibă pauze, deoarece exercițiile se continuă mereu. La atelierul II, unde se lucrează pentru îndeminare — abilitate, tehnică individuală relaxată etc., sînt necesari patru jucători cu patru mingi tot pentru continuitate în lucru. La atelierul III (cu sau fără portar), acțiunea se petrece la poartă, unde patru jucători cu patru mingi lucrează succesiv, pase, pase din vole, tras la poartă, tras din combinații. Cei care vin spre poartă sînt jenați de cei ce se întorc după ce au terminat exercițiul. În atelierul IV, patru jucători lucrează cu sandale cu tălpi de fier, cu haltere cu îmbrăcăminte grea pentru mușchii abdominali. La atelierul V, patru jucători lucrează cu o minge, urmărindu-se liniștirea organismului sub formă de joc, divertismentul fiind mingea. La atelierul VI, portarii lucrează separat, pe saltele.
Grupele pleacă de la atelierul I și continuă pînă trec succesiv prin toate atelierele. Se mai poate lucra de la I la III și II la IV, sau alte variante. Se acționează, deci, prin rotație, asigurîndu-se succesiunea și simultaneitatea. Ca durată sînt prevăzute 20 min pentru toate, apoi 15 min pauză și iar 20 min tehnică, după care se continuă antrenamentul. Recomandarea de bază prevede să se țină cont de particularitățile individuale ale jucătorilor.
Antrenorul chilian Magana a prezentat apoi „temporal training", un antrenament ce se aplica în Chile, unde era la început și nu se cunoșteau încă rezultatele ce le dă. El constă dintr-o alergare pe teren variat, folosindu-se obstacolele naturale, sărituri la copaci, șerpuire printre pomi, escaladări de diferențe de nivel etc. Urmează să se obțină rezistență, adaptarea marilor funcțiuni la efort, pregătirea fizică generală. Durata o condiționează gradul de pregătire a jucătorilor și ceea ce se urmărește să se obțină. Caracteristicile „temporal training"-ului ar fi : ritm, variație, lucru individual și colectiv, contracronometru și sub control medical (puls, tensiune etc.). Acest fel de pregătire este fundamentat de finlandezul Pikala și a fost folosit cu succes în R. F. Germană și Suedia.

„Power training"-ul nu a putut fi prezentat, deoarece referentul a lipsit. Totuşi, pe marginea lui au fost făcute discuţii ; mai interesante ni s-au părut cele ale lui Mogilevsky, care printre altele a spus că rezultatele lucrului cu halterele nu au fost cele mai bune, pentru că s-au folosit exerciţii ce n-au ţinut cont de specificul fotbalului. Chiar exerciţiul din „circuit training" prezentat de chilianul Graff, unde se face forţa cu „sandale" de fier, nu este corespunzător. De asemenea, genuflexiunile cu haltere sînt neindicate pentru fotbalişti. Lor le trebuie exerciţii pentru flexia-extensia grupelor musculare ale trenului inferior, ale regiunii abdominale etc., corespunzător biomecanicii loviturii mingii, săriturilor, alergării. În acest sens se cere să fie făcute aparatele şi instalaţiile, pentru a putea respecta pregătirea articulaţiilor, grupelor de muşchi solicitaţi în mişcările specifice. Cîteva asemenea exerciţii :

— pe o masă stă jucătorul întins cu picioarele lăsate în jos ; i se pun la picioare greutăţi de diferite mărimi, pe care le ridică de un număr de ori ;

— pe un plan înclinat stă întins jucătorul ; cu diferite greutăţi la picioare face mişcări de ridicare şi coborîre ;

— la un scripete se pune o greutate, iar partea cealaltă este legată de glezna piciorului ; se execută balansări de picior. Despre pregătirea numită „45 de secunde" a vorbit Jimmy Adamson (Anglia), arătînd că ea constă în alergare cu viteză şi sensuri diferite, specifice jocului.

45 de secunde. O trăsătură distinctivă a fotbalului modern este mărirea vitezei de desfăşurare a acţiunilor, precum şi creşterea numerică a acţiunilor în tempo ridicat. Eforturile maximale şi cele medii sau reduse se succed în combinaţii nelimitate ; într-un singur minut se pot efectua 4—5 sprinturi de 10—20 m aproape legate între ele, iar altădată în acelaşi interval un singur sprint pe aceeaşi distanţă, sau chiar nici unul.

În asemenea situaţii, consecinţa fiziologică şi aspectul biologic trebuie avute în vedere.

Efortul fotbalistului este o alternare nesistematizată de procese anaerobe (în datorie de oxigen) şi aerobe. Cu alte cuvinte, efortul de viteză se efectuează prin consumarea unei mari cantităţi de material energetic în cadrul unui proces de ardere care decurge rapid, în condiţii de datorie de oxigen — anaerob. Aici energia necesară se asigură prin procesele metabolice desfăşurate — în starea anaerobă — pe cînd în timpul solicitărilor moderate reacţiile biochimice au la dispoziţie oxigenul necesar.

Numărul practic nelimitat de sprinturi, cerut unui fotbalist în decursul jocului, pretinde dobîndirea unei rezistențe superioare. În trecut, pentru dobîndirea rezistenței specifice, fotbaliștii se antrenau, mai ales, prin alergări cu efort moderat susținut prin procese biochimice aerobe. Ei foloseau alergările pe distanțe lungi.

Noile cerințe ale fotbalului au demodat vechile metode.

Prin antrenament trebuie modelate rezervele energetice și mecanismele enzimatice ale jucătorului, încît el să poată suporta o mare datorie de oxigen fără scăderea randamentului și a capacității de efort.

Specialistul englez J. Adamson a prezentat o metodă de antrenament denumită „45 de secunde", care constă în efectuarea unor eforturi de intensitate maximală cu o durată de 45 s.

Fundamentarea ei fiziologică a fost făcută în sensul că efectuarea unui efort maxim (se desfășoară în condiții anaerobe), dă naștere în organism la 3 g. de acid lactic pe secundă, ca produs final al catabolismului (arderii substanțelor energetice). Acumularea lui rapidă va crește aciditatea mediului intern al organismului (modificare cu numeroase consecințe), iar dacă în circuitul sanguin vor pătrunde 130 g acid lactic, subiectul nu mai poate continua acest efort. Din cele arătate se observă că acumularea cantității limită de acid lactic are loc în 45 s de efort maxim. Ceea ce înseamnă că un efort maxim poate fi menținut 45 s.

De aceea pentru obținerea adaptării dorite sînt necesare într-un antrenament repetarea mai multor reprize, 12—16, de efort maximal pe o durată de 45 s. Durata pauzei dintre repetări la început este de 45 s, urmînd ca după antrenamente nenumărate să se ajungă la 30 s.

În acest interval nu se achită decît o parte din datoria de oxigen, iar restabilirea celorlalte componente nu va fi decît parțială. Se desprind în consecință, din această metodă, două principii de bază și anume :

— să se presteze un efort maximal în timpul celor 45 s ;

— repetarea să aibă loc în condițiile unei restabiliri incomplete.

În concluzie, Adamson stabilește pentru fotbalist un program de antrenament care la început are o perioadă mai lungă de repaus, de exemplu 60 s ; însă scopul este de a lucra în vederea obținerii de la 12 la 16 serii (45 s de efort maxim) cu perioade de repaus de la 45 s la 30 s.

Cu varietatea lor, chiar fără a aprofunda problemele, discuțiile participanților au abordat tematici interesante.
Fostul internațional spaniol Benito Diaz, directorul școlii de antrenori spanioli, a abordat unele probleme ale viitorului fotbal. În condițiile în care sistemul cu trei fundași este depășit, pentru ocuparea rațională a terenului, a arătat Diaz, apar așezări ca 4—2—2, 4—3—3 etc. E vorba de așezări cu cel puțin cîte un om clarvăzător între cele două blocuri (apărare și atac) care acționează înainte și înapoi. Tehnica și tactica se vor schimba adaptîndu-se la noua așezare, iar funcțiile jucătorilor se vor mări, ei trebuind să corespundă și celorlalte posturi unde apar temporar. Nu-i vorba de „jucători-universali" (ceea ce nici nu se poate), ci de un jucător cu o pregătire mai completă. Benito Diaz a mai întrevăzut posibilitatea apariției unor jucători cu roluri numai de derutare.
Antrenorul brazilian Riviela a prezentat fotbalul brazilian. El a arătat că sistemul brazilian are particularitățile lui. Se bazează pe calitățile individuale ale jucătorilor, fiind aplicat la toate echipele din țară.
În evoluția sa, fotbalul brazilian a avut trei momente importante, determinate astfel : *1)* La Campionatul mondial din 1950, brazilienii n-au cunoscut sisteme, tactici, n-au apelat la medici. Ei s-au bazat numai pe pregătirea individuală a jucătorilor, care era excepțională. *2)* Campionatul mondial din 1954 le-a dat ideea că în fotbal pregătirea jucătorilor trebuie să fie numai științifică. *3)* În 1958 Colegiul antrenorilor a fixat linia metodică : *a)* pregătire fizică excepțională și aceeași preocupare pentru ceilalți factori ai antrenamentului ; *b)* formarea unei „echipe" naționale, fixîndu-i jaloanele de orientare, asigurîndu-i mijloacele, ținînd seama de posibilități. Astfel s-a ajuns la ideea că așezarea 4—2—4 este propice stadiului și temperamentului jucătorilor brazilieni la acea dată și pentru perioada imediat următoare.
Această așezare a fost impusă de jos pînă sus tuturor echipelor. 4—2—4, așezarea de bază, este foarte elastică și deopotrivă de ofensivă și defensivă. În tot timpul acțiunilor jucătorii își schimbă posturile și funcțiile. Totul e „problema tactică", pentru că nici teoretic, nici practic, cei doi din mijloc nu pot acoperi mijlocul terenului. De aceea acolo apar și alți jucători, atît doi din linia de fund, cît și din cea din față.
Între așezarea din 1958 și cea din 1962 există o mare diferență ca structură de joc. În 1958 Brazilia juca permanent în atac, bazată fiind pe potențialul vîrstei jucătorilor. În 1962, cu jucătorii

care aveau între 32 și 37 ani, ei joacă ca un bloc, mai apropiați unii de alții, strînși în jurul celor mai vîrstnici. Astfel, de la 4—2—4, echipa națională, numai ea, a trecut la 4—3—3 și 4—4—2. Ambele au caracter ofensiv, pentru că brazilienii nu pot juca într-un sistem defensiv. La renumele, la temperamentul, la clasa lor, ar fi dezastruos dacă ar juca defensiv. Aceasta se poate constata la jocurile campionatului brazilian, unde toate echipele folosesc aceste așezări, iar meciurile sînt foarte spectaculoase. Deci, vîrsta unora dintre jucători la Campionatul mondial din Chile a dus la o economie de efort, pentru că, prin așezarea folosită, echipa braziliană a jucat doar 30 min, ceea ce alții au jucat în 45 min.

Riviela a ținut să sublinieze că nu-i de-ajuns să utilizezi o așezare, ci să știi s-o și folosești tactic. Aceasta relevă importanța colaborării dintre antrenor și jucător. Antrenorul le schițează, le desenează planul, dar rezolvarea aparține jucătorilor care dau viață și amploare planului tactic în joc.

Concluziile expunerii, ample și interesante, ale lui Riviela, ar fi că brazilienii au „lucrat" pe etape așezarea, care este subordonată tacticii și a plecat de la temperamentul lor — irascibilitate pronunțată. Tehnica foarte bună, tactica și posibilitățile fizice le-au îndrumat pașii spre un sistem de creație (4—2—4). Trecerea la varianta 4—3—3 le-a păstrat caracterul ofensiv al jocului, căci ei nu se retrag, ci își organizează bine apărarea, fără să se aglomereze. Își asigură apărarea în funcție de pericolele ivite prin manevrele adversarilor. Mișcarea jucătorilor tineri, care au rolul vîrfurilor, dezorganizează apărarea adversă, forțează pătrunderea. La nevoie circulă pe culoare, pe „găuri" și cei din spate. De asemenea, se șutează puternic și precis din urmă și, mai ales, se speculează la maximum loviturile de la puncte fixe (deși au dezavantajul că la acestea adversarii acționează relaxați). În concluzie : așezarea este respectată de întreaga echipă, iar tactica permite o serie de evoluții majore, în scopul de a marca.

Fostul internațional argentinian A. Scopelli, care a urmat la discuții, a vorbit tot despre așezarea 4—2—4, însă dintr-un punct de vedere strict personal. El a spus printre altele : Brazilia n-a cîștigat în Suedia cu așezarea 4—2—4, ci cu jucătorii ei de mare clasă (Didi, Pele, Garrincha). Acest 4—2—4 a fost copiat de multe echipe. Dar l-au abandonat acelea care n-au avut jucători care să-i corespundă. Susțin, în consecință, teza : clasa jucătorului aduce succesul. Tactica este schimbătoare. Datorită elasticității ei se adaptează la situațiile create. Jucătorii trebuie să posede

abilitate tehnică, așa cum tactica presupune elasticitate. Brazilienii cîștigă datorită calităților jucătorilor.
Sistemul defensiv, a arătat într-altă ordine de idei Scopelli, nu este un dezastru. Dimpotrivă, creează siguranță. Secretul tacticilor defensive nu trebuie să ne înspăimînte. Fotbalul cunoaște o creștere vertiginoasă. E rolul antrenorilor să organizeze cunoștințele și să dea totul fotbalului, nu pe „felii" : o pregătire fizică excepțională, o tehnică ireproșabilă și o gîndire tactică, cu și fără minge, la superlativ. Brazilia a cîștigat și va cîștiga pentru că este pregătită complet. Acesta e secretul !
Taraso, psihologul echipei Universitad din Santiago, a vorbit despre unele aspecte psiho-pedagogice în munca antrenorilor. El a spus printre altele : „Foarte mulți consideră fotbalul o abilitate și nimic mai mult. Aceasta e, fără îndoială, o eroare. Fotbalul este uman, social. Și în el, ca în toate sectoarele, contribuția valorilor este covîrșitoare. Ca și în fabrica cu mulți muncitori cu calificare superioară, unde calitatea producției crește.
„Fotbalul formează personalitatea jucătorului, a adolescentului. Antrenorul, care trebuie să fie nu numai un tehnician, are datoria să formeze caracterul jucătorului, să-i dezvolte aptitudinile, să facă din el un responsabil social, nu un emotiv, un vanitos, simulant, capricios, ironic, impulsiv, nervos, dur".
S-au mai înregistrat și alte păreri interesante de la vorbitori, ale căror nume nici n-au fost reținute. Un antrenor mexican a expus următoarele : «În Mexic fiecare antrenor își are ideile lui, dar noi le unim pe toate, pentru a avea mai multă forță. Aceasta pentru ca „secretul" să nu aparțină fiecăruia în parte, ci tuturor. În toate părțile lumii se încearcă să se stabilească cea mai bună tactică. De fapt, toate sînt valabile dacă sînt bine aplicate. De aceea, cînd ne vom întoarce în Mexic, vom revizui întreaga metodică și vom obliga pînă jos să se studieze și să se aplice ceea ce este specific nouă și nu altora. Nu vom copia nimic, ci vom căuta să vedem cum putem să-i ajungem și să-i depășim pe alții prin capacitatea, posibilitățile și specificul nostru. Pentru că niciodată nu vom putea să ne atingem scopul copiind.»
Un antrenor uruguayan a arătat, printre altele, că astăzi există o exigență sporită față de pregătirea fizică, menită să asigure jucătorilor posibilitatea unei circulații mai intense. Noul în fotbal, adus de brazilieni, este pasa combinată cu schimbarea poziției jucătorilor, care creează astfel nenumărate ocazii și posibilități de acțiune. Dacă e adevărat că în fotbal brazilienii au devenit un exemplu, un model, trebuie să ținem cont că problemele lor

nu sînt, însă, și ale altora. De aceea nu se va realiza nimic prin copierea directă a ceea ce fac ei. Fotbalul actual este cel de mobilitate, adică un joc rapid, bazat pe calități fizico-tehnice. Factorul fizic crește de la joc la joc, tehnica însă nu poate crește atît de repede. De aceea nu este indicat să se meargă pe „urgențe", pe rezultate cu orice chip.

Doctorul Gabriel Ochos, medicul clubului Millonarios din Bogota, a abordat mai multe teme : „Cred că fotbalul defensiv va fi depășit. Este urît și n-aduce rezultate. Sistemul 4—2—4 și-a cîștigat galoanele. Este, însă, o greșeală gravă să aplici acest sistem cu orice fel de oameni, în loc să cauți oamenii necesari lui.

Fotbalul modern se caracterizează prin elasticitatea sa. Poziția defensivă permanentă nu permite variații și deci nu favorizează creația. Echipa R. F. Germane a avut în toate jocurile aceeași misiune : superbetonare, și pînă la urmă cu acest fel de joc a pierdut în fața Iugoslaviei. Nu poți merge la victorie cu oameni care-și abandonează poziția conștient și definitiv, limitîndu-și rolurile și sarcinile numai la a „distruge" oricum și oriunde. Fundașul brazilian Nilton Santos, de exemplu, este acum un jucător de zonă, un jucător constructiv și nu distructiv, preocupat de interceptarea mingii, de începerea unor acțiuni și nu, pur și simplu, numai de-a strica jocul adversarilor".

Cînd amplele dezbateri, din care am reprodus numai fragmentele mai interesante, au luat sfîrșit, congresului i s-a propus formarea unui for internațional, o „federație internațională a antrenorilor". S-a citit chiar și regulamentul de funcționare și atribuțiile, ba, ceva mai mult, s-au și făcut propuneri pentru numirea conducătorilor : Alberto Cassorla (Chile) președinte ; Walter Winterbottom (Anglia) și George Boulogne (Franța) vicepreședinți ; A. Csanadi (Ungaria) și Benito Diaz (Spania) membri. Unii au aplaudat și se credea că...s-a terminat.

În clipa aceea, un antrenor canadian, Bob Kapoustin, a remarcat că important e constituirea forului și nu desemnarea persoanelor care să-l conducă, mai ales că la această ședință nu sînt prezenți antrenorii tuturor țărilor afiliate la F.I.F.A. A propus, de aceea, ca problema să fie lăsată în studiu pînă la Campionatul mondial din 1966, cînd se vor lua hotărîri definitive și se vor face alegerile.

Intervenția a dat naștere la discuții furtunoase. Chilianul Cassorla, președintele asociației antrenorilor chilieni, a refuzat funcția, în timp ce alții se străduiau să i-o impună. Discuțiile au continuat în fața microfonului, care a fost luat cu asalt. Unii felicitau pe

cei desemnați la conducere, iar canadianul o ținea morțiș că nu este de acord, că F.I.F.A. va rîde de ceea ce s-a făcut.
A reușit să ia cuvîntul, la un moment dat,francezul Boulogne, care a mulțumit pentru alegerea sa, dar a spus că nu poate primi funcția, neavînd aprobarea țării sale să o reprezinte la „alegerile" de aici. De aceea propune ca în 1966 fiecare țară să trimită un antrenor delegat care să poată vota pentru alegerea biroului.
A fost rîndul lui Boulogne să fie luat acum în „focuri", în discuțiile și mai vehemente ce au urmat. După mai bine de o oră își face loc un chilian, ia cuvîntul și propune punerea din nou la vot a biroului. În sală erau numeroși auditori chilieni (în timp ce cei mai mulți dintre ceilalți antrenori plecaseră), așa că... se reușește votarea. Cassorla și cu alții din prezidiu se fotografiază și sînt filmați. Canadianul își susține părerea în continuare (și nu este singurul care are acest punct de vedere). Vacarmul e indescriptibil. Am plecat din sală aproape de miezul nopții, fără să știu dacă, pînă la sfîrșit, antrenorii au sau nu forul tehnic ce li s-a propus. În zilele următoare ziarele chiliene au anunțat că s-au pus bazele „federației internaționale a antrenorilor" și au anunțat comitetul ales. Mi-a rămas de neuitat „finalul" acestei reuniri a antrenorilor, care a îmbrăcat forme cu totul nepotrivite scopului pentru care a fost făcută.

Dacă n-ai bătrîni...

Cele patru zile ale Congresului mondial al antrenorilor au avut la mijloc o zi de pauză, 13 iunie, cînd erau programate să se joace semifinalele campionatului mondial.
Așa cum se stabilise inițial, la Santiago ar fi urmat să aibă loc întîlnirea Cehoslovacia—Iugoslavia, iar la Viña del Mar, Brazilia—Chile. În această ordine a intervenit, totuși, o schimbare, pricinuită de intervenția pe lîngă F.I.F.A. a organizatorilor turneului. Invocînd, mai ales, șubrezenia încasărilor făcute, care amenințau turneul final cu un fiasco financiar (ceea ce nu corespundea realității), dar făcînd caz și de amănuntul că Brazilia jucase toate meciurile la Viña del Mar, fără să fi făcut nici o deplasare, în timp ce Chile se deplasase în sferturi de finală la Arica, organizatorii au obținut aprobarea ca jocul Brazilia—Chile să fie mutat la Santiago. Pentru „neutri", aprobarea dată de F.I.F.A. a însemnat un mare semn de întrebare, fiind limpede că toată ma-

nevra era făcută cu scopul de a asigura echipei chiliene sprijinul puternic al unei asistenţe de 80 000 de spectatori. Chilienii, după ce trecuseră hopul jocului cu echipa Uniunii Sovietice, ţinteau acum mai sus şi, în calculele lor, Brazilia nu era un obstacol care să-i oprească în calea spre titlul mondial.
F.I.F.A., cum am spus, fără să ia în seamă nici un considerent, nici măcar faptul că fuseseră vîndute şi bilete abonament, operaţie care nu angaja numai pe organizatorii respectivi, a dat avizul şiut şi astfel s-a operat „strămutarea" celor două partide. Au fost, desigur, proteste din partea oraşelor Viña del Mar şi Valparaiso, care voiau să vadă şi ele jucînd echipa chiliană, şi chiar ameninţări cu acţionarea în justiţie, din partea unor abonaţi la jocurile de la Viña del Mar. Dar nici forul judecătoresc n-a socotit că s-a comis ceva „nelegal".
În itinerarul meu, la 13 iunie trebuia să fiu la Viña del Mar, aşa că într-acolo m-am îndreptat. La ora 10, în faţa hotelului Carrera, un microbuz cu şapte locuri m-a luat numai pe mine, căci ceilalţi „clienţi" obişnuiţi, brazilieni, argentinieni, chilieni din Santiago, rămăseseră pe loc, pentru partida Brazilia—Chile.
Pe minunatul drum ce leagă Santiago de Viña del Mar, în dimineaţa aceea mi s-a păiut că toată circulaţia diferitelor vehicule cu motor zorea numai în sens invers mersului nostru. Mereu şi mereu ne veneau în întîmpinare maşini de tot felul, încărcate cu spectatori pentru partida de la Santiago, strigînd lozinci afişate pe parbrizuri şi pe caroserii, agitînd drapele, toate în semnul dorinţei şi încrederii într-o nouă victorie a fotbaliştilor chilieni.
Cînd am luat loc în tribunele destul de golaşe ale stadionului de la Viña de Mar, am zărit pe sir Stanley Rous, preşedintele F.I.F.A. Mă întrebam dacă şi el a ajuns acolo în condiţii asemănătoare cu mine. Am fost însă mai lesne dispus să cred că preşedintele F.I.F.A. venise la Viña del Mar mai curînd să dea un gir în plus schimbării de program ce se operase.
Partida mă interesa prin prisma performanţelor ce le reuşiseră pînă aici ambele echipe, care ajunseseră la acest stadiu al competiţiei depăşind toate aşteptările şi calculele. Iar acum, una dintre ele — şi mă întrebam care va fi — avea să păşească şi mai departe, pentru ultimul act, ceea ce constituia o onoare cu adevărat mare. Echipa iugoslavă urma s-o vadă pentru prima oară în acest campionat. Curiozitatea îmi era sporită nu numai fiindcă constituia cea mai tînără formaţie a campionatului (vîrsta ei medie : 24 de ani şi jumătate, faţă de 26 de ani şi trei luni cît era cea a jucătorilor cehoslovaci), ci mai ales pentru că în

rîndurile ei jucau tineri a căror „carieră" o anticipasem de pe vremea cînd i-am văzut jucînd în formațiile de juniori ale Iugoslaviei la turneele U.E.F.A. sau în întîlniri amicale cu echipele noastre. Dintre ei, Sekularac, Jusufi, Galic etc. erau acum mari vedete ale fotbalului mondial...

Jocul ce-a urmat mi-a arătat că tinerețea poate pune o amprentă pozitivă asupra unei echipe, însă, așa cum s-a dovedit și în această partidă, ea poate și dăuna, atunci cînd la jucători cu temperamente prea aprinse își arată colții lipsa de maturitate, de rutină. Aceasta mi-a reamintit și de povestea cu tîlc a tinerilor dintr-o străveche cetate care mai întîi au ucis pe toți bătrînii lor, ca fiindu-le nefolositori, pentru ca apoi, cînd s-au găsit la mare strîmtoare, să dea din colț în colț, să caute un bătrîn care să-i scoată, cu sfatul lui, dintr-o teribilă încurcătură. De unde și morala ce dăinuie peste veacuri : Dacă n-ai bătrîni, cumpără-i !

Fotbalul iugoslav a atins o valoare ce l-a situat printre primele din lume. Echipele iugoslave, de club și reprezentative, au realizat performanțe de prim rang, iar jucătorii iugoslavi au ajuns să fie deosebit de apreciați. O bună politică, ajunsă tradițională, a permis ca mereu să fie crescute cadre tinere capabile să mențină prestigiul cîștigat. Cu toate marile lor succese, iugoslavii n-au reușit, însă, deși practică un fotbal de o valoare ridicată, să-și adjudece o competiție de talia unui campionat mondial sau a „Cupei Europei". Au apărut, de aceea, legitime întrebări menite să afle de unde provine această limitare, această barieră dincolo de care ei nu pot trece. Asistînd la jocul Cehoslovacia—Iugoslavia și apoi la partida Chile—Iugoslavia (pentru locurile 3—4), cred că am găsit și răspunsul. Marii internaționali ce-i crește fotbalul iugoslav se lasă tentați de mirajul profesionismului, acceptînd transferări la cluburi din Italia, Franța, R. F. Germană etc. Federația iugoslavă a încercat într-un fel să pună capăt acestui exod, stabilind un anumit număr de jocuri și o anumită vîrstă (30 de ani) de la care jucătorii se pot transfera la cluburi din străinătate. Așa se face că tocmai în perioada cînd talentul și valoarea lor se maturizează, cînd acești jucători pot fi folositori fotbalului iugoslav, echipei reprezentative, ei lipsesc de la datorie. Mă gîndesc, scriind acestea, la un Vukas, Milutinovic, Beara, Kostic, Zebec etc., care n-au găsit de fel în străinătate acel „Eldorado" ce și l-au zugrăvit în închipuirea lor. Iată o problemă asupra

căreia diriguitorii fotbalului iugoslav ar trebui să zăbovească mai mult, venind și cu soluții mai ferme și mai cuprinzătoare decît cele de pînă acum.
În timpul și după disputarea Campionatului mondial din Chile, Sekularac, incontestabil jucătorul nr. 1 al echipei iugoslaviei, a fost obiectul „atenției" și al unor oferte de cumpărare făcute de reprezentanții unor mari cluburi profesioniste din Spania și Italia. S-a și vorbit ca definitiv de acordul lui pentru F. C. Barcelona, pentru Juventus, A. C. Milan sau Torino. Apoi a venit o completare, pornită de la o hotărîre oficială a federației iugoslave, care a răsturnat totul. În locul iminentei lui plecări, aceleași ziare care i-au anunțat viitoarele lui „sedii" — au inserat că Sekularac rămîne mai departe în Iugoslavia, pentru că, printr-o decizie a federației de specialitate, jucătorii iugoslavi nu vor putea juca pentru echipe din străinătate decît în cazuri excepționale și dacă îndeplinesc și anumite condiții : vîrsta de 30 ani, 30 de selecționări în echipa națională și 300 de meciuri jucate la clubul lor.
În Chile, Sekularac avea 25 de ani, vîrstă la care, printre altele, s-a arătat a fi și un mare organizator al jocului echipei iugoslave. Am toate motivele să cred că la viitorul campionat Sekularac poate avea un rol mai proeminent într-o reprezentativă a Iugoslaviei, pe măsură ce talentul lui se va maturiza. Persistă totuși întrebarea auzită și în Chile : de ce echipa Iugoslaviei nu confirmă de atîția ani așteptările pe care le trezise fotbalul practicat de jucătorii ei ?

O echipă care ar putea fi mare, dacă ar asculta de cineva

Pentru jocul Cehoslovacia—Iugoslavia au fost desemnați ca arbitri : elvețianul Gerard Dienst la centru, Cesare Jonni (Italia) și Eric Steiner (Austria) la tușe. Misiunea lor n-a fost ușoară, pentru că au existat momente grele în joc, în cursul căruia s-au manifestat o serie de incorectitudini. Arbitrul de centru, în general bun, putea fi însă mai energic. Ca o remarcă suplimentară : s-a lăsat prea mult influențat de „tușieri".

Cele două echipe au aliniat formațiile următoare :

CEHOSLOVACIA : Schroiff — Lala, Pluskal, Popluhar, Novak — Kvasnak, Masoupust — Pospichal, Scherer, Kadraba, Jelinek.

IUGOSLAVIA : Soskic — Durkovic, Markovic, Popovic, Jusufi — Sekularac, Radakovic — Sijakovic, Jerkovic, Galic, Skoblar

De la începutul partidei a existat un „studiu" reciproc, acțiunile urmînd cursul primului coechipier. Echipele au avut așezări identice, cu patru jucători în față și patru pe fund, însă cehoslovacii au păstrat distanțe mai mici între compartimente, dispunînd astfel, după împrejurări, de o apărare supranumerică. Jocul iugoslavilor a fost mai pronunțat ofensiv și circulația jucătorilor mai vie. Ei au conceput o serie de acțiuni producînd derută în apărarea cehoslovacă. Un șut puternic, respins prost de Schroiff, n-a fost urmărit de extrema dreaptă Sijakovic, care a ratat astfel o bună ocazie de-a deschide scorul.

S-au scurs 20 min de joc și cehoslovacii acționau lent, ținînd sau plimbînd mingea și doar uneori avînd cîte o „zvîcnire", nu prea periculoasă.

Iugoslavii, sesizînd acest „ritm", au devenit mai energici în acțiuni ; multe mingi au fost interceptate de centrul atacant Jerkovic, acesta punîndu-și partenerii în poziții bune. Astfel, în minutul 22, Galic a ajuns singur în fața lui Schroiff, la 8 m de poartă, însă a tras afară. După cîteva minute și Sijakovic, pripindu-se, a șutat mult lateral, într-un moment cînd poarta adversă era goală. Această perioadă, în care iugoslavii au dominat, dar mai ales au ratat circa 3—4 ocazii excelente pentru a-și asigura avantajul, îi va costa eliminarea. În scurtele momente cînd au atacat, cehoslovacii au reușit să producă panică în rîndurile adversarilor. În minutul 27, ei au beneficiat de o lovitură de colț. Acțiunea s-a terminat cu un fault al lui Sekularac asupra lui Masopust. A executat Jelinek și un șut puternic a lovit bara, Soskic fiind bătut. În ultima instanță, portarul iugoslav a avut însă un reflex și a salvat situația într-un moment cînd golul părea imirient.

Dominarea jucătorilor iugoslavi a ținut aproximativ pînă în minutul 40. Ei au practicat un fotbal ofensiv, cu multă fantezie și orientat categoric spre poartă. Au circulat mult, se „găseau" în acțiuni, dar ratau mereu, datorită lipsei de maturitate, precipitării și, mai ales, nervozității, care-i făcea să comită și multe faulturi. Cu patru minute înainte de sfîrșitul reprizei, cehoslovacii au arătat din nou cît de periculoase sînt rarele lor contraatacuri.

La o centrare a lui Jelinek, balonul a trecut pe deasupra portarului iugoslav şi a ajuns la cealaltă extremă cehoslovacă, Pospichal. Cu o execuţie peste cap, acrobatică şi foarte spectaculoasă, el a trimis mingea lui Kadraba, al cărui şut a lovit bara transversală, ricoşînd afară. Repriza a luat sfîrşit fără ca vreuna din echipe să fi deschis scorul. În schimb, la puţine minute după reluare, cehoslovacii au reuşit primul gol, după o serie de greşeli elementare ale apărătorilor iugoslavi. De altfel, toate golurile ce se vor marca în această partidă nu vor fi consecinţa unor acţiuni lucrate, ci a greşelilor de apărare.

Iată primul gol : Scherer s-a lansat pe partea stîngă a terenului, de unde a centrat lung, pe cealaltă extremă, la Pospichal, flancat de fundaşul iugoslav Jusufi, care făcuse o primă repriză formidabilă. Pospichal se găsea aproape de steagul de colţ al terenului şi părea clar că duelul se va rezolva în favoarea jucătorului iugoslav. Spre surpriza generală, Jusufi, ca pentru a se distra, a lăsat adversarul să-i ridice mingea peste cap, scoţîndu-l astfel din joc şi pe propriul lui mijlocaş, Popovic, în timp ce balonul a ajuns la Kadraba. Şutul acestuia a pornit puternic şi portarul Soskic a respins prost, cu palmele, trimiţînd mingea din nou la Kadraba, care nu a mai aşteptat o altă invitaţie şi a marcat.

Nervozitatea iugoslavilor a crescut o dată cu primirea acestui gol şi, la numai un minut după înscrierea lui, Sekularac l-a faultat violent pe Scherer. Aceşti doi jucători aveau să se mai „ciocnească" serios după aproximativ cinci minute, cînd arbitrul partidei a fost nevoit să întrerupă jocul pentru a chema pe căpitanii celor două echipe, Galic şi Novak, spre a le atrage atenţia să tempereze „spiritele" prea încălzite.

În minutul 55, iugoslavii au fost pe punctul să egaleze, dar Skoblar, intrat în careu, a şutat în bară, ratînd o ocazie excelentă. Din păcate însă irascibili şi certăreţi, au iuţit jocul prin alergare, sprinturi directe şi pase decisive. Acţiunile lor nu mai erau coordonate spre desfacerea jocului, spre dezorganizarea adversarului.

Pur şi simplu, se năpusteau peste adversari. Aşa a pătruns singur în careu Galic (min 59) şi fundaşul Novak abia a reuşit să-l deposedeze de balon în ultima clipă. Neta dominare iugoslavă n-a adus însă goluri, pentru că atacanţii nu au putut depăşi apărarea cehoslovacă sau, chiar dacă au făcut-o, Schroiff, într-o formă excelentă, a parat tot. Aceasta nu-l va scuza însă pentru golul ce-l vor înscrie iugoslavii, ca urmare a unei greşeli copilăreşti pe care avea să o comită.

În minutul 69, mijlocașul Radakovic a înaintat spre centrul terenului și de aici a trimis o minge înaltă, stingheră, spre careul cehoslovac, care a fost luat cu asalt de 3—4 apărători și de centrul atacant iugoslav Jerkovic, la vreo 10 m de poartă. Schroiff, în loc să stea liniștit, la locul lui, a socotit (greșit) că ar fi cazul să dea și el o mînă de ajutor coechipierilor și s-a îndreptat într-acolo. Aceasta chiar în clipa cînd, în aer fiind, Jerkovic a atins ușor balonul cu capul, îndreptîndu-l spre poartă. Inutil s-au zvîrlit apărătorii cehoslovaci după această minge, care a intrat în gol, în timp ce, într-un ultim efort, stoperul Popluhar a făcut un salt, încît a rupt plasa sus, sub bară, cu piciorul. Pe tabela de marcaj scorul era acum 1—1.

Iugoslavii au pornit din nou în trombă, să forțeze apărarea cehoslovacă și să încline victoria de partea lor. Un șut din vole al lui Skoblar, foarte periculos, a fost apărat de Schroiff. Înfierbîntați cum erau, iugoslavii au uitat să-și refacă așezarea și aceasta a constituit pentru ei începutul sfîrșitului. Voiau să marcheze direct din acțiuni perpendiculare pe poartă și altă preocupare nu mai aveau. Dar, în plină dominare a lor, fundașul cehoslovac Novak a aruncat o minge pe extrema opusă lui, spre Kadraba. Jusufi, în loc să caute să intercepteze balonul, ceea ce i-ar fi reușit cu oarecare efort, a ieșit în fața mingii, arătînd cu degetul spre ea și solicitînd ofsaid. Numai că el nu-l observase pe stoperul Marcovic aflat în urma lui, la mijlocul terenului. Kadraba a intrat în posesia balonului și ajutat de Scherer au prins pe stoperul Markovic între ei și l-au dus așa, prin pase, pînă lîngă poartă, unde, deși Soskic a ieșit în întîmpinare, Scherer a șutat și a înscris al doilea gol. Numai după șase minute, tot el marchează din nou, pecetluind rezultatul în favoarea echipei cehoslovace. A fost un gol, aș spune, de-a dreptul ridicol. Pluskal a trimis un șut, mai curînd o pasă înaltă, de la centrul terenului spre partea dreaptă, către Pospichal. Stoperul Markovic a ieșit la marginea careului să intercepteze balonul, dar l-a jenat un jucător cehoslovac, cu mult mai mic decît el. Anticipînd greșit traiectoria mingii, în loc să caute să revină și să intercepteze balonul, Markovic a pus mîna pe el, crezînd că se află în afara careului. Lovitura de la 11 metri care a urmat, executată impecabil de Scherer, a spulberat orice speranță portarului Soskic.

În continuare, jocul și-a pierdut din interes. Cehoslovacii au ținut mingea, au returnat pasele (cum făceau și brazilienii în situații similare) și au devenit chiar mai vioi. În schimb, iugoslavii erau de nerecunoscut. Acțiunile lor nu mai aveau claritate, ei urmărind

orbește să marcheze. Potențialul le-a scăzut și astfel jocul s-a terminat.

Analizînd desfășurarea întîlnirii, se cuvine să subliniez că în această partidă echipa cehoslovacă a arătat o mare reținere în joc, folosind mai mult ideea defensivei aglomerate. Acțiunile desfășurate au fost scurte, lente, fără forță de pătrundere, deși în atac dispuneau de 3—4 jucători excepțional dotați fizic. În apărare au fost păstrați permanent 5—6 jucători, iar în atac a apărut destul de frecvent mijlocașul Masopust ; în repriza a doua, el a scăzut complet în mișcare, în rezistență și în precizia paselor.

După comportarea avută în ansamblu, cu accent dominant pe jocul colectiv, echipa cehoslovacă a arătat următoarele caracteristici :

— rezistență bună, viteză potrivită ;
— tehnica jucătorilor în diferite regimuri de viteză foarte bună ;
— orientarea jocului pleca de la o apărare supranumerică, combinațiile fiind dictate de preocuparea de a nu pierde mingea, de-a pasa continuu (menajîndu-și forțele), urmărind scoaterea adversarului din dispozitivul apărării prin acțiunile a 2—3 jucători și, mai ales, așteptarea de a-l surprinde greșind. Orice gol marcat a devenit un avantaj colosal, pentru că urmăreau păstrarea avantajului prin metode pur defensive... ca ținerea mingii cît mai mult, cu returnarea paselor. Așa au procedat și în partidele jucate cu Spania, Brazilia (în grupa de calificare), Ungaria și Iugoslavia ;
— echilibrul nervos a fost extraordinar, cehoslovacii dovedindu-se niște jucători care nu puteau fi scoși din „ritmul" și preocupările lor.

Văzînd în joc echipa, te izbeau aceste caracteristici, dictate de o așteptare conștient impusă, de posibilități și interese. În jocul colectiv, o idee centrală era urmărirea ocaziilor ce le oferea adversarul. Cehoslovacii n-au tras mai mult de 10—12 șuturi la poartă, însă au știut să fructifice greșelile adversarilor.

Dacă au fost obiecții, nu nejustificate, asupra jocului „economicos" ce l-au practicat cehoslovacii, acestea vor fi date uitării o dată cu totala transformare manifestată în partida finală cu Brazilia. În acest ultim joc, echipa Cehoslovaciei a fost cu adevărat mare, prin concepția superioară etalată, care a pus și

mai bine în valoare sănătoasele caracteristici de bază ale formației.
Echipa Iugoslaviei a practicat un joc spectaculos, ofensiv, agresiv. Ea a manifestat calități fizice în regim de viteză și rezistență specifică mare.
Complet deficitară s-a arătat echipa din punct de vedere moral-volitiv. Dacă la începutul partidei jucătorii au fost plini de inițiativă, ajutîndu-se și sprijinindu-se, după ce au venit golurile (mai ales în condițiile greșelilor săvîrșite de apărători) și-au pierdut controlul. Urmările au fost : joc brutal, datorită scăderii potențialului fizic ; schimbarea sensului construcției acțiunilor (acționează direct asupra porții) pentru victorie cu orice preț ; pierderea simțului orientării, descoperindu-se apărarea o dată cu aventurarea tuturor în atac ; urmărirea numai a mingii și a porții, în dauna jocului colectiv ; apostrofări între jucători, care au devenit gălăgioși și apoi periculoși, jignindu-se între ei, ca în final să devină melancolici, lenți, potoliți.
Din aceste cauze au cedat o partidă în care era vizibil că adversarul pierde din rezistență. Aceasta a dovedit lipsa de maturitate, de rutină a echipei, în condițiile în care n-avea pe teren un sfătuitor, pe cineva de care să asculte.
Echipa a dovedit multe cunoștințe tehnice în lovirea balonului, folosindu-se de procedee diverse, în care unii (Sekularac, de pildă) excelează prin modul relaxat și abilitate în execuție. Conduceau mult balonul, protejîndu-l tot timpul. Driblau și fentau începînd cu fundașii. În execuțiile cu capul s-a remarcat un progres accentuat, posedînd o tehnică bună cu zvîcnire puternică. Ajunși pe diferite poziții, schimbau lovirea mingii, folosind și execuții cu efect, puternice, simulate etc.
Tactic, jocul lor avea un caracter de „du-te-vino", căutînd să păstreze mereu inițiativa. Jucau în 4—2—4 și treceau în 3—3—4, dar totul a devenit un haos cînd și-au dat seama că șansele sînt pierdute. În mod obișnuit ei dispuneau și de forțe pentru mijlocul terenului.Combativitatea lor, cît și faptul că apărarea era foarte ofensivă, lăsînd singur pe stoperul Markovic, le permitea prezența continuă în această porțiune, unde luau contact primii cu mingea. Erau foarte mult ajutați în ofensivă de fundașul dreapta Durkovic și mijlocașul Radakovic, care participau în acțiuni de construire pentru a marca. Din linia de atac au venit în apărare extremele Sijakovic și Skoblar.
Jocul era colectiv, deși acțiunile se răsfirau prea mult prin Galic, Sekularac, Jerkovic și alții. „Elasticitatea tehnică" le permitea însă

să realizeze un joc pur colectiv, valoros, cînd manifestau preocupare în această direcție și erau calmi.
Urmăreau sprijinirea jucătorului care avea mingea, venind spre el pentru a primi pasa sau pentru a-i crea „perete", încercînd să atragă adversarul de lîngă el și să-i formeze culoar. În multe ocazii preluau balonul și continuau acțiunea coechipierului. Viteza de joc era foarte variată, ca urmare a opririlor cu și fără minge, a schimbării direcției, pase returnate de 2—3 ori, pătrunderi pe culoare lungi, prin forțarea jocului individual în luptă directă cu adversarul. Luau starturi scurte, bruște și perseverente, se demarcau multiplu, continuu și colectiv etc. Foloseau „1—2"-uri, triunghiul și schimbau frecvent jocul cuplului Galic-Jerkovic prin Sekularac, care aștepta să înlocuiască pe unul din ei. Executau „1—2"-uri din vole, cu capul, peste adversar și pasau foarte mult înapoi, la diferite distanțe.
O altă „armă" redutabilă era jocul fără minge. Aveau o circulație ofensiv-defensivă capabilă să producă „găuri" care, speculate, le-ar fi dat o mare eficacitate. Se poate spune că jocul în ansamblu era curat, viguros, foarte viu, tineresc, continuu ofensiv, însă dantelat.
În concluzie, această echipă păstrată ar putea atinge o valoare mare... cu condiția să asculte de cineva.

A rămas un drac de băiat Dragoslav Sekularac, dar...

Pe Dragoslav Sekularac l-am reîntîlnit în Chile, asistînd la jocul Cehoslovacia—Iugoslavia, după ce nu-l mai văzusem jucînd de mai bine de patru ani. Atunci, într-o zi a lui februarie 1958, am fost spectator la Belgrad, la partida Steaua Roșie — Manchester United, din cadrul „Cupei campionilor europeni". Întîlnirea aceasta îmi oferise un spectacol fotbalistic de zile mari și nu e de mirare că mi s-a întipărit în memorie mult mai bine decît altele din aceeași perioadă. De aceea, de cîte ori mă gîndesc la ea, cu ochii minții revăd „filmul" aproape complet al acestui joc. La Belgrad eram în trecere, cu echipa de juniori Progresul, în drum spre Italia, unde urma să participăm la tradiționalul turneu al echipelor de tineret, la Viareggio. În capitala Iugoslaviei făcusem o escală de numai 24 ore, prevăzută de altfel în

călătoria noastră și care nu era străină de disputarea amintitului joc.
În această partidă a evoluat pentru ultima oară „echipa de aur" a lui Manchester United („băieții" lui Matt Busby, cum li se spunea), pentru că la înapoiere avionul ce-o ducea a căzut și în accident au pierit aproape toți jucătorii formației engleze. Poate că și aceasta a făcut să-mi persiste atît de puternic amintirea acestei întîlniri. Dar elementul principal al interesului ce mi l-a stîrnit a fost jocul, o întrecere între două formații care s-au străduit și au reușit să ridice la nivel înalt o partidă cu o miză destul de mare. Este cunoscut faptul că în cadrul „Cupei campionilor europeni", ca și în alte competiții similare, confruntările sînt tur-retur, eliminatorii, și de aceea echipele urmăresc strict numai rezultatul necesar asigurării calificării mai departe. Rar oferă un fotbal la nivelul reputației echipelor un astfel de joc, în care ele nu-și aleg mijloacele cu ajutorul cărora să triumfe. La Belgrad însă a fost o excepție, astfel că în toată partida s-au înregistrat foarte puține faulturi. Totuși, un singur jucător a ținut să se „remarce". Un drac de băiat, plin de talent, un virtuos al driblingului (dar și un exagerat în același timp) care își făcea însă o țintă și din adversar. Mai mare ciudă îmi producea jocul lui presărat cu brutalități, pentru că în clipele lui liniștite Sekularac, căci de el este vorba, dovedea o virtuozitate în plină ascensiune. Era unul din jucătorii pe care turneele U.E.F.A. mi-l relevaseră atît de puternic, încît, în 1957, îi acordasem un loc în cea mai bună echipă ce-o formasem, simbolic, dintre marile vedete ale acestui adevărat campionat european al juniorilor. Și atunci Sekularac figura alături de Schnellinger, Uwe Seeler, Greaves, Tichy etc., pe care aveam să-i întîlnesc la Campionatul mondial din Chile.
Cîteva luni mai tîrziu pe Sekularac l-am regăsit în formația Iugoslaviei, cu prilejul turneului final al Campionatului mondial din 1958, unde s-a remarcat din nou. Aprecieri bune asupra virtuozității driblingului lui n-au lipsit, însă alături de ele au apărut, mai insistente, defectele ce-l caracterizau : o tendință spre individualism întreținută de arta sa în ale driblingului și o alunecare puternică spre răutate, care-l transforma într-un pericol pentru integritatea corporală a adversarilor.
Așa „evoluase" micuțul care, atunci cînd avea numai 10 ani (și aceasta se petrecea în anul 1947), a fost scos din echipa de pitici a clubului Steaua Roșie din Belgrad, unde juca de cînd a pus ghetele de fotbal în picioare, de către antrenorul

Pavic, pe care-l exasperase suita nesfîrșită a driblingului lui. Și pentru că Dragoslav n-a vrut să plece urechea la sfaturile ce i se dădeau mereu, că un dribling ca al lui poate deveni o armă cu adevărat redutabilă în folosul echipei, cînd e utilizat la momentul oportun, Pavic n-a ezitat să încerce metoda pedagogică a scoaterii lui din echipă. După aceea, poate, făcînd „act de supunere", Sekularac a fost reintegrat în formație și cariera lui fotbalistică și-a urmat drumul obișnuit. Cu timpul a devenit un virtuos în stăpînirea balonului, dar și egoist, înfumurat, un coleg neagreat și un adversar de temut pentru „dărnicia" loviturilor ce le împărțea celor ce-i veneau în cale.

Gonind mereu pe panta pe care alunecase, Sekularac a terminat prin a depăși măsura îngăduinței ce se vădea față de abaterile lui din joc și a realizat o „ispravă" la care nu s-au mai putut închide ochii binevoitori ai forului de specialitate. În 1960, la o partidă de campionat dintre Sarajevo și Steaua Roșie, răutatea cultivată, în jocul lui Sekularac, l-a făcut să rupă intenționat piciorul fundașului advers Dzenidzic. O asemenea abatere de la legile sportivității n-a putut fi trecută cu vederea, cu toată arta lui în ale fotbalului și i-a urmat o sancțiune : suspendarea pe 18 luni. Mi s-a părut atunci că pedeapsa dată era cu mult prea blîndă pentru vinovăția dovedită, căci asemenea abateri descalifică, pur și simplu, jucătorul vinovat. Ceva mai tîrziu, cînd am aflat că suspendarea i-a fost redusă la numai 6 luni, am fost profund indignat. Se pare că „clemența" ce i s-a arătat lui Dragoslav Sekularac s-ar datora faptului că... lui trebuia să i se încredințeze rolul de-a conduce și organiza jocul echipei iugoslave la Campionatul mondial din Chile. Drept s-o spun, mă îndoiam foarte mult de alegerea făcută, pentru că nu-l vedeam stăpînindu-și tumultuosul lui temperament într-atît încît să corespundă exigențelor și calităților pretinse de acest dificil rol.

Spre meritul lui Sekularac, de la reintrarea lui în arena fotbalistică pînă în momentul „Chile 1962", jocul prestat nu i-a mai adus „încondeieri", în timp ce aprecierile favorabile îl situau din ce în ce mai aproape de vîrful piramidei celor mai buni jucători continentali și mondiali.

Iată-l acum în Chile. Ca aspect anii nu l-au schimbat de fel. Avea același obraz dîrz, cu o bărbie care exprima voință și energie, cu privirea cutezătoare. Era același jucător mic, bine așezat pe picioarele scurte, cu mișcări rapide și care-și „plimbă"

adversarul cu driblingul şi fentele lui. A rămas un drac de băiat Dragoslav Sekularac, totuşi s-a schimbat radical ca jucător. Picioarele lui scurte, ca şi înainte, erau „cheia" driblingurilor şi fentelor. Putea să pună pe picior greşit, cu o fentă, 3—4 adversari şi uneori lăsa şi balonul să treacă la un partener demarcat. Cu aceeaşi operaţie reuşea să-şi atragă adversarii, mai ales că ei aveau „ochii" asupra lui, ştiind de ce era în stare. Sekularac a ajuns un veritabil conducător de echipă, cu calmul şi inteligenţa unui stăpîn al jocului. Un virtuos al driblingului a rămas. Dar acest dribling, care poate forma obiectul unei descrieri amănunţite, era pus în slujba echipei, a partenerilor, cărora Sekularac le servea „mingi" excepţionale. Îi lipsea lui, cumva, şutul ? Nu ! Cînd trăgea la poartă, portarul se resimţea... dacă n-avea de scos şi mingea din plasă.

După jocul U.R.S.S. — Iugoslavia, un comentator francez a scris, printre altele, privind desfăşurarea primei reprize : „Sovieticii n-au fost, într-adevăr, în mare pericol decît o singură dată, în urma unui dribling uluitor al lui Sekularac, punctat cu un şut foarte puternic, pe care laşin l-a deviat in extremis... E adevărat că şutul lui Sekularac ar fi obţinut avantaj asupra oricărui portar. Însă extraordinarul laşin a deviat în corner acest şut care părea, totuşi, irezistibil..."

Sekularac foloseşte însă şutul lui mai rar (dar nu se lipseşte de el cînd e cazul !), pentru că, în general, se ştie şi se simte mai marcat şi pentru că, astfel, sporeşte şansele de reuşită ale partenerilor săi. Sînt frecvente cazurile cînd Sekularac, individualistul şi izolatul de ieri-alaltăieri, e literalmente copleşit de îmbrăţişările coechipierilor lui, după ce au înscris un gol, fie pentru că el le-a dat pasa decisivă, fie pentru că de la el a pornit acţiunea care s-a soldat cu intrarea mingii în plasă.

Care a fost atitudinea lui Sekularac faţă de adversari ? Ştiţi doar că aceasta i-a adus faima lui rea. Să nu credeţi cumva că a devenit un înger, gata la tot pasul să se dea la o parte din faţa adversarului şi să-şi ceară scuze. Jocul lui a rămas robust, dîrz, tenace şi, pe alocuri, generator de faulturi. Acestora le lipseşte însă premeditarea sau tendinţa de a deveni un obicei. Ele sînt „accidente" de joc, posibile şi la jucători mai puţin vulcanici decît Sekularac, mai puţin escortaţi ca el — păzit de obicei cu străşnicie de 2—3 adversari care nici ei nu-l menajează. Şi, totuşi, Campionatul mondial din Chile i-a adus lui Sekularac un suprem omagiu din partea adversarului. Unicul cred, nu

numai la această ediție, ci de-a lungul întregii existențe a competiției.
Aceasta s-a petrecut după partida Iugoslavia — Uruguay. Rezultatul întîlnirii conta în calificare pentru ambele echipe. După fluierul final, care consfințea victoria cu 3—1 a iugoslavilor, jucătorii uruguayeni, jucătorii echipei învinse, l-au înconjurat pe Sekularac, l-au ridicat pe umeri și l-au purtat în triumf, omagiu spontan pentru jocul său tehnic.
Ca să cîștige această răsplată cu totul neobișnuită, să vedem ce-a făcut Sekularac, urmărind fragmente din comentariile la această partidă ale unuia din trimișii speciali ai revistei pariziene „France Football", care l-a numit pe Sekularac „steaua de aur" de la Arica. *„După cîteva minute de preliminarii, în cursul cărora cele două echipe se studiau, s-a produs un fenomen care trebuia să-și găsească confirmarea mai tîrziu : un om începu să-și impună personalitatea, să-și impună jocul, să-l orienteze după felul lui, să dărîme adversarul. Acest om era Sekularac, absolut suveran, și care a smuls aplauzele publicului prin finețea atingerii mingii și precizia paselor lui. Priceput în a-i trimite „aiurea" pe uruguayeni, Sekularac termină prin a-i face să-și piardă capul. Și, totuși, ei au deschis scorul... Dar extraordinara muncă a lui Sekularac trebuia să fie răsplătită în minutul 25, de o manieră indirectă. O succesiune de driblinguri ale micului iugoslav îi permise să-l demarce pe Jerkovic, care se îndreptă direct spre poartă. Alvarez Emilio nu a mai avut decît o soluție : să-și răstoarne adversarul. Arbitrul nu ezită să fluiere „penalti"-ul care se impunea, transformat apoi de Skoblar".*
La caracterizările generale făcute asupra jucătorilor și echipei învingătoare în același comentariu s-a adăugat : *„La învingători un om a dominat categoric partenerii și adversarii : a fost evident Sekularac, care a reușit cel mai bun meci al carierei lui, după spusele conducătorilor echipei. Ce clasă, cîtă ușurință tehnică, cîtă clarviziune ! El n-a pierdut mai mult de o minge din 50 și și-a dus coechipierii la victorie, grație experienței și minunatului lui sînge rece".*
Dragoslav Sekularac s-a arătat în Chile un mare, chiar foarte mare jucător, cu perspective largi. De pe atunci s-a vorbit despre el ca de organizatorul și conducătorul echipei iugoslave și pentru Campionatul mondial din 1966. Atunci, ca și cu ani înainte. Numai că schimbarea ce s-a produs trebuia să dureze.

Adică mereu să se fi putut spune despre el ceea ce am notat mai sus.
Dar...
Revenit din Chile şi primit cu mari onoruri, meritate de altfel, Sekularac a ajuns, din păcate, destul de repede iar la o „ispravă" care a atras asupră-i aprecieri negative. În etapa a V-a a turului campionatului iugoslav ediţia 1962/63, în partida Steaua Roşie Belgrad — Radniki, arbitrul partidei l-a eliminat din joc în minutul 65. Sekularac, care se socotea nedreptăţit de această decizie, a protestat zgomotos şi a refuzat să se supună. Şi pentru că arbitrul a insistat în hotărîrea lui, Sekularac... l-a lovit. Federaţia iugoslavă de fotbal l-a suspendat pentru această vină pe 18 luni.
Unui ziarist francez care s-a deplasat la Belgrad să discute, printre altele, cu el, Sekularac i-a declarat: „Arbitrul partidei (care conducea pentru prima oară un meci în campionatul diviziei I — n.a.) nu numai că nu m-a protejat de fel împotriva loviturilor ce le-am primit de la adversari, dar şi-a mai făcut şi plăcerea răutăcioasă de-a fluiera lovituri libere în favoarea mea, atunci cînd reuşeam cîteodată să rămîn în posesia balonului cu toate faulturile adversarilor. Această necunoaştere a legii fundamentale a avantajului şi, de asemenea, impresia de nesecuritate, m-au exasperat. M-am înfuriat şi am vrut să părăsesc terenul din propria mea iniţiativă. Antrenorul şi coechipierii mei m-au calmat şi atunci cînd se părea că lucrurile merg mai bine, arbitrul a vrut să mă scoată de pe teren, ca urmare a unei noi greşeli grosolane a unui adversar, nesancţionată, şi a unei riposte din partea mea".
Sekularac îşi execută pedeapsa în momentul cînd scriu aceste rînduri şi nu pot anticipa ce va aduce viitorul mai apropiat în cariera lui fotbalistică. Poate i se va scurta din pedeapsă, prin vreo amnistie; poate i se va aproba transferarea la un club din străinătate (căci solicitatori nu lipsesc); poate pur şi simplu va face militărie, care-l va îndepărta pentru toată perioada ei de stadion... Toate aceste alternative încep numai cu „poate". Dar nu cred că tot sub semnul lui „poate" să fie răspunsul la întrebarea: Cine va conduce echipa Iugoslaviei la Campionatul mondial din anul 1966? Pentru că eu l-am văzut pe Sekularac jucînd în Chile!

Un şut oarecare şi un picior „providenţial"

In tribunele de la „Sausalito" interesul pentru meciul Cehoslovacia — Iugoslavia era concurat serios de cel al partidei Brazilia — Chile ce se disputa concomitent la Santiago, ca să decidă cel de-al doilea finalist al competiţiei.
Miile de spectatori de pe terenul de la Viña del Mar erau strînşi grupuri-grupuri în jurul aparatelor cu tranzistori, trăind clipă de clipă desfăşurarea celeilalte semifinale. Din cînd în cînd la un aparat apropiat de mine se făcea clar auzită rumoarea celor peste 75 000 de spectatori de pe „Estadio Nacional" din Santiago, ce-şi sprijineau cu pasiune echipa, îndemnînd-o mereu cu strigătul lor : Chi-chi-chi, le-le-le ! Viva Chile !
Însă cu tot acest suport moral şi cu toate progresele uimaşe înfăptuite de echipa chiliană, ea n-a putut trece „hopul Brazilia", reuşită la care chilienii au visat atît de mult, încît puţini erau cei care o credeau irealizabilă.
Cu un Garrincha în formă şi vervă uluitoare, brazilienii n-au avut de depus eforturi prea mari ca să cîştige mai uşor decît o arată scorul final, 4—2. Nici larga „bunăvoinţă" a arbitrului partidei, peruvianul Maximo Yamasaki, n-a putut ajuta chilienilor, decît doar că le-a păstrat mai mult timp iluzia că se mai pot „agăţa" de rezultat, doar-doar vor reuşi să dea, pe neaşteptate, o lovitură de graţie adversarilor.
Brazilienii au deschis scorul prin Garrincha (minutul 9) şi tot prin el şi-au mărit avansul, în minutul 31. Într-un efort suprem, 12 min mai tîrziu, chilienii înscriu şi ei, printr-un şut puternic şi precis al lui Toro, care a executat cu măiestrie o lovitură de pedeapsă acordată în favoarea chilienilor. Cu acest rezultat s-a încheiat prima repriză. Puţin timp după pauză brazilienii au înscris din nou, prin Vava (minutul 47), impunîndu-şi marea lor superioritate în joc. Totuşi, chilienii au reuşit să micşoreze handicapul, transformînd prin Leonel Sanchez un „penalti" discutabil, acordat de arbitrul Yamasaki, la un aşa-zis henţ, despre care un gazetar francez, prezent la meci, a scris : «Mingea a urcat către mîna îndepărtată de corp a lui Zozimo, fără intenţia acestuia de-a o atinge. Dar se poate întreba ce s-ar fi întîmplat dacă „penalti"-ul n-ar fi fost acordat ?» (O aluzie directă la reacţia publicului spectator.) Aceasta după ce arbitrul peruvian penalizase numai cu o lovitură indirectă în careul de 16 metri un fault comis asupra lui Garrincha şi anulase pe motiv de ofsaid un gol marcat de

Vava, dintr-o poziție pe care arbitrul de tușă n-o semnalase ca „afară din joc". Brazilienii n-au fost însă de fel intimidați de reducerea handicapului și cu jocul net superior ce l-au desfășurat au marcat din nou, prin Vava (minutul 77), curmînd astfel definitiv visele chilienilor.

Cu zece minute înainte de final, cînd meciul era practic terminat, arbitrul Yamasaki a socotit că a sosit momentul să fie sever și cu chilienii (sperînd că așa va mai șterge din proasta impresie lăsată pînă atunci). El l-a expulzat de pe teren pe centrul atacant chilian Landa, nu atît pentru faultul comis (lovirea stoperului brazilian Mauro, într-un moment cînd acesta n-avea balonul), ci pentru injuriile ce i le-a adus după sancționarea acestei infracțiuni. Bietul Landa se scuza după meci către coechipierii lui spunînd : „Am crezut că arbitrul e japonez și nu știe spaniola, de asta am spus ceea ce am spus". Și adevărul este că Yamasaki e japonez, dar... originar din Peru !

După eliminarea din joc a lui Landa, arbitrul partidei, parcă pentru a atenua măsura sus-amintită, l-a eliminat pe Garrincha, care a răspuns cu o lovitură de picior la un fault brutal comis asupra lui de Rojas, „ciocnire" din care el nu văzuse nimic și asupra căreia fusese informat de unul din arbitrii de tușă. Diferența de vinovăție a celor doi excluși de pe teren se poate aprecia și din hotărîrile comisiei care i-a judecat. Landa a fost suspendat și a lipsit din formația pe care Chile a prezentat-o în jocul următor, cu Iugoslavia, în timp ce Garrincha a fost absolvit de pedeapsă și a jucat și în finala competiției.

Eliminarea de pe teren a lui Garrincha îmi aduce în minte, acum cînd scriu aceste rînduri, două amănunte petrecute în locuri și la date diferite, legate unul de jucătorul brazilian, iar celălalt de arbitrul peruvian. Într-un interviu ce l-a acordat, fiind întrebat dacă a fost adesea accidentat de adversarii lui, furioși de a fi regulat depășiți de el, Garrincha a răspuns : „Cea mai lungă indisponibilitate a mea a ținut șapte zile. Cum nu-mi lovesc niciodată adversarii, nici eu n-am primit vreo lovitură de la ei". Diferența dintre această declarație și realitatea ilustrată de partida Brazilia — Chile trebuie pusă pe seama faptului că Garrincha a acordat interviul înainte de acest joc și el nu putea anticipa că mijlocașul chilian Rojas (de altminteri un excelent jucător) va pune capăt acestei tradiții, lovindu-l și făcîndu-l să riposteze. Despre Maximo Yamasaki (unul din cei șapte arbitri ce au primit distincția „fluierul de argint" după terminarea turneului final), gazetarul dr. Willy Meisl, fratele lui Hugo Meisl, cel care a dat

strălucire echipei Austriei în anii cînd a fost cunoscută sub numele de „Wunderteam" (echipa minune), și-a adus aminte și a scris următoarea întîmplare : „Yamasaki este omul care chiar în Lima (Peru) a fost exclus. Echipa Saragossa (Spania) a jucat acolo contra Perului (4—1). Cel mai bun jucător peruvian, Seminario, care juca acum la clubul spaniol, a ajuns la o altercație cu compatriotul lui, Bravo. Yamasaki a trebuit să-i elimine pe amîndoi. Aceasta a provocat marea nemulțumire a multor spectatori care veniseră, mai ales, să-l admire pe Seminario „al lor". Cînd, după pauză, echipele au revenit pe teren, publicul a fost plăcut surprins. Seminario și Bravo erau din nou prezenți. Lipsea Yamasaki. În locul lui arbitra un oarecare Hernandez".

Brazilia, învingătoare, s-a calificat, deci, pentru finală, iar Chile a rămas să joace cu Iugoslavia pentru locurile 3—4. Iată-mă sîmbătă 16 iunie instalat în tribunele lui „Estadio Nacional", spectator la întîlnirea Chile — Iugoslavia.

Conducerea partidei a fost încredințată spaniolului Juan Gardeazabal, „ajutoarele" lui la tușe fiind Albert Dusch (R.F.G.) și Andor Darogy (R.P. Ungară).

Cele două echipe au intrat pe teren în următoarele formații :

CHILE : Godoy — Eyzaguirre, Raul Sanchez, Cruz, Rodriguez — Toro, Rojas — Ramirez, Campos, Tobar, Leonel Sanchez.

IUGOSLAVIA : Soskic — Durkovic, Markovic, Popovic, Svinjarevic — Sekularac, Radakovic — Kovacevic, Jerkovic, Galic, Skoblar.

Curiozitate mai mare suscita, de astă dată, pentru mine, echipa chiliană, pe care n-o mai văzusem, dar se dovedise a fi una din marile revelații ale competiției. În plus, ea constituia rezultatul unei experiențe din cele mai interesante. Testul îmi apărea cu atît mai valoros, cu cît avea să se producă în compania unei formații ce-și cîștigase și ea galoane strălucite și în această partidă era favorită incontestabilă. Întîlnirea urma să prilejuiască însă din nou o „lovitură de teatru", nu numai pentru că victoria avea să revină chilienilor (1—0), ci și pentru autoritatea cu care au dobîndit-o și, mai ales, în împrejurări de joc ce nu le-au fost de loc favorabile, terminînd partida cu numai opt jucători valizi. În cele două echipe se produseseră unele schimbări în alcătuirea obișnuită. La iugoslavi, fundașul Jusufi cedase locul lui Svinjarevic, care debuta în competiție, iar pe aripa dreaptă juca Kovacevic, al cincilea ocupant al acestui post din echipa Iugoslaviei

la campionatul din Chile. Debutanți în turneul final mai erau și portarul Godoy, mijlocașul Cruz și centrul atacant Campos, care la chilieni înlocuiseră pe titularii Escutti, Contreras și Landa. Chiar din primele acțiuni, echipa chiliană mi-a confirmat că este o formație matură, desfășurînd un joc calm și organizat, cu pase precise, directe sau fentate și demarcaje imediate. Se juca de minute în șir în terenul iugoslav, acționîndu-se destul de variat. În special chilienii luau acțiunile pe cont propriu, schimbînd din plină alergare sensul și șutînd. Iugoslavii nu reușeau să păstreze prea mult balonul și nici nu puteau întreprinde multe atacuri. Întreaga repriză, ca dominare teritorială și posesia balonului, a fost în „mîinile" chilienilor. Iugoslavii au avut totuși cîteva acțiuni conduse cu simț artistic de Sekularac, un coordonator care nu prelua balonul, ci-l lăsa să „curgă", fiind chiar în situația de-a marca, dar fără a reuși. Au construit 3—4 asemenea faze cu o iuțeală fantastică, din pase și poziții neașteptate. Ca aspect tactic, ei au jucat mult în ofensivă (fără reușită), trimițînd mijlocașii înainte. Frecvent rămînea în urmă Popovic. Extremele veneau mult înapoi, iar Sekularac se plasa... unde credea că este mai bine, însă totdeauna lîngă cel cu mingea. Față de partida cu Cehoslovacia, iugoslavii mi-au lăsat însă impresia că practicau un joc mai lent, mai puțin viguros și lipsit de rezistența ce o dovediseră.

În repriza a doua, jocul a mai scăzut în dinamism și spre sfîrșit iugoslavii au marcat o ușoară dominare teritorială, mai ales că în echipa chiliană se accidentaseră Toro, M. Rodriguez și Campos, așa că formația lor conta efectiv pe numai 8 oameni. Acțiuni mai prompte au avut însă tot chilienii, care au ratat două ocazii din imediata apropiere a porții. Iugoslavii au comis greșeala că nu au forțat, jucînd din mai multe pase, cînd surprindeau descoperită apărarea adversă. Deosebită a fost situația ce și-au creat-o în minutul 88, cînd portarul Godoy a trebuit să apere cu piciorul un șut, mingea a ajuns la Jerkovic, care a tras din nou, Godov fiind nevoit să respingă de astă dată cu pumnii. Balonul a căzut la picioarele lui Sekularac, al cărui șut a trecut însă... peste poartă. Un minut mai tîrziu, după această alarmă falsă, portarul Godoy a trimis o minge la centrul terenului, lui Ramirez, care schimbase postul cu Toro, în urma accidentării acestuia. Ramirez a pătruns în partea de teren a iugoslavilor. A observat însă că și Rojas și-a creat o bună poziție, urmărind acțiunea. I-a cedat balonul și Rojas, același care a marcat și golul victorios în par-

tida cu U.R.S.S., a șutat de astă dată nu prea tare, fiind extenuat de cursa făcută. Mingea a fost însă deviată de piciorul stoperului Markovic. Portarul Soskic plecase în stînga, în direcția șutului, iar mingea a intrat în poartă prin mijloc. Chiar în condițiile acestea, trebuie să spun că golul putea fi imputat lui Soskic. De altfel, Soskic nu a mai confirmat impresia bună pe care și-o făcuseră mulți asupra lui. În intervențiile avute în partida cu Cehoslovacia și în cea de acum a arătat multă nesiguranță. Cu cîteva „parade" a reușit să impresioneze pe unii, dar pînă la urmă... a avut partea lui de vină la ambele înfrîngeri finale ale echipei iugoslave. Soskic se pare că intră în categoria acelor portari care sînt capabili de intervenții surprinzătoare, oprind goluri gata făcute, în schimb se lasă înșelat la situații mai simple, care nu pun probleme unor portari de valoare medie. Eu opinez în favoarea acestei a doua categorii de portari, deoarece ei inspiră mult mai multă încredere coechipierilor, lucru esențial într-un joc. Un gol cu un minut înainte de fluierul final a adus înfrîngerea echipei iugoslaviei, tot așa cum cu un gol, înscris la patru minute de sfîrșitul întîlnirii, la rîndul ei, eliminase echipa R.F. Germane. Trebuie precizat însă că în ambele cazuri victoria a răsplătit pe cel mai bun.

În jocul cu Chile, iugoslavii n-au adus nimic în plus față de caracteristicile arătate în partida cu Cehoslovacia. Mai mult chiar, n-au mai avut acel flux-reflux continuu, rezistența scăzîndu-le. De aici și reducerea elasticității jocului. Într-o discuție ce-am avut-o, după aceea, la București, cu antrenorul echipei Novisad (care ne-a vizitat țara pentru o partidă cu formația „Petrolul"), el a recunoscut insuficienta pregătire fizică a jucătorilor iugoslavi pentru Campionatul mondial din Chile. Și antrenorul... era unul din cei ce însoțise formația iugoslavă la acest turneu final.

Chilienii, cum am mai spus, mi-au lăsat de la începutul partidei impresia unei echipe „lucrate". Ei s-au comportat și ca sud-americani (în execuții) și ca europeni (în circulația balonului). Au jucat combinativ, bazîndu-se pe aportul integral al jucătorilor atît în atac, cît și în apărare. În „așezarea" lor, stoperul Raul Sanchez și mijlocașul Cruz au marcat strict vîrfurile echipei iugoslave. Raul Sanchez s-a dovedit un stoper de mare valoare, cu un calm excepțional, capacitate de anticipare și o deosebită promptitudine. Un Apolzan al nostru din zilele de glorie, dar mai combativ. Fundașul stînga Manuel Rodriguez a practicat marcajul

strict, ceea ce l-a făcut să plece după extrema iugoslavă ce-o avea în supraveghere (Kovacevic). Dar în toate acțiunile în terenul advers, Rodriguez se „arăta" ca o extremă stînga : cerea și primea mingea, jucînd-o în consecință. Mijlocașul Rojas a avut o rezistență mare, luînd parte la apărare, dar mai ales la atac. Pornea cu balonul pe cont propriu, conducea, dribla, șuta. Era mereu prezent în zona de 20 m a porții iugoslave. Interul dreapta Toro, jucător de finețe și cu simț de anticipație, a jucat în mijlocul terenului, retras mult în spatele propriei linii ofensive, mulțumindu-se să dirijeze atacul, fără a participa la acțiuni. Nu s-a deplasat și nici nu a alergat prea mult. Cînd locul lui (după accidentare) a fost preluat de Ramirez, acesta, un tip vivace, și-a mărit mult zona de acțiune în apărare, dar mai ales în atac, unde pleca cu mingea pînă pe extreme, retrăgîndu-se apoi în careul propriu de 16 m. El și Leonel Sanchez, ca extreme, au arătat o rază mare de acțiune, ajungînd pe părți opuse, în special plecînd cu balonul pentru a găsi poziție de șut. Au alergat susținuți de calități de mari extreme : viteză, viteză de reacție, dribling, șut și rezistență mare. Ceilalți doi atacanți au circulat, de asemenea, mult : centrul Campos fără balon, iar interul stînga Tobar cu balonul. Demarcările le făceau în special în timpul cînd venea cel cu mingea.

În această partidă, chilienii au practicat marcajul om la om, dar nu într-o formă „superstrictă", ca a germanilor, de pildă. Prin aceasta și-au asigurat și avantajul supranumeric în atac. Așezarea lor pe teren ar fi vrut să fie 4—2—4, dar, de fapt, era foarte neregulată și ținea de principiile W.M.

Folosirea mijlocului terenului era asigurată prin poziția lor aglomerată și a adversarilor. Majoritatea duelurilor se purtau aici, iar cînd se ajungea în fața porții aglomerarea era și mai mare. Contraatacuri fulgerătoare cu ducerea lor pînă la final n-au întreprins, pentru că apărarea adversă avea forță, iar ei jucau mult balonul în colectiv, cît și individual. Datorită unei idei tactice precise au aplicat cea mai ofensivă apărare pe dreapta și, mai ales, pe stînga. Nu exagerez afirmînd că cel mai mult a tras la poartă fundașul stînga Rodriguez, bineînțeles în comparație cu acțiunile și postul deținut.

Aportul înaintașilor în apărare a constat în atac de deposedare și tracasare permanentă, retragere organizată, repliere susținută, joc pozițional în faze curente și fixe.

Compartimentele s-au înghesuit în apărare, însă organizat, formînd un bloc, fără a neglija atacul, pe care l-au susținut permanent. Construcția acțiunilor a fost destul de variată : atît pe extreme, unde dispuneau de două personalități puternice care jucau mult pe cont propriu și unde își desfășurau jocul ofensiv și fundașii, cît și pe centru, unde circulația balonului se făcea în special, în diagonală. Jucătorii dădeau dovadă de viteză, perseverență, tehnică și o rezistență deosebită.

Goooool ! După strigătul acesta, izbucnit ca o detunătură din pieptul zecilor de mii de spectatori, reporterii-foto au năvălit în teren să „prindă" imaginile bucuriei de nedescris a jucătorilor chilieni. A fost necesară intervenția energică a arbitrului ca jocul să se reia de la centru. O ultimă acțiune de unul singur a lui Skoblar, cu intenția de a restabili egalitatea pe tabela de marcaj, fie chiar și în ultima secundă, și meciul a luat sfîrșit. Jucătorii chilieni au părăsit terenul sub ropotele de aplauze ale spectatorilor și în strigătele lor : Chi-chi-chi, le-le-le ! Viva Chile !

În tribunele lui „Estadio Nacional", marea majoritate a spectatorilor, în plină euforie, și-a păstrat locurile și după terminarea partidei, reclamînd cu insistență apariția pe teren, pentru a-l omagia, a lui Fernando Riera, antrenorul și marele „arhitect" al succeselor chiliene. Insistențele publicului n-au cedat pînă ce Riera nu și-a făcut apariția, însoțit de colaboratorul lui imediat, Luis Alamos, și căpitanul echipei, Sergio Navarro. Vizibil emoționat, cu lacrimi în ochi, Riera a primit ovațiile mulțimii care, astfel, l-a răsplătit pentru marea muncă și pricepere depusă, ca și pentru „atacurile" ce le-a avut de suferit în perioada de pregătire a echipei, premergătoare succeselor.

Vestea victoriei chiliene a provocat noi manifestații spontane pe străzile principale din Santiago, unde circulația a devenit iar imposibilă, pînă noaptea tîrziu. Coloane impresionante au trecut mereu și mereu, agitînd banderole cu culorile naționale, purtînd larg desfășurate steaguri chiliene, intonînd imnul național.

După ce am văzut jucînd echipa chiliană, am chibzuit mai îndelung asupra drumului ce l-a avut de străbătut, ca să-și încununeze participarea în competiție cu locul trei în ierarhia turneului final. Experiența chiliană, care a constituit o fațetă a noului la Campionatul mondial din anul 1962, mi s-a arătat demnă de a fi cunoscută mai în amănunt. Aceasta m-a determinat să scriu capitolul ce urmează.

Iugoslavia—R.F.G. 1—0. Golul victoriei! De la stînga la dreapta: Fahrian (R.F.G.), Galic (I), Nowac, Schulz, Schnellinger (R.F.G.), Kovacevic (I), Erhardt (R.F.G.), Jerkovic și Radovic (I).

În jocul cu Brazilia, Springett, portarul Angliei, scapă balonul printre picioare... în poartă, sub privirile atente ale lui Vava.

Brazilia—Chile 4—2. Brazilianul Zozimo își dispută balonul cu Tobar (Chile).

Cehoslovacia—Ungaria 1—0. Un adevărat spirit „colectiv" ! „Falanga cehă" se deplasează în bloc atît în atac, cît și în apărare, delectînd ochiul spectatorului

Dragoslav Sekularac într-o acțiune (meciul cu Chile), care vorbește de la sine de virtuozitatea driblingului său.

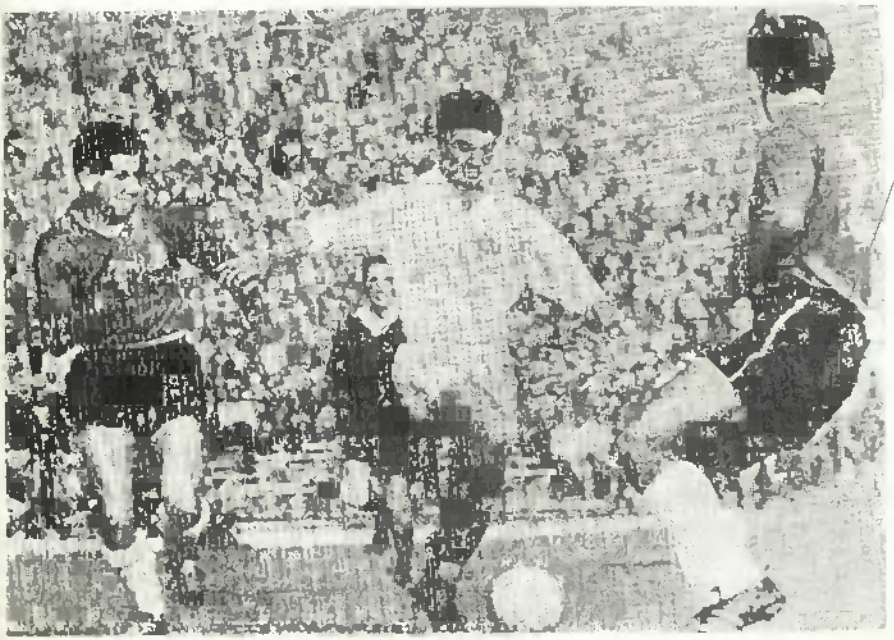

Antonio Carbajal — portarul a patru ediții ale campionatului mondial într-o acțiune caracteristică.

Masopust — un constructor al mijlocului terenului, care a triumfat în Chile.

La Viña del Mar, Cehoslovacia elimină în semifinală cu 3—1 pe Iugoslavia. Fotografia arată primul gol al iugoslavilor. Cu tot efortul făcut, Popluhar nu poate evita înscrierea golului : singurul lucru pe care-l face este că... rupe plasa cu piciorul.

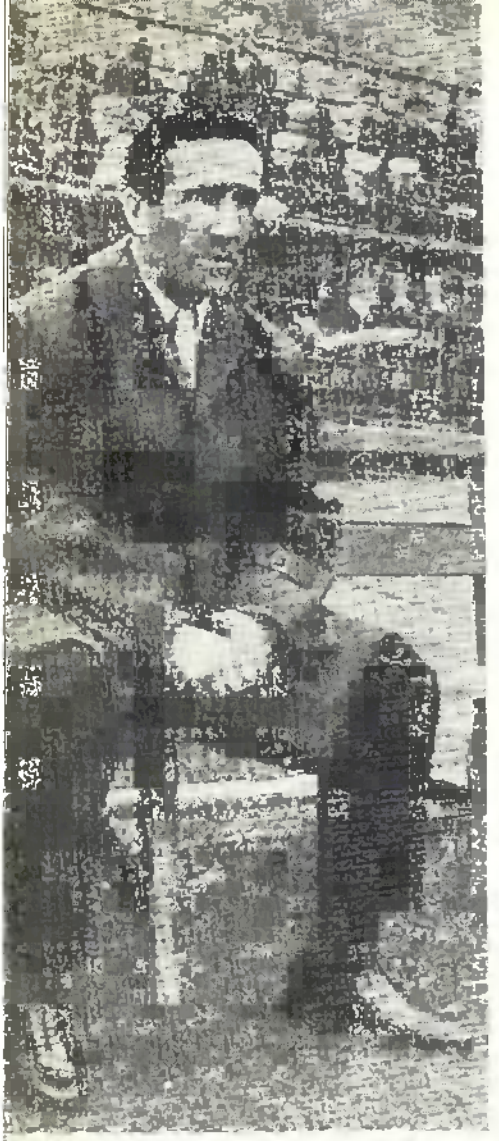

Herrera ! Se gîndeşte poate că echipa Spaniei, cu toate figurile celebre, n-a reuşit să se impună.

Amarildo Tavares da Silveira a părăsit anonimatul înlocuitorul lui Pele, demn purtător al tricoului cu numărul 10.

După meciul cu Ungaria, cîștigat de Cehoslovacia cu 1—0, la Rancagua, în sferturi de finală, portarul Schroiff este purtat în triumf.
Într-adevăr, a fost numit „eroul" jocului.

Zagalo, avînd în dreapta pe Fr. Gosling și în stînga pe Almore Moreira, nu-și poate stăpîni emoția și plînge,

Raymond Braine și experiența chiliană de fotbal

Belgienii au avut un mare jucător de fotbal, pe nume Raymond Braine. Pe cartea lui de vizită figura, printre altele, că în anul 1938 a fost căpitanul echipei Europei, selecționată să joace un meci festiv împotriva Angliei, socotită pe atunci imbatabilă. Acum vreo doi ani, Raymond Braine și-a scris memoriile de fotbalist, publicîndu-le într-un ziar belgian. Cu toate că măcar meciul Anglia — Europa despre care am pomenit (și pe care englezii l-au cîștigat cu 3—0) i-ar fi putut rămîne bine întipărit în minte, ca un eșec a 11 jucători excelenți care nu jucaseră însă niciodată împreună și, de aceea, nu s-au înțeles între ei pe teren, în introducerea la memoriile lui, Braine a scris : „Odinioară aveam cîteva trucuri, experiența și intuiția noastră, care valorau mai mult decît teoria și tactica atît de dezvoltate astăzi". Această proslăvire a empiricului în fotbal are, firește, explicația ei. „Epoca de aur" a lui Braine a fost cea a individualismului strict, lucru ce i-a caracterizat jocul de tehnician desăvîrșit. Afirmația lui nu mi s-a părut, totuși, niciodată mai pregnant ridicolă ca în fața turneului final al Campionatului mondial din Chile. Și, probabil, dacă Braine ar fi fost prezent la această competiție, el ca și toți Brainii ar fi învățat că fotbalul modern a încetat definitiv să fie o mixtură de trucuri — intuiție — experiență. În compoziția lui a rămas cîte ceva și din acestea, dar dacă fotbalul a progresat continuu, aceasta se datorește pregătirii minuțioase și permanente a sportivilor.

Echipele Braziliei, Cehoslovaciei, Chile și Iugoslaviei, ca să mă refer la cîteva din formațiile ce le-am văzut atunci, au demonstrat tuturor, prin reușita lor, că pregătirea în fotbal este astăzi strict științifică și că ea acordă deopotrivă importanță factorilor fizic, tehnic, tactic, psihic și teoretic, cu care trebuie înarmați jucătorii. Tot greul cade deci pe pregătire, care constituie „cheia succesului". Brazilienii s-au supus la o pregătire îndelungată și minuțioasă ca să ajungă să repete victoria finală obținută și în 1958. Atentă și minuțioasă a fost și pregătirea echipei cehoslovace pentru a ajunge să fie glorioasa învinsă a unei finale mari. Ceea ce a realizat însă Chile a demonstrat că, uneori, se poate pregăti cu șanse de succes o echipă fără ca ea să aibă în spate un fotbal de un nivel ridicat.

În 1956, cînd i s-a încredințat organizarea Campionatului mondial din 1962, Chile n-avea un fotbal de o valoare corespunzătoare

obligațiilor de țară-gazdă, calificată deci din oficiu pentru turneul final al competiției. N-avea, dar trebuia să-l aibă. Această sarcină i-a fost încredințată unui tînăr antrenor, Fernando Riera, care avea pe atunci aproximativ 34 de ani. Din 1957, cînd i s-a dat această misiune, o dată cu calitatea de antrenor național, Riera a gîndit și a pregătit echipa ce avea s-o prezinte la turneul final din 1962. Ca să aflu cum a realizat aceasta, am împrumutat amănunte chiar din cele pe care Riera le-a făcut cunoscute de-a lungul anilor.

De la început și-a îndreptat atenția asupra tinerilor. A strins la Santiago un lot de 120 de juniori și timp de un an, consecvent și metodic, i-a urmărit, i-a supravegheat, i-a îndrumat tehnic. Apoi, aproximativ cinci dintre aceștia au început să joace în echipele chiliene din diviziile A și B. Printre ei se găseau și Jorje Toro, Luis Eyzaguirre și Alberto Fouilloux, trei din marile vedete ale fotbalului chilian la Campionatul mondial din 1962. Primii doi au avut, la turneul final, 23 de ani, iar ultimul, 22 de ani. Paralel cu preocuparea lui pentru jucătorii juniori, Riera s-a ocupat și de cei mai experimentați.

Iată echipa chiliană a lui Riera în anul 1959 supusă primei încercări serioase, prin participarea la campionatul Americii de Sud, organizat la Buenos Aires, în Argentina. În alcătuirea ei s-au găsit 7—8 dintre jucătorii care au evoluat apoi în turneul final din Chile, în timp ce ceilalți viitori titulari erau încă în lotul rezervelor sau al speranțelor. La această ediție a campionatului sud-american reușita mai proeminentă a chilienilor a fost victoria obținută asupra Uruguayului, pe care o va confirma, un an mai tîrziu, o alta asupra Argentinei.

Cu aceste două performanțe în palmares, Chile a venit în 1960 în Europa, pentru un turneu întocmit cu exigență. Rezultatele n-au răsfățat echipa sud-americană, ea fiind înfrîntă pe rînd de Franța cu 6—0, de R.F. Germană cu 2—1, de Irlanda cu 2—0, de Elveția cu 4—2, după care a încheiat cu două rezultate de egalitate : 1—1 cu Belgia și 3—3 cu echipa „Internazionale" din Milano. Unele din polițele acestui turneu, Chile avea să le plătească prompt în turneul final al Campionatului mondial din 1962, unde a învins, printre alții, Elveția cu 3—1 și Italia cu 2—0. În turneul european preocuparea lui Riera n-a fost obținerea de rezultate, ci depistarea slăbiciunilor echipei proprii, în vederea stabilirii ameliorărilor corespunzătoare. Desfășurarea jocurilor susținute i-au arătat lui Riera că jucătorilor săi le lipsesc, mai ales, rezistența și stăpînirea de sine.

Revenind acasă după un turneu pe care Riera l-a socotit fructuos prin roadele lui de viitor, puțin a lipsit ca el să plătească eșecurile suferite în Europa, precum și altele ce-au urmat, în jocuri contra Braziliei, la Rio și Spaniei la Santiago. Pînă la urmă s-a „salvat" și... și-a putut continua programul de pregătire. Să răsfoim cîteva pagini din acest program.

Pe parcursul perioadei amintite, Riera și-a strîns jucătorii la fiecare 15 zile la o școală de fotbal. Dimineața lucra cu echipa A, după-amiază cu echipa B și cu cea a speranțelor. Înainte de fiecare partidă internațională (și acestea au fost destul de numeroase) organiza cu ei un stagiu de pregătire de zece zile. În total erau 50 de jucători pe care nu i-a pierdut niciodată din vedere, el și antrenorii de club, cu care Riera și-a dus munca în strînsă colaborare.

Preocupările fizico-tehnico-tactice ce le-a avut se pot rezuma astfel : asigurarea unui joc colectiv-constructiv, ridicarea tempoului de joc (care să poată fi schimbat după nevoie), cîștigarea rezistenței după modelul jucătorilor brazilieni și perfecționarea tehnicii în mișcare și finețe.

În jocul împotriva Iugoslaviei, un adversar redutabil, și într-o întîlnire decisivă și de prestigiu pentru turneul final al campionatului, am avut în față o echipă matură, deși tînără (vîrsta medie 25 ani și 4 luni). Ea a jucat calm și organizat. Aproape trei sferturi din durata partidei a dominat categoric, luînd mereu acțiunile pe cont propriu, schimbînd sensul atacului din plină viteză și șutînd puternic. Dacă jocul iugoslavilor a părut lent, mai puțin viguros și mai puțin rezistent, în balanța acestei judecăți a atîrnat greu tocmai felul în care au acționat chilienii. Defectele ce le scosese la iveală turneul din Europa rămăseseră numai amintiri. Această echipă a cuprins în turneul final din Chile un singur jucător, portarul Escutti, internațional înainte ca Riera să-și fi luat postul în primire. A fost deci, cum am mai spus, o echipă creată și pregătită pentru un scop, o experiență ce s-a dovedit de mare succes, bazată pe perseverență, răbdare, continuitate și pricepere. O experiență care poate folosi de minune și fotbalului nostru. Interesant mai rămîne acum de văzut ce se va întîmpla în viitor cu fotbalul chilian, căci și aceasta poate deveni o experiență în plus. La terminarea campionatului mondial, lui Fernando Riera i-au venit propuneri de angajament de la cluburi din diferite țări. Și clubburile chiliene ar fi vrut să-l păstreze, după ce a făcut dovada posibilităților sale, verificate pe plan internațional și încă la cel mai înalt nivel. Ele n-au putut însă concura cu oferte ce

i-au venit lui Riera de la clubul Benfica din Lisabona, care tocmai pierduse antrenorul sub conducerea căruia a cîştigat doi ani consecutiv „Cupa campionilor europeni" [1].

La acest punct al narării mele se cuvine să arăt măcar în treacăt inconstanţa cluburilor, atunci cînd este vorba de antrenorii lor. Astfel, în Europa e destul de frecventă „moda" să se apeleze la antrenori sud-americani, ca o consecinţă a marilor succese înregistrate de fotbalul de pe acest continent. Asemenea antrenori funcţionează la cluburi din Italia, Spania, Portugalia, Franţa, fără să se poată spune că vreunul dintre ei a obţinut vreun rezultat deosebit. Există în materie de antrenori şi reversul medaliei, în sensul că antrenorii europeni sînt solicitaţi în America de Sud. Dacă aceasta s-a făcut în urmă cu mai bine de 15—20 ani, explicaţia pe atunci era simplă fotbalul sud-american era la începuturile lui şi „profesorii" din Europa prezentau tentaţii mari. Aşa şi-au făcut cariera lor sud-americană antrenori ca Orth, Platko, Bella Guttman etc. Pe Platko, care într-o vreme a fost antrenor la clubul bucureştean Venus, l-am întîlnit la congresul mondial al antrenorilor, de la Santiago, el fiind stabilit de foarte mulţi ani în Chile. Bella Guttman a antrenat şi el un club bucureştean, Ciocanul ; a avut o primă carieră sud-americană în Argentina şi apoi a revenit în Europa, la Benfica. După doi ani de şedere aici, iată-l reluînd drumul Americii de Sud, de astă dată angajat la clubul campion al Uruguayului, Penarol. N-a stat însă decît foarte puţină vreme şi a pornit-o înapoi în Europa.

În Uruguay şi Argentina, ca să nu vorbim şi de alte ţări ale Americii de Sud, se impune cu insistenţă concluzia că pregătirea antrenorilor din Europa este mai aproape de cerinţele fotbalului modern, chiar în condiţiile marilor succese obţinute de fotbaliştii brazilieni. De fapt explicaţia mi se pare a fi alta. În toate aceste ţări, ca şi în altele similare, ultimul cuvînt îl au de spus jucătorii care, ca de obicei, pun marile eşecuri pe seama antrenorilor. Inutil demonstrează aceştia din urmă, cu argumente palpabile, de unde provin slăbiciunile în pregătire (dezinteres pentru antrenament, viaţă nesportivă, rezistenţă la introducerea noului, infumurarea etc.). Inutil, pentru că în majoritatea cazurilor, mai tîrziu sau mai devreme, acest conflict jucători-antrenori se soldează cu „victoria" primilor, fără să se stabilească de partea cui este de fapt dreptatea. Or, schimbarea frecventă a antrenorilor la o

[1] „Experienţa Riera" la Benfica s-a terminat cu... revenirea antrenorului în Chile.

echipă n-a dat și nici nu va da vreodată posibilitatea unei munci constructive în adîncime. Antrenorul nu poate și nu trebuie să fie un scamator. Bella Guttman are „mentalitatea" lui, din care nu face un secret spunînd : „Am stat doi ani la un club, i-am învățat pe jucători ce știu. Mai mult nu are rost să mai stau". Dacă la atîta s-ar rezuma activitatea unui antrenor, fotbalul ar înceta repede să fie ceea ce este.
De fapt, Bella Guttman și-a format „mentalitatea" din practica întîlnită la marile cluburi occidentale. Cînd după succese urmează înfrîngeri (și în fotbal nu poți să cîștigi mereu), antrenorul ajunge repede să fie licențiat, pentru că lui i se impută insuccesele, în timp ce victoriile sînt sărbătorite ca ale jucătorilor.
Pe Fernando Riera unele eșecuri ale echipei pregătite de el l-au adus la un pas de licențierea care ar fi prăbușit toată munca de pînă atunci și ar fi împiedicat-o pe cea viitoare. Pentru același Riera au curs apoi protestele cînd a plecat din Chile. Dintre jucătorii chilieni ai campionatului mondial, Jorje Toro a ajuns în Italia, iar pentru Ramirez s-a dat curs unei oferte tentante din Argentina, unde clubul Universitad l-a vîndut lui Racing Buenos Aires. S-ar părea deci că au rămas pe loc foarte mulți dintre tinerii formați de Riera și, mai ales, școala și metodele lui de lucru și de pregătire. Viitorul este chemat să ne arate dacă acest edificiu va fi ridicat mai departe sau dacă el va fi lăsat să se năruie o dată cu „consumarea" lotului de jucători ai Campionatului mondial din 1962, în eventualitatea că și cu alți jucători tineri nu se va mai proceda în bloc, așa cum a făcut Riera la timpul său.

Micul Jorje Toro n-a mîncat totdeauna cînd i-a fost foame

Racolerii care au „operat" la Campionatul mondial din Chile au prins în plasa lor pe cel mai bun jucător al echipei gazdă — Jorje Toro. Pe el l-a înregistrat în rîndurile lui clubul genovez Sampdoria, iar „tîrgul" l-a făcut prin chiar președintele său, care s-a deplasat la fața locului pentru desăvîrșirea tratativelor cu conducătorii grupării Colo-Colo, formație căreia îi aparținea excelentul internațional chilian. Nu mi se pare lipsit de interes să amintesc că toate discuțiile necesitate de această tranzacție s-au purtat într-o vreme cînd la Santiago se „dezvolta" în toată amploarea

lui cunoscutul incident italo-chilian. Într-un moment cînd spiritele erau atît de încordate, încît se vorbea de posibilitatea unui conflict diplomatic între cele două țări, în tihnă, cei de la Sampdoria și Colo-Colo își aranjau „trebușoara" lor...
Jorje Toro nu-i un consacrat în totala accepție a cuvîntului. Europenii nu l-au cunoscut din turneul echipei Chile, pentru că el n-a făcut această deplasare, se zice pentru unele pretenții pecuniare ce nu i-au fost satisfăcute înainte de plecarea în Europa. L-au văzut însă europenii prezenți la Campionatul mondial din Chile și care au putut să aprecieze în ce măsură se confirma valoarea ce i-o atribuiau compatrioții lui, comparîndu-l cu Didi. În cele aproximativ 25 min cît l-am văzut jucînd, pînă s-a accidentat în partida cu Iugoslavia, n-am putut face această constatare, totuși scurtul timp cît a evoluat în plenitudinea forțelor lui a fost suficient să mi-l arate croit din stofa marilor jucători.
Scund, de carură atletică, cu un obraz purtînd trăsăturile tipice ale indienilor, Toro desfășura o activitate inepuizabilă în spatele liniei de atac a echipei lui, demonstrînd o clarviziune și o adresă puțin obișnuită pentru cei 23 de ani ce-i avea. Organizator și coordonator al echipei, știa să și pornească la atac în perioadele de dominare, posedînd driblinguri scurte și fente, o viteză de execuție uimitoare și un șut, din mișcare, care-i dădea un plus de eficacitate.
Antrenorul lui, Riera, avea o excelentă părere despre Toro. El spunea „E prototipul agentului de legătură ideal. Înțelegerea lui cu mijlocașul nostru ofensiv Rojas este perfectă (împreună formau „placa turnantă" a echipei — n.a.). Jorje posedă o calitate excepțională : suflul lui inepuizabil, activitatea și rezistența lui de maratonist".
Pe Toro italienii l-au momit să vină în Europa. Cu el Sampdoria a urmărit să umple golul ce l-a produs „îmbătrînirea" și apoi plecarea austriacului Ocwirk. Jocul lui Toro înapoia liniei de atac amintește într-un fel pe cel al lui Didi. Fie ca această asemănare să nu-i rezerve și lui soarta ce-a avut-o jucătorul brazilian cînd s-a lăsat convins și cumpărat de Real Madrid... Jocul lui în Chile m-a convins că Toro poate ajunge printre cei mai mari jucători ai lumii, datorită calităților ce le are, dacă cariera fotbalistică nu-i va fi sfărîmată de cine știe ce capriciu al clubului ce-l stăpînește astăzi.
Viitorul lui de jucător profesionist mai poate fi și sub semnul urmelor lăsate de marea sărăcie a copilăriei lui, despre care un cronicar a scris : „Micul Jorje n-a mîncat totdeauna cînd i-a

fost foame în tinerețea lui. A avut o copilărie dificilă, care i-a lăsat, de altfel, o proastă dentiție și o stare musculară precară. De aceea este plictisit adesea de clacaje și întinderi".

Aceste cîteva rînduri le-am dedicat celui ce ar putea să fie un mare consacrat : Toro. Pentru moment însă să așteptăm — cu ceva mai mult decît simpla curiozitate — ecourile din cariera ce-a început-o într-o țară care a măcinat cu rapacitate atîția fotbaliști celebri. Totuși, primele amănunte le puteți afla de pe acum. La început a circulat zvonul : pentru Toro se și vorbește de o „vendetă" în campionat a jucătorilor „azzuri" ca răzbunare pentru întîlnirea Chile—Italia de la Campionatul mondial din 1962. Apoi a venit relatarea făcută de o revistă franceză de specialitate, care a scris, printre altele, sub titlul „Toro a cîștigat o bătălie, dar nu și războiul" : „Cînd Sampdoria a pătruns pe terenul de la Busto Arsizio (un orășel de lîngă Milano) ca să joace primul meci din Cupa Italiei, publicul fluiera de o manieră nemaipomenită. Jucătorii de la Sampdoria nu-și explicau această primire neașteptată. „E vina mea, a spus atunci unul din jucătorii echipei genoveze. Publicul e împotriva mea, nu împotriva voastră..." Aceste vorbe veneau de la un băiat îndesat, cu obraz copilăros, trist. Era Jorje Toro, interul echipei naționale chiliene, astăzi la Sampdoria (el a costat destul de puțin față de prețurile curente în Italia : 130 milioane). Tînărul chilian va trebui să facă dovada unui caracter excepțional ca să cîștige bătălia... La Busto Arsizio, chilianul jucă o primă repriză destul de lipsită de strălucire, avînd capul plin de fluierături. Deodată, după pauză, Jorje Toro apăru brusc „la suprafață". Părea că atunci s-a trezit dintr-un coșmar. A pus stăpînire pe balon în mijlocul terenului, l-a schimbat de două ori cu Brigheti și s-a năpustit cu un curaj neașteptat către poarta adversă... marcînd un gol deosebit de spectaculos. Era egalarea. Coechipierii îl îmbrățișară, iar publicul rămase mut, parcă ar fi primit o palmă. Puțin după aceea Jorje se depăși : cu o lovitură cu capul marcă și golul succesului Sampdoriei (2—1 cu Pro Patria — n.a.). Coșmarul era terminat. Ca străbătută de un curent electric, mulțimea aplauda pe „dușmanul" Jorje Toro, chilianul teribil care eliminase din „Cupa Italiei" echipa din Busto Arsizio. După meci, Jorje Toro s-a dus să caute fotograful care „fixase" cel de-al doilea gol al lui. Vrea neapărat să păstreze această fotografie. „Știți, spunea el, e primul meu gol marcat cu capul, de cînd joc fotbal ! ." După părerea mea, acest gol a fost mai mult decît o performanță, un prim gol cu capul în istoria particulară a lui Jorje Toro. Acest gol este

buretele care şterge toată polemica Chile—Italia de la campionatul mondial. Toro a semnat pacea cu „tifosi" (suporterii echipei naţionale a Italiei — n.a.) şi a pornit în aventura primului campionat italian uşurat, fără povara gravei amintiri a meciului de la Santiago. Cu atît mai bine, căci acest băiat de 23 de ani nu putea lupta la infinit împotriva unui public foarte aprins...
Voi mai adăuga un mic amănunt despre începutul carierei italiene a lui Toro, folosind o declaraţie făcută de el presei după primele două meciuri ce le-a susţinut în campionatul italian : „Am primit în aceste jocuri atîtea lovituri cît în doi ani în Chile."
Toro, pentru un moment, se declarase ferm hotărît să-şi suporte supliciul ce-l aştepta, pentru că în Chile îi rămăseseră soţia, doi copii şi şase surori. Din păcate „n-a reuşit" în Italia, independent de marea lui valoare. Campionatul italian i-a adus... o operaţie la menisc. Apoi clubul lui a încercat să-l „paseze" cuiva, fie şi în Argentina...

Finala

Cu finala Campionatului mondial din Chile, lucrurile s-au petrecut cum se întîmplă uneori la teatru. După desfăşurarea de pînă aici a competiţiei, aprecierile generale privind nivelul calitativ al jocurilor disputate înclinau mai mult spre „minus" decît spre „plus". Ultimul act, finala, venea să se desfăşoare într-o ambianţă care nu anunţa nimic deosebit, mai ales că chilienii, care formau imensa majoritate a publicului spectator, îşi consumaseră (cel puţin aşa se credea) tot entuziasmul şi aplauzele în ajun, o dată cu partida Chile—Iugoslavia.
Însă, cum am spus că se întîmplă uneori la teatru, „piesa" a fost salvată de un ultim act foarte reuşit, astfel încît, la căderea cortinei, s-au dezlănţuit ropote de aplauze, deplin meritate, de altfel. În această ambianţă jucătorii brazilieni şi cehoslovaci, eroii finalei, s-au îmbrăţişat după ce arbitrul a fluierat sfîrşitul jocului şi al competiţiei şi au făcut apoi turul de onoare al stadionului. În frunte brazilienii, noii şi vechii campioni mondiali, iar la vreo 10—15 m, în urma lor, cehoslovacii — glorioşii lor învinşi.
Aplauzele au fost largi, generoase, pentru ambele echipe, căci dacă brazilienii au cîştigat cu 3—1, după ce au desfăşurat un

joc excepțional, cehoslovacii au oferit o replică excelentă și au deschis scorul, lăsînd astfel impresia că se poate ajunge la un rezultat surpriză într-o partidă în care nu ei erau marii favoriți. Dar tocmai cînd lumea le era mai dragă ca oricînd, cehoslovacii au avut de tras ponoase de pe urma portarului lor Schroiff, acela care-i răsfățase pînă aici prin partidele făcute. Schroiff s-a dovedit a fi un colaborator excelent... al brazilienilor, la toate cele trei goluri ce le-au înscris. Aceasta n-a împiedicat ca Schroiff să fie consacrat de presă, în unanimitate, cel mai bun portar al lumii. Lui i s-a destinat și un trofeu : o poartă confecționată din metal, lată de circa 20 cm, cu un portar și o minge, totul fixat pe un soclu. Pentru respectarea adevărului este nevoie însă să adaug că alegerea lui Schroiff s-a făcut înainte de-a se fi jucat finala și, probabil, gazetarii respectivi i-au acordat credit, judecîndu-l după antecedente... E interesant de cunoscut aici punctul de vedere al antrenorului echipei cehoslovace, Rudolf Vytlacil. Într-un articol cu titlul „Temelia tacticii noastre, fermitatea", el a arătat printre altele : „...Mi-a venit ideea cu privire la necesitatea înlocuirii acelui jucător, care ar fi meritat cele mai multe cuvinte bune și calde în timpul grelelor încercări. Este vorba de Schroiff, recunoscut apoi drept cel mai bun portar la campionatul mondial. El nu a apărat în meciul cu Iugoslavia o minge pe care era obligat să o pareze. Evident că începea să-și spună cuvîntul tensiunea nervoasă trăită de Schroiff în meciurile cu Spania, Brazilia și Ungaria, cînd nu i s-a marcat nici un gol. În meciul final trebuia să-l înlocuiască tînărul Kouba. Dar ca să explicăm înlocuirea celui mai bun portar al campionatului prin aceea că el trebuie să se odihnească ar fi fost pur și simplu caraghios". Așa că Schroiff a jucat finala...

Cînd arbitrul partidei, sovieticul N. Latîșev, a apărut pe teren, încadrat de „secunzii" lui de la tușe, Leo Horn (Olanda) și R. H. Davidson (Scoția), tribunele lui „Estadio Nacional" din Santiago cunoșteau asaltul unui public parcă mai numeros decît puteau cuprinde, deși oficial au fost înregistrați numai 68 769 spectatori plătitori, în timp ce la semifinala Brazilia—Chile au asistat 76 594 spectatori, care au lăsat la casă 413 834 dolari, cu care a fost doborît recordul de 350 000 dolari, stabilit la finala Brazilia—Uruguay, în 1950, la Rio de Janeiro. O atracție a constituit-o și... vremea. La numai cîteva zile de data cînd, calendaristic, în Chile urma să înceapă iarna, temperatura oscila între 20—22 grade, fără ca soarele să dogorească. Această climă nu este specifică orașului și regiunii Santiago la respectiva dată.

Vremea a ţinut însă cu fotbaliştii, iar de iarna chiliană (care avea să devină apoi aspră) aminteau numai colinele înzăpezite ale Anzilor, la poalele cărora este aşezat stadionul. Timpul excelent era dublat de un teren ce se prezenta în condiţii de joc excepţionale, demne de o finală a unui campionat mondial.
Cele două echipe au intrat în joc cu următoarele formaţii :

BRAZILIA : Gilmar — Djalma Santos, Mauro, Zozimo, Nilton Santos — Zito, Didi, Zagalo — Garrincha, Vava, Amarildo.

CEHOSLOVACIA : Schroiff — Tichy, Plushal, Popluhar, Novak — Kvasnak, Masopust — Pospichal, Scherer, Kadraba, Jelinek.

„Ceremonialul" dinaintea începerii a prezentat o mică schimbare. Brazilienii, care obişnuiau să salute publicul spectator făcînd un tur de stadion cu un drapel chilian, ceea ce le-a adus întotdeauna simpatii şi susţinători în joc, de astă dată au desfăşurat steagul ţării lor. În schimb, cehoslovacii au ieşit din „tunelul" lor de sub tribune purtînd un mare drapel chilian, o flamură întinsă la cele patru colţuri de jucători cehoslovaci. Atenţia a făcut mare impresie asupra spectatorilor, care au răsplătit-o pe loc cu aplauze puternice şi cu transformarea în susţinători ai echipei cehoslovace pe toată durata întîlnirii. Sprijinul acesta a dat aripi formaţiei în jocul ce l-a prestat.
Partida a marcat de la început calitatea la care s-a desfăşurat. Raportul de forţe echilibrat şi obiectivele ce şi le-au propus cele două echipe furnizau jocului acţiuni destul de rapide. Cei ce forţau deschiderea scorului erau brazilienii, care ajungeau des la poarta adversă şi trăgeau. În minutul 5, Didi a interceptat balonul şi l-a trimis spre dreapta, lui Garrincha, care a venit în întîmpinare, aducînd cu el şi pe fundaşul cehoslovac Novak. Intrat în posesia mingii, Garrincha s-a îndreptat spre colţul careului de poartă, unde s-a oprit. În cîteva fracţiuni de secundă s-a orientat şi brusc a fentat spre stînga şi a plecat „ras cu pămîntul" în dreapta, lăsîndu-l în urmă pe Novak. În clipa următoare a pasat la semiînălţime, chiar în colţul spaţiului porţii, iar Vava, venit în mare viteză, a şutat, mingea lovind colţul drept al porţii. Două minute mai tîrziu, Vava a luat o acţiune pe cont propriu, dar la 25 m de poartă a apreciat că nu mai poate continua. S-a întors şi a trimis lung la locul extremei stînga, unde sprinta Zagalo, venind de pe poziţia de mijlocaş stînga. Din plină viteză, Zagalo a centrat în colţul opus, unde se dusese Vava şi acesta a şutat la poartă, dar Schroiff a prins.

Cum au răspuns cehoslovacii la aceste „circulații multiple" ale brazilienilor ?

Erau activi, vioi, construiau atacul din foarte multe pase. În minutul 10, Zozimo a expediat prompt lui Vava o minge ce o interceptase. Acesta a luat-o „pe cont propriu" și a șutat de la 20 m, permițîndu-i lui Schroiff să prindă cu siguranță. Acțiunea în sine a durat foarte puțin, ca și altele de altminteri, deoarece cu balonul, pe porțiuni libere, brazilienii alergau excepțional. În faza imediat următoare, portarul Schroiff a aruncat mingea lui Popluhar, care a prelungit-o lui Kvasnak. Acesta a „schimbat" cu Masopust și cînd a reprimit balonul l-a condus pe dreapta, scoțînd din joc pe Nilton Santos și trimițînd mingea lui Pospichal ; acesta a alergat pînă aproape de linia porții, de unde a centrat. Nilton Santos a parat acordînd corner. Lovitura de colț bine executată, pînă pe partea opusă, i-a permis lui Kvasnak să șuteze de la 10 m, cu capul, pe lîngă colțul drept al porții.

Și iată minutul 15. Mingea se afla la Tichy, în fund pe dreapta. Acesta a pasat lui Pospichal, venit de pe extremă să primească balonul. La 40 m de poarta braziliană, Pospichal a condus mingea spre fundașul brazilian Nilton Santos, însă i-a apărut în față Didi. În acest timp se apropia și Kvasnak, care a primit pasa ce i-a adresat-o coechipierul lui și a pornit să-și croiască drum spre poarta lui Gilmar, în fața căreia apărătorii brazilieni se organizaseră pe aceeași linie. După o pasă cu Scherer, mingea i-a revenit iar lui Kvasnak. Concomitent a pătruns din urmă în careu, spre stînga, mijlocașul Masopust. Kvasnak l-a „simțit" și a trimis mingea în „gaură", în stînga stoperului brazilian Mauro. Portarul Gilmar nu a sesizat intenția și Masopust a înscris din apropiere, deschizînd scorul. A fost unul din cele mai frumoase goluri din cîte am văzut marcîndu-se în acest campionat, un gol lucrat cu măiestrie.

„Acum ce va urma ?" se întrebau tribunele, pentru că echipa cehoslovacă își cîștigase reputația de-a putea menține pînă în final micul avans al unui gol ce-l reușea. Aceasta o știau și jucătorii brazilieni ; au acționat în consecință, căutînd să nu acorde nici o clipă de răgaz cehoslovacilor ca să-și organizeze jocul. Ei, care în meciul cu Spania au „așteptat" pînă în minutul 72 să egaleze, păstrînd neschimbat tempoul de joc, au pornit de astă dată în acțiuni vijelioase. Au trecut numai două minute de la golul înscris de cehoslovaci. Brazilienii au executat un aut, la care s-au „bîlbîit" cîțiva jucători, brazilieni și cehoslovaci. A intervenit însă Amarildo, pe stînga, a luat balonul și l-a condus

paralel cu linia de tușă. A driblat doi adversari și a pătruns în careu, la distanță de circa 5 m de linia de fund, unde a ridicat piciorul să centreze. Portarul Schroiff a ieșit să prindă mingea, să o intercepteze pe parcurs, însă s-a pripit, căci Amarildo a judecat faza rapid și a acționat cu un reflex uluitor. Cînd piciorul de execuție se afla în aer, el a transformat intenția de-a centra într-un șut în colțul scurt al porții, unde Schroiff nu mai era, și a marcat, restabilind echilibrul scorului : 1—1.

Brazilienii au cîștigat din nou balonul în minutul următor, cînd Garrincha a forțat driblingul și din apropierea porții a pasat scurt, fiind însă interceptat prompt de Masopust. Tempoul de joc era infernal. Brazilienii jucau din ce în ce mai iute. La cei trei atacanți obișnuiți (Garrincha — Vava — Amarildo) în acest meci s-a adăugat mai mult Zagalo și, în special, Zito, care la început a și tras de cîteva ori la poartă. Ei circulau în toate direcțiile, țișneau cu mingea și se opreau brusc, protejînd-o, pasau și reprimeau... Pe scurt, „dantelau" jocul. Cehoslovacii au răspuns și ei, chiar dacă au reținut uneori balonul mai mult.

Jocul de „du-te-vino" în acest tempo a dezlănțuit ropote de aplauze.

În minutul 21 s-a executat un corner la poarta cehoslovacă. Balonul a fost interceptat de brazilieni ; ei au executat cîteva „1—2"-uri, pentru depășirea apărării masate a cehoslovacilor, și au tras la poartă. Ultimele „1—2"-uri, în dreapta, au fost seci, în viteză... Perioada grea prin care au trecut cehoslovacii au rezolvat-o în special prin colaborarea perfectă dintre jucători. Într-adevăr, se strîngeau între ei, se apropiau cu toții de balon, se ajutau continuu.

Fazele se succedau de la o poartă la alta, după vreo două minute de joc la centru, în care fiecare dorea să păstreze balonul mai mult, prilej pentru Amarildo să-și dovedească măiestria, fentînd cu multă dexteritate, simulînd că șutează, obligînd astfel adversarul să se întoarcă.

Cehoslovacii au pasat splendid între ei (min 25) la dreapta și acțiunea a fost continuată de Pospichal pînă în apropierea porții adverse, unde a reușit să-l depășească pe Nilton Santos. Faza s-a terminat cu un corner, a cărui slabă execuție (pe jos) l-a pus pe Nilton Santos în situația de-a pasa lui Garrincha, acesta fulgerător lui Vava, care a prelungit pe stînga lui Zagalo. Venit din urmă, acesta a tras și Schroiff a „scos" splendid, de sus, din colțul stîng al porții. Mingea a fost aruncată urgent lui Plushal, de la acesta lui Kvasnak și mai departe la Jelinek, care, din plină

cursă, a tras (ca și Zagalo), obligîndu-l pe Gilmar să „scoată" din colțul stîng de sus. Au fost două faze identice, desfășurate cu o iuțeală fantastică, ambele relevînd valoarea portarilor.
După aproape o jumătate de oră jocul își menținea tempoul ridicat. De la Gilmar mingea a ajuns la Didi, care a dat-o, ușor, lui Garrincha. Acesta a plecat cu Masopust și Kvasnak în „spate" și la circa 25 m de poartă a fost faultat. S-a făcut „zid", în timp ce lîngă minge stăteau 3—4 jucători. Didi a tras un șut fulgerător pe lîngă zid, Schroiff nu a putut reține balonul, s-a produs învălmășeală, dar tot portarul cehoslovac a lămurit situația, plonjînd după minge. Urgent i-a dat-o apoi lui Masopust, care l-a lansat de astă dată pe Scherer și acesta nu a ezitat să tragă de la distanță, periculos, dar Gilmar a apărat.
Brazilienii au terminat, printr-un șut al lui Zagalo, o acțiune pornită de la portar. Au contraatacat cehoslovacii, însă Masopust a fost faultat la aproximativ 40 m de poartă. În minutul 32, cehoslovacii se remarcă printr-o acțiune mai lungă, schimbînd jocul de pe o parte pe alta. Surprinzînd în „ofsaid" pe Amarildo, au început să construiască fazele cu meticulozitate. Circa 10 „mingi" s-au pasat („1—2"-uri, pase înainte, înapoi) și faza a ajuns la Jelinek, care s-a dus pînă în tușă și a „aruncat" mingea pe partea dreaptă, unde era liber Pospichal. Acesta a trimis-o înapoi, în careul de „16 metri", lui Kvasnak ; venit din urmă, acesta a ratat de la 5 m, trăgînd cu capul puternic pe lîngă bară. Mare ocazie pierdută !
Cîteva minute mingea s-a plimbat cînd pe la brazilieni, cînd pe la cehoslovaci, fără să se producă ceva deosebit. În minutul 41, mingea a intrat în posesia cehoslovacilor. Ei au început „broderia" paselor, însă a interceptat Djalma Santos și cu o degajare lungă a surprins apărarea cehoslovacă mult înainte. Umăr la umăr au sprintat după balon Popluhar și Amarildo. Schroiff a ieșit în întîmpinarea lor și a degajat.. drept în Amarildo. Mingea a ricoșat pe lîngă poarta goală.
Cehoslovacii au păstrat balonul mult (min 43) și și-au făcut un culoar excepțional, însă Scherer — lipsit de forță în această fază — nu a mai reușit să ajungă mingea în careu, la „1—2"-ul efectuat, și a scăpat o ocazie clară. Degajarea portarului Gilmar a ajuns tot la cehoslovaci, care l-au pus în cursă pe Jelinek ; el a încercat poarta de la 35 m, cu un șut ce s-a plimbat prin fața porții fără ca cineva să intervină.
Ultimele două acțiuni ale reprizei au aparținut brazilienilor. Mai întîi Gilmar a pasat lui Djalma Santos, care a pasat înapoi lui

Mauro, acesta lui Zagalo și Zagalo, mai departe, la Amarildo, care a fentat uluitor, stînga-dreapta, și a tras puternic pe lîngă poartă, în dreapta jos. Din repunere, mingea a ajuns, prin Scherer, la Gilmar și apoi la Amarildo, aflat pe poziție de inter dreapta. El s-a întors și a șutat mult afară, de la distanță.

Făcînd la pauză bilanțul reprizei, am putut afirma că jocul a fost de o calitate superioară din toate punctele de vedere și că s-a jucat cu o mare circulație a balonului și cu sprijinul permanent făcut jucătorului în posesia mingii.

În ansamblu, brazilienii au acționat în viteză mult mai susținută, cu sprinturi la finalizare (Vava, Garrincha și mai ales Amarildo), Zito a participat efectiv în atac, trăgînd susținut din spate și chiar din culoarele create. A schimbat poziția de multe ori cu Didi, care și-a mai „accelerat" alergarea, fără să reușească însă să depășească pe cineva. Brazilienii au venit foarte des la „1—2"-uri, au circulat rapid și s-au angajat în curse și schimbări de direcție. Acțiunile lui Garrincha, deși mult stînjenite de Masopust, au fost periculoase. În jocul brazilienilor, fantezia s-a împletit cu tehnica, tactica și viteza de joc.

Cehoslovacii au răspuns prin acțiuni în care au păstrat mingea prin 5—6 pase (înapoi, înainte, mai mult oprite), scoțînd pe rînd cîte un adversar din joc și apoi cîștigînd teren. S-au adunat lîngă cel cu mingea, ca să-l susțină, în timp ce alții s-au dispus în prelungire, ca la rugbi, ca să creeze un vast cîmp de manevră balonului. Au tras la poartă numai din poziții clare. Fundașii laterali au operat la extremele braziliene retrase. Kvasnak, din linia de atac, a rămas în urmă, în ajutorul apărării, schimbînd cu Masopust. N-au folosit curent contraatacul. Au făcut cîteva „1—2"-uri la margine, pentru depășirea adversarului, însă n-au continuat. În acest meci ei au marcat cel mai susținut tempo de joc.

A venit repriza a doua, în care brazilienii își vor asigura superioritatea și la goluri. Pe ansamblul reprizei, jocul nu a mai fost atît de dinamic ca în prima parte. Impresionantă va fi activitatea ce-o va desfășura de astă dată Amarildo, alături de „vioara nr. 1" a brazilienilor, Garrincha. Deși păzit cu strășnicie, el va ține mereu trează atenția apărătorilor cehoslovaci, făcînd astfel „jocul" tînărului Amarildo. De la jumătatea reprizei a doua, presiunea braziliană anunță golul. În minutul 67, Zagalo a interceptat un balon, s-a dus cu el și apoi a centrat la Garrincha, care a căzut în momentul cînd intra în posesia mingii. Un minut mai tîrziu, Amarildo a primit mingea la marginea terenului, de unde, fiind liber, a trimis-o lui Vava, ajuns la numai 5 m de poarta lui

Schroiff. Un șut cu capul, dar mingea a trecut alături de bară. Garrincha a reintrat în posesia balonului, a driblat tot ce i-a ieșit în cale și a șutat, cu piciorul stîng, cu efect. Schroiff a apărat. Mingea o au cehoslovacii, dar o pierd, Amarildo s-a demarcat în stînga, lîngă tușă, unde a primit balonul. A trecut de un adversar, apoi l-a fentat pe Ticky și, ajuns în apropierea liniei de poartă, a revenit în teren și a prelungit balonul, brusc, spre partea cealaltă a porții, unde văzuse că se îndrepta mijlocașul Zito. Portarul Schroiff a vrut să-i taie calea, dar Zito s-a dovedit mai îndemînatic și a înscris ușor, cu capul. Imediat după marcarea acestui gol (min 69) brazilienii au dominat cu autoritate, insistînd să urce scorul. Apărarea cehoslovacă, surprinsă, dădea semne de oboseală. Totuși, cehoslovacii nu au renunțat la acțiuni ofensive. Un atac pe partea stîngă s-a terminat cu un șut oprit de mîna lui Djalma Santos, în careul de „16 metri". Arbitrul însă nu a penalizat. În faza imediat următoare s-a înregistrat o acțiune tipic braziliană. După ce Schroiff a avut o intervenție la un șut, Amarildo a reintrat în posesia balonului, la 20 m de poarta cehoslovacă. A simulat că trage, dar s-a oprit, a fentat stînga-dreapta și a șutat tare, pe lîngă bară. Totul a durat, aș spune, o fracțiune de secundă. Între minutele 75—76, cehoslovacii, în posesia balonului, au construit atent și, la o bună centrare, Kvasnak a ratat un șut cu capul. Apoi, combinații lungi și rapide au readus pe brazilieni în careul cehoslovac, unde Zagalo a centrat peste bară. În minutul 78, Garrincha a executat un aut la 35 m de poarta adversă, aruncînd balonul lui Djalma Santos. Acesta s-a întors cu spatele și a degajat lung în careul advers, unde nu se afla nimeni. Portarul Schroiff a ieșit să prindă mingea, dar a scăpat-o, a căzut, iar Vava a marcat un nou gol, și ultimul, pentru brazilieni.

Cehoslovacii au reacționat vehement la acest gol stupid și au atacat susținut. Au ajuns pînă la marginea careului advers de 16 metri, unde au fost opriți printr-un hent. Lovitura de penalizare a rămas nefructificată. În numai un minut cehoslovacii au mai întreprins două acțiuni ofensive. Stoperul Popluhar a șarjat, dar a tras afară, pentru ca în faza următoare, Kvasnak, în posesia balonului, să comită aceeași greșeală.

Ca să potolească atacurile cehoslovace, brazilienii „au tras de timp" (min 81—83). În aceeași perioadă au obținut însă și o lovitură liberă, pe care Didi a executat-o foarte sus. Acum jocul era din nou la discreția brazilienilor, care acționau mai mult în sensul păstrării balonului. Se făceau pase succesive. Didi la Zito,

Zito la Didi, apoi din nou la Zito, la fel ca și între Vava și Amarildo. Așa s-a încheiat ultimul act, fără ca cele două-trei acțiuni finale ale cehoslovacilor să reușească să reducă scorul.
Arbitrul Latîșev a fluierat sfîrșitul. În clipa aceea, ca de obicei în împrejurări similare, Zagalo a leșinat, iar jucătorii brazilieni s-au îmbrățișat. Maserul echipei braziliene, Americo, de astă dată nu s-a mai grăbit să-i dea „ajutor" lui Zagalo, avînd altă preocupare. A țîșnit ca din pușcă să intre în posesia mingii, căci, după o veche datină, ea urma să devină proprietatea aceluia care a pus primul mîna pe ea la terminarea jocului. Lui Americo i-a reușit o tentativă similară în Suedia, după finala Campionatului mondial din 1958. Numai că de astă dată reușita l-a ocolit, preferîndu-l pe arbitrul conducător al partidei.
Pe teren au pătruns și cei aproximativ 200 de fotoreporteri ce au fost prezenți la joc și care nu-și economiseau clișeele să prindă ultimele imagini ale campionatului 1962. A urmat rîndul jucătorilor să se alinieze în fața tribunelor. Publicul aclama ambele echipe, iar numeroșii suporteri brazilieni scandau : Brasil !... Brasil !... Brasil !...
Cînd tumultul s-a mai potolit, s-a procedat la proclamarea campionului și la înmînarea cupei „Jules Rimet" Din rîndul jucătorilor brazilieni a înaintat Mauro, căpitanul echipei, în mîinile căruia Stanley Rous, președintele F.I.F.A., a depus trofeul de aur, în mijlocul aplauzelor ce nu mai conteneau. S-a repetat scena din 1958, din Suedia, numai că atunci trofeul i-a fost înmînat căpitanului de echipă Bellini, rezervă la acest campionat.
Mauro a fost ridicat pe umeri de coechipierii lui, ținînd sus, spre mulțimea stadionului, cupa pentru care au luptat atîtea echipe. Apoi a înmînat trofeul antrenorului Aimore Moreira, vădit emoționat. Sir Stanley Rous a trecut apoi prin fața celor două echipe, felicitînd în parte pe fiecare din cei 22 de finaliști. Primii care au părăsit apoi terenul au fost jucătorii cehoslovaci. Ei au trecut mai întîi prin fața șirului brazilienilor și i-au felicitat și ei pe învingători. Cehoslovacii au făcut apoi un tur de onoare, puternic aplaudați de spectatori pentru jocul ce l-au desfășurat. În final echipa bicampioană mondială a făcut și ea turul de onoare al stadionului, purtînd larg desfășurat un drapel chilian. Mii și mii de drapele mici, batiste, haticuri multicolore au fost fluturate ca răspuns, dînd un aspect panoramic al stadionului de neuitat.
Campionatul mondial din 1962 a luat sfîrșit. Însă, în vestiarele stadionului, unde jucătorii celor două echipe ale finalei proaspăt terminate își făceau „toaleta", printre gazetarii fără număr ce

voiau să surprindă ultimele declarații, se și vorbea despre Campionatul mondial din anul 1966. Și aceasta n-o făceau numai cehoslovacii, care se considerau nedreptățiți de mărimea scorului final, ci chiar și bicampionii. Ei n-au vrut să facă un secret din hotărîrea lor de a cîștiga și la Londra, pentru a intra în posesia definitivă a cupei de aur „Jules Rimet".

Un senior al mijlocului terenului — Iosif Masopust

Echipa plină de surprize a Cehoslovaciei a fost și la Campionatul mondial din Chile o ilustrare a ceea ce poate realiza o formație care se bizuie și-și axează jocul pe fotbalul colectiv-constructiv. Încă în 1960, cînd ea a avut de susținut două partide împotriva reprezentativei noastre, în cadrul primei ediții a „Cupei Europei", ne-a arătat marea cotitură făcută, ca și calea adoptată în vederea recîștigării prestigiului internațional. Orientînd în felul acesta jocul echipei sale, antrenorul Rudolf Vytlacil — de munca și priceperea căruia sînt legate succesele din ultimii ani ale reprezentativei Cehoslovace — îmi spunea, într-o convorbire avută cu el la Bratislava, după al doilea joc Cehoslovacia—România, din cadrul „Cupei Europei" : „Preocuparea noastră a fost să creștem o echipă care să-și bazeze forța pe jocul colectiv, de bună calitate. Ne-am hotărît să nu ne preocupăm numai de promovarea unor mari individualități, ci de o echipă în care ele să fie subordonate colectivului. Rezultatele, chiar dacă nu ne-am terminat încă treaba, arată că sîntem pe drumul cel bun. Echipa noastră națională a fost ridicată de pregătirea tehnică și de bunul joc tactic ce-l aplică, în cadrul căruia se remarcă și individualități (dar, repet, nu în afara jocului colectiv), ca mijlocașii Bubernik și Masopust, centrul atacant Kvasnak și interul stînga Bubnik".
Campionatul mondial din Chile a fost o strălucită confirmare a punctului de vedere exprimat atunci de Vytlacil și în limitele căruia el a militat în continuare. Individualitățile ridicate de această echipă au făcut o excelentă impresie printre specialiști, care nu și-au precupețit aprecierile pentru Masopust, Pluskal, Novak (cîteșitrei la a treia participare consecutivă la campionatul mondial), Schroiff, Popluhar, Kvasnak, Scherer etc. Dintre aceștia, impresia mea e că galoanele cele mai strălucite le-a cucerit pe drept Iosif Masopust, mijlocașul despre care un gazetar francez

a scris : „Domnește în mijlocul terenului grație unei priviri periferice, unei tehnici a driblingului și a pasei fără încetare reînnoită și a unui șut redutabil, cînd poarta adversă ajunge la îndemîna lui. Datorită unei lucidități de angajament și de primire a balonului în profunzime, unei viziuni clare a jocului și unui sens al locului de ocupat pe teren, mi-l amintește pe Di Stefano..."

Pe Masopust, spectatorii bucureșteni de fotbal l-au putut vedea la o valoare încă de pe atunci ridicată, în mai 1960, cînd se înfruntau la București reprezentativele României și Cehoslovaciei, în prima ediție a dublei partide pentru „Cupa Europei". S-a remarcat atunci prin ușurința cu care se încadra în acțiunile ofensive ale echipei, după ce desfășura o activitate defensivă de prim rang ; fiindcă jucătorii noștri nu-i cunoșteau jocul, interul de pe partea lui i-a lăsat libertate de acțiune și Masopust a „semnat" primul gol al partidei. Un cronicar notase astfel faza respectivă : „În minutul 8, Kvasnak atacă pe stînga și trimite în centru lui Dolinsky. Acesta, în luptă cu Apolzan, pasează înapoi lui Masopust, care urmărise faza ; cu un șut la semiînălțime, el a marcat în dreapta lui Mîndru". Era primul gol al unei partide care avea să se termine cu scorul de 2—0 în favoarea echipei cehoslovace.

Nu era însă primul, și nici ultimul gol de acest fel înscris de Masopust, pentru că în 1958, la Campionatul mondial din Suedia, Masopust — care atunci avea 26 de ani — a înscris unul din cele două goluri ale echipei lui în partida cu R. F. Germană (2—2), tot așa cum patru ani mai tîrziu avea să repete această ispravă la Campionatul mondial din Chile, în finala cu Brazilia, deschizînd scorul. Despre el, antrenorul echipei Spaniei în Chile a declarat : „Este unul dintre cei mai mari mijlocași ai lumii la ora actuală".

În Chile, Masopust a marcat valoarea cea mai ridicată a carierei lui fotbalistice. Urmărindu-l jucînd, nu poți să separi calmul, clarviziunea și adresa extraordinară de munca neobosită ce-o duce într-o acțiune ca de piston în veșnică mișcare. De fapt pe activitatea lui prodigioasă se sprijină, în cea mai mare parte, jocul echipei Cehoslovaciei.

La 30 de ani, cîți număra atunci, Masopust avea în urmă o activitate fotbalistică relativ scurtă ; a început să joace destul de tîrziu, la 16 ani, la Teplice. După cinci ani, cînd serviciul militar l-a adus la Praga, a optat pentru Dukla, unde joacă și acum.

Deşi de talie mijlocie, jocul ce-l practică îi dă alură de uriaş. Siguranţa pe care i-o dă forţa deosebită a picioarelor îi permite să nu se lase dominat sau doborît cu una, cu două.
Adversarii lui la campionatul mondial i-au cunoscut valoarea, chiar dacă printre ei s-au găsit : Suarez (Spania), Didi (Brazilia), Sekularac (Iugoslavia), Garrincha (Brazilia). „Preferinţa" lui se îndrepta spre organizatorul principal al jocului echipei adverse, pe care-l căuta pentru „dueluri" directe.
Din cronicile trimişilor speciali ai revistei de specialitate „France Football" pot fi citate următoarele aprecieri :
„...Masopust, oportun, rapid, variat, se replia şi avansa ca un acordeon, urmînd fluxul şi refluxul jocului... Se desemna un duel de titani între aceşti mari jucători care sînt printre cei mai buni organizatori din lume. Didi juca retras şi Masopust, mijlocaş, se manifesta ca inter. Masopust fu acela care ieşi învingător, căci 0—0 final este pentru Cehoslovacia cea mai mare victorie... (Partida Brazilia—Cehoslovacia, din optimile de finală)."
„...Masopust nu şi-a îndeplinit rolul ce-i revenea de obicei, fiind foarte preocupat să neutralizeze acţiunea lui Sekularac şi pe care a reuşit de altfel să-l împiedice adesea (întîlnirea Cehoslovacia—Iugoslavia, 3—1, din semifinale)."
„. Doi oameni au dominat această finală, ilustrînd, simbolizînd chiar, stilul de joc al echipei lor şi randamentul. De o parte brazilianul Amarildo, de cealaltă parte cehoslovacul Masopust... Cehoslovacul Masopust a fost de un calm, de-o clarviziune şi de o adresă extraordinară cu ambele picioare. El a jucat într-un „ritm" poate mai puţin ridicat decît al brazilienilor în momentele decisive, dar a fost perfect prin jocul lui de pase, prin munca lui neobosită, care-l ducea dinainte (unde a marcat primul gol cu multă clarviziune tactică) pînă înapoi, pentru a contribui la neutralizarea lui Garrincha. A terminat epuizat, dar a demonstrat că este unul dintre cei mai buni jucători mondiali ai mijlocului terenului (din finala Brazilia—Cehoslovacia)."
Printre marii lui admiratori se numără Ivana şi Antoniu, cei doi copilaşi ai săi. Ultimul, în vîrstă de 6 ani, se dovedeşte de pe acum un pasionat al fotbalului şi poate în viitor un urmaş demn al gloriosului său părinte. Va trebui însă să muncească din greu ca să ajungă să concureze măiestria fotbalistică a tatălui, despre care cu justificate motive se discută astăzi în toate colţurile lumii. Pentru că „seniorul din mijlocul terenului", Iosif Masopust, şi-a cucerit un rang înalt în galeria fotbaliştilor celebri ai tuturor timpurilor.

Întîlnire cu Guillermo Stabile

Seara, după finala Brazilia—Cehoslovacia, la hotelul Carrera din Santiago a avut loc un banchet în cinstea celor două echipe finaliste. Atunci l-am văzut mai deaproape, în holul hotelului, pe Pele, Amarildo, pe Nilton Santos, îmbătrînit, Garrincha, parcă stînjenit de toată această atmosferă sărbătorească etc. Toți mi s-au părut a fi oameni ponderați, măsurați la vorbă ca și în gesturi. Cred că această ținută în afară de teren a jucătorilor brazilieni, modestia ce-i caracterizează, își are și ea partea de contribuție la prestigiul ce și l-a cîștigat și și-l menține fotbalul brazilian.

Caracteristica aceasta am găsit-o proprie și echipei Gremio din Porto Allegre, în contactul de cîteva zile ce l-am avut cu jucătorii ei, cu prilejul turneului ce l-a făcut în București în anul 1962. Jucătorii acestei formații mi s-au arătat atunci modești, ascultători, respectuoși, cu comportare ireproșabilă atît pe teren, cît și în afara lui. Aveau libertate de acțiune, însă pînă la cele mai mici amănunte (cum sînt, de pildă, fumatul, consumul de lichide, programul de lucru etc.) toate erau cunoscute și discutate cu antrenorul Enio Rodriguez. Cu un an înainte el ne vizitase țara ca jucător al echipei pe care acum o antrena. Rodriguez spunea că aspectul disciplinar în viața particulară, cît și pe teren este de o importanță covîrșitoare. Astfel, îmi împărtășea că un jucător de valoare ca fundașul negru Ortuno, care cu un an înainte a făcut o figură excelentă în turneul din România, este ținut rezervă pentru că folosește prea multe artificii în joc, iar un alt jucător, care și-a permis ca după un meci să consume alcool într-o cantitate prea mare, a fost expediat a doua zi acasă, deși Gremio trebuia să plece mai departe în turneul care, după ce trecuse prin Austria, Grecia, Bulgaria, urma să ducă formația braziliană în U.R.S.S., Danemarca, China etc.

Acum văzusem această „ținută" la un nivel cu mult mai ridicat, la acela al unei echipe care cîștigase, aproape în aceeași alcătuire, de două ori titlul de campioană mondială. Și trebuie s-o spun că comportarea jucătorilor brazilieni dinafară de teren a adăugat un plus de considerație la aceea pe care măiestria lor fotbalistică mi-a impus-o.

Aceste impresii le-am schimbat, în holul hotelului Carrera, cu un argentinian, un bătrînior îmbrăcat corect, de talie obișnuită, cu umeri puțin lăsați, cu păr cărunt și fața trasă, pe care mi-l prezentase un compatriot de-al lui, vecin de apartament la ho-

telul Carrera. Cînd i-am aflat numele, am avut, se vede, un aer de oarecare nedumerire, pe care cunoştinţa mea s-a grăbit să-l împrăştie, spunîndu-mi : „Da, da, ai în faţă pe cel ce a fost marele jucător argentinian Stabile, unul din eroii finalei primului Campionat mondial al anului 1930".

Am părut, probabil, în continuare, puţin stînjenit, dar proaspăta mea cunoştinţă mi-a strins mîna cu căldură. Aflînd că sînt român, s-a grăbit să-mi spună că jucătorii ţării noastre i-au făcut o bună impresie atunci cînd i-a văzut jucînd la Campionatul mondial al anului 1930. Şi-mi spunea aceasta Guillermo Stabile, cel care pe vremea aceea, ca centru atacant al echipei Argentinei, a cîştigat titlul de golgeter al campionatului mondial, înscriind opt goluri.

În discuţia noastră, Stabile a ţinut apoi să-mi împărtăşească că a aflat, urmărind desfăşurarea turneelor U.E.F.A., că avem juniori buni, ceea ce-l face să creadă că jucătorii noştri seniori poartă mai departe tradiţiile bune ale fotbalului nostru. N-am mai avut timp să continui discuţia despre fotbaliştii noştri seniori (care, din păcate, nu sînt încă aşa cum presupunea interlocutorul meu), pentru că zărindu-l pe Pele în mijlocul unui buchet de jucători, Stabile a ţinut să-mi spună : „Iată-l pe cel mai mare jucător al tuturor timpurilor". Şi pentru că l-am solicitat să-i „creioneze" un mic portret, în sprijinul afirmaţiei făcute, a adăugat : „Din punct de vedere fizic are un organism excepţional, deşi ca înălţime nu atinge mai mult de 1,69 m. În schimb dovedeşte o detentă extraordinară şi o suplete rar întîlnită. Tehnic este capabil să execute orice cu ambele picioare, cu capul sau cu corpul. Tactic are un simţ nemaiîntîlnit de anticipare a acţiunilor, atît înainte de a primi balonul, cît şi după aceea. Jucători mari sînt şi Sivori, Netto, Masopust, Toro, Suarez. Pele însă îi depăşeşte pe toţi, fiind singurul capabil să se mişte tot timpul jocului. Caută încontinuu mingea, pentru că-i place să joace. Această mare calitate, adăugată la toate celelalte, face din el cu adevărat cel mai mare fotbalist al tuturor timpurilor".

Creditul pe care i l-am acordat lui Stabile în aprecierea sa asupra lui Pele a crescut, cînd la înapoiere spre ţară am făcut un popas între două avioane, de aproximativ 24 de ore, pe aeroportul din Buenos Aires. În acest interval de timp, la restaurantul hotelului, s-a prezentat la televizor filmul finalei Brazilia—Cehoslovacia, care se jucase cu o zi înainte. Era un film cu o durată de circa 80 min, care avea doi comentatori. Unul se ocupa de prezentări sumare ce ţineau de „filmul" jocului, iar altul făcea

din 10 în 10 min scurte comentarii (1—2 min), strict tehnice, privind execuțiile, așezarea celor două echipe, tempoul de joc, construcția de acțiuni etc. Acesta din urmă era Stabile, comentator de specialitate la radiodifuziunea și televiziunea argentiniană. Pe marele Stabile nu l-am văzut jucînd, iar faima lui mi-au făcut-o cunoscută cronicile ziarelor. Acum, însă, în postura de comentator, făcînd totul cu pricepere, discreție și tact, pe Guillermo Stabile, nevăzut pe micul ecran al televizorului, l-am găsit din nou mare...

Să analizăm cu calm, fără grabă și exagerări

În Chile fotbalul a înscris un nou capitol din istoria lui destul de zbuciumată. Observatorului de specialitate, campionatul mondial i-a oferit o serie de constatări ce s-au generalizat treptat, pe măsura desfășurării competiției. Unele se prezintă cu contururi vizibile. Altele, în schimb, sînt abia schițate, însă descifrarea lor va căpăta preț deosebit, pentru că în ele este cuprins în special „noul" ce-și face loc în fotbal.

La consfătuirea unională metodică a antrenorilor din Uniunea Sovietică, raportul „Unele învățăminte ale campionatului mondial" prezentat de maestrul emerit al sportului Mihail Tovarovski preciza de la început un punct de vedere ce dovedește o adîncă înțelegere a situației : „Am înregistrat un insucces la campionatul mondial. Trebuie să analizăm cum stau lucrurile, dar cu calm, fără grabă și mai ales fără exagerările care pot apărea sub influența necazului și a amărăciunii. Campionatul mondial trebuie să ne atragă atenția asupra unei serii de poziții în care rămînem în urmă. Tot ce se poate împrumuta din campionat, spre folosul nostru, trebuie să luăm. Însă numai ceea ce se potrivește cu spiritul, cu principiile și condițiile fotbalului nostru complet format".

În această scurtă introducere este, de fapt, enunțat un program de lucru, pe care priceperea și seriozitatea specialiștilor sovietici îl vor desfășura pînă în cele mai mici amănunte, după ce analiza campionatului mondial îi va pune în posesia tuturor datelor problemei. Cu un asemenea punct de vedere, pe care amplul referat amintit l-a tratat competent și obiectiv, desigur că fotbalul sovietic va găsi soluțiile de care are nevoie pentru a relua mersul înainte, spre cucerirea măiestriei fotbalistice. Pentru spe-

cialiștii sovietici găsirea și lichidarea lipsurilor vor forma o preocupare de prim plan, deoarece eșecul din campionatul mondial constituie el însuși un imbold spre revizuirea multor situații în care și-au făcut loc obișnuința și rutina, împiedicînd pătrunderea noului.

Pe poziții atît de sănătoase nu se situează însă toți cei ce — mai mult sau mai puțin neașteptat — au gustat din cupa învinșilor. În presa italiană curentul ce s-a creat după eliminarea din campionatul mondial în optimile de finală ținea să acrediteze morțiș că, cu puțină șansă (și fără adversitatea artificial creată în jurul partidei cu Chile), Italia ar fi putut ajunge chiar campioană mondială a anului 1962. Citind argumentele folosite parcă, ajungi la convingerea că ele vor să exprime un adevăr cu care, în fond, oricine este de acord : ca să cîștige acest campionat Italia trebuia... să-și învingă adversarii întîlniți. Numai că echipa Italiei n-a reușit aceasta și, mai ales, n-a tras adevăratele învățăminte din „expediția" din Chile, pentru că nu există nici preocuparea, nici posibilitatea, ca viitorul apropiat să ajute la rezolvarea crizei ce bîntuie și minează fotbalul italian. Pentru jucătorii „oriundi" la Congresul F.I.F.A. de la Santiago s-a luat o hotărîre capabilă să-i „înmormînteze" în ceea ce privește folosirea lor în echipele naționale. A lecuit aceasta cluburile italiene de achiziții de jucători din străinătate ? Nu ! Chiar dacă ele au fost mai puține ca de obicei, totuși au adăugat un nou contingent la „legiunea străină" existentă. Au venit în Italia, după campionatul mondial, printre alții : brazilienii Germano (de la Flamengo la Milano), Mengalvio (de la Santos la Torino), Jair (la Internazionale), Faustinho (de la Sedan la Palermo), Amaro (de la America di Rio la Juventus), germanii Haller (de la Augsburg la Bologna) și Brülls (de la Borussia Glasbach la Modena), chilianul Toro (de la Colo-Colo la Sampdoria), spaniolul Del Sol (de la Real Madrid la Juventus) etc. Toți aceștia ocupă cîte un loc în echipele fruntașe ale Italiei, împiedicînd fiecare un tînăr și talentat jucător italian să pătrundă, să se formeze, să devină un candidat sau titular cu veleități pentru echipa națională.

Iată, de pildă, cum arăta linia de atac a echipei milaneze „Internazionale", una din candidatele cu veleități la titlul de campioană a Italiei : Jair (Brazilia), Maschio (Argentina), Hitchens (Anglia), Suarez (Spania), Corso (Italia). Ce poate oferi această linie de atac care a costat mult ca să fie încropită, cînd se pune problema alimentării reprezentativei Italiei ? Și exemple de acest fel sînt

numeroase. Să nu uităm că fiecare echipă italiană poate avea doi jucători străini și cîte un „oriundi".
După campionatul mondial, Karl Rappan, întrebat asupra viitorului fotbalului, a declarat următoarele : „Cel ce a văzut în Chile cît de necesar este să joci dur, repede și clar, știe de asemenea că un astfel de fotbal nu poate fi practicat și menținut decît de jucători solizi și puternici fizicește". Iată deci un specialist care, în Chile, n-a învățat sau n-a vrut să învețe nimic, rămînînd conservator (adică surd și orb) față de ceea ce reprezenta altceva decît cele cu care venise de-acasă.
Curios e că cel mai proaspăt adept al „zăvorului" lui Rappan în Chile, germanul Sepp Herberger, are măcar, în ceea ce privește viitorul fotbalului, alt punct de vedere decît al celui pe care l-a copiat ca manieră de joc. Despre echipa germană, Rappan a declarat : «Cel mai bun „zăvor" pe care l-am văzut demonstrat de multă vreme a fost al Germaniei în fața echipei Chile ; germanii și-au marcat oamenii, i-au atacat năvalnic și cu energie, și nu i-au cedat nici un spațiu „de joc"».
Elogiul acesta nu l-a flatat pe Herberger și nici nu-l putea flata, dacă ne gîndim cum și-a terminat cariera echipa R. F. Germane în Campionatul mondial din 1962. În sprijinul acestei afirmații vine și părerea lui cu privire la viitorul fotbalului : „În ceea ce privește jocul, în sensul propriu al cuvîntului, sud-americanii ne sînt superiori ; într-un timp previzibil, același lucru se va putea spune și despre africani, care întreprind mult cu balonul. Noi trebuie să încercăm să compensăm, printr-o puternică muncă de echipă, avansul pe care îl au asupra noastră calitățile naturale pe care le posedă... Platforma fotbalului viitorului va fi : apărarea joacă la jumătatea terenului, mingea este controlată și, brusc, atacul este declanșat. Solidele rețele defensive, cum se găsesc acum pretutindeni în echipele de clasă, conțin primul val, adică atacanții. Acțiunea, în consecință, pornește de la al doilea val, adică de la apărare. Trebuie să ne ocupăm serios să dăm atacului locul lui de putere diriguitoare".
Mai clar ni se par exprimate ideile lui Fritz Walter, o fostă glorie a fotbalului german, mai ales la Campionatul mondial din 1954 și în care mulți din R. F. Germană vor să vadă pe urmașul imediat al lui Sepp Herberger. El a spus printre altele : „Îmi este clar că a venit timpul să apună epoca în care pentru a-ți împiedica adversarul să joace trebuia să-l urmezi pînă la vestiar. Sînt alte mijloace să aperi poarta. Și asta au arătat-o brazilienii, cehoslovacii, chilienii, iugoslavii..." După cum tot el indică : „Fotba-

lul modern pretinde un maximum de tehnică. Această tehnică nu se poate dobîndi cu două-trei antrenamente pe săptămînă şi nici în cursuri ocazionale. O asemenea tehnică, care n-a fost prezentată numai de brazilieni, se învaţă din fragedă copilărie şi în antrenamente zilnice. Dar se învaţă ! Este posibil ca sud-americanii să aibă calităţi înnăscute şi poate la ei tehnica să arate totdeauna ceva mai elegant ; cu toate acestea, absoluta siguranţă a balonului nu trebuie să rămînă monopolul lor... Trebuie să mergem cu timpul, altfel vom fi depăşiţi. Aceasta mi se pare învăţătura lui Chile .."

Viitoarea orientare a fotbalului din R. F. Germană va forma însă obiectul unei rezerve, pentru că obişnuit aici se lucrează „în secret", pregătindu-se anumite lovituri pentru marile competiţii. Pentru moment, în afara declaraţiilor, este de reţinut concentrarea campionatului german al primei categorii într-o formulă de selecţie (o grupă cu 18 echipe) în vigoare din 1963.

Imoralitatea nu răsplăteşte

În partidele Campionatului mondial din 1962 se poate spune că, printre altele, s-a dat o lovitură de graţie diletantismului în pregătiri, primatului individualismului asupra jocului colectiv şi, eventual, alunecării nesăbuite spre jocul superdefensiv.

În ierarhia clasamentului general ce s-a întocmit primele patru locuri au fost ocupate, în ordine, de Brazilia, Cehoslovacia, Chile şi Iugoslavia. Dacă ele au obţinut rezultatele cele mai bune, aceasta s-a datorat, în primul rînd, faptului că au fost mai temeinic lucrate (fizic, tehnic, tactic şi moral-volitiv). Ele au demonstrat clar că viitorul aparţine reprezentativelor pregătite şi sudate ca echipe de club, practicînd un fotbal colectiv-constructiv. În jocul lor, în care au angrenat şi jucători ce-au atins o mare măiestrie individuală, s-a observat o subordonare totală planului de joc, care a devenit astfel piatra de temelie.

Acestor echipe au încercat să le pună în discuţie superioritatea formaţiei aparţinînd unui fotbal de mare tradiţie sau de mare suprafaţă cîndva. Mă gîndesc, de pildă, la echipele Angliei, Italiei, Spaniei, Uruguayului, Argentinei, R. F. Germane etc. Toate au eşuat, mai mult sau mai puţin penibil, pentru că le-a lipsit acea bază care a constituit „cheia succesului" celorlalţi.

Anglia și Spania, ca să încep cu aceste două formații, au venit cu jucători de un înalt nivel tehnic și tactic, bine pregătiți și din punct de vedere fizic. Dintre aceste două formații, Anglia avea și înclinație spre jocul colectiv, în timp ce Spania se mișca pe coordonatele individualismului ridicat la rang de lege. Cauzele comune eșecului lor au fost organizarea fotbalului din țările respective, profesionismul, cu conflictul accentuat dintre federația de specialitate și cluburi. Acestea din urmă se socotesc stăpînele absolute ale jucătorilor cumpărați și nu vor să-i pună la dispoziția echipei naționale decît pentru scurt timp, ca să nu le afecteze interesele lor comerciale. Despre Spania, chiar antrenorul care a însoțit lotul în Chile a spus : „Echipa noastră a fost cea mai puțin pregătită, avînd la dispoziție o perioadă de numai 15 zile înainte de începerea campionatului, în timp ce altele au afectat acestei pregătiri patru ani". Aluzia viza formația chiliană, care a beneficiat, cum știți, de un asemenea program de lucru, dar care trebuie s-o spun și aici s-a dovedit la înălțimea pregătirii efectuate. Eșecul formației spaniole, care a folosit un total de 20 de jucători pentru trei meciuri, a fost și reflexul individualismului feroce al componenților ei, ce s-a dovedit neputincios în ultimă instanță în fața eforturilor conjugate și reciproc sprijinite ale jucătorilor din reprezentativele ce le-au avut de înfruntat și în fața cărora au capotat : Cehoslovacia și Brazilia. La întoarcerea echipei, presa spaniolă a criticat cu violență comportarea jucătorilor în Chile, pentru ca în concluziile trase să menționeze printre altele : lipsa de interes a jucătorilor manifestată în echipa națională ; faptul că obiectivul vedetelor Del Sol, Suarez, Puskas, Gento a fost mai curînd să scape de răniri decît să marcheze goluri ; responsabilii cu alcătuirea formației reprezentative să caute pe viitor 11 jucători care să reprezinte Spania în echipă, în loc de individualiști care au mai curînd la inimă interesele clubului lor.

Nu s-ar putea spune că aceste concluzii nu-și au valabilitatea lor, însă aruncîndu-se vina numai asupra jucătorilor și a selecționerilor, nu se atinge decît tangențial racila fotbalului spaniol. „Abcesul" principal este însăși organizarea acestui fotbal pe care ziariștii respectivi nu o atacă, pe considerente ce țin de „relații" personale. Să luăm un exemplu ; ferecat de clubul lui, jucătorul n-are posibilitatea de a alege între interesele acestuia și celelalte, chiar dacă ultimele ating nivelul superior al prestigiului național. Pe el îl plătește clubul și în consecință rămîne la cheremul acestuia, care are drepturi nelimitate asupra lui.

Accidentat, de pildă, sub culorile echipei naționale, jucătorul nu mai primește indemnizația clubului, pentru că el nu mai joacă. Îl așteaptă deci mizeria cruntă, robit cum e de un contract cu clauze ce nu cunosc îngăduință.
Cînd clubul îl împrumută echipei naționale, jucătorul nu trebuie să cîntărească unde-i sînt interesele, pentru că aceasta îi este clar de la început, chiar în ipoteza cînd simte că nu-i bine ceea ce face. Barca Sandor, conducătorul delegației ungare la turneul final, în articolul „Lumină după Chile", a arătat că Di Stefano și Puskas nici n-au vrut să vină la campionatul mondial și că s-au supus numai amenințării federației că vor fi suspendați pe timp de un an dacă nu vor face deplasarea. Cu jucători aduși în felul acesta la mari competiții (pe lîngă că Di Stefano a fost tot timpul spectator în tribune, declarîndu-se indisponibil în urma unui accident de antrenament), firește că se poate pune sub semn de întrebare comportarea ce-o poate avea echipa reprezentativă din a cărei formație fac parte.
S-a vorbit mult despre individualismul jucătorilor spanioli. El există cu adevărat și este expresia directă a concepției de-a se remarca fiecare cum poate, în afara echipei care, dealtminteri, ca ansamblu organizat pare că nici nu există. Individualismul n-are însă nimic comun cu jocul individual în cadrul echipei. În referatul pe care l-a prezentat maestrul emerit a sportului Mihail Tovarovski, și despre care am amintit, se menționează categoric: „Jocul individual este un important mijloc tactic. Fără un joc individual nu ar fi existat jocul în general. Desigur, trebuie să ai simțul măsurii, să cunoști locul jocului individual. Este deosebit de necesar jocul individual în suprafața de pedeapsă, cu organizarea modernă a apărării. Bine desfășurat, el completează jocul cu combinații, îmbogățește și lărgește posibilitățile lui. Este important să se dea cale liberă jocului individual, însă fără a se sări peste cal. Independența hotărîrilor, alegerea acțiunilor depind de experiența de joc, de erudiție, de viteza gîndirii. Toate acestea trebuie dezvoltate în practică, acordîndu-se libertate creatoare jucătorilor pe teren".
Un eșec al individualismului a fost și cel al Italiei, țara cu cele mai masive importuri de jucători. Ea a venit în Chile nu numai cu reputația (e drept de dată mai veche) a două ediții ale campionatului mondial cîștigate în anii 1934 și 1938, ci și cu intenția fermă să obțină un nou succes final. Italienii au folosit și ei 20 de jucători în cele trei partide ce le-au susținut înainte de-a fi eliminați din competiție, iar printre aceștia se aflau și patru

„oriundi" : argentinienii Sivori și Maschio și brazilienii Altafini și Sormani. „Expediția" italiană s-a terminat și ea cu un eșec, pentru că nici italienii n-au putut inchega o adevărată echipă, cu potențialul corespunzător, din niște supravedete ce țin să-și etaleze fiecare în parte calitățile și valoarea. Eșecul Italiei a produs multă amărăciune promotorilor individualismului care contau mult pe această echipă. E ceea ce a exprimat și fostul internațional Boniperti, care a asistat la Campionatul mondial din Chile în calitate de „om de afaceri" venit să cumpere ceva jucători și să perfecteze angajarea antrenorului brazilian Pedro Amaral pentru clubul torinez Juventus, din conducerea căruia face parte. El a declarat : «Păcat că echipa Italiei a fost eliminată din competiție. „Squadra 1962" era cea mai bună pe care noi am alinlat-o în ultimii zece ani». Cea mai bună sub raportul individualităților este de adăugat, pentru că acestei formații i-a fost impusă de antrenorii ei, de teama eșecului, o manieră de joc contrară posibilității jucătorilor italieni, foarte bine dotați de la natură, din punct de vedere tehnic și fizic, destinați prin temperament ofensivei. Ei au fost obligați, în echipa națională ca și la cluburile lor, la o tactică ultradefensivă, cunoscută sub denumirea de „catenaccio". Eșecul Italiei a fost și eșecul acestei tactici retrograde, fapt ce i-a făcut pe cei mai mulți dintre specialiști să afirme că ea constituie cancerul fotbalului italian.
Să ne mai amintim că în Chile italienii au transformat una din partidele ce le-au susținut (cea cu Chile) într-o veritabilă „corrida", din care s-au ales cu doi jucători, Ferrini și Mario David, eliminați de pe teren pentru lovirea adversarului. Instantaneele prinse de reporterii foto au demonstrat elocvent această turnură a jocului și au sprijinit afirmația că și în această partidă dopingul n-a lipsit din „farmacia de buzunar" a unora dintre jucătorii italieni, dopingul care și el, ca și „catenaccio", este un însoțitor permanent al campionatului italian de fotbal.
Italienii s-au străduit mult să acrediteze versiunea că scandalul din jocul cu Chile a fost cu premeditare aranjat în vederea deznodămîntului la care s-a ajuns. În cotidianul „La Gazzetta dello Sport" s-a scris că incidentele au fost pricinuite și de incitarea spiritului naționalist chilian de către cele 15 posturi de radio din Santiago, dintre care, sublinia ziarul italian, multe sînt în mîinile germanilor din Chile și, desigur, ei n-au făcut nimic ca să stingă sau să potolească campania antiitaliană. Aceasta, bineînțeles, cu scopul de a crea o atmosferă bună echipei R. F. Germane din aceeași grupă de calificare.

Cît adevăr este în această afirmație nu încerc să dovedesc. Echipelor italiene le este proprie o mare irascibilitate (chiar mai mare decît cea specifică temperamentului lor). Iată, de pildă, una din „mostrele" de după Campionatul mondial din Chile. La Casablanca au fost reunite, în luna august, trei echipe din străinătate, Real Madrid, Internazionale Milano și Stade de Reims, ca împreună cu echipa campioană a Marocului, F.A.R., să dispute o competiție de două zile (după formula învingătorii între ei, învinșii între ei), dotată cu Cupa regelui Hassan II. Internazionale Milano a reușit, în prima zi a competiției, să învingă pe Real Madrid. În schimb, a doua zi, a trebuit să cedeze în fața echipei franceze Stade de Reims, lucru la care italienii nu se așteptau după succesul din ajun. Aceasta i-a făcut să-și piardă „sîngele rece" și să se dea „în spectacol". În relatarea pe care a făcut-o, o revistă franceză a scris : „E adevărat că italienii ne-au obișnuit de multă vreme cu nervozitatea lor pusă în evidență cam frecvent. Să nu ne mire, în consecință, că publicul din Casablanca le-a rezervat la sfîrșit — cu sau fără dreptate — o salvă de fluierături. Și trebuie să precizăm că nici o stație de radio n-a invitat acest public la manifestația rezervată echipei italiene".

Uruguay și Argentina, considerate reprezentante de frunte ale fotbalului sud-american, au arătat în Chile că pentru ele fotbalul s-a oprit la anul 1930, cînd ambele au cunoscut o mare strălucire, cucerind primele două locuri la prima ediție a campionatului mondial. În Chile ambele au mizat pe tehnica individuală de artificiu și pe realizările anumitor jucători (așa cum făcuseră în 1930), ceea ce pentru anul 1962, în condițiile progresului tactic înregistrat în fotbal, s-a dovedit a fi cu totul insuficient. Argentinienii au căutat să găsească forța și refugiul într-o tactică supradefensivă. I-am văzut în meciul cu Bulgaria făcînd figură teribilă după primele 10 min de joc, cînd reușiseră să marcheze un gol. Ei au retras 10 oameni în apărare și așa au jucat pînă la sfîrșit. În trecutul fotbalului, în urmă cu peste 150 de ani, echipele foloseau așezarea 10—1, cei 10 fiind toți atacanți. La Campionatul mondial din Chile, Argentina, Italia, Elveția, R. F. Germană etc. au arătat o puternică înclinație să revină la această formulă tactică, apelînd la așezarea 10—1, numai că cei 10 de astă dată erau apărători. Faptul că aceste echipe au cunoscut falimentul a fost indisolubil legat de maladiile ce rodeau fotbalul lor : profesionismul, individualismul și refugiul în apărări întărite abuziv, cu disprețul calităților și temperamentului jucătorilor

de care dispun. Revista franceză de specialitate „Miroir Sprint" a scris în funcție de acestea : „Falimentul reprezentanților Europei de vest în campionatul mondial a fost, esențialmente, un faliment moral. E o învățătură importantă care o pot trage din aceasta cei care s-au consacrat redresării sportului în această parte a lumii : imoralitatea nu răsplătește !"

O parantează mare pentru Uruguay, Argentina și o convorbire cu Adolfo Mogilevsky

Despre felul cum s-au prezentat la campionatul mondial Uruguay și Argentina, țări care au jucat cîndva un rol de prim rang în fotbalul mondial, se cuvine să discutăm mai pe larg. Nu e vorba numai să fim informați de ce a decăzut fotbalul din aceste țări, ci totodată să putem reține unele greșeli ca, în acest fel, să le apropiem de cele proprii fotbalului nostru.
Situația fotbalului din Uruguay a analizat-o un bun cunoscător al cauzelor decăderii lui, un gazetar uruguayan, care după Campionatul mondial din Chile a publicat o corespondență în acest sens în revista pariziană „Miroir du Football", sub titlul «Uruguay — victimă a fidelității ei pentru „marele trecut"», în care spunea, printre altele : «Există în Uruguay o concepție fotbalistică dominantă și profund înrădăcinată, care se întreține pe reușite personale, pase lungi în profunzime, manevre individuale, păstrarea interminabilă a mingii de către fiecare jucător etc... Jucătorul uruguayan este o consecință a concepției eronate în care se formează.. Debutantul se consacră, din spirit de imitație, să producă același tip de fotbal pe care-l practică idolii locali contemporani, afundîndu-se mai adînc în greșeală. De pe maidan, dintr-un colțișor de mahala, de la „Baby foot" [1] va trece la un club. În acest moment este deja prea tîrziu pentru a-i întipări principiile tactice colective și a-i imprima caracteristicile fotbalului colectiv pe bază rațională. El își va continua cariera exprimînd o prodigioasă tehnică individuală și cîteva rare mecanisme elementare ale jocului de echipă adoptate din instinct . Culpabilitatea provine de la gloria „celeștilor" [2] de odi-

[1] Fotbal pentru copii (n.a.).
[2] Așa sînt numiți jucătorii echipei reprezentative a Uruguayului, după culoarea albastră ca cerul a tricourilor lor.

nioară, de la fidelitatea față de un „trecut mare" care, pentru motive și sentimente ușor de înțeles, conservă un prestigiu foarte profund...»
Autorul nu pune însă toată vinovăția în spinarea unei tradiții, ci merge mai hotărît spre demascarea vinovaților scriind : «Mai sînt și responsabili în carne și în oase. Pe de o parte anumiți comentatori influenți, veritabil „monștri blestemați", și gazetăria care în loc de a se informa, de-a căuta cauzele și efectele, de a trage din ele concluzii și de-a orienta opinia publică pe drumul bun, preferă comentariul emoțional, melodramatic și patriotard. Pe de altă parte, o responsabilitate concretă apasă de asemenea asupra diriguitorilor de specialitate care ar fi trebuit să realizeze o reorganizare totală, întreprinzînd revoluția menită să scuture pînzele de păianjen ce țin prizonier fotbalul uruguayan, pentru a-l plasa la nivelul realităților contemporane».
Acest semnal de alarmă, tras în ceasul al 12-lea, s-ar putea să se piardă, pentru că, probabil cei care au în mîinile lor destinele fotbalului uruguayan au făcut să capete cu totul altă semnificație și importanță victoria obținută de echipa Uruguayului la Montevideo (3—1) asupra echipei Cehoslovaciei ce se îndrepta spre casă, după terminarea Campionatului mondial din Chile. Firește că nu s-a subliniat starea de oboseală a echipei cehoslovace, după o suită de șase jocuri la campionatul mondial și nici totala destindere în care a susținut această partidă amicală. «Interesații au dat proporție victoriei dobîndite asupra finalistei campionatului mondial, ca să justifice că numai un „concurs nefericit de împrejurări" a împiedicat echipa „celeștilor" să obțină un succes răsunător în Chile — unde, de fapt, a înregistrat o singură victorie și aceea la limită (2—1) asupra Columbiei. Și așa se poate scrie istoria ! Numai că cei ce-o falsifică în felul acesta în Uruguay — ca și oriunde într-altă parte — tot termină într-o zi prin a fi demascați. Important rămîne însă ca adevărul să triumfe atunci cînd se mai poate îndrepta ceea ce este de îndreptat !»
Colega Uruguayului întru glorie trecută, Argentina, a încercat la Campionatul mondial din Chile să se salveze folosind „scara de serviciu", știind că intrarea principală nu-i stă la îndemînă. În perioada cînd strîngeam „date" informative asupra viitorilor participanți la turneul final din Chile, asupra Argentinei m-a fixat, mai întîi, un amplu reportaj al ziaristului francez François Thébaud, care făcuse o deplasare specială la Buenos Aires. Constatările anchetei întreprinsă acolo el le-a publicat în revista „Miroir du Football" sub titlul „Argentina — cei mai buni fotba-

liști și cei mai proști conducători de pe pămînt". Printre altele, articolul atrăgea atenția asupra următoarelor : «De ce posibilitățile incomparabile ale fotbalului argentinian nu pot fi valorificate pe planul confruntărilor internaționale ? Mai întîi datorită insuficienței și viciilor organizării sale... Organizarea (dacă se poate folosi acest cuvînt) fotbalului argentinian pare să cunoască o singură lege : aceea a junglei. Atunci cînd concentrarea marilor cluburi într-un singur oraș (Buenos Aires — n.a.) sau aproape într-un singur oraș pare să creeze condiții ideale pentru pregătirea unei reprezentative, echipa Argentinei este totuși una dintre cele mai prost pregătite reprezentative naționale. Și ar fi dificil să fie altfel, căci interesele particulare ale cluburilor, nestatornicia tradițională a conducătorilor A.F.A. (Asociația Fotbalului Argentinian) și disprețul lor cel mai complet pentru aspectul sportiv al lucrurilor interzice tehnicienilor să dispună de mijloacele cu care să ducă la un bun sfîrșit misiunea lor... La viciile tradiționale de organizare se adaugă o regresie de necontestat a calității jocului practicat de cluburi, factor care se reflectă natural asupra calității selecționatei naționale... Apărătorii argentinieni (așa cum François Thébaud i-a văzut în partida Argentina — U.R.S.S. jucată la Buenos Aires — n.a.) practică un marcaj individual strict, fără cel mai neînsemnat sistem de apropiere. În atac voința de-a juca „direct"... se traduce într-o dispersare a atacanților provocată de plecările premature „în gaură" a „șuterilor" Sanfilippo și Artime și prin lipsa totală a jocului constructiv... Această regresie pe plan tactic este cu atît mai paradoxală, cu cît argentina a fost prima țară din lume care a practicat, cu mult înainte de război, apărarea în zonă și a fost totdeauna cea mai fidelă adeptă sud-americană a jocului constructiv».

Articolul se termina cu o anticipare asupra șanselor Argentinei la turneul final, menționînd : „Țara care a dat echipelor de club și chiar selecționatelor naționale din aproape toate țările lumii atîți jucători minunați . trebuie să cucerească într-o zi titlul mondial care i-a scăpat în 1930. Aceasta nu va fi, însă, în iunie viitor la Santiago..."

Acestui articol, care în paranteză fie spus a fost urmat de o plîngere adresată de A.F.A. la F.I.F.A., și mă întreb : de ce aici, pentru că conținutul sau poate numai titlul a supărat tare pe conducătorii „Asociației Fotbalului Argentinian", i-am alăturat, cîteva luni mai tîrziu, o simplă notiță. În ea se arăta că Juan Carlos Lorenzo, antrenorul echipei Argentinei, într-un interviu acordat cotidianului „Clarin" din Buenos Aires, a declarat : „Argentina

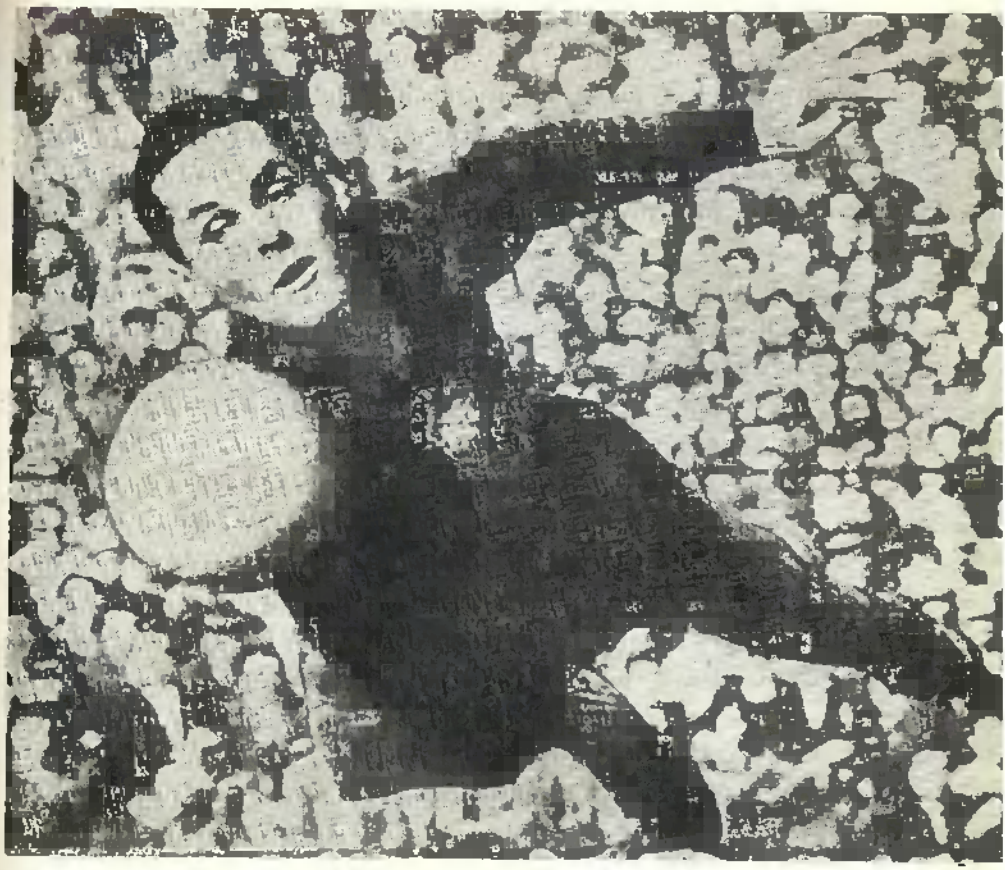

Gilmar dos Santos Neres în acțiune. Calm, lucid și... prompt.

De aici a început marea finală !
Căpitanii echipelor, Novak și N. Santos, și arbitrii jocului : N. Latîșev (U.R.S.S.), Lenn Horn (Olanda) și Davidson (Scoția).

În finală, Schroiff, cu toată intervenția lui din această fază, nu a reușit să mai fie portarul de netrecut.

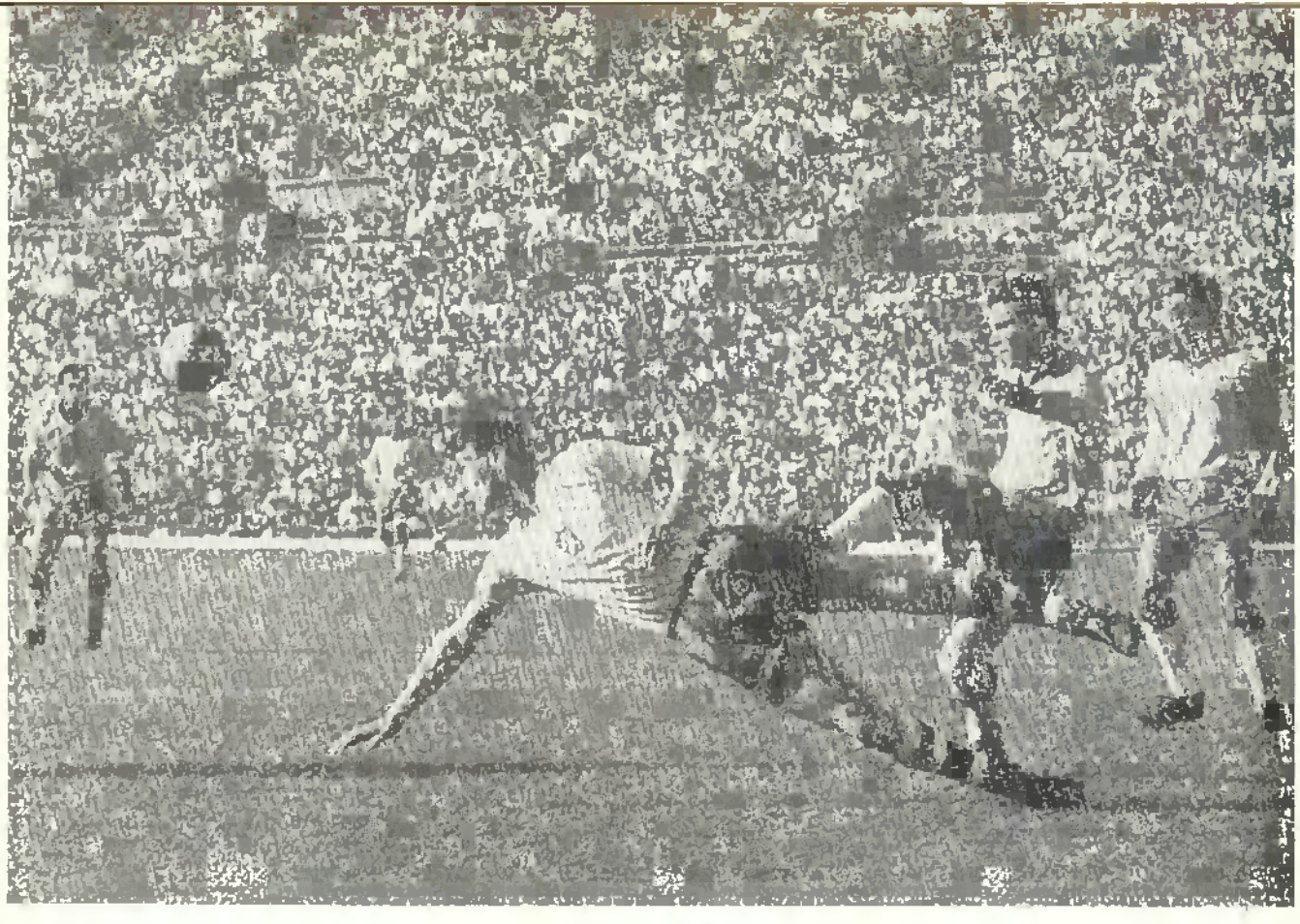

Finala nu s-a dezmințit ! Kvasnak expediază cu capul o minge printr-un efort ce vrea să arate că fotbalul „jucat" este un adevărat spectacol !

Într-un entuziasm delirant, brazilienii se manifestă diferit : portarul Gilmar cu trofeul „Jules Rimet" în mînă stă ghemuit pe iarbă, iar Djalma şi Nilton Santos se îmbrăţişează...

Echipa Cehoslovaciei, vicecampioană a mondialelor 1962. În picioare: Tichy, Viasopust, Popluhar, Schroiff, Pluskal. Rîndul de jos: Pospichal, Scherer, Kvasnak, Kadraba, Jelinek.

Brazilia — cîștigătoarea ediției 1962 de la „Poalele Cordilierilor" ! În picioare : D. Santos, Zito, Gilmar, N. Santos, Zozimo, Mauro. Rîndul de jos : Garincha, Didi, Vava, Amarildo, Zagalo !

Asistența audiind expunerile primului congres mondial al antrenorilor de fotbal, 11—15 VI 1962, Santiago de Chile

merge în Chile să cîştige campionatul mondial... Vom juca pe contraatac, cu jucători rapizi şi curajoşi".
Cele două jocuri ale Argentinei la Campionatul mondial din Chile, a căror descriere am făcut-o, au arătat că dreptatea era categoric de partea gazetarului francez.
Amănunte în plus despre fotbalul argentinian le-am aflat la Santiago, de la antrenorul argentinian Adolfo Mogilevsky, pe care l-am apreciat pentru expunerea competentă ce-a făcut-o la Congresul mondial al antrenorilor, ca şi pentru sinceritatea cu care mi-a prezentat situaţia fotbalului din ţara lui. Interlocutorul meu, un ins de o statură potrivită şi semănînd vag cu fostul artist american de cinematograf Humphery Bogart, a fost într-o vreme preparator fizic al echipei naţionale a Argentinei, calitate în care a şi însoţit-o în turneul făcut în Europa în iunie 1961. Reputaţia de antrenor i-au stabilit-o în Argentina mai ales rezultatele ce le-a obţinut pregătind un club „mic" din divizia A, Atlanta. Printre marile cluburi argentiniene (River Plata, Boca Juniors, Independiente, Racing, San Lorenzo etc.), şansele în campionat ale unei echipe oarecare, cum era considerată Atlanta, nu intrau măcar în discuţie. Şi, totuşi, în campionatul anului 1961, Atlanta a reuşit „turul de forţă", terminînd pe locul patru al clasamentului, după ce foarte multă vreme s-a menţinut pe locul doi, după viitorul campion, Racing. Cu pregătirea ce i-a asigurat-o Mogilevsky, Atlanta s-a dovedit că joacă un fotbal de bună calitate şi disciplinat, punînd în evidenţă patru dintre tinerii ei jucători, toţi internaţionali : Luis Artime (24 ani), Maris Grignol (26 ani), Alberto Gonzalez (21 ani) şi Erea Nestor (23 ani). Aşa că puţin după terminarea campionatului, cîteşipatru au fost „recrutaţi" de Boca Juniors şi River Plata şi introduşi în lotul celor 44 jucători candidaţi pentru Chile. Unul dintre ei, Alberto Gonzalez, a şi jucat în echipa Argentinei la campionatul mondial, în postul de extrem stînga, în singura partidă a Argentinei pe care eu n-am văzut-o, împotriva Ungariei (0—0).
Din ampla discuţie avută cu Adolfo Mogilevsky se cuvine să consemnez aici cîteva din elementele ei esenţiale.
«Ca fotbalul argentinian să joace din nou rolul ce l-a avut pe plan mondial trebuie să se schimbe multe, dacă nu chiar totul, din actuala stare de lucruri. E vorba aici şi de modernizarea concepţiilor tehnice şi tactice, pentru a se îndepărta ceea ce a rămas vechi şi depăşit. Schimbarea trebuie să atingă şi mentalitatea jucătorilor, a conducătorilor de cluburi şi ai „Asociaţiei Fotbalului Argentinian".

Pe terenurile de fotbal din Argentina sînt împămîntenite obiceiuri care duc la acte direct sălbatice. Chiar și manifestațiile de bucurie ale publicului spectator frizează uneori brutalitatea. Manifestațiile nu sînt totdeauna de bucurie, ci de foarte multe ori poartă în ele „sămînța" unor scandaluri formidabile. În aceste împrejurări faptul că terenurile de joc sînt izolate de tribune prin șanțuri pline cu apă și garduri de sîrmă ghimpată nu împiedică publicul să năvălească, luînd parte la bătaia ce se stîrnește între jucători. Atunci, pentru potolirea spiritelor, intră în acțiune polițiștii prevăzuți cu aruncătoare de gaze și pompierii cu furtunurile cu apă — care fac parte din măsurile de apărare, deopotrivă de necesare pentru securitatea jucătorilor, a arbitrilor și chiar a spectatorilor.

Pentru scandalurile provocate pe teren de către jucătorii recalcitranți, forul de specialitate nu vine cu sancțiuni pilduitoare. Cele mai frecvente sînt amenzile ce se aplică vinovaților, și nu e greu de presupus că ei nu plătesc aceste amenzi... iar cele mai multe meciuri, care au desfășurarea normală tulburată sau chiar întreruptă din pricina scandalurilor, sînt omologate cu rezultatele de pe teren, fapt ce constituie o invitație la recidivă.

„Îngăduința" ce o are A.F.A. pentru aceste manifestări e mai ușor de înțeles dacă ținem seama de amănuntul că acest organ include atît federația de specialitate, cît și Liga cluburilor. Ea este formată din cîte un reprezentant al fiecărui club din divizia I. Ca urmare, A.F.A. veghează strict interesele cluburilor.

S-a spus că fotbalul argentinian a ajuns în această situație datorită faptului că de-a lungul anilor l-au părăsit marii jucători ce i-a creat și dintre care pot fi amintiți, mai ales, Di Stefano, Sivori, Manfredini, Angelillo, Lojacone etc., „transferați" la cluburi din Spania și Italia. Cu plecarea acestora nu s-a curmat însă din rădăcini posibilitatea creșterii altor jucători de mare valoare. Numai că în fotbalul argentinian și-au făcut loc moravuri care nu i-au fost proprii în vremurile de glorie : și anume, de a achiziționa pentru marile cluburi jucători din alte țări, ceea ce înseamnă mai puține locuri pentru jucătorii proprii. Argentina, una din cele mai mari „exportatoare" de jucători în trecut, a ajuns la situația de a „importa" jucători brazilieni, uruguayeni, peruvieni, chilieni etc. și a încercat — ceea ce nu i-a reușit încă — să achiziționeze și din marii jucători europeni. Lucrul este explicabil prin faptul că marile cluburi sînt grăbite să-și populeze rîndurile cu „vedete sonore" care să umple stadioanele, dar și

pentru că jucătorul argentinian pare „demodat" cu fotbalul ce-l practică».
La acest punct al discuției a fost atinsă și problema instruirii de loc menajată de interlocutorul meu în aprecierile ce le-a făcut.
«Jucătorul argentinian a devenit sclavul propriei lui tehnici, cu adevărat remarcabilă. Îl poți vedea evoluînd ca un virtuos în conducerea mingii. Astăzi, însă, numai cu această singură calitate o echipă nu poate ajunge departe. Fotbalul modern cere jucătorului deopotrivă o pregătire fizică, tehnică, tactică și una aș zice psihică. Or, jucătorii noștri, așa cum se pregătesc, sînt incapabili de eforturi de lungă durată, le lipsește moralul, impăcîndu-se destul de ușor cu ideea înfrîngerii; jocul ce-l practică este în afara unei concepții și discipline colective, ceea ce-l face și mai vulnerabil.
Firește toate acestea sînt remediabile în timp. Numai că acest timp trebuie acordat cu largheță atunci cînd e vorba să asiguri o pregătire fizică suficientă, să convingi jucători cu tendințe individualiste să se pună în serviciul echipei și, mai ales, să se supună cerințelor extrem de exigente ale tacticii moderne, care impun eforturi fizice și psihice pentru a fi însușite. Și toate acestea la jucătorii cu o anumită deformare pricinuită de cultul individualismului practicat în jurul lor, mai ales de către gazetari, prin aprecierile făcute în afara jocului întregii echipe și independent dacă aceasta pierde sau nu. Cum vedeți nu-i o treabă ușoară de făcut pentru transformarea „îmbătrînitului" jucător argentinian în jucătorul modern al timpului nostru și al aceluia care va veni, pentru că în fața viitorului fotbalist vor fi puse cerințe și mai mari, în ceea ce privește complexitatea».
Convorbirea cu Adolfo Mogilevsky am completat-o cu o serie de alte amănunte despre fotbalul argentinian, menite să dovedească, mai ales, că o rămînere în urmă nu se lichidează cu una, cu două.
Conducătorii lui A.F.A. și-au dat, desigur, și ei seama că îi așteaptă o răspundere mare privind comportarea Argentinei la Campionatul mondial din Chile. Mai mult ca sigur că și-au reamintit de parcă ar fi fost ieri „scenele" ce-au urmat după eșecul de la Campionatul mondial din Suedia, cînd numai printr-o minune s-au evitat acte de linșaj din partea unor mase de suporteri „supraîncălziți", care nu puteau concepe ce s-a întîmplat cu echipa lor favorită, ce-și făcea reintrarea în această competiție după o absență de aproape un sfert de veac (exact 24 de ani).

S-au gîndit, de aceea, măcar ca oameni precauți, în preajma ceasului al 12-lea, să ceară și ei niște sfaturi de la o autoritate în materie. Alegerea a căzut asupra lui Alfredo Di Stefano care, deși spaniol acum, este „la bază" argentinian. Așa s-a făcut că, aproximativ cu o jumătate de an înainte de turneul final din Chile, ei i-au scris lui Di Stefano păsurile lor, necăjiți cum erau de o echipă reprezentativă care practica un joc „bătrînesc". Răspunsul nu s-a lăsat mult așteptat și a fost mai mult o recomandare pentru conducătorii destinului fotbalului argentinian „invitați" printre altele la : 1) orientarea jucătorilor spre un joc mai eficace, mai agresiv, în profunzime, o dată cu abandonarea obișnuitelor „dantelării" ; 2) învățarea regulamentului de joc de către jucători, pentru a-i convinge că abaterile săvîrșite curent vor fi sancționate de către arbitrii europeni ; 3) ameliorarea pregătirii și dezvoltării fizice a jucătorilor și obișnuirea lor de a juca și cu corpul, arătîndu-li-se că șarja, de pildă, este permisă prin regulament și nu blamată ca în Argentina.
Conducătorii A.F.A. au încercat să dea cît de cît curs sugestiilor ce le-au fost făcute de marele lor „sfetnic".
După înfrîngerea pe care Argentina a suferit-o la Buenos Aires, în noiembrie 1961, din partea echipei Uniunii Sovietice, cu prilejul turneului făcut de aceasta în America de Sud, vinovatul a fost găsit : antrenorul național Spinetto. El a demisionat și a fost numit, în locu-i, un comitet de trei tehnicieni, în frunte cu Juan Carlos Lorenzo, ultimul fiind numit director tehnic. Argentinian de origină, dar umblat prin Europa, unde a fost jucător și a urmat și cursurile ce l-au calificat antrenor, Lorenzo a vrut să-l facă pe jucătorul argentinian mai realist, mai viril. Dar în Argentina tot ce se încearcă să se introducă nou în fotbal intrigă și în plus creează mari opoziții...
Lorenzo și-a făcut „planul de lucru" și, se pare că, în el au fost introduse și elemente din sugestiile lui Di Stefano. Astfel, unul din primele obiective a fost acela de a asigura jucătorilor aprofundarea regulamentului de joc. Bun cunoscător al jucătorilor fruntași argentinieni, știa cît de aproximativ sînt noțiunile lor privind regulile jocului de fotbal, urmate de o atitudine recalcitrantă, belicoasă chiar, față de deciziile arbitrilor. Trei arbitri internaționali argentinieni, Ventre, Macios și Alvarez, au fost solicitați să explice regulile jucătorilor selecționați, partea teoretică de la „tabla neagră" fiind împletită cu demonstrații practice. Pe la începutul lui februarie 1962, la aproximativ patru luni înaintea turneului final, Lorenzo a convocat 44 de jucători selec-

ționabili, le-a făcut vizita medicală și apoi a început să lucreze cu ei de două ori pe săptămînă (marți și vineri) pentru pregătire în comun. În „statul lui major" s-a înconjurat de cinci medici, printre care un chirurg și un psihiatru, plus un dentist, un dietetician, un infirmier, un pedicurist și un maser. Pentru fiecare jucător a asigurat 3 perechi de ghete cu crampoane, 3 perechi de ghete ușoare pentru antrenament și 12 mingi de tenis, pentru diferite exerciții de „dexteritate".

Timp de două luni, Lorenzo a pregătit o echipă în conformitate cu convingerile lui. Începînd din luna martie a avut jucătorii la dispoziție, zilnic, de luni pînă vineri inclusiv, iar de la 10 aprilie campionatul a fost suspendat pînă după întoarcerea de la turneul final. Dar cu numai trei zile înainte de plecare, cînd trebuia să definitiveze lista jucătorilor pentru Chile, Lorenzo a șovăit... și a introdus în acest lot și jucători susținuți de „opozanții" lui. În Argentina n-au lipsit, de altfel, nici plebiscite inițiate de unele ziare, pentru a indica jucătorii și antrenorul pentru Chile.

Ca să schimbe ceea ce avea de schimbat, lui Lorenzo în nici un caz nu-i putea fi suficient timpul ce l-a avut la dispoziție. Dacă m-aș orienta numai după cele două partide ale Argentinei la care am asistat, ar trebui să convin că n-a reușit mai nimic în această perioadă, pentru că jucătorii argentinieni au fost deficitari la toate celelalte capitole ale pregătirii în afară de tehnică. În ceea ce privește tactica, vina aparține și antrenorului Lorenzo, care în jocul cu Bulgaria, deși echipa s-a pomenit cu un avantaj de un gol chiar de la începutul partidei, a ordonat retragerea în jurul propriei porți pentru menținerea avansului luat. În schimb, cînd contactul cu robusta echipă a Angliei i-a pus probleme ce nu le-a avut în partida cu Bulgaria, formația Argentinei s-a dezumflat, au reieșit clar limitele adevăratelor ei posibilități. Lorenzo a socotit, după acest joc, că nu-i totul pierdut și că poate și trebuie să încerce „marea cu degetul", mizînd pe ultima partidă ce-o mai avea de disputat în cadrul grupei de calificare, cu Ungaria. Era o încercare de maniera luptei lui Don Quijote cu morile de vînt, pentru că echipei Ungariei îi era suficient un rezultat de egalitate în jocul cu Argentina sau chiar o înfrîngere la mai puțin de trei puncte diferență. Situația aceasta a făcut-o, de altfel, să nu folosească în această partidă pe centrul atacant Albert și extremele Sandor și Fenyvessi, rezervîndu-i pentru jocul imediat următor, din sferturile de finală. Lorenzo, la rîndu-i, a introdus în formație jucători sprijiniți de „opoziție", printre care pe minusculul inter dreapta Pando (1,59 m înălțime) în condu-

cerea atacului în locul lui Sanfilippo. Pando era „marele favorit" al ziaristului Dante Panzeri, dirijorul orchestrei opoziției. În condițiile arătate, la care se adăuga și accidentarea atacantului maghiar Göröcs, argentinienii au marcat o mare superioritate teritorială. Totuși scorul final n-a fost decît 0—0, pentru că mai mult nici ungurii nu le-au permis, nici argentinienii n-au putut reuși cu jocul ce-l practicau.
Concluziile trase în Argentina, după întoarcerea echipei din Chile, n-au mai dus, ca în 1958, la „scene" de nemulțumiri în masă. Ele au fost ocolite cu dibăcie de cei interesați. Astfel s-a subliniat chiar că, folosindu-se de la început formația care a jucat împotriva Ungariei, Argentina s-ar fi calificat mai departe ; și ar fi fost posibile onoruri mai mari, pentru că ... Brazilia și Chile sînt echipe ce puteau fi învinse de Argentina.
Alte comentarii nu mai sînt necesare. Subliniem numai atitudinea identică a celor doi foști mari din fotbalul mondial : Uruguay și Argentina. Eșecul le-a fost deopotrivă de categoric, cauzele aceleași (rămînerea la ceea ce le-a adus succesul în urmă cu 30 de ani), iar „învățămintele" pe care le-au tras asemănătoare. Toate acestea nu cred că vor ajuta schimbarea în bine a fotbalului din aceste țări. Soluții sînt, desigur, cele enunțate în general în discuția cu Adolfo Mogilevsky. Rămîne de văzut cum va acționa noul antrenor național care a urmat după demiterea (sau demisia) lui Juan Carlos Lorenzo. Determinante vor fi însă „concesiile" ce se va hotărî A.F.A. să le facă „programului de lucru" pe care și-l va propune acesta. Nu trebuie să uităm că A.F.A. înseamnă, cum am spus, marile cluburi argentiniene, care au interese cu totul aparte de cele ale echipei naționale.

Și totuși, fotbalul progresează...

Învățămintele Campionatului mondial din Chile nu constau în concluziile aspectelor negative manifestate la unele dintre echipele participante. În Chile cei mai buni au dat curs jocului, au căutat fotbalul constructiv-colectiv.
Au fost prezenți totuși unii în timpul și după terminarea turneului final, care afirmau că abisul spre care se îndreaptă iremediabil fotbalul îl face să piardă an de an din calitate. N-aș putea afirma

cu certitudine că la baza acestor lamentări a stat buna credință sau că totul se rezumă la „spovedania de credință" a unor „critici de profesie". Să-mi fie cu iertare, dar afirm — cu ceea ce mi-a permis să văd turneul final — raportat la tot ceea ce mi-a fost cunoscut pînă atunci din diferite partide internaționale în ultimii ani, că n-a existat factor în care să nu fi fost vizibile unele progrese, indicii prețioase că fotbalul merge înainte, progresează. Au apărut pe parcurs, desigur, la o echipă sau alta, trăsături negative, care sluțesc fotbalul și chiar îl periclitează într-o țară sau alta, dacă nu intervin măsuri corespunzătoare. Nimic n-a lăsat însă să se întrevadă că viitorul acestui sport frumos și util este cumva ipotecat de așa manieră, încît să permită anticiparea că va veni o zi cînd fotbalul va fi scos la mezat. Din „creionările" la jocurile la care am asistat, adîncite în orele de meditare de după terminarea competiției, voi spicui ceea ce consider principal.

Mai întîi, nu mi se pare lipsită de interes constatarea că valoarea echipelor participante la turneul final a fost destul de apropiată, nu numai în sensul că n-au existat partide disproporționate, dar și că cele mai multe dintre formațiile ce s-au înfruntat puteau avea pretenții justificate să cîștige în orice companie. Iată deci dovada că pe plan internațional există o nivelare a valorilor, determinată de clasa sensibil apropiată a jucătorilor fruntași ai diferitelor țări și continente. Nu mă refer aici la acele elemente care se singularizează față de toți ceilalți prin măiestria deosebită ce-au atins-o, ci la majoritatea jucătorilor fruntași, care-și pot găsi locul, dacă ar fi să și-l schimbe, în oricare din formațiile reprezentative. Explicația constă în aceea că multiplele meciuri internaționale (intercluburi și interțări) ce se susțin constituie un excelent schimb de experiență, un prilej de-a învăța unii de la alții. În fotbalul modern această circulație continuă a echipelor fruntașe, facilitată și de mijloacele rapide de comunicație care au apropiat continentele, constituie un factor de progres de mare importanță, care cu 5—10 ani în urmă (și poate chiar mai puțin) nu exista. Nu-i vorba aici numai de turneele reciproce ce le fac echipele europene și sud-americane, ci și de faptul că avionul aduce acum mari echipe prin țări și insule odinioară în afara traseelor turneelor anuale. Drept urmare este foarte probabil că în fotbal vor apărea curînd echipe ale continentului african, ale celui asiatic etc., care se vor adăuga, cu mai multă

autoritate, confruntării oarecum bilaterale acum Europa—America.

Valoarea apropiată a echipelor participante la turneul final — dintre care numai Brazilia n-a gustat din cupa înfrîngerii, ca demnă bicampioană — este chezăşuită şi de pregătirea la care sînt supuşi, în general, jucătorii din lumea întreagă, de asemenea, cu multiple asemănări. Mai se poate menţiona şi schimbul de antrenori ce se realizează, la care se adaugă studiul ştiinţific prin care se stabilesc mijloacele ce au stat la baza succesului unei ţări sau numai al unor echipe. Filmul, televiziunea, notările „observatorilor" acreditaţi cu misiuni speciale, analizele specialiştilor surprind, discută, disecă toate aspectele caracteristice, aduc precizări, soluţii sau sugestii, care formează un fel de patrimoniu universal. Un monopol, sau măcar un privilegiu exclusiv nu se poate menţine, ceea ce obligă permanent pe inovatorii în materie să caute căi şi mijloace noi, în vederea realizării unui progres continuu.

În majoritatea partidelor turneului final echipele au jucat pînă la sfîrşit cu maximum de efort, dovedind astfel înalta lor capacitate de luptă. Mă gîndesc la evoluţia scorului în partida U.R.S.S. — Columbia, dar mai ales la finalurile dramatice ale meciurilor Spania — Mexic (1—0), U.R.S.S. — Uruguay (2—1), Iugoslavia — R.F. Germană (1—0), Chile — Iugoslavia (1—0), în care „lovitura de graţie" a fost dată aproape de fluierul final. Pregătirea fizică, rezistenţa, calităţile de forţă morală au crescut comparativ cu un trecut nu prea depărtat, ca şi îndemînarea, mobilitatea, viteza etc. Prin eforturile ce le-au putut susţine jucătorii în partidele campionatului mondial, în marea majoritate a întrecerii, fără a se menaja, s-a văzut că în pregătirea lor accentul a căzut pe o intensitate care să le asigure maximum de randament în timpul celor 90 min de joc. Am avut regretul că nici una din întîlniri n-a ajuns să se decidă în prelungiri. Acest regret trebuie pus numai în legătură directă cu constatarea ce-aş fi vrut să mi-o permită asupra limitei superioare de rezistenţă atinsă de echipe. Acest lucru m-ar fi interesat în special la echipele Braziliei, Cehoslovaciei, Chile, pentru că la cele ale Italiei, Elveţiei, R.F. Germane etc. există o limitare provocată de insuficienţa rezistenţei fizice sau de orientarea spre un joc de cvasipermanentă apărare, în care consumul de energie al celor mai mulţi dintre jucători este redus, prin raza de acţiune destul de mică.

Echipa R. F. Germane, în care numai cîțiva jucători aveau rolul să acționeze cu intensitate înainte-înapoi, în partida cu Iugoslavia s-a arătat descoperită în ceea ce privește rezistența fizică. Mai pregnant această lipsă a apărut la interul mijlocaș Szymaniak (care și-a făcut instruirea în Italia, nu împreună cu lotul german) și extrema stîngă Schäfer care, la cei 34 de ani ai lui, n-a putut rezista angajamentului ce i-a fost impus prin rolul încredințat. Să trecem acum la factorul tehnic. Toate considerațiile ce se pot face asupra jucătorilor ce-au evoluat în Chile indică una și aceeași concluzie : progres.

Stopul, pasa, fenta, driblingul, conducerea, lovirea și protejarea mingii au cîștigat ușurința efectuării, precizia. Totul se execută cu aerul și mișcările cele mai normale și te făcea să uiți că nu de mult procedeele tehnice erau criticabile la mulți jucători mari. Ameliorarea substanțială ce s-a produs în această direcție indică și preocuparea ce-a existat, seriozitatea și intensitatea cu care s-a lucrat și se lucrează. A apărut clar pentru toți antrenorii că dacă vrei să impui un anumit fel de joc, dacă vrei să promovezi și să izbîndești cu o anumită tactică, aceasta nu se poate realiza decît prin supunerea fără greș și fără efort a balonului în toate acțiunile întreprinse. Depășirea adversarului, punerea lui în inferioritate, dezechilibrarea lui cere o gamă de procedee tehnice executate rapid, fără reproș. Și toate acestea le-am văzut la Campionatul mondial din Chile la jucători operînd pe toate posturile — minus cel de portar, care are specificul lui. Pentru fundaș, de pildă, pasa și precizia ei a devenit uzuală, ca și pentru un atacant. Degajările orbești, cît mai puternice și cît mai departe, sînt de domeniul trecutului, deoarece fundașul construiește acțiunile cu coechipierii lui, mai ales că, după o tendință care probabil se va generaliza, el se transformă în atacant, primind și dînd pase partenerilor în acțiunea lui ofensivă. De altfel, marile modificări determinate de așezarea echipelor pe teren au dus la schimbarea titulaturilor atribuite pînă acum jucătorilor, corespunzător funcțiilor ce le revin. Astfel, vechea împărțire în fundași, stoperi, mijlocași, extreme, interi și centri-înaintași s-ar putea înlocui cu fundași laterali, fundași centrali, jucători de mijlocul terenului, jucători de vîrf și, eventual, extreme. Toate acestea le vom explica mai pe larg în capitolul următor, destinat tacticii.

Păreri și... păreri, dar unanimitate pentru Garrincha

Sînt numeroși cei ce afirmă : „Nu există sistem bun și sistem prost de joc, ci sistem bine aplicat și prost aplicat". Se pare că nu sînt departe de realitate, dar la schematismul afirmației sînt necesare unele completări. Fiecare sistem de joc ce-l folosește o echipă trebuie să fie corespunzător posibilităților jucătorilor de care dispune. Antrenorul care, pornind de la această premisă, procedînd în consecință (străduindu-se, mai întîi, ca jucătorii lui să fie distribuiți pe posturile ce corespund cel mai mult aptitudinilor și apoi învățîndu-i cum să se miște și să acționeze tactic în cadrul respectivului sistem), poate aștepta mai liniștit rezultatele și, mai ales, jocul ce-l va desfășura echipa lui. Firește că unul și același sistem de joc prezintă variații în ceea ce privește așezarea jucătorilor pe teren, în funcție de tactica adversarului sau de cea proprie folosită de o echipă în anumite partide, sau chiar în cursul aceleiași partide. Această suplețe acordă un plus de tărie sistemului. Cele ce rămîn însă neschimbate sînt funcțiile și sarcinile jucătorilor. Ele reprezintă chezășia că echipa respectivă nu se va lansa într-o aventură, evitîndu-se haosul și deruta provocate în cazul cînd unii jucători sînt dezorientați. De aceea, simpla copiere a unui sistem de joc sau a unei așezări nu numai că nu garantează reușita, ci poate duce la rezultate cu mult mai slabe decît cele obișnuite respectivei echipe. Aceste precizări necesită completarea : un antrenor dacă nu e obligat cum vine la un club să aplice o tactică proprie înainte de-a cunoaște posibilitățile jucătorilor de care dispune, în schimb trebuie să țină pas cu noul, cu progresul. Aceasta îl va ajuta să nu rămînă în urmă, să nu se „învechească".

Cînd l-am întîlnit pe Platko în Chile, unde se pare că acum se bucură de bune aprecieri, mi-am amintit de unele amănunte de la începuturile carierei lui chiliene. Istoricii fotbalului american îi atribuie lui Platko introducerea sistemului WM în Chile, cam în jurul anului 1939, adică cu vreo 12—13 ani după ce a fost împămîntenit în Anglia. Sistemul a și fost cunoscut în Chile sub denumirea de „tactica lui Platko". Sistemul WM nu numai că a venit tîrziu în Chile, dar a și iscat aici controverse dintre cele mai vehemente, pentru că numeroși antrenori și jucători preferau să rămînă la vechea așezare „2—3—5" pe care-o cunoșteau și o practicau de atîta vreme — care nu le mai cerea munca pretinsă de noul sistem. Căci noul, chiar cînd reprezintă progresul,

intîmpină la început opunerea vehementă a vechiului, ce nu se lasă urnit din loc cu una, cu două.
În Chile, WM-ul a fost acceptat la început de echipa Colo-Colo şi mai tîrziu de selecţionata naţională, cînd Platko i-a devenit director tehnic. Cu jucători ce nu cunoşteau funcţiile şi sarcinile ce le reveneau în sistemul WM, Platko a încercat cu cîteva şedinţe pregătitoare să rezolve situaţia. Aceasta a făcut-o la campionatul Americii de Sud care avea loc, în 1942, în Uruguay. Cum era de aşteptat, fiind vorba de o improvizaţie, în primele întîlniri ce le-a susţinut, cu Uruguay şi Brazilia, Chile a suferit două înfrîngeri la scoruri catastrofale. Acestea au fost suficiente ca Platko să fie demis. Echipa preluată de un conducător antrenor (cum au existat şi mai există în Chile) s-a reîntors la sistemul de joc obişnuit : 2—3—5. În continuare, Chile a reuşit 0—0 cu Argentina, 1—1 cu Peru şi 3—0 cu Ecuador. Înseamnă cumva aceasta că vechiul sistem clasic, aşa-numit al Europei Centrale (2—3—5), era mai bun decît sistemul WM ? Inutil să răspund la această întrebare, cunoscută fiind cariera strălucită ce-a făcut-o „sistemul cu 3 fundaşi", valorificat de Chapman la Arsenal din Londra. În schimb Platko, care a introdus WM şi la clubul bucureştean Venus, unde a făcut din atacantul Colea Vîlcov un stoper excelent, şi a găsit în juniorul Dan Gavrilescu „interul rătăcitor" ideal pentru acest sistem WM, a greşit aplicînd mecanic echipei chiliene o astfel de cîrmă cu totul nouă pentru ea.
La Campionatul mondial din anul 1958, în Suedia, Brazilia a făcut să se impună, cum se ştie, sistemul 4—2—4, cunoscut ulterior sub denumirea de „aşezarea braziliană". El i-a permis acestei echipe să-şi valorifice jucătorii ce i-a avut atunci la dispoziţie : Djalma Santos — Bellini — Orlando — Nilton Santos în apărare — Garrincha — Vava (sau Altafini) — Pele — Zagalo — în atac, Zito şi Didi mijlocaşi. Zito sprijinea şi chiar făcea parte din apărare, mai ales cînd echipa era dominată, iar Didi ajuta sau se integra în linia de atac.
Între cele două ultime ediţii ale campionatului mondial, foarte multe echipe de club şi naţionale au tins spre „aşezarea braziliană" care, pe lîngă marca de succes ce-o purta, oferă posibilitatea unei întăriri a apărării, în „duelul" permanent ce-l are cu atacul advers. Cu aceeaşi formulă însă rezultatele au diferit atît datorită jucătorilor, cît şi felului cum a fost înţeles practic acest sistem de cei ce l-au aplicat.
La Campionatul mondial din Chile, cele 16 echipe participante la turneul final şi-au fixat preferinţele în materie optînd după

cum urmează : Brazilia pentru 4—3—3, Italia, Elveția, R. F. Germană pentru diferite variante de „zăvor", iar toate celelalte 11 echipe pentru așezarea 4—2—4, cu „mici" variații de moment, care puteau aduce aproape întreaga echipă în apărare. Fără nici o excepție, chiar și Anglia, care afișa rămînerea la sistemul cu trei fundași în multe momente ale jocului, toate echipele n-au avut mai puțin de patru fundași. Pe lîngă ei s-au mai încadrat în apărare și alți jucători, demonstrînd tendința generală de a asigura o apărare supranumerică. Cei patru fundași jucau pe aceeași linie, cei doi în mijloc fundași centrali, iar ceilalți fundași laterali, cu preocupări pentru extremele adverse, dar și pentru incursiuni frecvente de atac. La acești fundași, R. F. Germană a mai adăugat unul (Schnellinger), care juca cînd înaintea, cînd în urma liniei celor patru fundași, Chile, unul care juca numai înaintea acestei linii (Contreras), iar Elveția, unul în spatele liniei (Schneiter).

Cei doi din mijlocul terenului jucau unul înainte, celălalt înapoi. În această linie mediană se găsea în mod obișnuit organizatorul echipei, fie că el se numea Didi (Brazilia), Masopust (Cehoslovacia), Sekularac (Iugoslavia), Toro (Chile), Sivori (Italia), Suarez (Spania), Haynes (Anglia), Sacchi (Argentina) etc. Cei mai mulți dintre ei figurau în alcătuirea clasică ca înaintași, pentru că mijlocași erau doar doi : Masopust și Sacchi. Voi aminti însă aici că dacă nici o echipă n-a jucat fără să aibă un organizator al jocului, toți aceștia, indiferent de postul ce-l ocupau în formație, acționau în mijlocul terenului, în spatele înaintașilor proprii, pentru a-i organiza și coordona. În unele meciuri am avut de urmărit „dueluri" directe între organizatori, ca o tendință vădită de „neutilizare" a „creierului" echipei. Ele au arătat un oarecare avantaj pentru formațiile al căror organizator de joc era un mijlocaș, în sensul că acesta, urmărindu-și „rivalul", ajungea să se încadreze în atacul general al echipei lui, care beneficia astfel de un om în plus.

Cei doi din mijlocul terenului au fost în mod obișnuit și „placa turnantă" a echipei, foarte activă în partidele turneului final. La brazilieni, cu noua lor așezare, „placa turnantă" era formată din trei : Zito — Didi — Zagalo. La ceilalți, cuplurile respective au fost : Kvasnak — Masopust (Cehoslovacia), Toro — Rojas (Chile), Sekularac — Radakovic (Iugoslavia), Verges — Suarez (Spania) etc. În WM, elastic practicat de echipa Angliei, trioului din fund, Armfield — Norman — Wilson, pentru apărare i se adăuga mai ales mijlocașul Bohy Moore, iar după împrejurări

mijlocașul Flowers și extrema stîngă Charlton, pe lîngă cei doi interi Greaves și Haynes (mai ales ultimul). În schimb de la Flowers în sus toți participau în atac, unde și-a făcut apariția, uneori, și fundașul Armfield.

În patru, jocul liniei de atac s-a schimbat substanțial ca și așezarea pe teren. Majoritatea echipelor operau cu „vîrfuri de atac" plasate cît mai mult în dispozitivul de apărare advers. Brazilienii au avut trei vîrfuri de atac, dar pe Garrincha și Amarildo îi puteai vedea venind și înapoi pentru a primi mingea. La iugoslavi Galic și Jerkovic au deținut aceste posturi, la cehoslovaci extremele (Stibranyi sau Pospichal și Jelinek sau Masek), ca și la chilieni (Ramirez și Leonel Sanchez) ; la spanioli Puskas și Peiro sau Martinez etc.

E limpede, deci, că astăzi nu mai corespunde vechea nomenclatură de posturi, pentru că jucătorii au primit sarcini și așezări noi, cărora trebuie să le corespundă denumiri adecvate. După acestea m-am ghidat și atunci cînd am făcut o clasificare a primilor 6 jucători pe posturi din cele 10 echipe ce le-am văzut evoluînd în Chile și care cuprinde pe următorii :

Portari : 1. Schroiff (Cehoslovacia), 2. Gilmar (Brazilia), 3. Carbajal (Mexic), 4. Soskic (Iugoslavia), 5. Elsener (Elveția), 6. Araquistain (Spania).

Fundași laterali dreapta : 1. Durkovic (Iugoslavia), 2. Djalma Santos (Brazilia), 3. Armfield (Anglia), 4. Eyzaguirre (Chile), 5. Ianich (Italia), 6. Lala (Cehoslovacia).

Fundași centrali : 1. Raul Sanchez (Chile), 2. Maldini (Italia), 3. Popluhar (Cehoslovacia), 4. Echeverria (Spania), 5. Mauro (Brazilia).

Fundași laterali stînga : 1. Jusufi (Iugoslavia), 2. Novak (Cehoslovacia), 3. Marzolini (Argentina), 4. Nilton Santos (Brazilia), 5. M. Rodriguez (Chile), 6. Radice (Italia).

Linia mediană : Dintre mijlocași : 1. Masopust (Cehoslovacia), 2. Rojas (Chile), 3. Sacchi (Argentina), 4. Zito (Brazilia), 5. Radakovic (Iugoslavia), 6. Flowers (Anglia). Dintre atacanți : 1. Sekularac (Iugoslavia), 2. Sivori (Italia), 3. Toro (Chile), 4. Kvasnak (Cehoslovacia), 5. Zagalo (Brazilia), 6. Didi (Brazilia).

Extreme drepte : 1. Garrincha (Brazilia), 2. Ramirez (Chile), 3. Mora (Italia), 4. Douglas (Anglia), 5. Del Aguila (Mexic), 6. Collar (Spania).

Vîrfuri centrale : 1. Amarildo (Brazilia), 2. Galic (Iugoslavia), 3. Vava (Brazilia), 4. Jerkovic (Iugoslavia), 5. Scherer (Cehoslovacia), 6. Peiro (Spania).

Extreme stînga : 1. Leonel Sanchez (Chile), *2.* Gento (Spania), *3.* Charlton (Anglia), *4.* Skoblar (Iugoslavia), *5.* Pascutti (Italia), *6.* Jelinek (Cehoslovacia).

Din jucătorii echipelor ce nu le-am văzut în Chile au întrunit unanime sufragii, printre alţii, Fahrian (R. F. Germană) — portar, Gonzales (Columbia) — fundaş dreapta, Schnellinger (R. F. Germană), Emilio Alvarez (Uruguay) — fundaşi centrali, Troche (Uruguay) — fundaş lateral stînga, Netto (U.R.S.S.), Solymossi (Ungaria), Gonçalvez (Uruguay) — jucători din mijlocul terenului, Ivanov (U.R.S.S.) — atacant din mijlocul terenului, L. Cubille (Uruguay), Haller (R.F.G.), Cislenko (U.R.S.S.) — extreme dreapta, Ponedelnik (U.R.S.S.), Seeler (R. F. Germană), Albert (Ungaria), Klinger (Columbia) — vîrfuri centrale, Domingo Perez (Uruguay), Hector Gonzalez (Columbia), Meski (U.R.S.S.) — extreme stînga.

Pentru amatorii de informaţii voi reproduce cîteva din echipele „mondiale" întocmite de diferiţi specialişti sau ziarişti :

Aimore Moreira (antrenorul Braziliei) : Carbajal — Djalma Santos, Maldini, Jusufi (Schnellinger) — Radakovic, Masopust — Garrincha, Sekularac, Vava, Kvasnak, Zagalo.

Geraldo Jose de Almenda (Radio Sao, Brazilia) : Schroiff — Djalma Santos, Mauro, Nilton Santos, Zito, Masopust, Garrincha, Didi, Vava, Pele, Zagalo.

R. Pittet (de la „Tribune de Lausanne) : Schroiff — Eyzaguirre, Maldini, Jusufi, Solymossi, Masopust, Garrincha, Rivera, Sekularac, Ivanov, Leonel Sanchez.

Marcelio Perez (televiziunea din Montevideo) : Gilmar — Gonzalez (Columbia), Mauro, Jusufi, Zito, Netto — Garrincha, Didi, Ponedelnik, Toro, Skoblar.

R. Vergne (de la „L'Equipe", Paris) : Schroiff, Schnellinger, Pluskal, Jusufi, Masopust, E. Alvarez, Garrincha, Sekularac, Ponedelnik, Amarildo, Leonel Sanchez.

H. Schneider (de la „Sid", R. F. Germană) Schroiff — Djalma Santos, Maldini, Schnellinger — Solymossi, Masopust, Garrincha, Toro, Pele, Rivera, Charlton.

Carlos Guerrero (de la „Ultimas Notticias" din Santiago) : Schroiff — Djalma Santos, R. Sanchez, Jusufi — Zito, Rojas, Garrincha, Toro, Ponedelnic, Pele, Meski.

J. Eskenazi (de la „France Soir", Paris) · Schroiff — Djalma Santos, Maldini, Jusufi — Zito, Rojas — Garrincha, Rivera, Toro, Sekularac, Charlton.

Der Fussbal Trainer (după părerile a șapte antrenori cunoscuți) : Schroiff — Djalma Santos, Maldini, Schnellinger — Rojas, Masopust — Garrincha, Sekularac, Albert, Ticky, Leonel Sanchez.
Pedro Escartin (în cartea „Chile y su Mundial") : Schroiff — Djalma Santos, Maldini, Schnellinger — Schulz, Zito — Garrincha, Toro, Vava, Ticky, Meski.
Cum se poate observa, părerile diferă în ceea ce privește alegerea celor mai buni 11 jucători din lume. În unanimitate însă a fost inclus Garrincha, cu adevărat jucătorul nr. 1 al lumii la Campionatul mondial din Chile.
Și pentru că acest capitol s-a ocupat mai mult despre „așezările" folosite în Chile, să cuprindem cîteva din aprecierile ce au fost făcute :
Mihail Tovarovski (maestru emerit al sportului din U.R.S.S., în raportul prezentat la consfătuirea unională metodică a antrenorilor) : „La Campionatul mondial am văzut multe lucruri interesante în practică. Trebuie să restructurăm totul pe plan tactic, după cum au jucat cele mai bune echipe în campionatul mondial ? Se potrivesc acestea cu condițiile noastre, cu caracterul și educația noastră ? Probabil că nu. Noi nu putem și nu trebuie să copiem. Cei care copiază nu au avut niciodată succes în nici un domeniu al științei sau artei. Noi avem o bază bună de joc, bine dezvoltată, rămîne să adoptăm ce ne poate aduce un serviciu, ce ne poate fi de folos".
Fritz Walter (fost internațional german, în revista „Der Kicker") : „...Marea nebunie a multor reprezentative (și echipe) constă în faptul că ele așteaptă mîntuirea numai de la sisteme. Dar nu sistemul hotărăște, ci jucătorul... Am citit, printre altele, că Chile a adus sfîrșitul sistemului WM și moartea stoperului. Nu sînt atît de sigur de asta. Căci proba puterii cu WM-ul nici nu a avut loc. Și WM-ul a supraviețuit la o serie de alte sisteme. Să mai așteptăm. Totuși, s-a impus așezarea 4—2—4, deoarece asigură fotbalului mai multă fantezie și mișcare."
Walter Winterbottom (fost antrenor al echipei Angliei) : „4—2—4 nu se adaptează temperamentului jucătorilor englezi. Noi rămînem fideli, elastic, sistemului WM.."
Helenio Herrera (antrenor al echipei Spaniei) :
„Nici o echipă nu a adoptat un sistem de o manieră statică. Se poate spune că 4—2—4 nu mai are curs. Dar se știe că un sistem de joc nu moare de pe o zi pe alta, și că atunci cînd s-a anunțat sfîrșitul WM-ului, el se perimase demult. Va fi la fel și

cu 4—2—4, mai ales că sistemele utilizate n-au primit încă nume şi că nu se găsesc cifre sau litere, afară fără îndoială de 4—3—3". *France Football* (în editorialul lui Jacques Ferran). Helenio Herrera, antrenorul lui Internazionale—Milano şi partizan hotărît al „catenaccio"-ului, scria după campionatul mondial, în „France Football" : „Se poate spune că 4—2—4 dimpotrivă a triumfat în Chile şi este pe cale să se răspîndească şi să se generalizeze în lume, afară de Italia, unde se betonează cu toată puterea".
Mai pot fi reproduse încă multe asemenea citate privind păreri asupra aşezărilor sau sistemelor de joc folosite. Acest lucru este cît se poate de normal, deoarece nu se concepe astăzi ca o echipă să evolueze fără un plan tactic bine stabilit.
Şi, totuşi, se mai aude cîte o „voce" care să semene leit cu cea a lui Raymond Braine, despre care v-am amintit. De pildă, argentinianul spaniol Di Stefano a declarat următoarele după Campionatul mondial din Chile : „Se vorbeşte cu mult prea mult de tactici de 5—2—3, de 4—3—3 sau de 4—2—4. Aceasta semnifică numai încercarea de a masca penuria de mari jucători. Lipsesc din ce în ce mai mult fotbalişti care să aibă o viziune generală a jocului... Marii jucători fac marile echipe. Niciodată o mare echipă n-a dat naştere unui mare jucător".
N-am vrut să trec pe lîngă această declaraţie fără a-i da curs, deoarece ea reprezintă o mentalitate păstrată şi cultivată de o „mînă" de moştenitori spirituali ai lui Braine, printre care e şi Di Stefano. „Patronul" lui Real Madrid a avut o carieră de mare jucător. Ea s-a datorat şi faptului că la meritele lui personale s-au adăugat eforturile tuturor celorlalţi coechipieri. La Real Madrid şi în echipa Spaniei, cînd juca Di Stefano, totul se axa pe jocul lui. O serie de „sclavi" acţionau numai şi numai pentru el, efectuînd toate muncile care se cereau în cursul unui meci, risipă mare de energie şi forţe. Şi aceasta era de fapt o tactică, chiar dacă Di Stefano nu vorbea de ea. Cu acest fel de joc, cînd Di Stefano nu era în zi bună sau cînd dădea peste un adversar ce-l neutraliza, întreaga echipă „scîrţîia", pentru că tot ceea ce se străduiau ceilalţi să realizeze strica Di Stefano. Nimeni însă nu putea măcar crîcni, deoarece cuvîntul lui Di Stefano la Real Madrid şi în echipa Spaniei avea o greutate inegalabilă.
Di Stefano n-a jucat la Campionatul mondial din Chile, dar jucătorii desemnaţi să reprezinte Spania acolo au fost aleşi în funcţie de jocul ce-l aveau de făcut cu el. Dovadă că şi antrenorul echipei Spaniei la turneul final a scris în concluziile lui, la termi-

narea competiției... „Absența definitivă a lui Di Stefano, pe care de ani de zile se bazează jocul echipei naționale a Spaniei, a obligat ca în puține zile să se găsească o formulă nouă".
Pentru Di Stefano tactica înseamnă deci ca o întreagă echipă să joace pentru el și eforturile ei să-i sporească renumele. Aceasta însemna pentru ei că „Marii jucători fac marile echipe". Dar iată că în ediția 1962/1963 a „Cupei campionilor europeni", Real Madrid, care ani de zile a exercitat un monopol asupra acestei competiții, a fost eliminat chiar din primul tur de echipa belgiană Anderlecht. Madrilenii, care au condus la un moment dat cu 2—0 (min 31), în urma unei grave greșeli de arbitraj a francezului Schwinte, care a acordat un gol, al lui Gento, la o poziție clară de ofsaid a lui Puskas (eroare pe care conducătorul partidei a recunoscut-o apoi, e drept după meci, cînd faptul era consumat), n-au reușit pînă în final decît un rezultat de egalitate (3—3) pe faimosul lor teren unde erau considerați ca și imbatabili. Iar apoi în partida din retur, deși s-au apărat cu disperare, doar-doar or reuși un rezultat de egalitate, ca să se ajungă la o a treia partidă pe teren neutru, au pierdut cu 1—0 și au ieșit din competiție.
La madrileni au jucat, printre alții, Di Stefano, Gento, Santamaria, Puskas, Araquistain, Müller etc., din categoria jucătorilor mari și, totuși, n-au putut răpune o formație alcătuită din nume de loc sonore (Hanon, Jurion, Verbiest, Van Himst, Lippens, Stockmann etc.), dar o reprezentantă de elită a fotbalului colectiv-constructiv. Falsitatea „tezei" lui Di Stefano a fost verificată și în această dublă partidă, a cărei morală este exact inversul celor susținute de „patronul" lui Real Madrid : „O echipă mare dă naștere la jucători mari și nu marii jucători fac marile echipe". Raportînd cele discutate la turneul final al campionatului mondial, putem și trebuie să ne reamintim că echipele Braziliei, Cehoslovaciei, Chile și Iugoslaviei au dat naștere la atîți jucători mari, în timp ce marile vedete din echipele Italiei, Spaniei, R. F. Germane etc. n-au putut face mari echipele lor. Și aceasta pentru că le-a lipsit o tactică bună, o bună concepție a jocului, care să ducă la valorificarea excelentelor posibilități individuale ce le posedă.
Viitorul fotbalului aparține marilor echipe, formațiilor în care dominante vor fi spiritul și jocul de echipă. În cadrul lor vor apărea și mari jucători, aceasta cu adevărat ca o consecință firească.

Ce-i de făcut?

Campionatul mondial din Chile a pus în fierbere iubitorii fotbalului din lumea întreagă. Discuțiile ce s-au purtat atunci au trecut de la stadiul primelor impresii pe făgașul comentariilor amănunțite, urmărind să toarcă firul învățămintelor.

Și pentru fotbalul nostru aceste învățăminte ale campionatului mondial pot și trebuie să devină prețioase. Este necesar însă să ținem seama ca pașii să fie îndreptați spre sursele ce ni se potrivesc cel mai bine.

La ediția 1962 a campionatului mondial, fotbaliștii țării noastre nu au participat, renunțîndu-se la jocurile ce urmau să le susțină în preliminarii. S-a pornit de la ideea ca mai întîi să ne pregătim și apoi să participăm la întrecerile unei asemenea competiții. Credem însă că pregătirile nu pot și nu trebuie făcute în afara marilor competiții, pentru că tocmai în ele sînt și stimulentele și mijloacele cele mai sigure pentru a păși înainte. De fapt, aș crede că în măsura luată cel mai greu a atîrnat ideea ca, cumva, să nu ne împovărăm cu cine știe ce eșecuri în partidele ce le avem de susținut. Fugind de aceste insuccese, ne-am lipsit tocmai de posibilitatea unei verificări serioase a fotbaliștilor noștri, a rămînerii lor în urmă, a lipsurilor din pregătirea lor și din cunoștințele antrenorilor noștri etc.

Or, este știut că fotbalul nu se învață șezînd cuminte la gura sobei și privind în ograda vecinului, mai apropiat sau mai îndepărtat, pentru a-l vedea pe el la lucru.

Barca Sandor, conducătorul delegației maghiare la Campionatul mondial din Chile, a scris în articolul „Lumină după Chile" următoarele : „Am căutat să facem totul pentru a închega o echipă omogenă, lucru care nu se poate realiza decît cu multe jocuri. De aceea am organizat un turneu în America de Sud. Regretabil că n-a reușit cum l-am planificat. Am vrut să jucăm 8—10 jocuri, dar n-am desfășurat decît 5. Astăzi putem spune de ce : din cauză că în Santiago am mîncat bătaie cu 5—1 (e vorba de o partidă amicală în Chile — n.a.), am contramandat în America Centrală un joc după altul".

Iată recunoașterea unei greșeli care poate și trebuie să ne ofere învățăminte de preț în ceea ce privește și orientarea noastră viitoare. Un volum sporit de întreceri internaționale la nivelul echipelor reprezentative, paralel cu cele ale cluburilor, este un mijloc sigur de verificare a stadiului de pregătire atins, ca și un

prilej minunat pentru dobîndirea de noi cunoştinţe, căci fotbalul se înnoieşte mereu cu cîte ceva.
Care ar putea fi învăţămintele principale ale Campionatului mondial din Chile ?
Mai întîi că poate fi pregătită o echipă naţională (alimentată de un lot bogat de jucători) destinată, de pildă, pentru viitoarea participare la Campionatul mondial din anul 1966. E ceea ce a realizat mai cu seamă Chile — şi am arătat cum.
Preţioase sînt şi învăţămintele experienţei echipei cehoslovace, care a făcut o strălucită figură în această ediţie a campionatului mondial.
Cehoslovacii au pus în valoare ceea ce mulţi considerau a fi la ei tocmai „punctul vulnerabil". Temperamental mai lenţi, cu mişcări mai domoale, lipsiţi de explozia latinilor, ei s-au străduit şi au reuşit să facă o virtute din aceasta. Şi-au organizat un joc calm şi liniştit, cu pase scurte, lente, faze construite cu răbdare, bazaţi pe o rezistenţă fizică la eforturi şi şocuri, pe un suflu inepuizabil, pe o tehnică avansată, pe un plan tactic adecvat, pe coeziunea ansamblului — practicînd un fotbal raţional construit, de colaborare perfectă, la care au adăugat mari calităţi morale şi de voinţă. În jocul practicat, ei au „învăluit" pe cei mai mulţi dintre adversarii întîlniţi, aducîndu-i la „ritmul" cel mai convenabil lor. În finală însă au făcut faţă cu succes unui tempo de joc cu mult mai susţinut. Aici i-a adus pe cehoslovaci folosirea cu pricepere a calităţilor temperamentale ale jucătorilor, ceea ce n-au făcut, de pildă, italienii care au impus un joc de apărare unor oameni cu temperamente aprinse, vulcanice, cu mişcări şi viteze explozive. Eşecul italienilor la acest campionat nu este străin de această fundamentală eroare.
Punerea în valoare a calităţilor temperamentale trebuie să călăuzească în munca lor şi pe specialiştii noştri, stimulîndu-i să creeze o şcoală fotbalistică românească în concordanţă cu specificul temperamental al jucătorilor noştri. Fizic pot fi dezvoltate : viteza, viteza de reacţie, rezistenţa şi chiar forţa. Privind condiţiile de pregătire se impun : o muncă susţinută pentru însuşirea unei tehnici la nivelul temperamentului, accentul căzînd pe fineţe, precizie, fantezie, imaginaţie etc. Tactic orientarea să fie către un joc colectiv-constructiv superior, dominat de susţinerea reciprocă în atac şi în apărare.
E vorba aici de o pregătire ştiinţifică, de o muncă colectivă pînă în cele mai mici amănunte, dar cu răspundere individuală. Să nu ne ferim s-o spunem, ba dimpotrivă s-o subliniem, că redre-

sarea fotbalului nostru, prin aplicarea și a învățămintelor oferite de Campionatul mondial din Chile, e în directă legătură cu jucătorii. Lor li se cere dăruire, muncă neîntreruptă, volum mare de repetări, care să le asigure de timpuriu o măiestrie pe bază relaxată.

Orientarea lor să se facă spre practicarea unui joc, indiferent de postul ocupat, cu mult simț de răspundere. Aceasta va duce și la dezvoltarea posibilităților de anticipație, la crearea personalității în cadrul colectivului. Este necesar ca jucătorii noștri să înțeleagă că fără o pregătire multilaterală și completă nimeni nu poate să ajungă să aibă o personalitate pe teren. Aș spune chiar că personalitatea reprezintă suma tuturor calităților la cel mai înalt nivel ale unui jucător. Și cînd se dobîndește personalitatea, însoțitorul ei permanent este și inițiativa.

Însușirea tehnicii presupune existența unei mari posibilități de variație. Și jucătorii noștri pot face exerciții braziliene. De pildă, lovirea mingii în așa fel încît traiectoria ei să nu fie anticipată de adversar sau preluarea cu coapsa și pasarea din vole etc. În acest scop, pregătirea trebuie începută la o vîrstă mult mai timpurie și cu un volum de repetări căruia să nu-i fie fixată limita superioară. De altfel, în tot procesul complex și științific al pregătirii jucătorilor, al pregătirii echipelor, este necesar să se reflecte viu ceea ce marele Suvorov a spus : „Greu în timpul învățăturii, ușor în timpul luptei".

În marea rezervă a fotbalului nostru se găsesc, fără doar și poate, jucători capabili care, bine pregătiți, să-și cîștige un prestigiu înalt. Ei — și împreună cu ei toți specialiștii noștri — trebuie să gîndească cu seriozitate de ce fotbalul nostru a lipsit de la ultima ediție a campionatului mondial și de ce este atît de timid. Totodată să gîndească și la ceea ce au de făcut și, mai ales, să o și facă.

Scriind, am prezente în față cuvintele maestrului emerit al sportului din U.R.S.S., Mihail Tovarovski, care la amintita consfătuire unională metodică a antrenorilor a spus : „De multe ori antrenorii nu riscă să introducă metode moderne de antrenament... Antrenorul începe să lucreze mai energic, introduce metode noi, mărește cerințele față de jucători și... pierzînd un meci—două revine la metodele de muncă vechi, obișnuite. Dar nici jucătorii nu sînt fără păcat. De multe ori ei se opun la introducerea metodelor noi".

Am reținut aceste rînduri tocmai pentru că ele corespund în totul și situației din fotbalul nostru, unde de foarte multă vreme

noul în pregătiri își face greu loc. Vinovați sînt deopotrivă și antrenorii, care au rămas la ceea ce au apucat să-și însușească „din tinerețe" în metodele de lucru, dar și jucătorii care, o dată ajunși „vedete", au încetat munca de pregătire serioasă, socotind că pot trăi numai pe ceea ce au acumulat pînă atunci. Astfel, ei se opun elementarului principiu că un talent nu se va dezvolta și menține niciodată fără muncă neîntreruptă, conștiincioasă, entuziastă. Talentul unui jucător trebuie să fie direct proporțional cu munca ce o depune în pregătiri, cu seriozitatea vieții ce o duce și nu invers, cum se întîmplă la noi cu mulți care, cu cît sînt mai talentați, cu atît se antrenează și respectă mai puțin principiile vieții sportive. Desigur că asemenea jucători se ratează repede, fapt care constituie o pierdere pentru fotbalul nostru, lipsindu-l de contingente de noi jucători ce-i sînt necesari pentru progres. Soluția e aceeași pe care o preconiza Mihail Tovarovski, în raportul amintit: „Federația de fotbal trebuie să susțină antrenorii fruntași care caută să înfrîngă formele vechi de muncă și nu se sperie de conflictul cu jucătorii".

A mai rămas de discutat, dintre învățămintele turneului final din Chile, cîte ceva despre așezare, tempo și „ritm".

Așezarea cea mai des folosită a fost, cum am mai arătat, 4—2—4, iar cea mai „modernă", varianta ei, 4—3—3. Spre care dintre acestea se vor îndrepta echipele noastre? Iată o întrebare la care am avut de făcut față de multe ori de la revenirea din Chile și al cărei răspuns va fi mereu același: «Alegerea trebuie făcută de către antrenori în funcție de jucătorii ce-i au la dispoziție. În nici un caz nu există obligativitatea limitării la aceste așezări, dacă priceperea antrenorului găsește „formule" de joc mai fericite pentru jucătorii ce-i are».

Am ajuns și la tempoul și „ritmul" de joc. Există la unii concepția că o echipă e bine pregătită atunci cînd folosește de la început și pînă la sfîrșit un tempo și un „ritm" susținut, ba pe alocuri chiar intensificat. Cred că în această concepție simplistă se neglijează elemente esențiale care țin de tactica de joc. În fotbalul modern, tempoul și „ritmul" de joc nu sînt numai niște elemente importante ale factorului fizic, ci și ale factorilor tehnic și tactic. Cu ele, odată însușite, jucătorii unei echipe pot manevra cu abilitate, pentru a da lovituri adversarului. Un tempo susținut nu se poate menține de-a lungul unui întreg meci. În fotbalul modern, și aceasta a arătat-o și campionatul mondial, jocul se desfășoară în tempo și în „ritm" variat. Unei perioade

mai liniștite îi urmează o „explozie" care provoacă derută în apărarea adversă, aduce elementul de surpriză și poate decide înscrierea unui gol. Brazilienii lăsau impresia că nu joacă într-un tempo atît de susținut, pentru că jucătorii se încadrau în el fără să manifeste eforturi ; apăreau și „accelerări", care urmăreau să dea apărarea adversă peste cap, ca și perioade de acalmie cînd mingea se purta între jucătorii din apărare, departe de focarul principal al jocului, aceasta și în vederea menținerii unui rezultat și a struniri adversarului dispus să arunce în joc toate rezervele fizice disponibile ca și pentru pregătirea viitoarelor contraatacuri fulgerătoare.

Concluzia unanimă a specialiștilor după turneul final al ultimului campionat mondial a fost că jocul prin schimbarea tempoului și „ritmului" constituie o armă tactică dintre cele mai eficace atunci cînd echipa știe să aplice manevra. Dar pentru asta există o condiție obligatorie și anume : „calmarea" tempoului pe care o echipă și-l impune singură își are marea ei importanță și nu poate servi interesele adversarului numai dacă se face cu respectarea unui adevăr pe care campionatul din Chile l-a scos în evidență mai mult ca oricînd : principalul e să stăpînești mingea ! Adică mingea să nu se piardă în zadar, ci efortul să fie canalizat spre asigurarea de acțiuni, ca să le spun așa, „la sigur".

Munca ce stă în fața fotbaliștilor noștri nu e nici simplă, nici ușoară și nu se poate realiza într-un sezon. Ca să ajungem acolo unde ne dau dreptul condițiile create, pe măsura cărora sînt, pe bună dreptate, și cerințele, trebuie aruncate peste hord concepțiile învechite, metodele de lucru meșteșugărești, comoditatea, îmfumurarea, vedetismul, lipsa de răspundere și toate celelalte din aceeași categorie. Pe o perioadă mai lungă de ani să nu ne sperie fiecare eșec ce-l suferim și nici de teama acestora să optăm pentru soluții ieftine, de compromis, de suprafață. O muncă temeinică, în adîncime, pe toate planurile și la nivelul tuturor factorilor ce și-au dat contribuția, o muncă bazată pe un plan de perspectivă, dar fundamentat și susținut cu mijloace științifice, la care să se alăture adeziunea voluntară, entuziastă, din plină convingere, a jucătorilor și antrenorilor noștri în primul rînd ; o muncă în care să curgă riuri de sudoare, dar fiecare picătură să fie stoarsă pentru pregătiri bine chibzuite. Ce trebuie să cuprindă aceste pregătiri ? Totul. Și pregătirea fizică, și cea tehnică, și cea tactică, și cea teoretică, și cea moral-volitivă, fiecare

în parte şi toate laolaltă în cadrul unei concepţii, pentru că în fotbalul zilelor noastre şi cel al viitorului ele se vor păstra într-un tot colectiv-constructiv, indisolubil.

După Chile 1962

Cînd s-au despărţit la Campionatul mondial din Chile, participanţii şi-au dat întîlnire la turneul final al ediţiei a VIII-a, care va avea loc în Anglia, în 1966. Cum se va disputa acest turneu şi ce-i rezervă în general viitorul acestei competiţii, nu se poate şti cu precizie. Şi să vedeţi de ce.
Înainte, în timpul şi, mai ales, după disputarea ediţiei a VII-a, s-au făcut auzite multe voci care s-au ridicat împotriva formulei de disputare a competiţiei. Mai puternice şi mai categorice au fost cele ale reprezentanţilor marilor cluburi profesioniste din ţările occidentale ale Europei, în conflict făţiş cu federaţiile lor. Ideea de-a pune jucători la dispoziţie pe termen mai lung, chiar pentru echipele naţionale, nu încîntă respectivele cluburi, ce se socotesc păgubite în interesele lor comerciale. Conflictul, mai surd la început, a căpătat treptat forme mai virulente şi pînă nu se va ajunge la soluţionarea lui (să sperăm în favoarea echităţii şi nu a mercantilismului), viitorul competiţiei apare oarecum nebulos. Firește că nu e vorba aici numai de formula de disputare ce-a fost azvîrlită în discuţie, ci chiar de fondul problemei, pentru că, de fapt, marile cluburi profesioniste europene se împotrivesc ideii de-a fi „concurate", cum afirmă ele, de propriile lor federaţii, prin meciurile amicale angajate, dar mai ales în competiţii.
Se poate afirma că, în momentul de faţă, profesionismul s-a declarat duşmanul nr. 1 al campionatului mondial de fotbal, ca urmare a conflictului de interese. Nu totdeauna a existat această situaţie. La începuturile lui, se ştie, campionatul mondial de fotbal a fost o sursă, o trambulină pentru profesionismul în fotbal, fiind momentul cînd acesta, trecînd dincolo de Canalul Mînecii, venind din Anglia, şi-a croit drum în ţările Europei Centrale şi s-a îndreptat şi spre Italia, Spania şi America de Sud. Cupa mondială de fotbal a constituit un ajutor preţios pentru profesionism, facilitînd şi chiar determinînd circulaţia celor mai buni jucători de fotbal (în special sud-americani), mai ales spre

Italia. Prezența sud-americanilor în rîndurile cluburilor italiene, „adoptarea" lor rapidă ca cetățeni italieni (exemplu imitat și de spanioli) a fost cheia marilor succese pe care Italia le-a repurtat la campionatele mondiale ale anilor 1934 și 1938. Cu jucători ce nu-și puneau nici o problemă cărei țări aparțin — pentru că banul îi făcea adepții dictonului „ubi bene ibi patria" — Italia a stabilit un timp (e drept destul de scurt) o supremație absolută a fotbalului ei, în epoca de strălucire a individualismului în acest joc.

După un început timid și lent, fotbalul s-a orientat, totuși, spre o manieră de exprimare colectivă. A mai venit și hotărîrea Congresului F.I.F.A. din Chile 1962, ca în echipele naționale să nu poată juca decît strict cetățeni ai țărilor respective și nu cei ce dobîndesc o asemenea cetățenie prin diferite mijloace. Iată deci că puterea circulatorie a jucătorilor profesioniști a întîlnit îngrădiri, a căpătat limite, la care se adaugă și propria politică a marilor cluburi profesioniste de-a dispune numai ele de jucătorii ce și-i leagă prin contract. Astfel în Spania, Santiago Bernabeu, președintele clubului Real Madrid, a declarat categoric : „Dacă oficial profesionismul este recunoscut le-o cer (F.I.F.A.-ei și U.E.F.A.-ului — n.a.) să trateze fotbalul ca o profesiune, nu ca o jucărie. Trebuie să se găsească o nouă formulă în care interesele să fie respectate".

Antrenate de discuțiile pornite și alimentate, au apărut și puncte de vedere încă neoficiale privind viitorul competiției sau numai desfășurarea turneului ei final, pe care l-a situat pe „muchie de cuțit" mai ales forma de desfășurare, necorespunzătoare, adoptată în Chile.

Am cules cîteva din aceste puncte de vedere.

Antrenorul *Helenio Herrera* (Internazionale—Milano) a spus, printre altele . „Numeroși observatori au criticat formula acestei tombole mondiale care consistă în a face turism, a asigura succesul financiar al competiției și a place națiunii organizatoare. Printre numeroasele idei enunțate, cea mai bună soluție pare să fie următoarea : disputarea fazei finale numai între 8 țări, în loc de 16, care să se întîlnească toate, clasamentul stabilindu-se în funcție de numărul de puncte acumulate.

Avantajele formulei : învingătorul ar fi cu adevărat cel mai bun ; nu ar mai exista favoritisme ; meciuri interesante, de pildă, ca U.R.S.S.—Anglia, U.R.S.S.—R. F. Germană, Brazilia—R. F. Germană, Italia—Spania, Italia—Brazilia, care n-au fost văzute în Chile, ar putea fi organizate și ar permite să se degaje învă-

tăminte instructive ; jocul dur ar dispărea, căci nu s-ar juca totul pe o carte într-un singur meci şi ar exista teama de-a vedea jucătorii descalificaţi ; o echipă n-ar fi eliminată de un arbitraj defectuos ; pe scurt, s-ar asista la creşterea calitativă a campionatului mondial".

Elveţianul *Gustav Wiederkehr*, preşedintele U.E.F.A., a declarat : „În 1966, campionatul mondial va avea loc în Anglia şi, bineînţeles, nu se va schimba nimic. Dar pentru 1970 nu trebuie să se mai repete greşelile din 1962".

Ce preconizează Gustav Wiederkehr ? Printre altele :

1. Campionatele continentale (Cupa Europei, Campionatul sudamerican etc.) să constituie veritabile eliminatorii ale campionatului mondial.

2. Începînd din optimile de finală, meciurile pentru campionatul mondial să nu aibă loc într-o singură ţară, ca acum, ci tur-retur în ţările respective. Astfel, o optime de finală Anglia — Argentina s-ar desfăşura prin meciuri tur-retur, la Londra şi Buenos Aires.

3. Numai semifinalele şi finala să fie concentrate într-o singură ţară şi disputate într-o săptămînă.

Brazilianul *Jean Havelange*, preşedintele lui C.B.D., a fost mai categoric : „Formula actuală ar putea fi modificată. Aş vedea 12 echipe în finală, împărţite în 2 grupe, în care fiecare să joace cu celelalte 5, deci 5 meciuri de participant (formulă campionat). Primele două sau trei din fiecare grupă ar disputa apoi titlul... Campionatul mondial e o competiţie indispensabilă dezvoltării fotbalului, creşterii lui, împrospătării lui... Chiar mort şi îngropat în cercuri suspuse, campionatul mondial va avea totuşi loc. Sînt tinere ţări africane şi altele care ar fi încîntate să participe la acesta... Chiar pe vechiul continent... fotbalul portughez, scandinav, belgian, olandez, francez există şi sînt sigur partizani ai menţinerii campionatului mondial".

Păreri neoficiale, dar dintre cele autorizate. Ele pledează toate pentru menţinerea mai departe, dar într-o formulă îmbunătăţită de disputare, a campionatului mondial de fotbal. Cum marea majoritate a „vocilor" celor chemaţi să hotărască sună la fel, înseamnă că pasionanta confruntare a fotbaliştilor din lumea întreagă poate privi viitorul într-o perspectivă din care ea are numai de cîştigat.

Pentru Campionatul mondial din anul 1966, din Anglia, s-a menţinut formula turneului final cu 16 echipe participante, distribuite în patru grupe, în care se va juca pe adiţiuni de puncte.

De la etapa optimilor de finală, turneul va folosi soluția cnocaut a competițiilor cupă, cu eliminarea învinsului. Discuțiile pentru schimbarea formulei de disputare... au fost aminate pentru mai tîrziu, poate pentru Mexic, 1970.

Copilul care nu cade, nu învață să meargă!

Au trecut mai bine de doi ani de la capitolul precedent la rîndurile de față. E ceea ce s-a depănat din caierul vremii din momentul cînd am terminat elaborarea acestei cărți și clipa de față, cînd i-am terminat din nou lectura, pentru publicarea ei.
Recitind-o, am retrăit cu intensitate „filmul" celei mai mari și mai ample competiții fotbalistice mondiale ce s-a văzut vreodată. Totul mi-a reapărut, de parcă s-a petrecut ieri : locurile, oamenii, stadioanele, echipele, trăirea mulțimilor...
Am mai regăsit în filele manuscrisului însemnări în care m-am străduit să sintetizez atunci căile noi pe care apucase fotbalul și de care luasem cunoștință, cu forța de convingere a celor văzute cu proprii ochi, pentru prima oară.
Aceste însemnări și-au păstrat actualitatea nealterată peste ani. Ba, drept să spun, unele dintre ele mi se par mai actuale ca oricînd, raportate la evoluția fotbalului mondial în general și a fotbalului nostru în particular. M-am ferit, de aceea, să fac retușări pe ici-colo, la ceea ce astăzi îmi pare că trebuie să fie adîncit mai mult. N-am înlăturat nici limbajul anului 1962, folosit în discutarea și disecarea sistemului brazilian de joc, pe care „Chile 1962" l-a ridicat pe cel mai înalt piedestal. Am lăsat, voit, și stîngăcii, pe care priceperea de atunci le-a făcut posibile, în cuprinderea noului, ce-l văzusem defilînd prin fața ochilor.
Îmi permit, în schimb, sau mai bine spus mă simt obligat, să adaug acest capitol, pe care-l scriu cu mintea de acum, cu experiența ce mi-a adus-o activitatea proprie de antrenor și cea a altor tehnicieni, la diferite nivele, pentru care „Chile 1962" și învățămintele lui au însemnat o răscruce importantă înaintea drumului pe care au pornit.
În Chile a triumfat jocul colectiv-constructiv. Brazilia, Chile, Iugoslavia, Cehoslovacia au fost principalele exponente ale acestei concepții, căreia i se potrivește ca o mănușă sistemul brazilian de joc, cunoscut sub denumirea „4—2—4". Și tot ele, nu întîm-

plător, au ocupat primele locuri ale clasamentului (într-o ordine schimbată față de cea folosită de mine).
Această concepție a purtat atunci în ea și embrionul caracterului ofensiv al noii orientări, pe care anii de după Chile i-au permis să se dezvolte.
Ceea ce atunci avea o putere circulatorie încă limitată, la anumite țări a ajuns să cuprindă sfere mai largi, rupînd bucată cu bucată din domeniul stăpînit de fotbalul negativ, al întunericului, fotbalul jucat împotriva spiritului în care a fost conceput. Acesta din urmă, din păcate, n-a fost încă lichidat. Mai are adepți, mai are tărie, mai luptă pentru o supremație ce n-o va mai cuceri însă niciodată.
Generalizat treptat, jocul colectiv-constructiv-ofensiv cîștigă adeziuni pe toate planurile. Îl îndrăgesc mulțimile tribunelor, pentru că le oferă un spectacol dinamic, plăcut ochiului de la primul contact. Îl apreciază și-l însușesc antrenorii, pentru că le oferă soluții multiple muncii de creație. Îi cîștigă pe jucători, căci le ușurează misiunea, le economisește forțele, le descătușează fantezia și personalitatea, le dezvoltă gîndirea...
Jucătorul înțelege și vorbește un limbaj comun cu antrenorul lui, e un practician-teoretician în devenire, pentru că teoria nu-l ocolește, el venind, voluntar, în întîmpinarea ei, urmare a unei necesități legată de dorința și voința lui de-a se situa bine înarmat în procesul de creație ce-l așteaptă.
Nu afirm că aceasta este o trăsătură caracteristică tuturor. E însă prezentă la un număr în creștere de jucători și anume, la cei care treptat-treptat cîștigă în înțelegerea sistemului de joc și a concepției logice, sănătoase, ce-l însoțește.
Sistemul brazilian de joc și concepția colectiv-constructiv-ofensivă au aruncat la lada istoriei sistemul de joc, ajuns „corset", cunoscut sub denumirea de WM. A liberat jucătorii de consemne individualiste și i-a unit într-o mare colectivitate. Totul se mișcă de așa manieră, încît forța colectivului să devină irezistibilă. Ajutorul dintre jucători e permanent și economicos realizat. Nu mai există „seniori" și „feudali", privilegiați și asupriți, favorizați și sacrificați, eroi și anonimi. Însă în același timp primează pentru jucător senzația precisă — materializată dealtminteri — că pe orice post joacă, el acționează în cadrul și pentru un „mecanism" viu de înaltă precizie, că oriunde se află pe teren, în orice situație dată, nu este niciodată singur.
Baza o constituie colectivul, cu răspunderea precisă a fiecărui jucător în parte. Forța colectivului o reprezintă preocuparea de-a

construi, raţional şi logic, cu răbdare şi precizie, pentru eliminarea, fără folosirea forţei, a opoziţiei adversarului.
Ciocnirea fizică încetează să reprezinte o armă (de fapt cu două tăişuri), fiindu-i preferată circulaţia mingii, îndrumată în zigzaguri, care poartă în ea pericolul cel mai mare pentru stabilitatea apărării adverse şi securitatea porţii respective. O circulaţie care atrage permanent sprijin pentru purtătorul balonului, dezvoltînd şi valorificînd mai mult şi mai bine ca oricînd jocul fără minge.
Legile ce le are la bază accentuează orientarea jocului spre ofensivă, creînd oameni în plus pentru atac, ca şi mijloace de sprijin. Pe fundalul ce-l oferă şi-l asigură caracterul colectiv şi cel constructiv se dezvoltă caracterul ofensiv. Fundaşii laterali şi jucătorii liniei mediane înseamnă „divizii" ofensive ce se alătură celor patru înaintaşi de „profesie", după cum aceştia se repliază constant pentru a ajuta apărarea.
Nu mai există locuri unde se construieşte şi altele peste care să treci ca buretele pe o tablă scrisă. Construieşti oriunde intri în posesia mingii, cu luciditate şi perspectivă, transmise acelui „perpetuum mobile" asigurat balonului. Cu un astfel de joc, primul galon de avansare meritată este desprins pentru echipă, însă o dată cu el asemenea galoane se acordă şi jucătorilor.
La „Ştiinţa" Cluj mai puţin, şi la C.S.M.S Iaşi mai mult, aceasta în funcţie de timpul cît am pregătit echipele respective, în campionatul categoriei A de fotbal — „experienţa chiliană", cu care m-a înarmat prezenţa şi preocuparea mea la şi de la turneul final al ediţiei din 1962 a campionatului mondial, a prins rădăcini, a dat roade. Fidelitatea pentru sistemul „4—2—4" şi concepţia colectiv-constructiv-ofensivă au asigurat un început de personalitate acestor echipe, ordonîndu-le şi orchestrîndu-le oarecum jocul.
Se poate vorbi de o experimentare practică de natură să încurajeze prin rezultatele la care s-a ajuns. Aceasta dă un argument în plus afirmaţiei ce-o fac că fotbalul nostru şi-a adîncit rămînerea în urmă, marcată de mai mulţi ani, pentru că „experienţa chiliană" a fost privită cu uşurinţă şi lăsată sau dată uitării. Şi după „Chile 1962" fotbalul nostru s-a cramponat de sisteme şi variante demodate de joc, după cum a ratat şi momentul „Suedia 1958".
Rezultatele nesatisfăcătoare cu care s-au soldat participările echipelor noastre în marile competiţii internaţionale ale anului 1964 (turneul final din cadrul Jocurilor Olimpice de la Tokio, „Cupa

campionilor europeni", „Cupa cupelor" etc.) sînt reflexul direct al greşelilor ce persistă în fotbalul nostru, deşi acestuia i-au fost puse la dispoziţie toate mijloacele pentru ridicarea lui la nivel înalt.

În ce constau aceste greşeli ?

În primul rînd folosirea din sistemul „4—2—4" doar a aşezării şi numai parţial a dinamicii, a concepţiei lui logice.

Se remarcă, de asemenea, insuficienta înarmare a antrenorilor cu cunoaşterea „noului", datorită lipsei de materiale de specialitate (cărţi, ziare, articole) cu tratare competentă. Neparticiparea lor la stagii de pregătire şi schimb de experienţă (de durată) în străinătate, ca şi slabul calendar internaţional, intercluburi şi interţări sub raportul (şi numeric) echipelor de valoare angajate, după care să se facă analize temeinice.

O contribuţie negativă aduce şi superficialitatea unor jucători-vîrfuri, toleraţi să se complacă şi să se comporte ca avînd doar drepturi, nu şi datorii.

Un deserviciu a adus fotbalului şi reducerea importanţei şi interesului campionatului categoriei A, mai ales prin întărirea unilaterală a 2—3 echipe. Aceasta a creat un dezechilibru valoric şi a anulat în mare parte greutatea examenului competiţional pentru echipele şi jucătorii fruntaşi, acestea avînd de întîlnit parteneri cu valori diminuate şi prin pierderile de jucători suferite. În acelaşi timp s-a manifestat pregnant în cadrul echipelor lipsa de preocupare pentru creşterea sănătoasă, temeinică, a noilor cadre de jucători şi dezinteres în organizarea şi asigurarea de timpuriu a practicării fotbalului de către copii.

La nivelul loturilor reprezentative ca lipsă serioasă se poate nota neprimenirea şi menţinerea unor jucători de renume şi valori aparţinînd trecutului.

În bună parte critica se extinde şi asupra forurilor de specialitate, care au tolerat situaţiile critice şi deficitare din fotbalul nostru, prin elaborarea şi adeziunea la acţiuni insuficiente şi, uneori, necompetente care au menţinut rămînerea în urmă a fotbalului nostru.

În aceste greşeli şi deficienţe, la care mai sînt de adăugat şi altele, se află „schema" programului de măsuri, pentru redresarea fotbalului nostru pe plan general. De aici va veni soluţia şi pentru echipa naţională, formaţia-far a oricărei ţări. De aici şi din schimbarea radicală a mentalităţii, după care mai întîi trebuie să ne punem la adăpostul eşecurilor acceptînd sau căutînd jocuri cu adversari de valoare modestă şi evitînd pe cei tari.

Nici o echipă din lume n-a crescut — și nu va crește — în valoare jucînd cu adversari mai slabi decît ea sau măcar egali. Înfruntarea cu cei mai tari pe de o parte stimulează, iar pe de altă parte oferă prilejul să constați ce lipsește, ce-i de învățat. În orice domeniu de activitate, studiind temeinic școala marilor maeștri universali, care nu exclude pe cei proprii, se găsesc căile ce urcă spre succes, nu prin copiere, ci însușind creator adevărurile și mijloacele existente.

Și ca să revin la problema echipei naționale, care provoacă frămîntări generale, nu numai datorită lipsei de succese momentane, trebuie să adaug că, sub semnul unei preocupări temeinice, se impune pregătirea unor loturi de perspectivă care să ajungă, după ciclul de ani necesari creșterii, să poată face față valorii fotbalului continental și mondial.

Loturi de perspectivă, cu eșaloane mereu împrospătate și împrospătătoare, munca chibzuită pînă la cele mai mici amănunte (începută de la competența și riguroasa selectare a jucătorilor orientată spre viitor), angajarea cu simț de răspundere, cu entuziasm, devotament, dăruire, pricepere a factorilor interesați și solicitați, într-un front comun, indisolubil al jucătorilor, antrenorilor, arbitrilor, conducătorilor cluburilor și ai federației, presei. Fiecare în parte, dar mai ales toate laolaltă, constituie mijloace pentru reușita într-o acțiune care nu-i de fel ușoară dar, realizabilă.

Păstrez pe mai departe convingerea că reușita nu va ocoli fotbalul nostru dacă munca pentru redresarea lui nu va fi separată de soluțiile care, evitînd superficialul și parada, îl vor lua cam de la abecedar să-l ducă, competent, fără să sară peste etapele de creștere și învățătură, pînă la nivelul cel mai înalt.

Să descătușăm fotbalul nostru de principii și mentalități învechite, de temeri artificial construite, de iluzii false. Să-l ajutăm să se pună voinicește pe picioare, să-l sprijinim să ajungă falnic și cutezător, folosind și răsplătind în aceeași măsură generoasele mijloace ce-i sînt puse la dispoziție.

Campionatul mondial din 1966, în preliminariile căruia avem de înfruntat echipele Portugaliei, Cehoslovaciei și Turciei, să fie primul pas spre obiectivele de atins. Primul pas care, nici să nu ne îngrijoreze, nici să nu ne abată din cale, dacă va fi șovăielnic. Să ne amintim din viață : copilul care nu cade, nu învață să meargă !

1930: CAMPIOANĂ MONDIALĂ URUGUAY

Țări participante (13): Argentina, Belgia, Bolivia, Brazilia, Chile, Franța, Iugoslavia, Mexic, Paraguay, Peru, România, Statele Unite și Uruguay.

PRIMA FAZĂ

GRUPA I

Argentina — Franța	1—0	Chile — Franța	1—0
Argentina — Chile	3—1	Chile — Mexic	3—0
Argentina — Mexic	6—3	Franța — Mexic	4—1

Clasament:

Argentina	3	3	0	0	10 : 4 = 6
Chile	3	2	0	1	5 : 3 = 4
Franța	3	1	0	2	4 : 3 = 2
Mexic	3	0	0	3	4 : 13 = 0

Calificată: *Argentina*

GRUPA a II-a

Iugoslavia — Brazilia	2—1
Iugoslavia — Bolivia	4—0
Brazilia — Bolivia	4—0

Clasament:

Iugoslavia	2	2	0	0	6 : 1 = 4
Brazilia	2	1	0	1	5 : 2 = 2
Bolivia	2	0	0	2	0 : 8 = 0

Calificată: *Iugoslavia*

GRUPA a III-a

România — Peru 3—1 (disputat la 14 iulie)

România: Ion Lăpușneanu (Sportul Studențesc București) — Adalbert Steiner (Chinezul Timișoara), Rudolf Bürger (Chinezul Timișoara) — Ladislau Rafinsky (Juventus București), Emerich Vogl (Juventus București), Alfred Eisenbeiser (Dragoș Vodă Cernăuți) — Nicolae Kovacs (Banatul Timișoara), Adalbert Deșu (Chinezul Timișoara), Rudolf Wetzer (Juventus București), Constantin Stanciu (Venus București), Ștefan Barbu (Olimpia Arad).

Peru: Juan Valdivieso — Mario de Las Casas, Antonio Maquilon-Alberto de Negri, Placido Galindo, Juan Astengo — Quintana Lavalle, José Flores, Alejandro Villanueva, Demetrio Neyra, Luis Souza.

A arbitrat chilianul A. Warken, ajutat de arbitrii de tușe John Langenus (Belgia) și Francesco Mateucci (Uruguay). Au marcat Rudolf Wetzer, Constantin Stanciu, Nicolae Kovaci (România) și Luis Souza (Peru). Partida s-a jucat pe terenul Penarol. Echipa română a jucat la un moment dat în 10 oameni, fără Steiner, care și-a rupt piciorul într-o ciocnire cu un adversar.

Uruguay — Peru	1—0
Uruguay — România	4—0 (disputat la 21 iulie)

România : Ion Lăpușneanu — Czako (UDR Reșița), Rudolf Bürger — Corneliu Rohe (Olimpia București), Emerich Vogl, Alfred Eisenbeiser — Nicolae Kovaci, Adalbert Deșu, Rudolf Wetzer, Ladislau Rafinsky, Ștefan Barbu.

Uruguay : Enrique Ballesteros — José Nasazzi, Ernesto Mascheroni — José Andrade, Lorenzo Fernandez, Alvaro Gestido — Pablo Dorado, Hector Scarone, Pelegrin Anselmo, Pedro Cea, Santos Iriarte.

A arbitrat brazilianul Almeido Rego, ajutat de arbitrii de tușe A. Werken (Chile) și Ulyses Saucedo (Bolivia). Au marcat Dorado, Scarone, Cea și Anselmo. Meciul s-a jucat pe stadionul „Centenario".

Clasament :

Uruguay	2	2	0	0	5 — 0 = 4
România	2	1	0	1	3 — 5 = 2
Peru	2	0	0	2	1 — 4 — 0

Calificată : *Uruguay*

GRUPA a IV-a

Statele Unite — Belgia	3—0
Statele Unite — Paraguay	3—0
Paraguay — Belgia	1—0

Clasament :

Statele Unite	2	2	0	0	6 — 0 = 4
Paraguay	2	1	0	1	1 — 3 = 2
Belgia	2	0	0	2	0 — 4 — 0

Calificată : *Statele Unite*

SEMIFINALE

Argentina — Statele Unite	6—1
Uruguay — Iugoslavia	6—1

FINALA

Uruguay — Argentina 4—2 (1—2)

Uruguay : Ballesteros — Nasazzi (căpitan), Mascheroni — Andrade, Fernandez, Gestido — Dorado, Scarone, Castro, Cea, Iriarte.

Argentina : Botasso — Della Torre, Paternoster — Juan Evaristo, Monti, Suarez — Peucelle, Varallo, Stabile, Ferreira, Mario Evaristo.

A arbitrat John Langenus (Belgia). Golurile au fost înscrise de Iriarte, Castro, Dorado, Cea (Uruguay), Peucelle și Stabile (Argentina).
Toate întîlnirile au avut loc la Montevideo (Uruguay), între 13 și 30 iulie.

1934 : CAMPIOANĂ MONDIALĂ ITALIA

Țări participante (29) : Austria, Belgia, Brazilia, Bulgaria, Cehoslovacia, Chile, Cuba, Elveția, Egipt, Estonia, Franța, Grecia, Germania, Haiti, Irlanda, Italia, Iugoslavia, Lituania, Luxemburg, Mexic, Olanda, Palestina, Polonia, Portugalia, România, Suedia, Spania, Statele Unite, Ungaria
Au forfaitat : Argentina, Peru și Turcia.

FAZA ELIMINATORIE

GRUPA I

Cuba — Haiti	3—1	
Cuba — Haiti	6—0	
Cuba — Haiti	1—1	
Mexic — Cuba	3—2	
Mexic — Cuba	5—0	
Mexic — Cuba	4—1	
Statele Unite — Mexic	4—2	(la Roma)

Calificată : *Statele Unite*

GRUPA a II-a

Calificată : *Brazilia* (forfait Peru)

GRUPA a III-a

Calificată : *Chile* (forfait Argentina)

GRUPA a IV-a

Calificată . *Chile* (forfait Argentina)

GRUPA a IV-a

Egipt — Palestina	7—1	
Egipt — Palestina	4—1	

Calificată . *Egipt*

GRUPA a V-a

Suedia — Estonia	6—2	
Suedia — Estonia	2—0	

Calificată : *Suedia*

GRUPA a VI-a

Spania — Portugalia	9—0
Spania — Portugalia	2—1

Calificată : *Spania*

GRUPA a VII-a

Italia — Grecia	4—0

Calificată : *Italia*

GRUPA a VIII-a

Ungaria — Bulgaria	4—1
Austria — Bulgaria	6—1
Ungaria — Bulgaria	4—1

Calificate : *Ungaria și Austria*

GRUPA a IX-a

Cehoslovacia — Polonia	2—1

Calificată *Cehoslovacia*

GRUPA a X-a

Iugoslavia — Elveția	2—2
Elveția — România	2—2

Meciul s-a jucat pe stadionul Wankdorf din Berna, la 29 octombrie 1933. A arbitrat olandezul H. Boekman.

România : W. Zomboly (Ripensia Timișoara), apoi din minutul 38 A. Püllock (Crișana Oradea), E. Vogl (Juventus București), Gh. Albu (Venus București) — E. Lakatos (Ripensia Timișoara), R. Kotormany (Ripensia Timișoara), I. Moravetz (R.G.M. Timișoara) — S. Bindea (Ripensia Timișoara), I. Baratky (Crișana Oradea), G. Sepi (Universitatea Cluj), I. Bodola (C.A.O.), Șt. Dobay (Ripensia Timișoara).

Elveția : F. Sechehaye (Servette) — M. Weiller (Grasshoppers Zurich), S. Minelli (Grasshoppers Zurich) — E. Hufschmid (Basel), C. Gilardoni (Lugano), K. Bielser (Basel) — W. Von Kanel (Biel), H. Sandoz (Krevzlingen), E. Hochstrausser (Young Boys Berna), X. Abegglen (Grasshoppers Zurich), Ruchat (Lausanne).

Au marcat Dobay și Sepi (România), Hochstrasser și Hufschmid (Elveția).

România — Iugoslavia	2—1

Partida s-a jucat la 29 aprilie 1934 la București, fiind arbitrată de belgianul Iohn Langenus.

România : A. Püllock — E. Vogl, Gh. Albu — V. Deheleanu, R. Kotormany, I. Moravetz — S. Bindea, N. Kovacs, Gh. Ciolac, Schwartz, Șt. Dobay.

Iugoslavia : Glaser — Lucio, Bolosevic — Lehner, Gayer, Arsenievic — Kokotovic, Kragky, Marianovic, Vujodinovic, Glisovic.

Au marcat : Schwartz (min 38) și Dobay (min 74) pentru România, Kragky (min 71) pentru Iugoslavia.

Calificate : *România* și *Elveția*

GRUPA a XI-a

Irlanda — Belgia	4—4
Olanda — Irlanda	5—2
Olanda — Belgia	4—2

Calificate : *Olanda* și *Belgia*

GRUPA a XII-a

Germania — Luxemburg	9—1
Franța — Luxemburg	6—1

Calificate : *Germania* și *Franța*

FAZA FINALĂ

(27 mai—10 iunie 1934 în Italia)

OPTIMILE DE FINALĂ

Italia — Statele Unite	7—1
Germania — Belgia	5—2
Spania — Brazilia	3—1
Elveția — Olanda	3—2
Suedia — Argentina	3—2
Ungaria — Egipt	4—2
Austria — Franța	3—2
Cehoslovacia — România	2—1

Partida s-a jucat la Triest, la 27 mai 1934. A arbitrat belgianul John Langenus.

România : W. Zombory (Ripensia Timișoara) — E. Vogl (Juventus București), Gh. Albu (Venus București) — V. Doheleanu (Ripensia Timișoara), R. Kotormany (Ripensia Timișoara), I. Moravetz (R.G.M. Timișoara) — S. Bindea (Ripensia Timișoara), N. Kovacs (C.A.O.), G. Sepi (Universitatea Cluj), I. Bodola (C.A.O.), Șt. Dobay (Ripensia Timișoara).

Cehoslovacia : F. Planicka (Slavia) — Zenicek (Slavia), Ctyrocky (Sparta) — Kostalek (Sparta), Cambal (Slavia), Kroil (Slavia) — Junek (Slavia), Silny (Sparta), Sobotka (Slavia), Nejedly (Sparta), Puc (Slavia). Au marcat Dobay (România), Puc și Nejedly (Cehoslovacia).

SFERTURILE DE FINALĂ

(31 mai)

Germania — Suedia	2—1
Cehoslovacia — Elveția	3—2
Austria — Ungaria	2—1
Italia — Spania	1—1 și 1—0

SEMIFINALELE
(3 iunie)

Cehoslovacia — Germania	3—1, la Roma
Italia — Austria	1—0, la Milano

LOCURILE 3—4
(7 iunie)

Germania — Austria	3—2, la Neapole

FINALA
(10 iunie)

Italia — Cehoslovacia	2—1 (după prelungiri), la Roma

Italia : Combi — Mozeglio, Allemandi — Ferrari IV, Monti, Bertolini — Guaita, Meazza, Schiavio, Ferrari, Orsi

Cehoslovacia : Planicka — Zenicek, Ctyrocky — Kostalek, Cambal, Kroil — Junek, Svoboda, Sobotka, Nejedly, Puc.

Au marcat : Orsi și Schiavio (Italia) și Puc (Cehoslovacia).

A arbitrat Eklind (Suedia).

1938 : CAMPIOANĂ MONDIALĂ ITALIA

Țări participante (28) : Austria, Belgia, Brazilia, Bulgaria, Cuba, Cehoslovacia, Estonia, Elveția, Finlanda, Franța, Germania, Grecia, Indiile Olandeze, Irlanda, Italia, Iugoslavia, Letonia, Lituania, Luxemburg, Norvegia, Olanda, Palestina, Portugalia, Polonia, România, Suedia, Spania, Ungaria. Au forfaitat : Egipt, Statele Unite, Columbia, Costa Rica, Mexic, Salvador, Guyana Olandeză, Argentina, Japonia.

FAZA ELIMINATORIE

EUROPA

GRUPA I

Suedia — Finlanda	4—0
Suedia — Estonia	7—2
Germania — Finlanda	2—0
Germania — Estonia	4—1
Estonia — Finlanda	1—0

Calificate : *Suedia* și *Germania*

GRUPA a II-a

Norvegia — Irlanda	3—2
Irlanda — Norvegia	3—3
Polonia — Iugoslavia	4—0
Iugoslavia — Polonia	1—0

Calificate : *Polonia* și *Norvegia*

GRUPA a III-a

Calificată : *România* (forfait Egipt)

GRUPA a IV-a

Elveția — Portugalia	2—1

Calificată : *Elveția*

GRUPA a V-a

Grecia — Palestina	3—1
Grecia — Palestina	1—0
Ungaria — Grecia	11—1

Calificată : *Ungaria*

GRUPA a VI-a

Bulgaria — Cehoslovacia	1—1
Cehoslovacia — Bulgaria	6—0

Calificată : *Cehoslovacia*

GRUPA a VII-a

Letonia — Lituania	4—2
Letonia — Lituania	5—1
Austria — Letonia	2—1

Calificată : *Austria*

GRUPA a VIII-a

Olanda — Luxemburg	4—0
Belgia — Luxemburg	3—2
Belgia — Olanda	1—1

Calificate : *Belgia* și *Olanda*

AMERICA

Calificate : *Brazilia* și *Cuba* (toate celelalte țări înscrise au forfaitat)

ASIA

Calificată : *Indiile Olandeze* (forfait Japonia)

FAZA FINLĂ

(4—19 iunie în Franța)

OPTIMILE DE FINALĂ

Italia — Norvegia	2—1
Brazilia — Polonia	6—5
Cehoslovacia — Olanda	3—0

Ungaria — Indiile Olandeze	6—0
Franța — Belgia	3—1
Elveția — Germania	1—1 și 4—2
Suedia — Austria (forfait Austria)	
Cuba — România	3—3 și 2—1

Primul joc s-a disputat la Toulouse, la 5 iunie. Au marcat : Bindea (min 35), Baratky (min 88), Dobay (min 105) pentru România, Socoro (min 45), Magrina (min 69), Socoro (min 103). A arbitrat Scarpi (Italia).

România : Pavlovici — R. Burger, V. Chiroiu — C. Vintilă, Răşinaru, L. Rafinsky — S. Bindea, N. Kovacs, I. Baratky, I. Bodola, Şt. Dobay.

Cuba : Carraj — Barquin, Chorens — Aryas, Rodriguez, Bergos — Ferer, Fernandez, Socoro, Magrina, Sosa.

Al doilea joc a avut loc la Toulouse, la 9 iunie. Au marcat : Dobay (min 35) pentru România, Socoro (min 50) şi Fernandez (min 57) pentru Cuba. A arbitrat Birlem (Germania).

România : R. Sadovsky — R. Burger, I. Felecan — A. Bărbulescu, Răşinaru, L. Rafinsky — I. Bogdan, D. Moldoveanu, I. Baratky, Prassler, Şt. Dobay.

Cuba : Ayra — Barquin, Chorens — Aryas, Rodriguez, Bergos — Magrina, Fernandez, Socoro, Tunas, Sosa.

SFERTURILE DE FINALĂ

(12 iunie)

Brazilia — Cehoslovacia	1—1 şi 2—1
Ungaria — Elveția	2—0
Suedia — Cuba	8—0
Italia — Franța	3—1

SEMIFINALE

(16 iunie)

Ungaria — Suedia	5—1, la Paris
Italia — Brazilia	2—1, la Marsilia

LOCURILE 3—4

Brazilia — Suedia	4—2

FINALA

(19 iunie)

Italia — Ungaria 4—2, la Paris

Italia : Olivieri — Foni, Rava — Serantoni, Andreolo, Locatelli — Biavati, Meazza, Piola, Ferrari, Colaussi.

Ungaria : Szabo — Polgar, Biro — Szalai, Szucs, Lazar — Sas, Vinczè, Sarosi, Szengeller, Titkos.

Au marcat : Piola (2) şi Colaussi (2) pentru Italia, Titkos şi Sarosi pentru Ungaria. A arbitrat Capaeville (Franța).

1950: CAMPIOANĂ MONDIALĂ URUGUAY

Țări participante (26): Anglia, Bolivia, Brazilia, Chile, Cuba, Elveția, Finlanda, Franța, Țara Galilor, Italia, Irlanda, Irlanda de Nord, Israel, Indonezia, Iugoslavia, Luxemburg, Mexic, Portugalia, Paraguay, Suedia, Siria, Statele Unite, Scoția, Spania, Turcia, Uruguay. Au forfaitat: Belgia, Austria, Peru, Ecuador, Argentina, Filipine, India, Birmania.

FAZA ELIMINATORIE

EUROPA

GRUPA I

Scoția — Irlanda de Nord	8—2
Scoția — Țara Galilor	2—0
Anglia — Scoția	1—0
Anglia — Țara Galilor	4—1
Anglia — Irlanda de Nord	9—2
Țara Galilor — Irlanda de Nord	0—0

Calificate *Anglia* și *Scoția*

GRUPA a II-a

Iugoslavia — Israel	6—0
Iugoslavia — Israel	5—2
Iugoslavia — Franța	1—1 și 3—2

Calificată: *Iugoslavia*

GRUPA a III-a

Elveția — Luxemburg	5—2
Elveția — Luxemburg	3—2

Calificată: *Elveția*

GRUPA a IV-a

Suedia — Irlanda	3—1
Irlanda — Finlanda	3—0
Finlanda — Irlanda	1—1
Suedia — Irlanda	3—1

Calificată: *Suedia*

GRUPA a V-a

Spania — Portugalia	5—1
Spania — Portugalia	2—2

Calificată: *Spania*

GRUPA a VI-a

Turcia — Siria	7—0
(apoi Turcia a forfaitat)	

AMERICA DE NORD ŞI AMERICA CENTRALĂ

GRUPA a VII-a

Mexic — Statele Unite	6—0
Mexic — Cuba	2—0
Mexic — Statele Unite	6—2
Mexic — Cuba	3—0
Statele Unite — Cuba	1—1
Statele Unite — Cuba	5—2

Calificate : *Mexic* şi *Statele Unite*

AMERICA DE SUD

GRUPA a VIII-a

Calificate : *Uruguay* şi *Paraguay* (prin forfait Peru şi Ecuador)

GRUPA a IX-a

Calificate : *Bolivia* şi *Chile* (prin forfait Argentina)

ASIA

GRUPA a X-a

Nici un calificat. Au forfaitat : Filipine, India şi Birmania.

FAZA FINALĂ

(în Brazilia de la 24 iunie la 16 iulie.

TURUL I

GRUPA I

Brazilia — Mexic	4—0
Brazilia — Elveţia	2—2
Brazilia — Iugoslavia	2—0
Iugoslavia — Elveţia	3—0
Iugoslavia — Mexic	4—1
Elveţia — Mexic	2—1

Clasament :

Brazilia 5, Iugoslavia 4, Elveţia 3, Mexic 0 puncte.
Calificată : *Brazilia*

GRUPA a II-a

Anglia — Chile	2—0
Spania — Statele Unite	3—1
Spania — Chile	2—0

Spania — Anglia	1—0
Statele Unite — Anglia	1—0
Chile — Statele Unite	5—2

Clasament :

Spania 6, Anglia 2, Chile 2, Statele Unite 2 puncte.
Calificată : *Spania*

GRUPA a III-a

Suedia — Italia	3—2
Suedia — Paraguay	2—2
Italia — Paraguay	2—0

Clasament :

Suedia 3, Italia 2, Paraguay 1 puncte.
Calificată : *Suedia*

GRUPA a IV-a

Uruguay — Bolivia	8—0

Clasament :

Uruguay 2, Bolivia 0 puncte
Calificată : *Uruguay*

GRUPA FINALĂ

Brazilia — Suedia	7—1, la Rio
Uruguay — Spania	2—2, la Sao Paulo
Brazilia — Spania	6—1, la Rio
Uruguay — Suedia	3—2, la Sao Paulo
Suedia — Spania	3—1, la Sao Paulo
Uruguay — Brazilia	2—1, la Rio (finală)

Uruguay : Maspoli — M. Gonzales, Tejera — Gambetta, Varela, Andrade — Gigghia, Perez, Miguez, Schiaffino, Moran

Brazilia : Barbosa — Augusto, Juvenal — Bauer, Danilo, Bigode — Friaca, Zizinko, Ademir, Jair, Chico

Au marcat : Schiaffino și Gigghia pentru Uruguay, Friaca pentru Brazilia. A arbitrat Reader (Anglia)

1954 : CAMPIOANĂ MONDIALĂ R.F. GERMANĂ

Țări participante (37) : Anglia, Austria, Belgia, Bulgaria, Chile, Coreea, Cehoslovacia, Egipt, Elveția, Finlanda, Franța, Grecia, Țara Galilor, R. F. Germană, Haiti, Irlanda, Irlanda de Nord, Italia, Israel, Iugoslavia, Japonia, Luxemburg, Mexic, Norvegia, Paraguay, Peru, Portugalia, România, Sarre, Scoția, Suedia, Spania, Statele Unite, Turcia, Ungaria, Uruguay
A forfaitat Polonia.

FAZA ELIMINATORIE

EUROPA

GRUPA 1

Germania — Sarre	3—0
Germania — Norvegia	5—1
Norvegia — Germania	1—1
Germania — Sarre	3—1
Sarre — Norvegia	3—2
Sarre — Norvegia	0—0

Clasament :

Germania 7, Sarre 3, Norvegia 2 puncte.
Calificată : *Germania*

GRUPA a II-a

Belgia — Finlanda	4—2
Belgia — Suedia	3—2
Belgia — Finlanda	2—2
Belgia — Suedia	2—0
Finlanda — Suedia	3—3
Suedia — Finlanda	4—0

Clasament

Belgia 7, Suedia 3, Finlanda 2 puncte.
Calificată : *Belgia.*

GRUPA a III-a

Scoția — Irlanda de Nord	3—1
Scoția — Țara Galilor	3—3
Anglia — Scoția	4—2
Anglia — Țara Galilor	4—1
Anglia — Irlanda de Nord	3—1
Irlanda de Nord — Țara Galilor	2—1

Clasament

Anglia 6, Scoția 3, Irlanda de Nord 2, Țara Galilor 1 punct.
Calificate : *Anglia* și *Scoția*

GRUPA a IV-a

Franța — Luxemburg	6—1
Franța — Luxemburg	8—0
Franța — Irlanda	5—3
Franța — Irlanda	1—0
Irlanda — Luxemburg	4—1
Irlanda — Luxemburg	1—0

Clasament :

Franța 8, Irlanda 4, Luxemburg 0 puncte.

Calificată : *Franța.*

GRUPA a V-a

Austria — Portugalia	9—1
Portugalia — Austria	0—0

Calificată : *Austria*

GRUPA a VI-a

Spania — Turcia	4—1
Turcia — Spania	1—0
Turcia — Spania	2—2

Calificată : *Turcia* (prin tragere la sorți).

GRUPA a VII-a

Calificată : *Ungaria* (forfait Polonia)

GRUPA a VIII-a

Cehoslovacia—România 2—0

Meciul s-a jucat la Praga, la 14 iunie 1953. Au marcat : Pozidey (min 54) și Vik (min 69). A arbitrat Posa (Ungaria).

România : Voinescu — Băcuț, Apolzan, Farmati — Călinoiu, Serfozo — Paraschiva, Nicușor, Vaczi, Petschowski, Filoti (din minutul 46 a jucat Iordache).

Cehoslovacia : Stacho — Safranek, Karel, Novak — Trnka, Ipser, Lascov, Pozicka, Proda, Borowicka, Vik.

România — Bulgaria 3—1

Partida s-a jucat la București, la 28 iunie 1953. Au marcat : Petschowski (min 20 și 30), Ene I (min 82) pentru România, Tașcov (min 53) pentru Bulgaria. A arbitrat Schultz (R. D. Germană).

România : Voinescu — Zavoda, Apolzan, Farmati — Călinoiu, Serfozo — Szoke, Nicușor, Ene I, Petschowski, Kiss.

Bulgaria : Sokolov — Rakarov, Manolov, Apostolov — Ianov, Boskov — Milanov, Kolev, Panaitov, Arghirov, Tascov.

România — Bulgaria 2—1

Meciul s-a disputat la Sofia, la 11 octombrie 1953. Au marcat : Serfozo (min 27) și Călinoiu (min 52) pentru România, Kolev (min 28) pentru Bulgaria. A arbitrat : Dorogy (Ungaria).

România : Toma — Androvici, Apolzan, Szoke — Petschowski, Băcuț — Ozon (din min 46 Onisie), Călinoiu, Ene I, Serfozo, Suru.

Bulgaria : Sokolov — Rakarov, Manolov, Apostolov — Boskov, Stoianov — Ianev, Dimitrov, Tașcov, Kolev, Arghirov.

Cehoslovacia — România 1—0

Întîlnirea a avut loc la București, la 25 octombrie 1953. A marcat: Safranek (min. 29). A arbitrat Schultz (R. D. Germană).

România: Birtașu — Androvici, Apolzan, Szoke — Oniște, Băcuți (din min. 76 Nicușor) — Petschowski, Călinoiu, Ene I, Serfozo, Suru.

Cehoslovacia: Dolejal — Safranek, Hledick, Novak — Trnka, Krauss, Herl, Hemele, Kacianoky, Crha.

Cehoslovacia — Bulgaria 2—1
Cehoslovacia — Bulgaria 0—0

Clasament:

Cehoslovacia 7, România 4, Bulgaria 1 punct.

Calificată: *Cehoslovacia*

GRUPA a IX-a

Italia — Egipt 2—1
Italia — Egipt 5—1

Calificată: *Italia*

GRUPA a X-a

Iugoslavia — Grecia 1—0
Iugoslavia — Israel 1—0
Iugoslavia — Israel 1—0
Iugoslavia — Grecia 1—0
Grecia — Israel 1—0
Grecia — Israel 2—0

Clasament:

Iugoslavia 8, Grecia 4, Israel 0 puncte.

Calificată: *Iugoslavia*

AMERICA

GRUPA a XI-a

Mexic — Haiti 8—0
Mexic — Haiti 4—0
Mexic — Statele Unite 4—0
Mexic — Statele Unite 3—1
Statele Unite — Haiti 3—2
Statele Unite — Haiti 3—0

Clasament:

Mexic 8, Statele Unite 4, Haiti 0 puncte.

Calificată: *Mexic*

GRUPA a XII-a

Brazilia — Chile	2—0
Brazilia — Paraguay	1—0
Brazilia — Chile	1—0
Brazilia — Paraguay	4—1
Paraguay — Chile	4—0
Paraguay — Chile	3—1

Clasament :

Brazilia 8, Paraguay 4, Chile 0 puncte.

Calificată : *Brazilia*

ASIA

GRUPA a XIII-a

Coreea — Japonia	5—2
Coreea — Japonia	2—2

Calificată : Coreea

FAZA FINALĂ

(în Elveţia de la 16 iunie la 4 iulie)

OPTIMILE DE FINALĂ

GRUPA I

Brazilia — Mexic	5—0
Brazilia — Iugoslavia	1—1
Iugoslavia — Franţa	1—0
Franţa — Mexic	3—2

Clasament :

Brazilia şi Iugoslavia 3, Franţa 2, Mexic 0 puncte

Calificate : *Brazilia şi Iugoslavia*

GRUPA a II-a

Ungaria — Coreea	9—0
R. F. Germană — Turcia	4—1
Ungaria — R. F. Germană	8—3
Turcia — Coreea	7—0
R. F. Germană — Turcia	7—2 (meci de baraj)

Clasament :

Ungaria 4, R. F. Germană 2, Turcia 2, Coreea 0 puncte

Calificate : *Ungaria şi R. F. Germană*

GRUPA a III-a

Uruguay — Cehoslovacia	2—0
Austria — Scoția	1—0
Uruguay — Scoția	7—0
Austria — Cehoslovacia	5—0

Clasament :

Uruguay și Austria 4, Cehoslovacia și Scoția 0 puncte

Calificate : *Uruguay* și *Austria*.

GRUPA a IV-a

Anglia — Belgia	4—4	
Anglia — Elveția	2—0	
Elveția — Italia	2—1	
Italia — Belgia	4—1	
Elveția — Italia	4—1	(meci de baraj)

Clasament :

Anglia 3, Elveția 2, Italia 2, Belgia 1 punct

Calificate : *Anglia* și *Elveția*

SFERTURI DE FINALĂ

Uruguay — Anglia	4—2
R. F. Germană — Iugoslavia	2—0
Austria — Elveția	7—5
Ungaria — Brazilia	4—2

SEMIFINALE

R. F. Germană — Austria	6—1	
Ungaria — Uruguay	4—2	(după prelungiri)

LOCURILE 3—4

Austria — Uruguay	3—1

FINALĂ

R. F. Germană — Ungaria	3—2

R. F. CERMANĂ : Turek — Posipal, Liebrich, Kohlmayer — Eckel, Mai — Rahn, Morlock, Ottmar Walter, Fritz Walter, Schaefer

UNGARIA : Grosics — Buzanszki, Lorant, Lantos, Bosszik, Zakarias — Csibor, Kocsis, Hidegkuti, Puskas, Toth I.

Au marcat : Morlock și Rahn (2) pentru R. F. Germană, Puskas și Csibor (pentru Ungaria). A arbitrat Ling (Anglia).

1958: CAMPIOANĂ MONDIALĂ BRAZILIA

Țări participante (48): Anglia, Austria, Argentina, Belgia, Bulgaria, Brazilia, Bolivia, Cehoslovacia, Chile, Columbia, Costa Rica, Curaçao, Canada, R. P. Chineză, Danemarca, Egipt, Elveția, Franța, Finlanda, Țara Galilor, R. D. Germană, Grecia, Guatemala, R. F. Germană, Irlanda, Islanda, Irlanda de Nord, Italia, Indonezia, Israel, Iugoslavia, Luxemburg, Mexic, Norvegia, Olanda, Polonia, Portugalia, Peru, Paraguay, România, Scoția, Spania, Statele Unite, Siria, Sudan, Ungaria, U.R.S.S., Uruguay. Au forfaitat: Turcia, Cipru, Taivan.

FAZA PRELIMINARĂ

EUROPA

GRUPA I

Anglia — Irlanda	5—1
Anglia — Danemarca	5—2
Irlanda — Anglia	1—1
Anglia — Danemarca	4—1
Irlanda — Danemarca	2—1
Irlanda — Danemarca	2—0

Clasament:

Anglia 7, Irlanda 5, Danemarca 0 puncte.
Calificată: *Anglia*

GRUPA a II-a

Franța — Belgia	6—3
Franța — Islanda	8—0
Belgia — Franța	0—0
Franța — Islanda	5—1
Belgia — Islanda	8—3
Belgia — Islanda	5—2

Clasament:

Franța 7, Belgia 5, Islanda 0 puncte
Calificată: *Franța*

GRUPA a III-a

Ungaria — Bulgaria	4—1
Ungaria — Norvegia	5—0
Ungaria — Bulgaria	2—1
Norvegia — Ungaria	2—1
Bulgaria — Norvegia	7—0
Bulgaria — Norvegia	2—1

Clasament:

Ungaria 6, Bulgaria 4, Norvegia 2 puncte
Calificată *Ungaria*

GRUPA a IV-a

Cehoslovacia — Țara Galilor	2—0
Cehoslovacia — R. D. Germană	3—1
Cehoslovacia — R. D. Germană	4—1
Țara Galilor — Cehoslovacia	1—0
Țara Galilor — R. D. Germană	4—1
R. D. Germană — Țara Galilor	2—1

Clasament :

Cehoslovacia 6, Țara Galilor 4, R. D. Germană 2 puncte
Calificată : *Cehoslovacia*

GRUPA a V-a

Austria — Olanda	3—2
Austria — Luxemburg	7—0
Austria — Luxemburg	3—0
Olanda — Austria	1—1
Olanda — Luxemburg	4—1
Olanda — Luxemburg	5—2

Clasament :

Austria 7, Olanda 5, Luxemburg 0 puncte.
Calificată : *Austria.*

GRUPA a VI-a

U.R.S.S. — Polonia	3—0
U.R.S.S. — Finlanda	2—1
U.R.S.S. — Finlanda	10—0
Polonia — U.R.S.S.	2—1
Polonia — Finlanda	4—0
Polonia — Finlanda	3—1
U.R.S.S. — Polonia	3—1 (meci de baraj)

Clasament :

U.R.S.S. 6, Polonia 6, Finlanda 0 puncte
Calificată : *U.R.S.S.*

GRUPA a VII-a

România — Grecia	2—1

Partida a avut loc la Atena, la 16 iunie 1957. Au marcat : Ene I (min 15) și T. Ozon (min 78) pentru România, Panakis (min 29) pentru Grecia. A arbitrat Hartic (Franța).

România : Toma — Zavoda, Apolzan, Neacșu — Călinoiu, Bone — Anghel Vasile, Constantin, Ene I, Ozon, Tătaru.

Grecia : Tanakis — Papoulidis, Linoxilakis, Anghelopoulos — Polihroniu, Kotridis. — Grafas, Dermatis, Ifandis, Nestoridis, Panakis.

România — Grecia 3—0

Meciul s-a desfășurat la București, la 3 noiembrie 1957.
Au marcat: Petschowski (min 51), Tătaru (min 64), Cacoveanu (min 67). A arbitrat Schwinte (Franța).

România: Voinescu — Zavoda, Brînzei, Neacșu — Călinoiu, Bone — Cacoveanu, Petschowski, Alexandrescu, Zavoda, Tătaru
Grecia: Theodoridis — Rosidis, Linoxilakis, Anghelopoulos — Papoulidis, Kotridis — Stamatiadis, Polihroniu, Nestoridis, Papazoglu, Panakis.

Iugoslavia — România 1—1

România: Voinescu, Zavoda, Apolzan, Neacșu, Călinoiu, Bone, Ene II, Petschowski, Ene I, Ozon, Vasile Anghel.

Iugoslavia: Beara — Belin, Zebek, Trankovic — Kristic II, Boskov — Rajkov, Milutinovic, Mitic, Mujic, Pasik.

Meciul a avut loc la București, la 29 septembrie 1957. Au marcat Mujic (min 52) pentru Iugoslavia și Ene I (min 78) pentru România. A arbitrat Frantz Grill (Austria).

Iugoslavia — România 2—0

Iugoslavia: Beara — Sijakovic, Kristic II, Trankovic — Kaleperovic, Boskov — Petakovic, Mujic, Milutinovic, R. Ognhanovic, Zebec.

România: Toma, Zavoda, Panait, Neacșu, Călinoiu, Bone, Cacoveanu, Petschowski, Alexandrescu, Zavoda, Tătaru.

Iugoslavia — Grecia 0—0
Iugoslavia — Grecia 4—1

Clasament:

Iugoslavia 6, România 5, Grecia 1 puncte.

Calificată: *Iugoslavia*

Partida s-a jucat la Belgrad la 17 noiembrie 1957. Au marcat: Milutinovic min 52 și 78). A arbitrat Franz Seipelt (Austria).

GRUPA a VIII-a

Irlanda de Nord — Italia 2—1
Irlanda de Nord — Portugalia 3—0
Irlanda de Nord — Portugalia 1—1
Italia — Irlanda de Nord 1—0
Italia — Portugalia 3—0
Portugalia — Italia 3—0

Clasament:

Irlanda de Nord 5, Italia 4, Portugalia 3 puncte.

Calificată: *Irlanda de Nord*

GRUPA a IX-a

Scoția — Spania	4—2
Scoția — Elveția	3—2
Scoția — Elveția	2—1
Spania — Scoția	4—1
Spania — Elveția	2—2
Spania — Elveția	4—1

Clasament

Scoția 6, Spania 5, Elveția 1 punct

Calificată : *Scoția*

AMERICA DE SUD

GRUPA I

Brazilia — Peru	1—0
Peru — Brazilia	1—1

Calificată : *Brazilia*

GRUPA a II-a

Argentina — Bolivia	4—0
Argentina — Chile	4—0
Argentina — Chile	2—0
Bolivia — Argentina	2—0
Bolivia — Chile	3—0
Chile — Bolivia	2—1

Clasament :

Argentina 6, Bolivia 4, Chile 2 puncte.

Calificată : *Argentina*

GRUPA a III-a

Paraguay — Uruguay	5—0
Paraguay — Columbia	3—0
Paraguay — Columbia	3—2
Uruguay — Paraguay	2—0
Uruguay — Columbia	1—0
Columbia — Uruguay	1—1

Clasament :

Paraguay 6, Uruguay 5, Columbia 1 puncte

Calificată : *Paraguay*

AMERICA DE NORD ȘI CENTRALĂ

GRUPA I

Costa Rica — Guatemala	6—?
Costa Rica — Guatemala	3—1
Costa Rica — Curaçao	4—0
Costa Rica — Curaçao	2—1
Curaçao — Guatemala	3—1

Calificată : *Costa Rica*

GRUPA a II-a

Mexic — Canada	3—0
Mexic — Statele Unite	6—0
Mexic — Statele Unite	7—2
Mexic — Canada	2—0
Canada — Statele Unite	5—1
Canada — Statele Unite	3—2

Clasament :

Mexic 8, Canada 4, Statele Unite 0 puncte.
Calificată : *Mexic*

FINALA DE ZONĂ

Mexic — Costa Rica	2—0
Costa Rica — Mexic	1—1

Calificată : *Mexic*

ASIA — AFRICA

GRUPA I

Indonezia — R.P. Chineză	2—0
R.P. Chineză — Indonezia	4—3
Indonezia — R.P. Chineză	0—0

Calificată : *Indonezia*

GRUPA a II-a

Calificată : *Israel* (forfait Turcia)

GRUPA a III-a

Calificată : *Egipt* (forfait Cipru)

GRUPA a IV-a

Sudan — Siria	1—0
Siria — Sudan	1—1

Calificată : *Sudan*

FAZA FINALĂ

Calificată : *Israel* (prin forfait)

Joc de baraj

Țara Galilor — Israel (2—0 ; 2—0)

Calificată : *Țara Galilor*.

FAZA FINALĂ

(Suedia, de la 8 la 29 iunie)

OPTIMILE DE FINALĂ

GRUPA I

R.F. Germană — Argentina	3—1
R.F. Germană — Cehoslovacia	2—2
R.F. Germană — Irlanda de Nord	2—2
Irlanda de Nord — Cehoslovacia	1—0
Argentina — Irlanda de Nord	3—1
Cehoslovacia — Argentina	6—1
Irlanda de Nord — Cehoslovacia	2—1
(după prelungiri — joc de baraj)	

Clasament

R. F. Germană 4, Irlanda de Nord 3, Cehoslovacia 3, Argentina 2 puncte.

Calificate : *R. F. Germană și Irlanda de Nord*

GRUPA a II-a

Franța — Paraguay	7—3
Franța — Scoția	3—1
Iugoslavia — Franța	3—2
Iugoslavia — Paraguay	3—3
Iugoslavia — Scoția	1—1
Paraguay — Scoția	3—2

Clasament

Franța și Iugoslavia 4, Paraguay 3, Scoția 1 puncte.

Calificate : *Franța și Iugoslavia*

GRUPA a III-a

Suedia — Mexic	3—0
Suedia — Ungaria	2—1
Suedia — Țara Galilor	0—0
Ungaria — Țara Galilor	1—1
Ungaria — Mexic	3—0
Țara Galilor — Mexic	1—1
Țara Galilor — Ungaria	2—1 (joc de baraj)

Clasament :

Suedia 5, Ţara Galilor 3, Ungaria 3, Mexic 0 puncte.
Calificate : *Suedia* şi *Ţara Galilor.*

GRUPA a IV-a

Brazilia — Austria	3—0
Brazilia — Anglia	0—0
Brazilia — U.R.S.S.	2—0
U.R.S.S. — Austria	2—0
U.R.S.S. — Anglia	2—2
Anglia — Austria	2—2
U.R.S.S. — Anglia	1—0 (joc de baraj)

Clasament :

Brazilia 5, U.R.S.S. 3, Anglia 3, Austria 1 punct.
Calificate : *Brazilia* şi *U.R.S.S.*

SFERTURILE DE FINALĂ

Brazilia — Ţara Galilor	1—0
Suedia — U.R.S.S.	2—0
R.F. Germană — Iugoslavia	1—0
Franţa — Irlanda de Nord	4—0

SEMIFINALE

Brazilia — Franţa	5—2
Suedia — R.F. Germană	3—1

LOCURILE 3—4

Franţa — R.F. Germană	6—3

FINALĂ

Brazilia — Suedia	5—2, la Stockholm

Brazilia : Gilmar — Djalma Santos, Orlando, Bellini, Nilton Santos — Didi, Zito — Garrincha, Vava, Pele, Zagalo.
Suedia : Svensson — Bergmark, Gustafsson, Axbom — Boerrjesson, Parling — Hamrin, Green, Simonsson, Liedholm, Skoglund.
Au marcat : Vava (2), Pele (2), Zagalo pentru Brazilia, Liedholm şi Simonsson pentru Suedia. A arbitrat Guigue (Franţa).

1962: CAMPIOANĂ MONDIALĂ BRAZILIA

Ţări participante (51) : Anglia, Argentina, Antilele Olandeze, Brazilia, Bolivia, Belgia, Bulgaria, Chile, Cehoslovacia, Costa Rica, Columbia, Cipru, Coreea de Sud, Elveţia, Ecuador, Etiopia, Franţa, Finlanda, Ghana, Grecia, R.D. Germană, R.F. Germană, Ţara Galilor, Guatemala, Honduras, Italia, Israel, Irlanda, Irlanda de Nord, Iugoslavia, Japonia, Luxemburg, Mexic, Maroc, Nigeria, Norvegia, Olanda, Polonia, Paraguay, Peru, Portugalia, Suedia, Scoţia, Statele Unite, Surinam, Spania, Tunis, Turcia, Uniunea Sovietică, Ungaria şi Uruguay.

TURNEUL DE CALIFICARE

ZONA AFRICA — ASIA

GRUPA ORIENTUL APROPIAT — AFRICA

Cipru — Israel	1—1
Israel — Cipru	6—1
Israel — Etiopia	1—0
Israel — Etiopia	3—1

Învingător : *Israel*

GRUPA AFRICA

SUBGRUPA 1

Forfait Sudan și Egipt

SUBGRUPA 2

Maroc — Tunis	2—1	
Tunis — Maroc	2—1	
Maroc — Tunis	1—1	la Palermo

Calificată : *Maroc*, prin tragere la sorți

SUBGRUPA 3

Ghana — Nigeria	4—1
Nigeria — Ghana	2—2

TURUL FINAL AL SUBGRUPELOR

Ghana — Maroc	0—0
Maroc — Ghana	1—0

Învingător Africa : *Maroc*

GRUPA ASIA

Coreea de Sud — Japonia	2—1
Japonia — Coreea de Sud	0—2

Învingător Asia : Coreea *de Sud*

EUROPA

GRUPA 1

Suedia — Belgia	2—0
Belgia — Elveția	2—4
Elveția — Belgia	2—1
Suedia — Elveția	4—0
Belgia — Suedia	0—2
Elveția — Suedia	3—2
Elveția — Suedia (meci decisiv, la Berlin)	2—1

Calificată : *Elveția*

GRUPA a II-a

Finlanda — Franța	1—2
Franța — Bulgaria	3—0
Finlanda — Bulgaria	0—2
Franța — Finlanda	5—1
Bulgaria — Finlanda	3—1
Bulgaria — Franța	1—0
Bulgaria — Franța (meci decisiv, la Milano)	1—0

Calificată : *Bulgaria*

GRUPA a III-a

Irlanda de Nord — R.F. Germ.	3—4
Grecia — R.F. Germană	0—3
R.F. Germ. — Irlanda de Nord	2—1
Irlanda de Nord — Grecia	2—0
R.F. Germană — Grecia	2—1

Calificată : *R.F. Germană*

GRUPA a IV-a

Ungaria — R.D. Germană	2—0
Olanda — Ungaria	0—3
R.D. Germană — Olanda	1—1
R.D. Germană — Ungaria	2—3
Ungaria — Olanda	3—3
Nu s-a jucat Olanda — R.D. Germană	

Calificată : *Ungaria*

GRUPA a V-a

Norvegia — Turcia	0—1
U.R.S.S. — Turcia	1—0
U.R.S.S. — Norvegia	5—2
Norvegia — U.R.S.S.	0—3
Turcia — Norvegia	2—1
Turcia — U.R.S.S.	1—2

Calificată : *U.R.S.S.*

GRUPA a VI-a

Luxemburg — Anglia	0—9
Portugalia — Luxemburg	6—0
Portugalia — Anglia	1—1
Anglia — Luxemburg	4—1
Luxemburg — Portugalia	4—2
Anglia — Portugalia	2—0

Calificată : *Anglia*

GRUPA a VII-a

Israel — Italia	2—4
Italia — Israel	6—0
România forfait	

Calificată : *Italia*

GRUPA a VIII-a

Scoția — Irlanda	4—1
Irlanda — Scoția	0—3
Cehoslovacia — Scoția	4—0
Scoția — Cehoslovacia	3—2
Irlanda — Cehoslovacia	1—3
Cehoslovacia — Irlanda	7—1
Cehoslovacia — Scoția	4—2
(meci decisiv, la Bruxelles)	

Calificată : *Cehoslovacia*

GRUPA a IX-a

Țara Galilor — Spania	1—2
Spania — Țara Galilor	1—1
Maroc — Spania	0—1
Spania — Maroc	3—2

GRUPA a X-a

Iugoslavia — Polonia	2—1
Polonia — Iugoslavia	1—1
Iugoslavia — Coreea de Sud	5—1
Coreea de Sud — Iugoslavia	1—3

Calificată *Iugoslavia*

ZONA AMERICA DE NORD ȘI AMERICA CENTRALĂ

SUBGRUPA 1

Statele Unite — Mexic	3—3
Mexic — Statele Unite	3—0

Învingător : *Mexic*

SUBGRUPA 2

Costa Rica — Guatemala	3—2
Guatemala — Costa Rica	4—4
Honduras — Costa Rica	2—1
Costa Rica — Honduras	5—0
Honduras — Guatemala	1—1
Guatemala — Honduras	0—2
Honduras — Costa Rica	0—1 (meci decisiv)

Învingător : *Costa Rica*

SUBGRUPA 3

Surinàm — Antilele Olandeze	1—2
Antilele Olandeze — Surinam	0—0

Învingător : *Antilele Olandeze*

TURNEUL FINAL AL CÎŞTIGĂTORILOR DE SUBGRUPE

Costa Rica — Mexic	1—0
Costa Rica — Antilele Olandeze	6—0
Mexic — Antilele Olandeze	7—0
Mexic — Costa Rica	4—1
Antilele Olandeze — Costa Rica	4—1
Antilele Olandeze — Mexic	0—0

Învingător : *Mexic*

ZONA AMERICA DE SUD

GRUPA I

Ecuador — Argentina	3—6
Argentina — Ecuador	5—0

Calificată : *Argentina*

GRUPA a II-a

Bolivia — Uruguay	1—1
Uruguay — Bolivia	2—1

Calificată : *Uruguay*

GRUPA a III-a

Columbia — Peru	1—0
Peru — Columbia	1—1

Calificată : *Columbia*

GRUPA a IV-a

Mexic — Paraguay	1—0
Paraguay — Mexic	0—0

Calificată : *Mexic*

TURNEUL FINAL DIN CHILE

OPTIMILE DE FINALĂ

GRUPA I (Africa)

30.V.1962 : *Uruguay — Columbia* 2—1 (0—1)

Uruguay : Sosa ; Mendez , Troche , Emilio Alvarez ; Gonçalvez , Eliseo Alvarez ; Perez , Rocha , Langon , Sasia , L. Cubilla.

Columbia : Sanchez ; Zuluaga , Gonzalez ; Echeverria ; Silva ; Lopez ; Aceros ; Coll ; Klinger , Gamboa ; Arias.

Au marcat : Zuluaga (C) min 18, din 11 metri, Cubilla (U) min 57, Sasia (U) min 73.

Arbitrul : Andor Darogy (R.P.U.) la centru ; Joao Etzel Filho (Brazilia) şi Karol Gabla (Cehoslovacia) la tuşe.

30.V.1962 : *U.R.S.S. — Iugoslavia* 2—0 (0—0).

U.R.S.S. : Iaşin ; Dubinsky ; Maslenkin , Ostrovski ; Voronin ; Netto , Metreveli , Ivanov , Ponedelnik , Kanevski , Meski.

Iugoslavia : Soskic — Durkovic, Markovic, Popovic, Jusufi, Sekularac, Matus — Mujic, Jerkovic, Galic, Skoblar.

Au marcat : Ivanov (U.R.S.S.) min 53 şi Ponedelnik (U.R.S.S.) min 85.

Arbitrul : Albert Dusch (R.F.G.) la centru , Joao Etzel Filho (Brazilia) şi Carlos Robles (Chile) la tuşe.

2.VI.1962 : *Iugoslavia — Uruguay* 3—1 (2—1).

Iugoslavia : Soskic — Durkovic, Markovic, Popovic, Jusufi — Sekularac, Radakovic — Melic, Jerkovic, Galic, Skoblar.

Uruguay : Sosa ; Mendez ; Troche, Eliseo Alvarez , Gonçalvez , L. Cubilla ; Rocha ; Borgara ; Cabrera ; Sasa ; Perez.

Au marcat : Cabrera (U) min 20, Skoblar (I) min 26 din 11 metri, Galic (I) min 29, Jerkovic (I) min 47.

Arbitrul : Karol Gabla (Cehoslovacia) la centru , Albert Dusch (R.F.G.) şi C. Ionni (Italia) la tuşe.

3.VI.1962 : *Columbia — U.R.S.S.* 4—4 (1—3).

Columbia : Sanchez ; Echeverria , Jaime Gonzalez ; Alzate , Lopez ; Serrano , Aceros , Coll ; Rada ; Klinger , Hector Gonzalez.

U.R.S.S. : Iaşin ; Cioheli ; Maslenkin ; Ostrovski ; Voronin , Netto , Cislenko , Ivanov ; Ponedelnik ; Kanevski ; Meski.

Au marcat : Ivanov (U.R.S.S.) min 9, Cislenko (U.R.S.S.) min 11, Ivanov (U.R.S.S.) min 14, Aceros (C) min 20, Ponedelnik (U.R.S.S.) min 51, Coll (C) min 68, Rada (C) min 71, Klinger (C) min 87.

Arbitrul : Joao Etzel Filho (Brazilia) la centru ; Carlos Robles (Chile) şi Andor Darogy (R.P.U.) la tuşe.

6.VI.1962 : *U.R.S.S. — Uruguay* 2—1 (1—0).

U.R.S.S. : Iaşin ; Cioheli ; Maslenkin ; Ostrovski , Voronin ; Netto ; Cislenko ; Ivanov ; Ponedelnik ; Mamîkin ; Husainov.

Uruguay : Sosa ; Mendez ; Troche ; Eliseo Alvarez ; Gonçalvez , Emilio Alvarez , L. Cubilla ; Cortez ; Cabrera , Sasia ; Perez.

Au marcat : Mamîkin (U.R.S.S.) min 37, Sasia (U) min 54, Ivanov (U.R.S.S.) min 89.

Arbitrul : C. Ionni (Italia) la centru , Albert Dusch (R.F.G.) şi Andor Darogy (R.P.U.) la tuşe.

7.VI.1962 : *Iugoslavia — Columbia* 5—0 (2—0).

Iugoslavia : Soskic — Durkovic, Markovic, Popovic, Jusufi — Sekularac, Radakovic — Ankovic, Jerkovic, Galic, Melic.

Columbia : Sanchez ; Jaime Gonzalez ; Alzate ; Echeverria ; Lopez ; Serrano ; Aceros ; Coll ; Klinger ; Rada ; Hector Gonzalez.

Au marcat : Galic (I) min 21 și 62, Jerkovic (I) min 25 și 87, Melic (I) min 82.

Arbitrii : Carlos Robles (Chile) la centru ; Karol Galba (Cehoslovacia) și C. Jonni (Italia) la tușe.

CLASAMENTUL GRUPEI

1. U.R.S.S.	3—2—1—0—8 :	5=5
2. Iugoslavia	3—2—0—1—8 :	3=4
3. Uruguay	3—1—0—2—4 :	6=2
4. Columbia	3—0—1—2—5 :	11=1

Calificate pentru sferturile de finală : *U.R.S.S.* și *Iugoslavia*.

GRUPA a II-a (Santiago)

30.V.1962 : *Chile — Elveția* 3—1 (1—1).

Chile : Escutti — Eyzaguirre, R. Sanchez, Contreras, Navarro — Toro, Rojas — Ramirez, Landa, Fouilloux, Leonel Sanchez.

Elveția : Elsener ; Schneiter ; Morf ; Weber ; Grobety ; Tachella ; Allemann ; Pottier ; Eschmann, Wüthrich, Antenen.

Au marcat : Wüthrich (E) min 7, L. Sanchez (C) min 44 și 55, Ramirez (C) min 51.

Arbitrii : Kenneth Aston (Anglia) la centru ; M. Yamasaki (Peru) și Arthur Blavier (Belgia) la tușe.

31.V.1962 : *R.F. Germană — Italia* 0—0

R.F. Germană : Fahrian ; Nowak ; Erhardt, Schnellinger ; Schulz ; Szymaniak ; Sturm ; Haller ; Seeler, Brülls, Schäfer.

Italia : Buffon — Losi, Robotti — Salvadore, Maldini, Radice — Ferrini, Rivera, Altafini, Sivori, Menichelli.

Arbitrii : R. H. Davidson (Scoția) la centru ; Raymond Morgan (Canada) și Luis Ventre (Argentina) la tușe.

2.VI.1962 : *Chile — Italia* 2—0 (0—0)

Chile : Escutti — Eyzaguirre, R. Sanchez, Contreras, Navarro — Toro, Rojas — Ramirez, Landa, Fouilloux, Leonel Sanchez.

Italia : Matrrel ; David, Janich ; Robotti ; Salvadore, Tumburus, Mora ; Maschio ; Altafini, Ferrini ; Menichelli.

Au marcat : Ramirez (C) min 72 și Toro (C) min 85.

Arbitrii : Kenneth Aston (Anglia) la centru ; Fernando Buergo (Mexic) și Leo Goldstein (S.U.A.) la tușe.

3.VI.1962 : *R.F. Germană — Elveția* 2—1 (1—0).

R. F. Germană : Fahrian ; Nowak ; Erhardt ; Schnellinger ; Schulz ; Szymaniak ; Koslowski ; Haller , Seeler ; Brülls ; Schäfer.

Elveția : Elsener ; Schneiter Tachella ; Wüthrich , Grobety ; Antenen ; Vonlanthen ; Allemann ; Eschmann ; Dürr.

Au marcat : Brülls (R.F.G.) min 44, Seeler (R.F.G) min 60, Schneiter (E) min 75.

Arbitrii : Leo Horn (Olanda) la centru ; R. Latîșev (U.R.S.S.) și Luis Ventre (Argentina) la tușe.

6.VI.1962 : *R. F. Germană — Chile* 2—0 (1—0)

R. F. Germană . Fahrian ; Nowak ; Erhardt ; Schnellinger ; Schulz ; Giesemann ; Kraus ; Szymaniak , Seeler ; Brülls ; Schäfer.

Chile : Escutti — Eyzaguirre, R. Sanchez, Contreras, Navarro — L. Sanchez, Rojas — Moreno, Landa, Tobar, Ramirez.

Au marcat : Szymaniak (R.F.G.) min 22 din 11 metri și Seeler (R.F.G.) min 82.

Arbitrii : R. H. Davidson (Scoția) la centru ; K. Aston (Anglia) și Leo Horn (Olanda) la tușe.

7.VI.1962 : *Italia — Elveția* 3—0 (1—0).

Italia : Buffon ; Losi ; Maldini ; Robotti ; Salvadore ; Radice ; Mora ; Bulgarelli , Sormani , Sivori ; Pascutti.

Elveția . Elsener ; Schneiter ; Tachella ; Meier , Weber ; Grobety ; Antenen ; Vonlanthen ; Wüthrich ; Allemann ; Dürr.

Au marcat : Mora (I) min 3, Bulgarelli (I) min 65 și 68.

Arbitrii : N. Latîșev (U.R.S.S.) la centru ; R. H. Davidson (Scoția) și N. Rumanțev (Bulgaria) la tușe.

Clasamentul grupei

1.	R. F. Germană	3—2—1—0—4 : 1 = 5
2.	Chile	3—2—0—1—5 : 3 = 4
3.	Italia	3—1—1—1—3 : 2 = 3
4.	Elveția	3—0—0—3—2 : 8 = 0

GRUPA a III-a (Viña del Mar)

30. V. 1962 . *Brazilia—Mexic* 2—0 (0—0).

Brazilia : Gilmar — Djalma Santos, Mauro, Zozimo, Nilton Santos — Zito, Didi, Zagalo — Garrincha, Vava, Pele.

Mexic : Carbajal — Del Muro, Sepulveda, Cardenas, Villegas — Reyes, Najera — Del Aguila, H. Hernandez, Jasso, Diaz.

Au marcat : Zagalo (B) min 56 și Pele (B) min 72

Arbitrii : G. Dienst (Elveția) la centru , Eric Steiner (Austria) și Pierre Schwinte (Franța) la tușe.

31. V. 1962 : *Cehoslovacia—Spania* 1—0 (0—0).

Cehoslovacia : Schroiff — Lala, Pluskal, Popluhar, Novak — Kvasnak, Masopust — Stibranyi, Scherer, Adamec, Jelinek.

Spania : Carmelo Sedrun — Rivella, Santamaria, Garay, Reija — Segarra, Suarez — Del Sol, Puskas, Martinez, Gento.

Au marcat : Stibranyi (C) min 80.

Arbitrii : Eric Steiner (Austria) la centru ; Esteban Marino (Uruguay) și A. Van Rosberg (Curaçao) la tușe.

2. VI. 1962 : *Brazilia—Cehoslovacia* 0—0

Brazilia : Gilmar — Djalma Santos, Mauro, Zozimo, Nilton Santos — Zito, Didi, Zagalo — Garrincha, Vava, Pele.

Cehoslovacia : Schroiff — Lala, Pluskal, Popluhar, Novak — Kvasnak, Masopust — Stibranyi, Scherer, Adamec, Jelinek.

Arbitrii : Pierre Schwinte (Franța) la centru ; G. Dienst (Elveția) și Domingo Massaro (Chile) la tușe.

3. VI. 1962 : *Spania—Mexic* 1—0 (0—0)

Spania : Carmelo Sedrun — Rodriguez, Santamaria, Pachin, Gracia — Verges, Suarez — Del Sol, Puskas, Peiro, Gento.

Mexic : Carbajal — Del Muro, Sepulveda, Cardenas, Iauregui — Reyes, Najera — Del Aguila, H. Hernadez, Jasso, Diaz.

A marcat : Peiro (S) min. 90.

Arbitrii : B. Tesanic (Iugoslavia) la centru ; Claudio Vicuna (Chile) și A. Van Rosberg (Curaçao) la tușe.

6. VI. 1962 : *Brazilia—Spania* 2—1 (0—1)

Brazilia : Gilmar — Djalma Santos, Mauro, Zozimo, Nilton Santos — Zito, Didi, Zagalo — Garrincha, Vava, Amarildo.

Spania : Araquistan — Rodriguez, Echeverria, Pachin, Gracia — Verges, Adelardo — Collar, Puskas, Piero, Gento.

Au marcat : Adelardo (S) min 34, Amarildo (B) min 72 și 86.

Arbitrii : Sergio Bustamente (Chile) la centru ; E. Marino (Uruguay) și Sundheim (Columbia) la tușe.

7. VI. 1962 : *Mexic—Cehoslovacia* 3—1 (2—1).

Mexic : Carbajal — Del Muro, Sepulveda, Cardenas, Iauregui — Reyes, Najera — Del Aguila, H. Hernandez, A. Hernandez, Diaz.

Cehoslovacia : Schroiff — Lala, Pluskal, Popluhar, Novak — Kvasnak, Masopust — Stibranyi, Scherer, Adamec, Masek.

Au marcat : Masek (C) min 1, Diaz (M) min 12, Del Aguila (M) min 29, H. Hernandez (M) min 90 din 11 metri.

Arbitrii : G. Dienst (Elveția) la centru ; B. Tesanic (Iugoslavia) și Sundheim (Columbia) la tușe.

Clasamentul grupei

1	Brazilia	3—2—1—0—4 : 1 — 5
2	Cehoslovacia	3—1—1—1—2 : 3=3
3.	Mexic	3—1—0—2—3 : 4=2
4	Spania	3—1—0—2—2 : 3=2

GRUPA a IV-a (Rancagua)

30. V. 1962 : *Argentina—Bulgaria* 1—0 (1—0)

Argentina : Roma — Sainz, Navarro, Paez, Marzolini — Rossi, Sacchi — Facundo, Pagani, Sanfilippo, Belen.

Bulgaria : Naidenov — Rakarov, Dimitrov, Kitov — Kostov, Kovacev — Diev, Velicicov, Iliev, Iakimov, Kolev.

Au marcat : Facundo (A) min 4.

Arbitrii : Juan Gardeazabal (Spania) la centru, Raymond Morgan (Canada) și Fernando Buergo (Mexic) la tușe.

31. V. 1962 : *Ungaria—Anglia* 2—1 (1—0).

Ungaria : Grosics — Matrai, Meszoly, Sipos, Sarosi — Solymossi, Tichy — Sandor, Rakosi, Albert, Fenyvessi.

Anglia : Springett — Armfield, Norman, Moore, Wilson — Flowers, Haynes — Douglas, Greaves, Hitchens, Charlton.

Au marcat : Tichy (U) min 15, Flowers (A) min 60 din 11 metri, Albert (U) min 72.

Arbitrii : Leo Horn (Olanda) la centru ; Arthur Blavier (Belgia) și Leo Goldstein (Statele Unite) la tușe.

2. VI. 1962 : *Anglia—Argentina* 3—1 (2—0).

Anglia : Springett — Armfield, Norman, Moore, Wilson — Flowers, Haynes — Douglas, Greaves, Pacock, Charlton.

Argentina : Roma — Capp, Navarro, Paez, Marzolini — Rattin, Sacchi — Oleniak, Sosa, Sanfilippo, Belen.

Au marcat : Flowers (Anglia) min 18 din 11 metri, Charlton (Anglia) min 42, Greaves (Anglia) min 67, Sanfilippo (Argentina) min 71.

Arbitrii : N. Latișev (U.R.S.S.) la centru ; Adolfo Reginatto (Chile) și Raymond Morgan (Canada) la tușe.

3. VI. 1962 : *Ungaria—Bulgaria* 6—1 (4—0).

Ungaria : Iliku — Matrai, Meszoly, Sipos, Sarosi — Solymossi, Tichy — Sandor, Goröcs, Albert, Fenyvessi.

Bulgaria : Naidenov — Rakarov, Dimitrov, Kitov — Kostov, Kovacev — Asparuhov, Soholov, Velicicov, Kolev, Dermendjiev.

Au marcat : Albert (U) min 1, 3, 53, Tichy (U) min 8, 70, Solymossi (U) min 12, Sokolov (B) min 63.

Arbitrii : Juan Gardeazabal (Spania) la centru ; H. H. Davidson (Scoția) și S. Brustamente (Chile) la tușe.

6. VI. 1962 *Argentina—Ungaria* 0—0

Argentina: Dominguez — Sainz, Capp, Delgado, Marzolini — Pando, Sacchi — Facundo, Pagani, Olenjak, Gonzales.

Ungaria: Grosics — Matrai, Meszoly, Sipos, Sarosi — Solymossi, Tichy — Kuharszki, Gorocs, Monostori, Rakosi.

Arbitrii: Maximo Yamasaki (Peru) la centru; Juan Gardeazabal (Spania) și Domingo Massaro (Chile) la tușe.

7. VI. 1962: *Anglia—Bulgaria* 0—0

Anglia: Springett — Armfield, Norman, Moore, Wilson — Flowers, Haynes — Douglas, Greaves, Peacock, Charlton.

Bulgaria: Naidenov; Pencev; Dimitrov, Jecev; Kostov; Kovacev, A. Kostov, Velicov, Sokolov, Kolev, Dermendjiev.

Arbitri: Arthur Blavier (Belgia) la centru; Leo Horn (Olanda) și M. Yamasaki (Peru) la tușe.

Clasamentul grupei

1.	Ungaria	3—2—1—0—8 : 2—5
2.	Anglia	3—1—1—1—4 : 2=3
3.	Argentina	3—1—1—1—2 : 3=3
4.	Bulgaria	3—0—1—2—1 : 7=1

SFERTURILE DE FINALĂ
(la 10. VI. 1962)

La Arica: *Chile—U.R.S.S.* 2—1 (2—1)

Chile: Escutti — Eyzaguirre, R. Sanchez, Contreras, Navarro — Toro, Rojas — Ramirez, Landa, Tobar, Leonel Sanchez.

U.R.S.S.: Iașin — Cioheli, Maslenkin, Ostrovski — Voronin, Netto — Cislenko, Ivanov, Ponedelnik, Mamikin, Meski.

Au marcat: Leonel Sanchez (C) min 11, Cislenko (U.R.S.S.) min 27, Rojas (C) min 28.

Arbitrii: Leo Horn (Olanda) la centru; Karol Galba (Cehoslovacia) și Joao Etzel Filho (Brazilia) la tușe.

La Santiago: *Iugoslavia—R. F. Germană* 1—0 (0—0)

Iugoslavia: Soskic — Durkovic, Markovic, Popovic, Jusufi — Sekularac, Radakovic — Kovacevic, Jerkovic, Galic, Skoblar.

R. F. Germană: Fahrian; Nowak; Erhardt, Schnellinger; Schulz, Giesemann; Brulls, Haller, Uwe Seeler, Szymaniak, Schafer.

A marcat: Radakovic (I) min 86.

Arbitrii: Maximo Yamasaki (Peru) la centru; José I. Silva (Chile) și Luis Ventre (Argentina) la tușe.

La Viña del Mar: *Brazilia—Anglia* 3—1 (1—1)

Brazilia: Gilmar — Djalma Santos, Mauro, Zozimo, Nilton Santos — Zito, Didi, Zagalo — Garrincha, Vava, Amarildo.

Anglia : Springett — Armfield, Norman, Moore, Wilson — Flowers, Haynes — Douglas, Greaves, Hitchens, Charlton.

Au marcat : Garrincha (B) min 31 și 59, Hitchens (A) min 41, Vava (B) min 54.

Arbitrii : Pierre Schwinte (Franța) la centru ; G. Dienst (Elveția) și Sergio Bustamente (Chile) la tușe.

La Rancagua : *Cehoslovacia—Ungaria* 1—0 (1—0)

Cehoslovacia : Schroiff — Lala, Pluskal, Popluhar, Novak — Kvasnak, Masopust — Pospichal, Scherer, Kadraba, Jelinek.

Ungaria : Grosics — Matrai, Meszoly, Sipos, Sarosi — Solymossi, Tichy — Sandor, Rakosi, Albert, Fenyvessi.

A marcat : Scherer (C) min 14.

Arbitrii : N. Latîșev (U.R.S.S.) la centru ; D. A. Rumiantțev (Bulgaria) și Fernando Buergo (Mexic) la tușe.

SEMIFINALELE

(la 13 iunie 1962)

La Santiago : *Brazilia—Chile* 4—2 (2—1)

Brazilia : Gilmar — Djalma Santos, Mauro, Zozimo, Nilton Santos — Zito, Didi, Zagalo — Garrincha, Vava, Amarildo.

Chile : Escutti — Eyzaguirre, R. Sanchez, Contreras, M. Rodriguez — Toro, Rojas — Ramirez, Landa, Tobar, Leonel Sanchez.

Au marcat : Garrincha (B) min 9 și 31, Toro (C) min 43, Vava (B) min 47 și 77, Leonel Sanchez (C) min 72 din 11 metri.

Arbitrii : Maximo Yamasaki (Peru) la centru ; Luis Ventre (Argentina) și Esteban Marino (Uruguay) la tușe.

La Viña del Mar : *Cehoslovacia—Iugoslavia* 3—1 (0—0)

Cehoslovacia : Schroiff — Lala, Pluskal, Popluhar, Novak — Kvasnak, Masopust — Pospichal, Scherer, Kadraba, Jelinek.

Iugoslavia : Soskic — Durkovic, Markovic, Popovic, Jusufi — Sekularac, Radakovic — Srjakovic, Jerkovic, Galic, Skoblar.

Au marcat : Kadraba (C) min 48, Jerkovic (I) min 69, Scherer (C) min 80 și 86 din 11 metri.

Arbitrii : G. Dienst (Elveția) la centru ; Cesare Jonni (Italia) și Eric Steiner (Austria) la tușe.

CLASAMENT — LOCURILE

3—4 (la 16 iunie 1962)

La Santiago : *Chile—Iugoslavia* 1—0 (0—0)

Chile : Godoy — Eyzaguirre, R. Sanchez, Crusz, M. Rodriguez — Toro, Rojas — Ramirez, Campos, Tobar, Leonel Sanchez.

Iugoslavia : Soskic — Durkovic, Markovic, Popovic, Svinjarevic — Sekularac, Radakovic — Kovacevic, Jerkovic, Galic, Skoblar.

A marcat : Rojas (C) min 90

Arbitrii : Juan Gardeazabal (Spania) la centru ; Albert Dusch (R. F. Germană) și Andor Dorogy (R.P.U.) la tușe.

FINALA

(la 17 iunie 1962)

La Santiago : *Brazilia*—*Cehoslovacia* 3—1 (1—1).

Brazilia : Gilmar — Djalma Santos, Mauro, Zozimo, Nilton Santos — Zito, Didi — Zagalo, Garrincha, Vava, Amarildo.

Cehoslovacia : Schroiff — Tichy, Pluskal, Popluhar, Novak — Kvasnak, Masopust — Pospichal, Scherer, Kadraba, Jelinek.

Au marcat : Masopust (C) min 15, Amarildo (B) min 17, Zito (B) min 69 și Vava (B) min 78.

Arbitrii : N. Latișev (U.R.S.S.) la centru ; Leo Horn (Olanda) și R. H. Davidson (Scoția) la tușe.

A opta ediție în curs de desfășurare...

Cu toate că în unele țări fotbalul de club a trecut pe planul al doilea perfomanțele echipelor naționale, la ediția a VIII-a a campionatului mondial, ce se va desfășura la Londra, în anul 1966, înscrierile au atins cifra record de 72 participanți. Dintre aceștia Brazilia, ca deținătoare a precedentei ediții, și Anglia, ca țară organizatoare, sînt înscrise din oficiu.

În cele șapte ediții, campionatul mondial n-a cunoscut decît 4 învingători și anume : Uruguay în 1930 și 1950, Italia în 1934 și 1938, Brazilia în 1958 și 1962 și R. F. Germană în 1954. Fidelitate pentru această magnifică confruntare au arătat-o numai trei țări, care au răspuns prezent la toate edițiile ei ; este vorba de Brazilia, Franța și Iugoslavia. De notat că cele 4 „țări" britanice — Anglia, Țara Galilor, Irlanda și Scoția — n-au participat decît la ultimele patru ediții, fiind la început „prizonieri" ai conservatorismului legendar. U.R.S.S. participă începînd de la ediția din Suedia, în 1958, iar un număr de țări s-au înscris pentru prima dată în 1966 : Albania, Algeria, Australia, Camerunul, Guineea, Liberia, Mali, Senegal, Venezuela etc. În sfîrșit de reținut și amănuntul că Brazilia este singura țară care a participat la competiția finală a tuturor edițiilor desfășurate.

Începutul preliminariilor s-a făcut cu partida Olanda—Albania din mai 1964, urmînd ca la 30 iulie 1966 să se dispute finala.

DATE CUNOSCUTE ALE PRELIMINARIILOR

GRUPA I

Belgia — Bulgaria	27—10—1965
Bulgaria — Belgia	26— 9—1965
Belgia — Israel	9— 5—1965
Israel — Belgia	10—11—1965
Bulgaria — Israel	13— 6—1965
Israel — Bulgaria	21—11—1965

GRUPA a II-a

Cipru — R.F.G.	14— 1—1965
R.F.G. — Cipru	25— 4—1965
Cipru — Suedia	7—11—1965
Suedia — Cipru	5— 5—1965
R.F.G. — Suedia	4—11—1964
Suedia — R.F.G.	26— 9—1965

GRUPA a III-a

Franța — Luxemburg	11—11—1965
Luxemburg — Franța	4—10—1964
Franța — Norvegia	11—11—1964
Norvegia — Franța	15— 9—1965
Franța — Iugoslavia	9—10—1965
Iugoslavia — Franța	18— 4—1965
Luxemburg — Norvegia	8—11—1964
Norvegia — Luxemburg	27— 5—1965
Luxemburg — Iugoslavia	19— 9—1965
Iugoslavia — Luxemburg	20— 9—1964
Norvegia — Iugoslavia	16— 6—1965
Iugoslavia — Norvegia	7—11—1965

GRUPA a IV-a

Cehoslovacia — Portugalia	25— 4—1965
Portugalia — Cehoslovacia	31—10—1965
Cehoslovacia — *România*	19— 9—1965
România — Cehoslovacia	30— 5—1965
Cehoslovacia — Turcia	21—11—1965
Turcia — Cehoslovacia	10—10—1965
Portugalia — *România*	13— 6—1965
România — Portugalia	21—11—1965
Portugalia — Turcia	24— 1—1965
Turcia — Portugalia	18— 4—1965
Turcia — *România*	24—10—1965
România — Turcia	2— 5—1965

GRUPA a V-a

Albania — Irlanda de Nord	21—11—1965
Irlanda de Nord — Albania 3 sau	10—10—1965
Albania — Olanda	25—10—1964
Olanda — Albania	24— 5—1964
Albania — Elveţia	11— 4—1965
Elveţia — Albania	2— 5—1965
Irlanda de Nord — Elveţia	14—10—1964
Elveţia — Irlanda de Nord	14—11—1964
Olanda — Elveţia	17—10—1965
Elveţia — Olanda	14—11—1965

GRUPA a VI-a

Austria — R.D.G.	25— 4—1965
R.D.G. — Austria	31—10—1965
Austria — Ungaria	13— 6—1965
Ungaria — Austria	5— 9—1965
R.D.G. — Ungaria	23— 5—1965
Ungaria — R.D.G.	10—10—1965

GRUPA a VII-a

Danemarca — Grecia	27—10—1965
Grecia — Danemarca	25—11—1965
Danemarca — U.R.S.S.	17—10—1965
U.R.S.S. — Danemarca	27— 6—1965
Danemarca — Ţara Galilor	21—10—1964
Ţara Galilor — Danemarca	1—12—1965
Grecia — U.R.S.S.	3—10—1965
U.R.S.S. — Grecia	23— 5—1965
Grecia — Ţara Galilor,	9—12—1964
Ţara Galilor — Grecia	17— 3—1965
U.R.S.S. — Ţara Galilor	30— 5—1965
Ţara Galilor — U.R.S.S.	27—10—1965

GRUPA a VIII-a

Finlanda — Italia	23— 6—1965
Italia — Finlanda	4—11—1964
Finlanda — Polonia	26— 9—1965
Polonia — Finlanda	24—10—1965
Finlanda — Scoţia	27— 5—1965
Scoţia — Finlanda	27—10—1964
Italia — Polonia	1—11—1965
Polonia — Italia	18— 4—1965
Italia — Scoţia	7—12—1965
Scoţia — Italia	9—11—1965
Polonia — Scoţia	23— 5—1965
Scoţia — Polonia	13—10—1965

GRUPA a IX-a

Irlanda de Nord — Spania	octombrie 1965
Spania — Irlanda de Nord	noiembrie 1965
Irlanda de Nord — Siria	18—11—1964
Siria — Irlanda de Nord	9—12—1964

GRUPA a XII-a

Chile — Columbia	1— 8—1965
Columbia — Chile	7— 8—1965
Chile — Ecuador	23— 8—1965
Ecuador — Chile	15— 8—1965
Columbia — Ecuador	20— 7—1965
Ecuador — Columbia	23— 7—1965

GRUPA a XIII-a

Argentina — Bolivia	17— 8—1965
Bolivia — Argentina	29— 8—1965
Argentina — Paraguay	1— 8—1965
Paraguay — Argentina	8— 8—1965
Bolivia — Paraguay	22— 8—1965
Paraguay — Bolivia	25— 7—1965

GRUPA a XV—1 :

Cuba — Jamaica — Antilele Olandeze (vor juca probabil un turneu în Jamaica) februarie 1965

GRUPA a XV-a — 2

Costa Rica — Trinidad — Surinam (a fost sugerat ca să se joace un turneu în Trinidad) 1965

TABLOUL COMPETIȚIILOR PRELIMINARE, PE CONTINENTE, CU REPARTIZAREA URMĂTOARE :

EUROPA : 10 țări calificate. Meciurile se vor juca pînă la 31.XII.1965.

Grupa I : Bulgaria, Belgia, Israel
Grupa a II-a : R.F.G., Suedia, Cipru
Grupa a III-a : Iugoslavia, Franța, Luxemburg, Norvegia
Grupa a IV-a : Cehoslovacia, Portugalia, România, Turcia
Grupa a V-a : Elveția, Irlanda, Olanda, Albania
Grupa a VI-a : Ungaria, Austria, R.D.G.
Grupa a VII-a : U.R.S.S., Danemarca, Țara Galilor, Grecia
Grupa a VIII-a : Italia, Scoția, Polonia, Finlanda
Grupa a IX-a : Spania, Irlanda de Nord, Siria
Grupa a X-a : Anglia

AMERICA DE SUD - 4 țări calificate. Meciurile se vor juca pînă la 31.XII.1965.

Grupa a XI-a : Uruguay, Peru, Venezuela
Grupa a XII-a : Chile, Columbia, Ecuador
Grupa a XIII-a : Argentina, Paraguay, Bolivia
Grupa a XIV-a : Brazilia

AMERICA DE NORD ȘI CENTRALĂ. 1 țară calificată. Meciurile se vor juca pînă la 30.IV.1965.

Grupa a XV-a—1 : Cuba, Jamaica, Antilele Olandeze
Grupa a XV-a—2 : Surinam, Trinidad, Costa Rica
Grupa a XV-a—3 : Mexic, Statele Unite, Honduras
Pînă la 31.XII.1965 se vor juca : învingătorii din grupele XV-a—1, a XV-a—2, a XV-a—3, pentru a da un cîștigător.

ASIA—AFRICA : 1 țară calificată. Meciurile se vor juca pînă la 30.IV.1965
Grupa a XVI-a a : Australia, Coreea de Nord, Coreea de Sud, Africa de Sud

Pînă la 31—XII—1964 : *Grupa a XVI-a I* : Gana, Guineea
Grupa a XVI-a II : Sudan, Camerun
Grupa a XVI-a III : Tunisia, Algeria, Liberia
Grupa a XVI-a IV : Maroc, Senegal, Mali
Grupa a XVI-a V : Etiopia, Gabon
Grupa a XVI-a VI : Egipt, Liban

Pînă la 30—IV—1965 : *Grupa a XVI-a b* : Învingătorii din grupele a XVI-a I și a XVI-a II
Grupa a XVI-a c : Învingătorii din grupele a XVI-a III și XVI-a IV
Grupa a XVI-a d : Învingătorii din grupele a XVI-a V și a XVI-a VI

Pînă la 31—VII—1965 se va juca :
Grupa a XVI-a 1 : Învingătorii grupelor a XVI-a a și a XVI-a b
Grupa a XVI-a 2 : Învingătorii grupelor a XVI-a c și a XVI-a d

Pînă la 31—XII—1965 se va juca :
Grupa a XVI-a Învingătorii grupelor a XVI-a *1* și a XVI-a 2

In acest fel se va califica o echipă în această zonă.

TURNEUL FINAL

Se va desfăşura în Anglia între 12 iulie şi 30 iulie 1966, pe 8 stadioane, în 7 oraşe : Londra (Wembley şi White City), Nevcastle, Sunderland, Liverpool, Manchester, Scheffield şi Birmingham.

OPTIMILE DE FINALĂ

Grupa A : Wembley : 12, 13, 16, 19 şi 20 iulie
White City : 15 iulie

Grupa B : Nevcastle : 12, 15 şi 19
Sunderland : 13, 16 şi 20

Grupa C : Everton : 12, 15 şi 19
Manchester : 13, 16 şi 20

Grupa D : Scheffield : 12, 15 şi 19
Aston Villa : 13, 16 şi 20

SFERTURILE DE FINALĂ

Simbătă 23 iulie la Wembley, Sunderland, Everton şi Scheffield

SEMIFINALELE

Marţi 26 iulie la Wembley şi Everton

CLASAMENT LOCURILE 3—4

Vineri 29 iulie la Wembley

FINALA

Simbătă 30 iulie 1966 la Wembley

CUPRINS

Cuvînt înainte 5
De ce în Chile?... 9
De la „Conte Verde" la „Boeing 707 Intercontinental" 19
Şi pe sus se simte inima vulcanului 23
Pe drumul vechilor conchistadori 26
Cînd congresul F.I.F.A. nu se mai amuză 29
„Spionita" 31
Mai mult despre oraşul în care vîntul nu încetează să bată 34
Huelén — colina durerii 37
„Hoy se inicia el Mundial" 40
Primul gol al „mondialului 1962" 42
Aşa a început meciul Cehoslovacia—Spania 48
A doua „carieră spaniolă" a lui Helenio Herrera 51
Şcoala cehoslovacă de fotbal 55
„Asta trebuia s-o faceţi în Chile!" 59
O întrebare hamletiană pentru echipa Angliei . A fi sau a nu fi? . . 62
Echipa Angliei 1962 65
Un gol victorios cu 30 de secunde înainte de final 67
Urmaşi ai şcolii fotbalistice a Spaniei republicane 71
Antonio Carbajal — portarul celor patru campionate mondiale . . . 73
„Corrida" la Estadio Nacional 76
Vor plînge ca femeile... 79
Şi despre călcîiul vulnerabil al lui... Kenneth Aston 83
Insula piratului, Robinson Crusoe şi ceaşca lui Garrincha 86
Tricoul nr. 10 89

Două goluri semnate „Amarildo" 92
O lecție braziliană de fotbal 96
Eșecul politicii blufului și a vedetelor 104
Amarildo Tavares da Silveira a părăsit anonimatul 106
„Estadio Nacional" și . altele... 110
. Ceea ce era așteptat în capitolul precedent 113
Așa cum l-am văzut pe Omar Enrico Sivori 118
La capătul unui drum scurt dar spinos 123
Pe urmele care duc la un titlu mondial 125
Garrincha alias Manoel Francisco dos Santos și... ceilalți . . . 132
Să facem o plimbare prin Arica 138
Partida în care Uruguay și-a jucat ultima șansă 141
Scorul record al campionatului 144
Din „filmul" partidei Chile—U.R.S.S 147
Ce n-a înțeles sau a înțeles prea tîrziu Sepp Herberger 150
Mai ales — dar nu exclusiv — pentru antrenori 162
Dacă n-ar bătrîni 171
O echipă care ar putea fi mare, dacă ar asculta de cineva . . . 174
A rămas un drac de băiat Dragoslav Sekularac, dar 180
Un șut oarecare și un picior „providențial" 186
Raymond Braine și experiența chiliană de fotbal 193
Micul Jorje Toro n-a mîncat totdeauna cînd i-a fost foame . . . 197
Finala 200
Un senior al mijlocului terenului — Iosif Masopust 209
Întîlnire cu Guillermo Stabile 212
Să analizăm cu calm, fără grabă și exagerări 214
Imoralitatea nu răsplătește 217
O paranteză mare pentru Uruguay, Argentina și o convorbire cu Adolfo Mogilevsky 222
Și, totuși, fotbalul progresează.. 230
Păreri și... păreri, dar unanimitate pentru Garrincha 234
Ce-i de făcut? 242
După Chile 1962 247
Copilul care nu cade, nu învață să meargă! 250
Cele șapte ediții ale campionatului mondial de fotbal. (Tabele cu formațiile echipelor, rezultate etc) 255
A opta ediție în curs de desfășurare 280

Lei 12

EDITURA UNIUNII DE CULTURĂ FIZICĂ ŞI SPORT